

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2024 r.

Poz. 1265

UMOWA

**ustanawiająca stowarzyszenie między Unią Europejską
i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony,**

sporządzona w Tegucigalpie dnia 29 czerwca 2012 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 29 czerwca 2012 r. w Tegucigalpie została sporządzona Umowa ustanawiająca stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony.

UMOWA

**ustanawiająca stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej
strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony**

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZEKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

MALTA,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwane dalej „państwami członkowskimi Unii Europejskiej”,

oraz

UNIA EUROPEJSKA,

z jednej strony, oraz

REPUBLIKA KOSTARYKI,

REPUBLIKA SALWADORU,

REPUBLIKA GWATEMALI,

REPUBLIKA HONDURASU,

REPUBLIKA NIKARAGUI,

REPUBLIKA PANAMY, zwane dalej „Ameryką Środkową”,

z drugiej strony,

UWZGLĘDNIAJĄC tradycyjne historyczne, kulturalne, polityczne, gospodarcze i społeczne więzi między Stronami oraz chęć zacieśnienia łączących je stosunków w oparciu o wspólne zasady i wartości, wykorzystując istniejące mechanizmy, które regulują stosunki między Stronami oraz chęć do skonsolidowania, pogłębienia i wielostronnego rozwoju powiązań między oboma regionami w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w duchu wzajemnego szacunku, równości, braku dyskryminacji, solidarności i obopólnego interesu;

ZWAŻYWSZY na fakt, że pozytywny rozwój sytuacji w obu regionach w dwóch ostatnich dziesięcioleciach umożliwił promowanie wspólnych celów i kwestii leżących we wspólnym interesie oraz wejście w nową fazę stosunków, zacieśnionych, nowoczesnych i stałych, w celu utworzenia stowarzyszenia obu regionów, które odpowiada na obecne wewnętrzne wyzwania i nową sytuację międzynarodową;

PODKREŚLAJĄC znaczenie, jakie Strony przywiązują do konsolidacji dialogu politycznego i procesu współpracy gospodarczej, istniejącej w ramach dialogu z San José, zapoczątkowanego w 1984 r. i wielokrotnie odnawianego;

PRZYPOMINAJĄC konkluzje szczytu w Wiedniu w 2006 r., w tym zobowiązania podjęte przez Amerykę Środkową w zakresie pogłębienia regionalnej integracji gospodarczej;

UZNAJĄC postępy osiągnięte w procesie integracji gospodarczej Ameryki Środkowej, takie jak ratyfikacja *Convenio Marco para el Establecimiento de la Unión Aduanera Centroamericana* oraz *Tratado sobre Inversión y Comercio de Servicios*, a także utworzenie mechanizmu jurysdykcyjnego zapewniającego wdrożenie regionalnej legislacji gospodarczej w całym regionie Ameryki Środkowej;

POTWIERDZAJĄC poszanowanie dla zasad demokracji i podstawowych praw człowieka, zawartych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;

PRZYWOŁUJĄC swoje zaangażowanie na rzecz zasady państwa prawa i dobrych rządów;

WYZNAJĄC zasadę wspólnej odpowiedzialności i przeświadczeni o znaczeniu zapobiegania zażywaniu narkotyków i zmniejszania ich negatywnego wpływu, w tym walki z nielegalną uprawą, produkcją, przetwarzaniem i handlem narkotykami i ich prekursorami, oraz praniem pieniędzy;

STWIERDZAJĄC, że postanowienia niniejszej Umowy wchodzące w zakres tytułu V część III Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wiążą Zjednoczone Królestwo i Irlandię jako odrębne Umawiające się Strony, nie zaś jako część Unii Europejskiej, chyba że Unia Europejska wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią wspólnie poinformują republiki Strony AŚ, że Zjednoczone Królestwo lub Irlandia są nimi związane jako część Unii Europejskiej zgodnie z Protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Jeżeli Zjednoczone Królestwo lub Irlandia przestaną być związane Umową jako część Unii Europejskiej zgodnie z art. 4a protokołu nr 21, Unia Europejska wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią natychmiast poinformują republiki Strony AŚ o wszelkich zmianach w ich stanowisku, w którym to przypadku pozostaną nadal związane postanowieniami niniejszej Umowy indywidualnie. To samo dotyczy Danii, zgodnie z Protokołem w sprawie stanowiska Danii załączonym do wspomnianych Traktatów;

PODKREŚLAJĄC swoje zaangażowanie w prowadzenie wspólnych działań, zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych celów, jakimi są eliminacja ubóstwa, tworzenie nowych miejsc pracy, sprawiedliwy i zrównoważony rozwój, w tym kwestie podatności na klęski żywiołowe, zachowania środowiska i jego ochrony oraz bioróżnorodności, a także stopniowej integracji republik Strony AŚ z gospodarką światową;

POTWIERDZAJĄC znaczenie, jakie Strony przywiązują do postanowień i zasad regulujących handel międzynarodowy, w szczególności tych zawartych w porozumieniu z Marrakeszu z dnia 15 kwietnia 1994 r. ustanawiającym Światową Organizację Handlu (zwanym dalej „Porozumieniem WTO”) oraz porozumień wielostronnych załączonych do Porozumienia WTO, a także do potrzeby stosowania ich w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny;

UWZGLĘDNIAJĄC różnicę w poziomie rozwoju gospodarczego i społecznego między republikami Strony AŚ a Unią Europejską (Strona UE) oraz wspólny cel wzmocnienia procesu rozwoju gospodarczego i społecznego w Ameryce Środkowej;

PRAGNĄC wzmocnić stosunki gospodarcze, w szczególności handel i inwestycje, wzmacniając i poprawiając obecny poziom dostępu republik Strony AŚ do rynku Unii Europejskiej, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu gospodarczego w Ameryce Środkowej i zmniejszenia asymetrii, które istnieją między oboma regionami;

PRZEKONANI, że niniejsza Umowa stworzy klimat sprzyjający rozwojowi zrównoważonych stosunków gospodarczych między nimi, szczególnie w sektorach handlu i inwestycji, które mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz dla innowacji i modernizacji technologicznej;

PODKREŚLAJĄC potrzebę oparcia się na zasadach, celach i mechanizmach, które regulują stosunki między oboma regionami, w szczególności Umowie o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Republikami Kostaryki, Salwadoru, Gwatemali, Hondurasu, Nikaragui i Panamy podpisanej w 2003 r. (zwanej dalej „Umową o dialogu politycznym i współpracy z 2003 r.”), a także umowie ramowej o współpracy z 1993 r. podpisanej między tymi samymi stronami;

ŚWIADOMI konieczności promowania w obu regionach zrównoważonego rozwoju poprzez partnerstwo na rzecz rozwoju, w którym uczestniczyłyby wszystkie zainteresowane strony, w tym społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny, zgodnie z zasadami określonymi w konsensusie z Monterrey i deklaracji z Johannesburga oraz planie realizacji z Johannesburga;

POTWIERDZAJĄC, że państwa, korzystając z suwerennego prawa do eksploatacji własnych zasobów naturalnych zgodnie z własną polityką ochrony środowiska i rozwoju, powinny propagować zrównoważony rozwój;

W TROSCE o potrzebę prowadzenia kompleksowego dialogu dotyczącego migracji dla zacieśnienia współpracy między oboma regionami w zakresie migracji w ramach części niniejszej Umowy dotyczących dialogu politycznego i współpracy oraz zapewnienia skutecznego promowania i skutecznej ochrony praw człowieka wszystkich migrantów;

UZNAJĄC, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie odnosi się do stanowiska Stron w trwających lub przyszłych, dwustronnych lub wielostronnych negocjacjach handlowych, ani nie jest interpretowane lub rozumiane w taki sposób;

PODKREŚLAJĄC wolę współpracy na forach międzynarodowych w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;

MAJĄC NA UWADZE strategiczne partnerstwo Unii Europejskiej z Ameryką Łacińską i państwami Karaibów, zawiązane na szczycie w Rio w 1999 r. i potwierdzone na szczycie w Madrycie w 2002 r., na szczycie w Guadalajarze w 2004 r., na szczycie w Wiedniu w 2006 r., na szczycie w Limie w 2008 r. oraz na szczycie w Madrycie w 2010 r.;

UWZGLĘDNIAJĄC deklarację z Madrytu z maja 2010 r.,

POSTANAWIAJĄ ZAWRZEĆ NINIEJSZĄ UMOWĘ;

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE I INSTYTUCJONALNE

TYTUŁ I

CHARAKTER I ZAKRES NINIEJSZEJ UMOWY

Artykuł 1

Zasady

1. Poszanowanie zasad demokracji i podstawowych praw człowieka, zawartych w Powszechnej deklaracji praw człowieka, oraz zasady państwa prawa, stanowi fundament polityki wewnętrznej i międzynarodowej obu Stron oraz zasadniczy element niniejszej Umowy.

2. Strony zobowiązują się promować zrównoważony rozwój, który stanowi nadrzędną zasadę wdrożenia niniejszej Umowy uwzględniając w szczególności milenijne cele rozwoju. Strony zapewniają zachowanie odpowiedniej równowagi między gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi aspektami zrównoważonego rozwoju.

3. Strony potwierdzają przywiązanie do dobrego rządzenia i praworządności, z czym wiąże się w szczególności pierwszeństwo prawa, rozdział władz, niezawisłość sądownictwa, jasne procedury decyzyjne na poziomie władz publicznych, przejrzyste i odpowiedzialne instytucje, należyte i przejrzyste zarządzanie sprawami publicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym oraz wdrożenie środków mających na celu zapobieganie i zwalczanie korupcji.

Artykuł 2

Cele

Strony zgadzają się, że celami niniejszej Umowy są:

- a) wzmocnienie i konsolidacja stosunków między Stronami poprzez stowarzyszenie oparte na trzech niezależnych i zasadniczych częściach: dialogu politycznym, współpracy i handlu, opartych na wzajemnym poszanowaniu, wzajemności i wspólnym interesie. Przy wdrażaniu niniejszej Umowy wykorzystuje się w pełni uregulowania instytucjonalne i mechanizmy uzgodnione przez Strony;
- b) rozwój uprzywilejowanego partnerstwa opartego na wartościach, zasadach i wspólnych celach, w szczególności poszanowaniu i propagowaniu demokracji i praw człowieka, zrównoważonym rozwoju, dobrem rządzeniu i praworządności, ze zobowiązaniem do propagowania i ochrony tych wartości i zasad na arenie światowej w sposób przyczyniający się do wzmocnienia multilateralizmu;
- c) pogłębienie współpracy między oboma regionami w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

w celu osiągnięcia bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego rozwoju gospodarczego i społecznego w obu regionach;

- d) rozszerzenie i różnicowanie stosunków handlowych między oboma regionami zgodnie z Porozumieniem WTO oraz szczegółowymi celami i postanowieniami, określonymi w części IV niniejszej Umowy, które powinno się przyczynić do większego wzrostu gospodarczego, stopniowej poprawy jakości życia w obu regionach oraz lepszej integracji obu regionów w gospodarce światowej;
- e) wzmocnienie i pogłębienie procesu stopniowej integracji regionalnej w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w celu ułatwienia wdrożenia niniejszej Umowy;
- f) wzmocnienie dobrosąsiedzkich stosunków i zasady pokojowego rozstrzygania sporów;
- g) rozwój, a przynajmniej utrzymanie poziomu dobrych rządów, standardów socjalnych, pracowniczych i środowiskowych poprzez skuteczne wdrożenie międzynarodowych konwencji, do których należą Strony w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy; oraz
- h) wspieranie zwiększonej wymiany handlowej i inwestycji między Stronami, z uwzględnieniem specjalnego i różnicowanego traktowania w celu zmniejszenia strukturalnych asymetrii istniejących między oboma regionami.

Artykuł 3

Zakres

Strony traktują się jako równe. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane w sposób naruszający suwerenność republik Strony AŚ.

TYTUŁ II

RAMY INSTYTUCJONALNE

Artykuł 4

Rada Stowarzyszenia

1. Niniejszym ustanawia się Radę Stowarzyszenia, która nadzoruje osiągnięcie celów niniejszej Umowy oraz jej wdrożenie. Rada Stowarzyszenia zbiera się na szczeblu ministerialnym w regularnych odstępach czasu, nieprzekraczających okresu dwóch lat, i nadzwyczajnie w każdym przypadku, gdy wymagają tego okoliczności, jeżeli Strony wyrażają na to zgodę. Rada Stowarzyszenia zbiera się w stosownych i uzgodnionych przez obie Strony przypadkach na szczeblu szefów państw lub rządów. Ponadto, aby wzmocnić dialog polityczny i zwiększyć jego skuteczność zachęca się do organizowania posiedzeń *ad hoc* na szczeblu roboczym.

2. Rada Stowarzyszenia bada wszelkie zasadnicze kwestie, powstałe w ramach niniejszej Umowy, jak również wszelkie inne kwestie dwustronne, wielostronne lub międzynarodowe, będące przedmiotem wspólnego zainteresowania.

3. Rada Stowarzyszenia bada również propozycje i zalecenia Stron, dotyczące ulepszenia stosunków ustanowionych na mocy niniejszej Umowy.

Artykuł 5

Skład Rady Stowarzyszenia i jej regulamin wewnętrzny

1. Rada Stowarzyszenia składa się z przedstawicieli Strony UE oraz każdej z republik Strony AŚ na szczeblu ministerialnym, zgodnie z odpowiednimi ustaleniami wewnętrznymi Stron i z uwzględnieniem konkretnych spraw (dialog polityczny, współpraca lub handel) rozpatrywanych na danym posiedzeniu.

2. Rada Stowarzyszenia ustanawia swój regulamin wewnętrzny.

3. Członkowie Rady Stowarzyszenia mogą być zastępowani zgodnie z warunkami określonymi w jej regulaminie wewnętrznym.

4. Radzie Stowarzyszenia przewodniczy kolejno przedstawiciel Strony UE, z jednej strony, oraz przedstawiciel jednej z republik Strony AŚ, z drugiej strony, zgodnie z zasadami określonymi w jej regulaminie wewnętrznym.

Artykuł 6

Uprawnienia do podejmowania decyzji

1. Dla osiągnięcia celów niniejszej Umowy Rada Stowarzyszenia ma prawo do podejmowania decyzji w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.

2. Podjęte decyzje wiążą Strony, które podejmują wszelkie środki, niezbędne do ich wykonania zgodnie z regulaminem wewnętrznym i procedurami prawnymi każdej ze Stron.

3. Rada Stowarzyszenia może również formułować odpowiednie zalecenia.

4. Rada Stowarzyszenia przyjmuje decyzje i wydaje zalecenia na podstawie wzajemnego porozumienia między Stronami. W przypadku republik Strony AŚ przyjmowanie decyzji i wydawanie zaleceń wymaga ich konsensusu.

5. Procedura ustanowiona w ust. 4 ma zastosowanie do wszystkich pozostałych organów zarządzających utworzonych na mocy niniejszej Umowy.

Artykuł 7

Komitet Stowarzyszenia

1. Radę Stowarzyszenia wspiera w wykonywaniu jej obowiązków Komitet Stowarzyszenia składający się z przedsta-

wicieli Strony UE oraz każdej z republik Strony AŚ na szczeblu wyższych urzędników, z uwzględnieniem konkretnych spraw (dialog polityczny, współpraca lub handel) rozpatrywanych na danym posiedzeniu.

2. Komitet Stowarzyszenia jest odpowiedzialny za wdrożenie niniejszej Umowy.

3. Rada Stowarzyszenia ustanawia regulamin wewnętrzny Komitetu Stowarzyszenia.

4. Komitet Stowarzyszenia uprawniony jest do podejmowania decyzji w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie lub w przypadku gdy uprawnienia te zostały mu przekazane przez Radę Stowarzyszenia. W takim wypadku Komitet Stowarzyszenia podejmuje decyzje zgodnie z warunkami ustanowionymi w art. 4-6.

5. Komitet Stowarzyszenia zasadniczo zbiera się raz w roku w celu dokonania całościowego przeglądu wdrożenia niniejszej Umowy, w terminie i według porządku dziennego uzgodnionego z wyprzedzeniem przez Strony, jednego roku w Brukseli, a kolejnego roku w Ameryce Środkowej. Dodatkowe posiedzenia mogą zostać zwołane za obopólną zgodą, na wniosek jednej ze Stron. Komitetowi Stowarzyszenia przewodniczy przemienne przedstawiciel każdej ze Stron.

Artykuł 8

Podkomitety

1. Komitetowi Stowarzyszenia towarzyszą w wykonywaniu jego obowiązków podkomitety, ustanowione w niniejszej Umowie.

2. Komitet Stowarzyszenia może podjąć decyzję o utworzeniu dodatkowego podkomitetu. Komitet Stowarzyszenia może podjąć decyzję o zmianie zadania powierzonego podkomitetowi lub o jego rozwiązaniu.

3. Podkomitety spotykają się na odpowiednim szczeblu raz w roku lub na wniosek jednej ze Stron lub Komitetu Stowarzyszenia. Posiedzenia z osobistym udziałem członków odbywają się na przemian w Brukseli i w Ameryce Środkowej. Posiedzenia mogą się również odbywać przy użyciu wszelkich środków technicznych dostępnych Stronom.

4. Podkomitetom przewodniczy kolejno przedstawiciel Strony UE, z jednej strony, oraz przedstawiciel jednej z republik Strony AŚ, z drugiej strony, przez okres jednego roku.

5. Utworzenie lub istnienie podkomitetów nie stanowi dla Stron przeszkody w przedkładaniu dowolnych spraw bezpośrednio Komitetowi Stowarzyszenia.

6. Rada Stowarzyszenia przyjmuje regulamin wewnętrzny, który ustala skład i obowiązki tych podkomitetów i sposób ich funkcjonowania, o ile nie określa tego niniejsza Umowa.

7. Niniejszym ustanawia się Podkomitet ds. Współpracy. Podkomitet ten towarzyszy Radzie Stowarzyszenia w wykonywaniu jej obowiązków dotyczących części III niniejszej Umowy. Jego zadania obejmują również:

- a) zajmowanie się wszelkimi sprawami związanymi ze współpracą zleconymi przez Komitet Stowarzyszenia;
- b) monitorowanie wdrożenia części III niniejszej Umowy;
- c) omawianie wszelkich kwestii związanych ze współpracą, które mogą mieć wpływ na stosowanie części III niniejszej Umowy.

Artykuł 9

Komisja Parlamentarna Stowarzyszenia

1. Niniejszym ustanawia się Komisję Parlamentarną Stowarzyszenia. Składa się ona z członków Parlamentu Europejskiego, z jednej strony, oraz z członków *Parlamento Centroamericano* (PARLACEN), a w przypadku republik Strony AŚ, które nie są członkami PARLACEN, przedstawicieli powołanych przez ich odpowiedni Kongres Narodowy, z drugiej strony, którzy spotykają się i wymieniają poglądy. Komisja określa częstotliwość swoich posiedzeń i przewodniczą jej na przemian obie Strony.
2. Komisja Parlamentarna Stowarzyszenia uchwała swój regulamin wewnętrzny.
3. Komisja Parlamentarna Stowarzyszenia może się zwrócić do Rady Stowarzyszenia o przekazanie istotnych informacji, dotyczących wdrożenia niniejszej Umowy. Rada Stowarzyszenia dostarcza Komisji wymagane informacje.
4. Komisja Parlamentarna Stowarzyszenia jest informowana o decyzjach i zaleceniach Rady Stowarzyszenia.
5. Komisja Parlamentarna Stowarzyszenia może kierować zalecenia do Rady Stowarzyszenia.

Artykuł 10

Wspólny Komitet Konsultacyjny

1. Niniejszym ustanawia się Wspólny Komitet Konsultacyjny, jako organ doradczy Rady Stowarzyszenia. Jego zadaniem jest przedstawianie Radzie opinii organizacji społeczeństwa obywatelskiego dotyczących wdrażania niniejszej Umowy bez uszczerbku dla innych procesów zgodnie z art. 11. Dodatkowym zadaniem Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego jest przyczynianie się do wspierania dialogu i współpracy między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w Unii Europejskiej i takimi organizacjami w Ameryce Środkowej.

2. Wspólny Komitet Konsultacyjny składa się z równej liczby przedstawicieli Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, z jednej strony, oraz przedstawicieli *Comité Consultivo del*

Sistema de la Integración Centroamericana (CC-SICA) i *Comité Consultivo de Integración Económica* (CCIE), z drugiej strony.

3. Wspólny Komitet Konsultacyjny przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 11

Społeczeństwo obywatelskie

1. Strony promują spotkania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego Unii Europejskiej i Ameryki Środkowej, obejmujące środowisko akademickie, partnerów społecznych i gospodarczych raz organizacje pozarządowe.

2. Strony wzywają do regularnych spotkań z tymi przedstawicielami, aby informować ich o wdrażaniu niniejszej Umowy oraz zbierać ich sugestie w tym względzie.

CZĘŚĆ II

DIALOG POLITYCZNY

Artykuł 12

Cele

Strony zgadzają się, że celami dialogu politycznego między republikami Strony AŚ a Stroną UE są:

- a) ustanowienie uprzywilejowanego partnerstwa opartego w szczególności na poszanowaniu i propagowaniu demokracji, pokoju, praw człowieka, dobrego rządzenia, praworządności i zrównoważonego rozwoju;
- b) ochrona wspólnych wartości, zasad i celów poprzez ich promowanie na poziomie międzynarodowym, zwłaszcza na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- c) wzmocnienie Organizacji Narodów Zjednoczonych, jako głównego elementu systemu wielostronnego, aby umożliwić jej skuteczne sprostanie globalnym wyzwaniom;
- d) nasilenie dialogu politycznego, aby umożliwić szeroką wymianę poglądów, stanowisk i informacji prowadzącą do wspólnych inicjatyw na poziomie międzynarodowym;
- e) współpraca w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu koordynacji stanowisk oraz podejmowania wspólnych inicjatyw we wspólnym interesie na właściwych forach międzynarodowych.

Artykuł 13

Obszary

1. Strony postanawiają, że dialog polityczny obejmuje wszystkie kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania na poziomie regionalnym lub międzynarodowym.

2. Dialog polityczny między Stronami toruje drogę dla nowych inicjatyw, umożliwiających realizację wspólnych celów i tworzenie wspólnych podstaw w dziedzinach takich jak: integracja regionalna; praworządność; dobre rządy; demokracja; prawa człowieka; promowanie i ochrona praw i podstawowych wolności ludów tubylczych i należących do nich osób, uznanych w Deklaracji praw ludów tubylczych przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych; równe szanse i równouprawnienie płci; struktura i ukierunkowywanie współpracy międzynarodowej; migracje; ograniczanie ubóstwa i spójność społeczna; podstawowe normy pracy; ochrona środowiska i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi; bezpieczeństwo i stabilność w regionie, w tym walka z brakiem bezpieczeństwa obywateli; korupcja; narkotyki; międzynarodowa przestępczość zorganizowana; nielegalny handel bronią strzelecką i lekką, oraz amunicją do nich; walka z terroryzmem; zapobieganie konfliktom i ich pokojowe rozwiązywanie.

3. Dialog określony w części II obejmuje również międzynarodowe konwencje o prawach człowieka, dobre rządy, podstawowe normy pracy i środowisko, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami przyjętymi przez Strony i porusza w szczególności kwestię ich skutecznego wdrożenia.

4. Strony mogą uzgodnić w każdym momencie dodanie dowolnego innego tematu jako obszaru dialogu politycznego.

Artykuł 14

Rozbrojenie

1. Strony postanawiają współpracować i przyczynić się do umacniania systemu wielostronnego w obszarze konwencjonalnego rozbrojenia, poprzez pełne poszanowanie i realizację na poziomie krajowym istniejących zobowiązań w ramach traktatów i układów międzynarodowych o rozbrojeniu konwencjonalnym, jak również innych zobowiązań międzynarodowych w tej dziedzinie.

2. Strony w szczególności będą wspierać pełne wdrożenie i upowszechnianie Konwencji o zakazie użycia, składowania, produkcji i przekazywania min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu i Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych (CCW) i jej protokołów.

3. Ponadto Strony uznają, że nielegalna produkcja broni strzeleckiej i lekkiej, jej transfer i obrót nią, w tym amunicją do tej broni, a także nadmierne jej gromadzenie oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stwarzają poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego. Dlatego Strony postanawiają współpracować w zwalczaniu nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz amunicją do tej broni i ich nadmiernego gromadzenia, a także zgadzają się współpracować, aby uregulować legalny handel bronią konwencjonalną.

4. Strony postanawiają zatem przestrzegać zobowiązań dotyczących rozwiązania wszystkich aspektów nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, oraz w pełni wywiązywać się z tych zobowiązań w ramach istniejących porozumień międzynarodowych i obowiązujących rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz zobowiązań w ramach innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tej dziedzinie, takich jak program działania ONZ dotyczący broni strzeleckiej i lekkiej.

Artykuł 15

Broń masowego rażenia

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie jądrowej, chemicznej i biologicznej broni masowego rażenia oraz środków jej przenoszenia, zarówno wśród państw, jak i innych podmiotów, stanowi jedno z największych niebezpieczeństw dla stabilności międzynarodowej i bezpieczeństwa.

2. Strony postanawiają zatem współpracować i przyczynić się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, poprzez pełne poszanowanie i realizację na poziomie krajowym zobowiązań podjętych przez Strony w ramach traktatów i układów międzynarodowych o rozbrojeniu i nierozprzestrzenianiu, jak również innych zobowiązań międzynarodowych w tej dziedzinie.

3. Strony zgadzają się, że niniejsze postanowienie stanowi zasadniczy element niniejszej Umowy.

4. Ponadto Strony zgadzają się współpracować i przyczynić się do osiągnięcia celu, jakim jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia poprzez:

a) podejmowanie kroków mających na celu, stosownie do okoliczności, podpisanie lub ratyfikację wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych bądź też przystąpienie do nich oraz ich pełną realizację i poszanowanie;

b) ustanowienie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu oraz kontrolowanie wywozu i tranzytu towarów mających związek z bronią masowego rażenia, w tym kontrolowanie wykorzystywania technologii podwójnego zastosowania, a także ustanowienie skutecznych sankcji w przypadku naruszenia kontroli wywozu.

5. Strony zgadzają się na ustanowienie regularnego dialogu politycznego, towarzyszącego współpracy w tej dziedzinie i konsolidującego ją.

Artykuł 16

Walka z terroryzmem

1. Strony potwierdzają znaczenie walki z terroryzmem i zgadzają się współpracować przy zapobieganiu aktom terroryzmu i zwalczaniu takich aktów, zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym, prawami człowieka i prawem dotyczącym uchodźców oraz stosownymi konwencjami i instrumentami międzynarodowymi, stosownymi rezolucjami Organizacji Narodów Zjednoczonych, jak również własnymi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz Globalną Strategią Zwalczania Terroryzmu ONZ, zawartą w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 60/288 z dnia 8 września 2006 r.

2. Czynią tak w szczególności:

a) w ramach pełnego wdrożenia konwencji i instrumentów międzynarodowych, łącznie ze wszystkimi odpowiednimi rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych oraz rezolucjami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych;

- b) poprzez wymianę informacji o grupach terrorystycznych oraz ich sieciach wsparcia zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym;
- c) poprzez współpracę dotyczącą środków i metod stosowanych w celu zwalczania terroryzmu, w tym w dziedzinie szkoleń i technologii, oraz wymianę doświadczeń związanych z zapobieganiem terroryzmowi oraz z obszarem ochronnym w walce z terroryzmem;
- d) poprzez wymianę opinii w sprawie ram prawnych i najlepszych praktyk oraz pomoc techniczną i administracyjną;
- e) poprzez wymianę informacji zgodnie z ich odpowiednim prawodawstwem;
- f) poprzez pomoc techniczną i szkolenia dotyczące metod prowadzenia dochodzeń, technologię informacyjną, schematy protokołów dotyczących zapobiegania, alarmy i skuteczną odpowiedź na zagrożenia lub działania terrorystyczne; oraz
- g) poprzez wymianę opinii w sprawie modeli zapobiegania dotyczących innych nielegalnych działań związanych z terroryzmem, takich jak między innymi pranie pieniędzy, nielegalny handel bronią palną, fałszowanie dokumentów tożsamości i handel ludźmi.

Artykuł 17

Poważne przestępstwa wzbudzające zaniepokojenie społeczności międzynarodowej

1. Strony ponownie potwierdzają, że najpoważniejsze przestępstwa wzbudzające zaniepokojenie całej społeczności międzynarodowej nie powinny pozostawać bezkarne, a ich ściganie zapewnić się poprzez odpowiednie środki albo na poziomie krajowym, albo międzynarodowym, w tym poprzez Międzynarodowy Trybunał Karny.
2. Strony uznają, że ustanowienie i skuteczne funkcjonowanie Międzynarodowego Trybunału Karnego stanowi istotne osiągnięcie dla pokoju i sprawiedliwości na świecie, a Trybunał umożliwia skuteczne prowadzenie dochodzeń i ściganie sprawców najpoważniejszych przestępstw wzbudzających zaniepokojenie całej wspólnoty międzynarodowej, w przypadku gdy sądy krajowe nie chcą lub nie mogą tego uczynić, biorąc pod uwagę komplementarność Międzynarodowego Trybunału Karnego wobec krajowej jurysdykcji karnej.
3. Strony postanawiają współpracować, aby promować powszechne przestrzeganie statutu rzymskiego poprzez:
 - a) podejmowanie dalszych kroków w celu wdrożenia statutu rzymskiego oraz ratyfikacji i wdrożenia powiązanych z nim instrumentów (takich jak Umowa o przywilejach i immunitetach Międzynarodowego Trybunału Karnego);
 - b) wymianę doświadczeń z partnerami regionalnymi w przyjmowaniu dostosowań prawnych wymaganych w celu ratyfikacji i wdrożenia statutu rzymskiego; oraz

- c) wprowadzanie środków w celu zachowania integralności statutu rzymskiego.

4. Każde państwo suwerennie decyduje o najwłaściwszym momencie przystąpienia do statutu rzymskiego.

Artykuł 18

Finansowanie na rzecz rozwoju

1. Strony zgadzają się wspierać międzynarodowe wysiłki na rzecz promowania polityki i przepisów w zakresie finansowania rozwoju i wzmocnienia współpracy, aby osiągnąć uzgodnione na szczeblu międzynarodowym cele rozwoju, w tym milenijne cele rozwoju oraz zobowiązania porozumienia z Monterrey oraz innych odpowiednich forów.
2. W tym celu i zmierzając do promowania społeczeństwa sprzyjającego w większym stopniu integracji społecznej Strony uznają potrzebę rozwoju nowych i innowacyjnych mechanizmów finansowania.

Artykuł 19

Migracja

1. Strony potwierdzają znaczenie, jakie przywiązują do wspólnego zarządzania przepływem migracji między ich terytoriami. Uznając, że ubóstwo jest jedną z podstawowych przyczyn migracji i w celu zacieśnienia współpracy, Strony prowadzą kompleksowy dialog, obejmujący wszystkie zagadnienia związane z migracją, w tym nielegalną migrację, przepływy uchodźców, przemyt i handel ludźmi jak również uwzględnienie zagadnień migracji, w tym drenażu mózgow, w krajowych strategiach rozwoju gospodarczego i społecznego obszarów, z których pochodzą migranci, mając na uwadze także historyczne i kulturowe więzi między oboma regionami.
2. Strony zgadzają się zapewnić skuteczne korzystanie z praw człowieka, ochronę i promowanie tych praw dla wszystkich migrantów oraz zasady sprawiedliwości i przejrzystości przy równym traktowaniu migrantów i podkreślają znaczenie walki z rasizmem, dyskryminacją, ksenofobią i innymi formami nietolerancji.

Artykuł 20

Środowisko

1. Strony wspierają dialog w obszarach środowiska i zrównoważonego rozwoju poprzez wymianę informacji i popieranie inicjatyw w zakresie lokalnych i globalnych problemów środowiskowych, uznając zasadę wspólnej, lecz zróżnicowanej odpowiedzialności określoną w Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r.
2. Celem tego dialogu jest między innymi walka z zagrożeniem zmianą klimatu, zachowanie różnorodności biologicznej, ochrona lasów i zrównoważona gospodarka leśna, aby między innymi zmniejszyć emisję spowodowane wylesianiem i degradacją lasów, ochrona zasobów wodnych i morskich, zlewisk i terenów podmokłych, badania nad paliwami alternatywnymi i technologiami w zakresie energii odnawialnej oraz ich rozwój, a także reforma zarządzania środowiskiem w celu zwiększenia jego skuteczności.

Artykuł 21

Bezpieczeństwo obywateli

Strony prowadzą dialog dotyczący bezpieczeństwa obywateli, który ma zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju ludzkiego, demokracji, dobrych rządów oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności. Uznają one, że bezpieczeństwo obywateli wykracza poza granice państw i regionów, a w związku z tym wymaga szerszego dialogu i współpracy w tej dziedzinie.

Artykuł 22

Dobre rządy w dziedzinie opodatkowania

W celu umacniania i rozwijania działalności gospodarczej uwzględniając przy tym konieczność opracowania odpowiednich ram regulacyjnych Strony uznają i zobowiązują się do wdrażania wspólnych i uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym zasad dobrych rządów w dziedzinie opodatkowania.

Artykuł 23

Wspólny Kredytowy Fundusz Gospodarczy i Finansowy

1. Strony są zgodne co do znaczenia wzmocnienia wysiłków na rzecz ograniczenia ubóstwa i wspierania rozwoju Ameryki Środkowej, w szczególności jej najbardziej ubogich obszarów i populacji.

2. Strony postanawiają zatem podjąć negocjacje w sprawie utworzenia wspólnego mechanizmu gospodarczego i finansowego, obejmującego między innymi interwencję Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), instrumentu inwestycyjnego dla Ameryki Łacińskiej (LAI) oraz pomoc techniczną regionalnego programu współpracy Ameryki Środkowej. Mechanizm ten pomaga zmniejszyć ubóstwo, wspiera rozwój i ogólny dobrobyt Ameryki Środkowej, a także daje impuls do wzrostu społeczno-gospodarczego oraz pogłębienia zrównoważonych stosunków między oboma regionami.

3. W tym celu powołano grupę roboczą dla obu regionów. Mandat tej grupy obejmuje zbadanie możliwości utworzenia takiego mechanizmu oraz sposób jego funkcjonowania.

CZĘŚĆ III

WSPÓŁPRACA

Artykuł 24

Cele

1. Ogólnym celem współpracy jest wsparcie wdrożenia niniejszej Umowy w celu wprowadzenia skutecznego partnerstwa między oboma regionami poprzez sprzyjające temu zamierzeniu zasoby, mechanizmy, narzędzia i procedury.

2. Pierwszeństwo przyznaje się następującym celom, szerzej omówionym w tytułach I-IX niniejszej części:

a) wzmocnianie pokoju i bezpieczeństwa;

b) przyczynianie się do umocnienia instytucji demokratycznych, dobrych rządów i pełnego obowiązywania zasady państwa prawa, równouprawnienia płci, wszystkich form niedyskryminacji, różnorodności kulturowej, pluralizmu, promowania i poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności, przejrzystości oraz uczestnictwa obywateli;

c) przyczynianie się do spójności społecznej poprzez zmniejszanie ubóstwa, nierówności, wykluczenia społecznego i wszystkich form dyskryminacji, aby poprawić jakość życia obywateli Ameryki Środkowej i Unii Europejskiej;

d) promowanie wzrostu gospodarczego, aby wesprzeć zrównoważony rozwój, zmniejszyć dysproporcje pomiędzy Stronami i na ich terytorium oraz rozwijanie synergii między oboma regionami;

e) pogłębienie procesu integracji regionalnej w Ameryce Środkowej poprzez wzmocnienie potencjału wdrożenia niniejszej Umowy i uzyskiwania z niej korzyści, przyczyniając się w ten sposób do rozwoju gospodarczego, społecznego i politycznego całego regionu Ameryki Środkowej;

f) wzmocnianie mocy produkcyjnych i zdolności w zakresie zarządzania oraz poprawa konkurencyjności otwierające możliwości handlowe i inwestycyjne dla wszystkich podmiotów gospodarczych i społecznych w obydwu regionach.

3. Strony realizują politykę i wprowadzają środki zmierzając do osiągnięcia określonych powyżej celów. Środki te mogą obejmować innowacyjne mechanizmy finansowania, które mają się przyczynić do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju i innych uzgodnionych na forum międzynarodowym celów rozwoju, zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi w ramach porozumienia z Monterrey i kolejnych forów.

Artykuł 25

Zasady

Współpraca między Stronami opiera się na następujących zasadach:

a) współpraca wspiera i uzupełnia wysiłki stowarzyszonych państw i regionów w realizacji priorytetów określonych przez ich własną politykę i strategię rozwoju, bez uszczerbku dla działań prowadzonych przez ich społeczeństwo obywatelskie;

b) współpraca jest wynikiem dialogu między stowarzyszonymi państwami i regionami;

c) Strony wspierają udział społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych w swojej polityce rozwoju i współpracy;

d) działania w ramach współpracy prowadzone są na poziomie regionalnym i krajowym i uzupełniają się, aby sprzyjać osiągnięciu celów ogólnych i szczegółowych określonych w niniejszej Umowie;

- e) współpraca obejmuje zagadnienia przekrojowe, takie jak demokracja i prawa człowieka, dobre rządy, ludy tubylcze, płeć, środowisko (łącznie z kłóskami żywiołowymi) oraz integrację regionalną;
 - f) Strony zwiększają skuteczność swojej współpracy, działając we wspólnie uzgodnionych ramach. Zachęcają do harmonizacji, ujednolicenia i koordynacji pomiędzy donatorami oraz wypełniania wzajemnych zobowiązań związanych z realizacją działań w zakresie współpracy;
 - g) współpraca obejmuje pomoc techniczną i finansową, która przyczynia się do osiągnięcia celów niniejszej Umowy;
 - h) Strony są zgodne co do znaczenia uwzględnienia ich różnego poziomu rozwoju w przygotowaniu działań w zakresie współpracy;
 - i) Strony są zgodne co do znaczenia dalszego wspierania państw o średnim dochodzie w ich polityce i strategiach ograniczania ubóstwa, ze szczególnym uwzględnieniem państw o niższym średnim dochodzie;
 - j) współpraca w ramach niniejszej Umowy nie ma wpływu na uczestnictwo republik Strony AŚ, jako państw rozwijających się, w działaniach Strony UE w dziedzinie badań naukowych na rzecz rozwoju lub w innych programach Unii Europejskiej dotyczących współpracy na rzecz rozwoju skierowanych do państw trzecich, z zastrzeżeniem zasad i procedur tych programów.
- d) wszystkie podmioty biorące udział we współpracy zarządzają zasobami w sposób przejrzysty i odpowiedzialny;
 - e) promują one innowacyjne procedury i instrumenty dotyczące współpracy i finansowania, aby poprawić efektywność współpracy; oraz najlepiej wykorzystać niniejszą Umowę;
 - f) w ramach współpracy między Stronami określa się i rozwija innowacyjne programy współpracy dla republik Strony AŚ;
 - g) programy te promują i ułatwiają finansowanie prywatne oraz bezpośrednie inwestycje zagraniczne, w szczególności poprzez finansowanie z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w Ameryce Środkowej zgodnie z jego własnymi procedurami i kryteriami finansowymi;
 - h) udział każdej ze Stron jako partnera stowarzyszonego w programach ramowych, programach szczegółowych i innego rodzaju działalności drugiej Strony jest wspierany zgodnie z własnymi zasadami i procedurami;
 - i) wspiera się uczestnictwo republik Strony AŚ w tematycznych i horyzontalnych programach współpracy dla Ameryki Łacińskiej organizowanych przez Stronę UE, także za pomocą ewentualnych specjalnych punktów kontaktowych;
 - j) Strony, zgodnie z właściwymi zasadami i procedurami, wspierają współpracę trójstronną w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania obu regionów i państw trzecich;

Artykuł 26

Procedury i metody

1. W celu realizacji działań w zakresie współpracy Strony uzgadniają, że:

- a) instrumenty mogą obejmować szeroki zakres działań dwustronnych, horyzontalnych lub regionalnych, takich jak programy i projekty, obejmując projekty w zakresie infrastruktury, wsparcie budżetowe, dialog w sprawie polityki sektorowej, wymianę i transfer sprzętu, badania, ocenę skutków, statystykę i bazy danych, wymianę doświadczeń i ekspertów, szkolenia, kampanie informacyjne i uświadamiające, seminaria i publikacje;
- b) podmioty wdrażające mogą obejmować władze lokalne, krajowe i regionalne, społeczeństwo obywatelskie i organizacje międzynarodowe;
- c) zapewniają one odpowiednie zasoby administracyjne i finansowe konieczne do realizacji działań w zakresie współpracy, które podmioty te uzgodnią zgodnie z własnymi prawami, przepisami i procedurami;

k) Strony powinny wspólnie badać wszystkie praktyczne możliwości współpracy we wspólnym interesie.

2. Strony postanawiają rozwijać współpracę między instytucjami finansowymi, w zależności od swoich potrzeb i w ramach swoich odpowiednich programów i ustawodawstwa.

Artykuł 27

Klauzula rozwoju

1. Fakt, że obszar lub działania w zakresie współpracy nie włączono do niniejszej Umowy nie może być interpretowany jako przeszkoda w podjęciu przez Strony decyzji, zgodnie z ich prawodawstwem, o współpracy w tym obszarze lub działaniach.

2. Nie wyklucza się wstępnie żadnych możliwości współpracy. Strony mogą powierzyć Komitetowi Stowarzyszenia zbadanie praktycznych możliwości współpracy, leżących w ich wspólnym interesie.

3. W odniesieniu do wdrażania niniejszej Umowy, Strony mogą przedstawiać sugestie dotyczące rozszerzenia współpracy we wszystkich dziedzinach, z uwzględnieniem doświadczenia nabytego w trakcie jej wdrażania.

Artykuł 28

Współpraca w dziedzinie statystyki

1. Strony postanawiają współpracować w celu wypracowania lepszych metod i programów statystycznych, zgodnie z przyjętymi normami międzynarodowymi, w tym w celu gromadzenia, przetwarzania, kontroli jakości i rozpowszechniania danych statystycznych, dostarczających lepiej porównywalnych wskaźników, aby umożliwić Stronom wzajemne wykorzystywanie danych statystycznych dotyczących handlu towarami i usługami, bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz, bardziej ogólnie, jakiegokolwiek dziedziny objętej niniejszą Umową, w odniesieniu do której mogą być sporządzane dane statystyczne. Strony potwierdzają przydatność współpracy dwustronnej do osiągnięcia tych celów.

2. Współpraca w tej dziedzinie ma również na celu:

- a) rozwój regionalnego systemu statystycznego dla wsparcia uzgodnionych przez Strony priorytetów w dziedzinie integracji regionalnej;
- b) współpracę w dziedzinie statystyki dotyczącą nauki, technologii i innowacji.

3. Współpraca ta może obejmować między innymi: wymiany techniczne między urzędami statystycznymi w republikach Strony AŚ oraz w państwach członkowskich Unii Europejskiej i Eurostatem, łącznie z wymianą naukowców; rozwój ulepszonych, a w stosownych przypadkach spójnych metod gromadzenia, dezagregacji, analizy i interpretacji danych; oraz organizację seminariów, grup roboczych lub programów szkoleniowych w dziedzinie statystyki.

TYTUŁ I

DEMOKRACJA, PRAWA CZŁOWIEKA I DOBRE RZĄDY

Artykuł 29

Demokracja i prawa człowieka

1. Strony współpracują dla osiągnięcia pełnej zgodności ze standardami ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, które są uniwersalne, niepodzielne, powiązane i wzajemnie zależne, a także w celu budowania i pogłębiania demokracji.

2. Współpraca ta może obejmować między innymi:

- a) skuteczne wdrożenie międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka oraz zaleceń organów traktatowych i procedur specjalnych;
- b) włączenie wspierania i ochrony praw człowieka do polityki krajowej i planów rozwoju;
- c) wzmocnienie zdolności do stosowania zasad i praktyk demokratycznych;
- d) opracowywanie i realizację planów działania w dziedzinie demokracji i praw człowieka;

- e) podnoszenie świadomości oraz edukację w zakresie praw człowieka, demokracji i kultury pokoju;
- f) wzmocnienie instytucji demokratycznych oraz działających na rzecz praw człowieka, a także ram prawnych i instytucjonalnych w zakresie wspierania i ochrony praw człowieka;
- g) rozwój wspólnych inicjatyw będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach właściwych forów wielostronnych.

Artykuł 30

Dobre rządy

Strony postanawiają, że współpraca w tej dziedzinie aktywnie wspiera rządy poprzez działania mające na celu w szczególności:

- a) przestrzeganie praworządności;
- b) gwarantowanie rozdziału władz;
- c) gwarantowanie niezależności i skuteczności wymiaru sprawiedliwości;
- d) wspieranie przejrzystych, odpowiedzialnych, skutecznych, stabilnych i demokratycznych instytucji;
- e) wspieranie polityki gwarantującej rozliczalność i przejrzyste zarządzanie;
- f) walkę z korupcją;
- g) wzmacnianie dobrego i przejrzystego rządzenia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym;
- h) wprowadzanie i utrzymywanie jasnych procedur podejmowania decyzji przez władze publiczne na wszystkich szczeblach;
- i) wspieranie udziału społeczeństwa obywatelskiego.

Artykuł 31

Modernizacja państwa i administracji publicznej, w tym decentralizacja

1. Strony postanawiają, że celem współpracy w tej dziedzinie jest poprawa ich ram prawnych i instytucjonalnych szczególnie w oparciu o najlepsze praktyki. Obejmuje to reformę i modernizację administracji publicznej, także poprzez budowanie potencjału, w celu wsparcia i wzmocnienia procesu decentralizacji i zmian organizacyjnych wynikających z integracji regionalnej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na skuteczność organizacyjną i świadczenie usług dla obywateli, a także należyte i przejrzyste zarządzanie zasobami publicznymi i rozliczalność.

2. Współpraca ta może obejmować krajowe i regionalne programy i projekty mające na celu rozwijanie zdolności w zakresie kształtowania polityki oraz realizacji i oceny polityk publicznych, a także wzmacnianie systemu sądownictwa przy jednoczesnym wspieraniu uczestnictwa społeczeństwa.

Artykuł 32

Zapobieganie konfliktom i ich rozwiązywanie

1. Strony zgadzają się, aby współpraca w tej dziedzinie wspierała i utrzymywała kompleksową politykę pokojową, obejmującą zapobieganie konfliktom i ich rozwiązywanie. Fundamentem takiej polityki jest zaangażowanie i udział społeczeństwa, a koncentruje się ona przede wszystkim na rozwoju zdolności regionalnych, subregionalnych i krajowych. Polityka ta zapewnia wszystkim grupom społecznym równe szanse polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe, wzmacnia legitymację demokratyczną, promuje spójność społeczną i skuteczne mechanizmy umożliwiające pokojowe godzenie interesów różnych grup oraz wspiera aktywne i zorganizowane społeczeństwo obywatelskie, opierając się zwłaszcza na istniejących instytucjach regionalnych.

2. Współpraca wzmacnia zdolności do rozwiązywania konfliktów i może obejmować między innymi zapewnienie wsparcia procesów mediacji, negocjacji i pojednania; strategii wspierających pokój; wysiłków wzmacniających budowę zaufania i bezpieczeństwa na poziomie regionalnym; działań na rzecz dzieci, kobiet i osób starszych oraz działań w zakresie zwalczania min przeciwpiechotnych.

Artykuł 33

Wzmocnienie instytucji i państwa prawa

Strony zwracają szczególną uwagę na konsolidację zasad praworządności oraz wzmocnienie instytucji na wszystkich szczeblach w obszarze egzekwowania prawa, a zwłaszcza wymiaru sprawiedliwości. Współpraca ma na celu w szczególności wzmocnienie niezawisłości sądownictwa i zwiększenie jego skuteczności.

TYTUŁ II

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Artykuł 34

Ochrona danych osobowych

1. Strony postanawiają współpracować na rzecz poprawy poziomu ochrony danych osobowych i dostosowania go do najwyższych norm międzynarodowych, takich jak wytyczne w sprawie skomputeryzowanych archiwów danych osobowych, zmienione przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 14 grudnia 1990 r., i dążyć do zagwarantowania swobodnego przepływu danych osobowych między Stronami, przy należyтым uwzględnieniu ustawodawstwa wewnętrznego Stron.

2. Współpraca w zakresie ochrony danych osobowych może obejmować między innymi pomoc techniczną w formie wymiany informacji i wiedzy fachowej, przy uwzględnieniu przepisów ustawowych i wykonawczych Stron.

Artykuł 35

Narkotyki

1. Strony współpracują w celu zapewnienia kompleksowego, zintegrowanego i zrównoważonego podejścia poprzez

skuteczne działania i koordynację działań właściwych organów, również w sektorze zdrowia, edukacji, egzekwowania prawa, służb celnych, społecznym, wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, w celu jak największego zmniejszenia podaży i popytu na narkotyki oraz wpływu narkotyków na osoby je zażywające i na ogół społeczeństwa, jak również w celu kontrolowania i skuteczniejszego zapobiegania wykorzystywaniu prekursorów chemicznych do nielegalnej produkcji narkotyków i substancji psychotropowych, w tym nielegalnemu wykorzystywaniu środków odurzających i substancji psychotropowych przeznaczonych do celów medycznych i naukowych.

2. Współpraca opiera się na zasadzie współodpowiedzialności, odpowiednich konwencjach międzynarodowych, a także deklaracji politycznej oraz deklaracji specjalnej w sprawie wytycznych dotyczących zmniejszenia popytu na narkotyki i innych głównych dokumentach przyjętych przez dwudziestą specjalną sesję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w sprawie narkotyków w czerwcu 1998 r.

3. Współpraca ma na celu koordynowanie i intensyfikację wspólnych starań zmierzających do rozwiązania problemu narkotyków. Bez uszczerbku dla innych mechanizmów współpracy, Strony postanawiają, że na poziomie międzyregionalnym wykorzystuje się w tym celu mechanizm koordynacji i współpracy w zakresie narkotyków między Unią Europejską i Ameryką Łacińską i Karaibami oraz postanawiają współpracować w celu zwiększenia jego skuteczności.

4. Strony postanawiają również współpracować na rzecz przeciwdziałania przestępczości związanej z handlem narkotykami poprzez zwiększenie koordynacji z odpowiednimi organami i instancjami międzynarodowymi.

5. Strony współpracują w celu zapewnienia kompleksowego i zrównoważonego podejścia poprzez skuteczne działania i koordynację działań właściwych organów, również w sektorze społecznym, wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, aby:

- a) wymieniać poglądy na temat systemów prawnych i najlepszych praktyk;
- b) walczyć z podażą, popytem oraz handlem środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
- c) wzmocnić współpracę sądową i policyjną, w celu zwalczania nielegalnego handlu;
- d) wzmocnić współpracę morską, w celu skutecznej walki z nielegalnym handlem;
- e) utworzyć ośrodki informacji i monitorowania;
- f) określić i stosować środki mające na celu ograniczenie nielegalnego handlu narkotykami, wystawiania recept (na środki odurzające i substancje psychotropowe) oraz wykorzystywania prekursorów chemicznych;
- g) ustanowić wspólne programy i projekty badawcze, a także wzajemną pomoc sądowniczą;
- h) pobudzać rozwój alternatywny, w szczególności promować prowadzenie legalnych upraw przez drobnych producentów;

- i) ułatwiać kształcenie i szkolenie zasobów ludzkich w celu zapobiegania handlowi narkotykami i zażywaniu narkotyków oraz wzmocnienia systemów kontroli administracyjnej;
- j) wspierać programy prewencyjne skierowane do młodzieży oraz edukację szkolną i pozaszkolną;
- k) wzmocnić prewencję oraz leczenie, rehabilitację oraz reintegrację osób uzależnionych od narkotyków obejmującą szereg metod, łącznie z łagodzeniem szkód związanych z nadużyciem narkotyków.

Artykuł 36

Pranie pieniędzy, łącznie z finansowaniem terroryzmu

1. Strony postanawiają współpracować w celu zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych i przedsiębiorstw do prania zysków pochodzących z działalności przestępczej, a w szczególności z przestępczości związanej z nielegalnymi narkotykami i substancjami psychotropowymi oraz związanej z aktami terrorystycznymi.

2. Współpraca taka, w stosownych okolicznościach, zgodnie ze standardami określonymi przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, obejmuje udzielanie wsparcia administracyjnego i technicznego w celu rozwoju i wdrażania uregulowań prawnych oraz skutecznego stosowania właściwych norm i mechanizmów. W szczególności współpraca umożliwi wymianę istotnych informacji oraz przyjęcie właściwych standardów, pozwalających zwalczać proceder prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, zgodnie ze standardami przyjętymi przez organy międzynarodowe działające w tym obszarze oraz z najlepszymi praktykami stosowanymi w kontekście międzynarodowym.

Artykuł 37

Przestępczość zorganizowana i bezpieczeństwo obywateli

1. Strony postanawiają współpracować w celu zapobiegania przestępczości zorganizowanej i finansowej oraz ich zwalczania. W tym celu wspierają one i wymieniają dobre praktyki oraz wdrażają odpowiednie uzgodnione normy i instrumenty międzynarodowe, takie jak Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i protokoły do niej oraz Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji. Strony zachęcają w szczególności do wspierania programów ochrony świadków.

2. Ponadto Strony zgadzają się współpracować dla poprawy bezpieczeństwa obywateli, zwłaszcza poprzez wsparcie polityk i strategii dotyczących bezpieczeństwa. Współpraca ta powinna się przyczynić do zapobiegania przestępczości i może obejmować takie działania, jak projekty współpracy regionalnej między policją i organami sądowymi, programy szkoleń, wymianę najlepszych praktyk w zakresie ustalania profilu przestępczego. Obejmuje ona również między innymi wymianę opinii w sprawie ram prawnych oraz pomoc techniczną i administracyjną mającą na celu poprawę zdolności instytucjonalnych i operacyjnych organów ścigania.

Artykuł 38

Walka z korupcją

1. Strony uznają znaczenie zapobiegania i zwalczania korupcji w prywatnym i publicznym sektorze i potwierdzają swoje zaniepokojenie stwarzanymi przez korupcję zagrożeniami dla stabilności i bezpieczeństwa instytucji demokratycznych. W tym celu Strony współpracują dążąc do wdrożenia i promowania odpowiednich międzynarodowych standardów i aktów, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji.

2. Strony w szczególności współpracują w zakresie:

- a) poprawy skuteczności organizacyjnej i zapewnienia przejrzystego zarządzania środkami publicznymi oraz rozliczalności;
- b) wzmocnienia odpowiednich instytucji, łącznie z organami ścigania i sądownictwem;
- c) zapobiegania korupcji i przekupstwu w transakcjach międzynarodowych;
- d) monitorowania i oceny polityki zwalczania korupcji na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- e) wspierania działań promujących wartości kultury przejrzystości, legalności i zmiany podejścia do praktyk korupcyjnych;
- f) dalszego rozwoju współpracy dla ułatwianie działań zmierzających do odzyskania aktywów, promowania dobrych praktyk oraz budowania potencjału.

Artykuł 39

Nielegalny handel bronią strzelecką i lekką

1. Strony współpracują w celu zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką łącznie z amunicją do niej i zwalczania takiego handlu. Dążą one do koordynowania działań mających na celu zacieśnienie współpracy prawnej i instytucjonalnej, jak również gromadzenie i niszczenie nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej, łącznie z amunicją do niej, znajdującej się w rękach cywilów.

2. Strony współpracują w celu wspierania wspólnych inicjatyw dotyczących zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz amunicją do niej. Strony w szczególności współpracują w sprawie wspólnych inicjatyw, które mają na celu wdrażanie krajowych, regionalnych i międzynarodowych programów oraz konwencji w tej dziedzinie, zarówno w ramach systemu wielostronnego jak i międzyregionalnego.

Artykuł 40

Walka z terroryzmem przy pełnym poszanowaniu praw człowieka

1. Współpraca w dziedzinie zwalczania terroryzmu zapewni wdrożenie ram i standardów uzgodnionych w art. 16 części II.

2. Strony współpracują również w celu zagwarantowania, że każda osoba, która uczestniczy w finansowaniu, planowaniu, przygotowaniu lub dokonywaniu aktów terrorystycznych lub we wspieraniu aktów terrorystycznych, zostanie postawiona przed sądem. Strony uzgadniają, że walka z terroryzmem odbywa się przy zachowaniu pełnej zgodności z wszystkimi odpowiednimi rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych przy poszanowaniu suwerenności państw, a także sprawiedliwości proceduralnej, praw człowieka i podstawowych wolności.

3. Strony postanawiają współpracować w celu zapobiegania aktom terroryzmu i ich wyeliminowania poprzez współpracę policyjną i sądową.

TYTUŁ III

ROZWÓJ SPOŁECZNY I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Artykuł 41

Spójność społeczna, w tym walka z ubóstwem, nierównościami i wykluczeniem społecznym

1. Strony, uznając że rozwojowi społecznemu musi towarzyszyć rozwój gospodarczy, zgadzają się, iż współpraca ma na celu zwiększenie spójności społecznej poprzez zmniejszanie ubóstwa, niesprawiedliwości, nierówności i wykluczenia społecznego, w szczególności mając na celu osiągnięcie milenijnych celów rozwoju i uzgodnionego na forum międzynarodowym celu wspierania sprawiedliwej globalizacji oraz godnej pracy dla wszystkich. Osiągnięcie tych celów mobilizuje znaczne środki finansowe z zasobów związanych ze współpracą oraz zasobów krajowych.

2. W tym celu Strony współpracują, aby promować i wspierać realizację:

- a) polityki gospodarczej o społecznej wizji zmierzającej do społeczeństwa sprzyjającego w większym stopniu integracji społecznej, przy lepszym podziale dochodu, aby zmniejszyć nierówność i niesprawiedliwość;
- b) polityki handlowej i inwestycyjnej, mając na uwadze związek między handlem a zrównoważonym rozwojem, uczciwy handel, rozwój wiejskich i miejskich mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw oraz reprezentujących je organizacji, a także społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw;
- c) sprawiedliwej i rozważnej polityki budżetowej, umożliwiającej lepszy podział dóbr, zapewniającej wydatki socjalne na odpowiednim poziomie i zmniejszającej skalę gospodarki nieformalnej;
- d) skutecznych wydatków publicznych związanych z jasno określonymi celami społecznymi, zmierzających do podjęcia ukierunkowanego na wyniki;
- e) skutecznej polityki społecznej i sprawiedliwego dostępu do usług społecznych dla wszystkich w różnych obszarach, takich jak sektor zdrowia, edukacji, żywnościowy, sanitarny, mieszkaniowy, wymiaru sprawiedliwości i zabezpieczenia społecznego;

f) polityki zatrudnienia mającej na celu zapewnienie godnej pracy dla wszystkich oraz stworzenie możliwości gospodarczych, ze szczególnym naciskiem na najuboższe i najsłabsze grupy społeczne oraz regiony w najbardziej niekorzystnym położeniu, a także konkretne środki promujące tolerancję dla różnorodności kulturowej w miejscu pracy;

g) systemów opieki społecznej w obszarze między innymi emerytur i rent, zdrowia, wypadków i bezrobocia, opartych na zasadzie solidarności i powszechnie dostępnych;

h) strategii i polityki zwalczania ksenofobii i dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, rasę, światopogląd lub pochodzenie etniczne;

i) specjalnych strategii i programów skierowanych do młodzieży.

3. Strony postanawiają pobudzać wymianę informacji dotyczących aspektów planów lub strategii krajowych związanych ze spójnością społeczną oraz doświadczeń związanych z sukcesami i porażkami w ich tworzeniu i realizacji.

4. Strony podejmują również wysiłki, żeby wspólnie ocenić wpływ wdrożenia niniejszej Umowy na zwiększanie spójności społecznej.

Artykuł 42

Zatrudnienie i ochrona socjalna

1. Strony postanawiają współpracować w celu wspierania zatrudnienia i ochrony socjalnej, poprzez działania i programy mające na celu w szczególności:

- a) zapewnienie godnej pracy dla wszystkich;
- b) stworzenie dobrze funkcjonującego i sprzyjającego w większym stopniu integracji społecznej rynku pracy;
- c) rozszerzenie zakresu ochrony społecznej;
- d) wymianę informacji o najlepszych praktykach w dziedzinie mobilności pracowników i przenoszenia praw emerytalno-rentowych;
- e) wspieranie dialogu społecznego;
- f) zapewnienie poszanowania podstawowych zasad i praw pracowniczych określonych w konwencjach Międzynarodowej Organizacji Pracy, tzw. podstawowych standardów pracy, w szczególności w odniesieniu do wolności zrzeszania się, prawa do rokowań zbiorowych i niedyskryminacji, zniesienia pracy przymusowej i pracy dzieci oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn;
- g) uregulowanie kwestii dotyczących gospodarki nieformalnej;
- h) poświęcenie szczególnej uwagi grupom w niekorzystnej sytuacji oraz walce z dyskryminacją;
- i) rozwój jakości zasobów ludzkich poprzez doskonalenie edukacji i szkoleń, łącznie ze skutecznym kształceniem zawodowym;

- j) poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, zwłaszcza poprzez wzmocnienie inspekcji pracy;
- k) pobudzanie przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy poprzez wzmocnienie ram instytucjonalnych koniecznych do tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw i ułatwiających dostęp do kredytów i mikrofinansowania.

2. Działania mogą być przeprowadzane na poziomie krajowym, regionalnym i międzyregionalnym, także poprzez tworzenie sieci, wzajemne uczenie się oraz określanie i rozpowszechnianie dobrych praktyk, wymianę informacji na podstawie porównywalnych narzędzi statystycznych i wskaźników, a także kontakty między organizacjami partnerów społecznych.

Artykuł 43

Kształcenie i szkolenie

1. Strony postanawiają, że współpraca ma na celu:
 - a) wspieranie sprawiedliwego dostępu do edukacji dla wszystkich, także młodzieży, kobiet, osób starszych, ludów tubylczych i grup mniejszościowych, zwracając szczególną uwagę na najbardziej narażone i zmarginalizowane grupy społeczne;
 - b) poprawę jakości edukacji, uznając za priorytet kształcenie podstawowe;
 - c) zwiększenie liczby osób kończących naukę na poziomie podstawowym i zmniejszenie liczby osób przedwcześnie przerywających obowiązkową naukę na poziomie ponadpodstawowym;
 - d) poprawę uczenia się „pozaformalnego”;
 - e) poprawę infrastruktury i wyposażenia istniejących ośrodków edukacyjnych;
 - f) wspieranie edukacji ludności tubylczej, w tym dwujęzycznej edukacji międzykulturowej;
 - g) wspieranie szkolnictwa wyższego oraz szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie.
2. Strony postanawiają również wspierać:
 - a) współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego Stron oraz wymianę studentów, badaczy i pracowników naukowych w ramach istniejących programów;
 - b) synergii między instytucjami szkolnictwa wyższego a sektorem publicznym i prywatnym w uzgodnionych obszarach, w celu ułatwienia wejścia na rynek pracy.
3. Strony postanawiają poświęcać szczególną uwagę dalszemu rozwojowi obszaru wiedzy UE – Ameryka Łacińska i Karaiby oraz inicjatywom takim jak wspólny obszar szkolnictwa wyższego UE – Ameryka Łacińska i Karaiby, w szczególności w celu wsparcia tworzenia wspólnej puli doświadczeń i zasobów technicznych oraz ich wymiany.

Artykuł 44

Zdrowie publiczne

1. Strony postanawiają współpracować w zakresie rozwoju skutecznych systemów opieki zdrowotnej, zapewnienia odpowiedniej liczby kompetentnych pracowników służby zdrowia, sprawiedliwych mechanizmów finansowych i systemów opieki społecznej.
2. Szczególną uwagę zwraca się na reformy sektorowe i zapewnienie sprawiedliwego dostępu do usług zdrowotnych o wysokiej jakości, bezpieczeństwa żywności i żywienia, zwłaszcza dla grup szczególnie narażonych, takich jak osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety, dzieci oraz ludność tubylcza.
3. Ponadto Strony zamierzają współpracować w celu promowania podstawowej opieki zdrowotnej i prewencji poprzez zintegrowane podejście i działania, uwzględniające inne obszary polityki, w szczególności aby walczyć z HIV/AIDS, malarią, gruźlicą, dengą, chorobą Chagasa oraz innymi priorytetowymi chorobami zakaźnymi i niezakaźnymi, a także chorobami przewlekłymi; zmniejszyć umieralność dzieci; poprawić opiekę zdrowotną nad matkami i zająć się obszarami priorytetowymi, takimi jak zdrowie reprodukcyjne i seksualne oraz zapobieganie chorobom przenoszonym drogą płciową i niechcianym ciążom, pod warunkiem, że takie cele nie naruszają krajowych ram prawnych. Ponadto Strony współpracują w dziedzinach takich jak edukacja, uzdatnianie wody oraz kwestie sanitarne.
4. Współpraca może stanowić dalszą zachętę do rozwoju, wdrożenia i promowania międzynarodowego prawa ochrony zdrowia, w tym międzynarodowych regulacji dotyczących zdrowia oraz Ramowej Konwencji Antytytoniowej Światowej Organizacji Zdrowia.
5. Strony starają się tworzyć związki poza publicznym systemem opieki zdrowotnej poprzez strategiczne partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim i innymi podmiotami, przyznając pierwszeństwo zapobieganiu chorobom i promocji zdrowia.

Artykuł 45

Ludy tubylcze i inne grupy etniczne

1. Strony, przestrzegając swoich krajowych, regionalnych i międzynarodowych zobowiązań oraz promując je, postanawiają, że działania w zakresie współpracy wzmocnią ochronę i wsparcie dla praw i podstawowych wolności ludów tubylczych, uznanych w Deklaracji praw ludów tubylczych przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Ponadto działania w ramach współpracy umacniają i promują prawa człowieka i podstawowe wolności osób należących do mniejszości i grup etnicznych.
2. Szczególną uwagę zwraca się na ograniczanie ubóstwa oraz walkę z nierównościami, wykluczeniem i dyskryminacją. Odpowiednie międzynarodowe dokumenty i instrumenty dotyczące praw ludów tubylczych, takie jak rezolucja Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 59/174 na Drugą Międzynarodową Dekadę Ludności Tubylczej na Świecie i ratyfikowana Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 169 dotycząca ludności tubylczej i plemiennej w suwerennych

państwach, powinny stanowić podstawę rozwoju działań w ramach współpracy, zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi zobowiązaniami Stron.

3. Strony postanawiają również, że w działaniach w ramach współpracy systematycznie uwzględnia się społeczną, gospodarczą i kulturalną tożsamość tych ludów i zapewnia się ich rzeczywisty udział w tych działaniach, w szczególności w obszarach najbardziej dla nich istotnych, zwłaszcza zrównoważonego gospodarowania gruntami i zasobami naturalnymi oraz ich wykorzystania, środowiska, edukacji, zdrowia, dziedzictwa i tożsamości kulturowej.

4. Współpraca przyczynia się do wspierania rozwoju ludów tubylczych. Współpraca przyczynia się również do wspierania rozwoju osób należących do organizacji mniejszości i grup etnicznych. Taka współpraca wzmacnia również ich zdolności negocjacyjne, administracyjne i zdolności w zakresie zarządzania.

Artykuł 46

Grupy znajdujące się w trudnej sytuacji

1. Strony postanawiają, że priorytetem współpracy na rzecz grup znajdujących się w trudnej sytuacji są środki, w tym innowacyjne polityki i projekty, dotyczące grup znajdujących się w trudnej sytuacji. Ich celem powinno być wspieranie ludzkiego rozwoju, ograniczanie ubóstwa i walka z wykluczeniem społecznym.

2. Współpraca obejmuje ochronę praw człowieka i promowanie równych szans dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji, tworzenie możliwości gospodarczych dla najbardziej potrzebujących, a także konkretne polityki społeczne mające na celu rozwój potencjału ludzkiego poprzez kształcenie i szkolenie, dostęp do podstawowych usług społecznych, siatek bezpieczeństwa socjalnego i do wymiaru sprawiedliwości, ze szczególnym uwzględnieniem między innymi osób niepełnosprawnych i ich rodzin, dzieci, kobiet i osób starszych.

Artykuł 47

Płeć

1. Strony postanawiają, że współpraca przyczynia się do umacniania polityk, programów i mechanizmów, których celem jest poprawa, gwarantowanie i wzmacnianie równego udziału kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego, zwłaszcza w celu skutecznego wdrożenia Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W stosownych przypadkach przewiduje się działania pozytywne na rzecz kobiet.

2. Współpraca ma na celu wspieranie włączenia perspektywy płci do wszystkich istotnych obszarów współpracy, w tym polityk publicznych, strategii rozwoju oraz działań i wskaźników umożliwiających zmierzenie ich wpływu.

3. Współpraca ułatwia również równy dostęp mężczyzn i kobiet do wszystkich usług i zasobów umożliwiając im pełne korzystanie z ich praw podstawowych, na przykład w dziedzinie edukacji, zdrowia, szkolenia zawodowego, możliwości zatrudnienia, podejmowania decyzji politycznych, struktur zarządzania i przedsiębiorstw prywatnych.

4. Szczególną uwagę zwraca się na programy dotyczące przemocy w stosunku do kobiet, w szczególności poprzez prewencję.

Artykuł 48

Młodzież

1. Współpraca między Stronami obejmuje wsparcie wszystkich odpowiednich obszarów polityki sektorowej dotyczących młodzieży, mając na celu zapobieganie dziedziczeniu ubóstwa i marginalizacji. Uwzględnia ona wsparcie dla polityki rodzinnej i edukacji oraz tworzenie miejsc pracy dla młodzieży, zwłaszcza na ubogich obszarach, oraz wspieranie programów społecznych i związanych z wymiarem sprawiedliwości dotyczących zapobiegania przestępczości nieletnich i ich ponownego włączenia do życia gospodarczego i społecznego.

2. Strony postanawiają wspierać aktywny udział młodzieży w życiu społecznym, także w kształtowaniu polityki, która wpływa na ich życie.

TYTUŁ IV

MIGRACJA

Artykuł 49

Migracja

1. Współpraca opiera się na dokonanej w ramach wzajemnych konsultacji Stron ocenie specyficznych potrzeb i odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej i krajowymi. Będzie się ona skupiać w szczególności na następujących kwestiach:

- a) podstawowe przyczyny migracji;
- b) opracowywanie oraz wdrażanie ustawodawstwa krajowego i praktyk krajowych z zakresu ochrony międzynarodowej, w celu zastosowania się do postanowień Konwencji genewskiej z 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców oraz załączonego do niej protokołu z 1967 r., jak również innych właściwych instrumentów międzynarodowych, oraz w celu zagwarantowania przestrzegania zasady non-refoulement;
- c) zasady przyjmowania oraz prawa i status osób przyjętych, sprawiedliwe traktowanie oraz integracja społeczna osób legalnie przebywających, edukacja i szkolenia legalnych migrantów oraz środki zwalczania rasizmu i ksenofobii, a także wszystkie stosowne przepisy dotyczące praw człowieka w odniesieniu do migrantów;
- d) opracowywanie skutecznej polityki mającej na celu ułatwienie transferu przekazów pieniężnych migrantów;
- e) migracja czasowa i cyrkulacyjna, w tym zapobieganie drenażowi mózgowi;
- f) opracowywanie skutecznej i kompleksowej polityki w dziedzinie imigracji, przemytu ludzi i handlu ludźmi, w tym sposobów zwalczania sieci i organizacji przestępczych, skupiających przemytników i handlarzy oraz ochrony i pomocy dla ofiar tego typu handlu; a także każdej innej formy migracji niezgodnej z ramami prawnymi państwa przeznaczenia;

- g) powrót osób nieposiadających prawa legalnego pobytu, w godnych, bezpiecznych i humanitarnych warunkach, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka, oraz ich readmisja zgodnie z ust. 2;
- h) wymiana najlepszych praktyk dotyczących integracji w odniesieniu do migracji między Unią Europejską i republikami Strony AŚ;
- i) środki wsparcia mające na celu trwałą reintegrację osób powracających.

2. W ramach współpracy mającej na celu zapobieganie i kontrolę imigracji naruszającej ramy prawne państwa przeznaczenia Strony zgadzają się również na readmisję swoich obywateli, których pobyt na terytorium drugiej Strony narusza jej ramy prawne. W tym celu:

- a) każda republika Strony AŚ dokonuje readmisji swoich obywateli, których pobyt na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej narusza jego ramy prawne, na jego wniosek i bez dalszych formalności, dostarcza swoim obywatelom odpowiednie dokumenty tożsamości i zapewnia im niezbędne w tym celu udogodnienia administracyjne; oraz
- b) każde państwo członkowskie Unii Europejskiej dokonuje readmisji swoich obywateli, których pobyt na terytorium republiki Strony AŚ narusza jej ramy prawne, na jego wniosek i bez dalszych formalności, dostarcza swoim obywatelom odpowiednie dokumenty tożsamości i zapewnia im niezbędne w tym celu udogodnienia administracyjne.

3. Jeżeli osoba, która ma zostać poddana readmisji, nie posiada żadnych dokumentów lub innych dowodów potwierdzających jej obywatelstwo, właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne zainteresowanego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zainteresowanej republiki Strony AŚ podejmuje – na wniosek zainteresowanej republiki Strony AŚ lub zainteresowanego państwa członkowskiego Unii Europejskiej – odpowiednie kroki w celu przeprowadzenia rozmowy z daną osobą w celu ustalenia jej obywatelstwa.

4. Strony postanawiają zawrzeć umowę regulującą specyficzne obowiązki państw członkowskich Unii Europejskiej oraz republik Strony AŚ w zakresie readmisji, jeśli z takim wnioskiem wystąpi jedna ze Stron i tak szybko, jak to możliwe. Niniejsza Umowa ta dotyczy również readmisji obywateli innych państw oraz bezpaństwowców.

TYTUŁ V

ŚRODOWISKO, KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I ZMIANA KLIMATU

Artykuł 50

Współpraca w dziedzinie środowiska

1. Strony postanawiają współpracować na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym i światowym, w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, zgodnie z Deklaracją z Rio z 1992 r. w sprawie środowiska i rozwoju.

2. Biorąc pod uwagę zasadę wspólnej, lecz zróżnicowanej odpowiedzialności, priorytety i krajowe strategie rozwoju, Strony poświęcają należytą uwagę relacji między ubóstwem i środowiskiem oraz wpływowi działalności gospodarczej na środowisko, w tym także potencjalnemu wpływowi niniejszej Umowy.

3. Współpraca w szczególności obejmuje:

- a) ochronę zasobów naturalnych i ekosystemów, łącznie z lasami i zasobami rybnymi, oraz zrównoważone gospodarowanie nimi;
- b) walkę z zanieczyszczeniem wód słodkich i morskich, powietrza i gleby, w tym poprzez właściwą gospodarkę odpadami, ściekami, chemikaliami i innymi niebezpiecznymi substancjami i materiałami;
- c) kwestie globalne, takie jak zmiana klimatu, niszczenie warstwy ozonowej, pustynnienie, wylesianie, zachowanie różnorodności biologicznej i bezpieczeństwa biologicznego;
- d) w tym kontekście celem współpracy jest ułatwienie wspólnych inicjatyw w dziedzinie przeciwdziałania zmianie klimatu i przystosowania się do jej niekorzystnych skutków, łącznie ze wzmocnieniem mechanizmu rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

4. Współpraca może obejmować środki, takie jak:

- a) promowanie dialogu w sprawie polityki i wymiana najlepszych doświadczeń i praktyk w dziedzinie środowiska oraz budowanie potencjału, łącznie ze wzmocnieniem instytucjonalnym;
- b) transfer i wykorzystanie technologii i know-how zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym tworzenie zachęt i mechanizmów wspomagających innowacje i ochronę środowiska;
- c) uwzględnianie aspektów związanych ze środowiskiem w innych obszarach polityki, łącznie z gospodarką gruntami;
- d) promowanie wzorców zrównoważonej produkcji i konsumpcji również poprzez zrównoważone wykorzystanie ekosystemów, usług i towarów;
- e) promowanie wiedzy i edukacji o środowisku oraz zwiększanie udziału społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza społeczności lokalnych, w ochronie środowiska oraz w podejmowaniu wysiłków na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- f) wspieranie i promowanie współpracy regionalnej w dziedzinie ochrony środowiska;
- g) pomoc we wdrażaniu i stosowaniu wielostronnych umów środowiskowych zawartych przez Strony;
- h) wzmocnienie zarządzania środowiskiem oraz systemów monitorowania i kontroli.

Artykuł 51

Zarządzanie w sytuacji klęsk żywiołowych

1. Strony postanawiają, że celem współpracy w tej dziedzinie jest ograniczanie podatności regionu Ameryki Środkowej na klęski żywiołowe poprzez wspieranie działań krajowych oraz regionalnych ram w zakresie ograniczania podatności na klęski żywiołowe i reagowania na nie, wzmocnianie regionalnych zdolności w zakresie badań, upowszechnianie najlepszych praktyk, korzystanie z doświadczeń uzyskanych w ramach zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, przygotowanie, planowanie, monitorowanie, zapobieganie, przeciwdziałanie, reagowanie i odbudowa. Współpraca obejmuje również wsparcie działań na rzecz harmonizacji ram prawnych zgodnie ze standardami międzynarodowymi i ulepszanie koordynacji instytucjonalnej oraz wsparcia rządowego.

2. Strony popierają strategię ograniczającą narażenie społeczne i środowiskowe i wzmocniają zdolność społeczności lokalnych i instytucji do zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi.

3. Strony zwracają szczególną uwagę na skuteczniejsze zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi we wszystkich swoich politykach, łącznie z zarządzaniem terytorialnym i odbudową.

TYTUŁ VI

ROZWÓJ GOSPODARCZY I ROZWÓJ HANDLU

Artykuł 52

Współpraca i pomoc techniczna w dziedzinie polityki konkurencji

Pomoc techniczna ma się koncentrować m.in. na budowaniu potencjału instytucjonalnego i szkoleniu kadr organów do spraw konkurencji, przy uwzględnieniu wymiaru regionalnego, w celu wsparcia ich w umacnianiu i skutecznym egzekwowaniu prawa konkurencji w dziedzinie przepisów antymonopolowych i dotyczących połączeń przedsiębiorstw, co obejmuje również promowanie warunków sprzyjających konkurencji.

Artykuł 53

Współpraca celna i wzajemna pomoc

1. Strony promują i ułatwiają współpracę pomiędzy swoimi służbami celnymi dla zagwarantowania realizacji celów określonych w części IV tytuł II rozdział 3 (Ułatwienia celne i handlowe) niniejszej Umowy, w szczególności dla zagwarantowania uproszczenia procedur celnych i ułatwienia legalnego handlu przy zachowaniu ich zdolności kontroli.

2. Współpraca stanowi podstawę między innymi do:

a) wymiany informacji dotyczących przepisów i procedur celnych, szczególnie w następujących obszarach:

(i) uproszczenie i modernizacja procedur celnych;

(ii) ułatwienie przemieszczeń w ramach tranzytu;

(iii) egzekwowanie praw własności intelektualnej przez organy celne;

(iv) związki ze środowiskiem biznesowym;

(v) swobodny obrót towarów i integracja regionalna;

b) rozwoju wspólnych inicjatyw we wspólnie uzgodnionych obszarach;

c) promocji koordynacji pomiędzy wszystkimi powiązаныmi organami granicznymi, zarówno na poziomie krajowym, jak i ponadgranicznym.

3. Strony udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych zgodnie z postanowieniami załącznika III do części IV niniejszej Umowy.

Artykuł 54

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie ułatwień celnych i handlowych

Strony uznają znaczenie pomocy technicznej w obszarze ułatwień celnych i handlowych dla realizacji środków określonych w części IV tytuł II rozdział 3 (Ułatwienia celne i handlowe) niniejszej Umowy. Strony postanawiają współpracować m.in. w następujących obszarach:

a) rozwijanie współpracy instytucjonalnej w celu umocnienia procesu integracji regionalnej;

b) oferowanie właściwym organom specjalistycznej wiedzy i budowanie potencjału w kwestiach celnych (m.in. potwierdzania i weryfikacji pochodzenia) oraz w kwestiach technicznych w celu egzekwowania regionalnych procedur celnych;

c) stosowanie mechanizmów i nowoczesnych technik celnych, w tym oceny ryzyka, wcześniejszych wiążących interpretacji, uproszczonych procedur wprowadzenia i zwolnienia towarów, kontroli celnych i metod kontroli przedsiębiorstw;

d) wprowadzanie procedur i praktyk, które odzwierciedlają w największym możliwym stopniu międzynarodowe instrumenty i standardy obowiązujące w dziedzinie cel i handlu, w tym zasady WTO oraz instrumenty i normy Światowej Organizacji Celnej (dalej zwanej „WCO”), między innymi zmienioną Międzynarodową konwencją dotyczącą uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego (zmienioną konwencją z Kioto) oraz Ramy standardów WCO na rzecz zabezpieczenia i uproszczenia handlu globalnego; oraz

e) systemy informacyjne i automatyzacja procedur celnych i innych procedur handlowych.

Artykuł 55

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie własności intelektualnej i transferu technologii

1. Strony uznają znaczenie współpracy i pomocy technicznej w dziedzinie własności intelektualnej oraz postanawiają współpracować m.in. w następujących obszarach:

- a) rozwijanie współpracy instytucjonalnej (np. między urzędami ochrony własności intelektualnej w republikach Strony AŚ), a przez to ułatwianie wymiany informacji o ramach prawnych dotyczących praw własności intelektualnej i innych odpowiednich przepisów dotyczących ochrony i egzekwowania;
- b) stymulowanie i ułatwianie rozwoju kontaktów i współpracy w dziedzinie własności intelektualnej, w tym promocji i rozpowszechniania informacji w kręgach biznesowych, społeczeństwie obywatelskim, wśród konsumentów i instytucji edukacyjnych oraz pomiędzy tymi grupami;
- c) budowanie potencjału i oferowanie szkoleń (np. dla sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy służb celnych i policji) w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej;
- d) współpraca w zakresie rozwoju i doskonalenia elektronicznych systemów urzędów ds. własności intelektualnej w republikach Strony AŚ;
- e) współpraca w zakresie wymiany informacji oraz oferowania specjalistycznej wiedzy i pomocy technicznej w zakresie integracji regionalnej w dziedzinie praw własności intelektualnej.

2. Strony uznają znaczenie współpracy w kwestiach celnych i z tego względu zobowiązują się do promowania i ułatwiania współpracy mającej na celu stosowanie środków granicznych w odniesieniu do praw własności intelektualnej, a konkretnie do zwiększenia wymiany informacji i koordynacji pomiędzy odpowiednimi administracjami celnymi. Współpraca ta ma prowadzić do udoskonalenia i modernizacji działań administracji celnych republik Strony AŚ.

3. Strony uznają również znaczenie współpracy i pomocy technicznej w dziedzinie transferu technologii w celu udoskonalenia własności intelektualnej oraz postanawiają współpracować m.in. w ramach następujących działań:

- a) Strony promują transfer technologii, który jest realizowany poprzez programy wymiany naukowej, zawodowej lub biznesowej ukierunkowane na przekazywanie wiedzy przez Stronę UE republikom Strony AŚ;
- b) Strony uznają znaczenie tworzenia mechanizmów umacniających i promujących zagraniczne inwestycje bezpośrednie w republikach Strony AŚ, zwłaszcza w sektorach innowacyjnych i zaawansowanych technologii. Strona UE dokłada wszelkich starań, by oferować instytucjom i przedsiębiorstwom na swoim terytorium zachęty w celu promowania transferu technologii do instytucji i przedsiębiorstw republik Strony AŚ oraz sprzyjania takiemu transferowi, w taki sposób, aby umożliwić tym państwom stworzenie trwałej bazy technologicznej;

- c) podobnie Strona UE ułatwia i promuje programy mające na celu podejmowanie działań badawczo-rozwojowych w Ameryce Środkowej z myślą o realizacji potrzeb regionu m.in. w zakresie dostępu do leków, infrastruktury i rozwoju technologii koniecznych dla rozwoju tamtejszych społeczeństw.

Artykuł 56

Współpraca w zakresie zakładania przedsiębiorstw, handlu usługami oraz handlu elektronicznego

1. Strony uznają znaczenie współpracy i pomocy technicznej służącej ułatwieniu wypełniania zobowiązań i maksymalizacji możliwości stworzonych w ramach części IV tytułu III (Zakładanie przedsiębiorstw, handel usługami i handel elektroniczny), a także osiągnięciu celów niniejszej Umowy.
2. Współpraca obejmuje wsparcie pomocy technicznej, szkoleń i budowania potencjału, między innymi w następujących dziedzinach:
 - a) zwiększanie zdolności usługodawców pochodzących z republik Strony AŚ do uzyskiwania informacji na temat przepisów i norm Strony UE na poziomie Unii Europejskiej oraz na poziomach krajowym i niższym, oraz do przestrzegania tych przepisów i norm;
 - b) zwiększenie potencjału eksportowego usługodawców pochodzących z republik Strony AŚ, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw;
 - c) ułatwienie współdziałania i dialogu pomiędzy usługodawcami pochodzącymi ze Strony UE i z republik Strony AŚ;
 - d) działanie w kierunku realizacji potrzeb w zakresie kwalifikacji i norm w sektorach, w których podjęto zobowiązania na mocy niniejszej Umowy;
 - e) promowanie w stosownych przypadkach wymiany informacji i doświadczeń oraz świadczenie pomocy technicznej w zakresie opracowywania i wdrażania przepisów na poziomie krajowym lub regionalnym;
 - f) ustanawianie mechanizmów dla propagowania inwestycji pomiędzy Stroną UE a republikami Strony AŚ oraz zwiększanie potencjału agencji promowania inwestycji w republikach Strony AŚ.

Artykuł 57

Współpraca i pomoc techniczna w dziedzinie barier technicznych w handlu

Strony uznają znaczenie współpracy i pomocy technicznej w dziedzinie barier technicznych w handlu oraz postanawiają współpracować m.in. w następujących obszarach:

- a) oferowanie specjalistycznej wiedzy, budowanie potencjału, w tym rozwój i doskonalenie odpowiedniej infrastruktury, a także szkolenie i pomoc techniczna w dziedzinach przepisów technicznych, normalizacji, oceny zgodności, akredytacji i metrologii. Może to obejmować działania ułatwiające rozumienie i przestrzeganie wymogów Unii Europejskiej, szczególnie wśród małych i średnich przedsiębiorstw;
- b) wspieranie harmonizacji prawodawstwa i procedur w zakresie barier technicznych w handlu w Ameryce Środkowej i ułatwianie przepływu towarów w tym regionie;
- c) promowanie aktywnego uczestnictwa przedstawicieli republik Strony AŚ w pracach odpowiednich organizacji międzynarodowych w celu zwiększenia stosowania norm międzynarodowych;
- d) wymiana informacji, doświadczeń i dobrych praktyk w celu ułatwienia wdrażania części IV tytuł II rozdział 4 (Bariery techniczne w handlu) niniejszej Umowy. Może to obejmować programy ułatwiania handlu w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, objętych zakresem rozdziału 4.

Artykuł 58

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie zamówień publicznych

Strony uznają znaczenie współpracy i pomocy technicznej w dziedzinie zamówień publicznych oraz postanawiają współpracować poprzez:

- a) rozwijanie – za zgodą zaangażowanych Stron – współpracy instytucjonalnej i ułatwianie wymiany informacji o ramach prawnych dotyczących zamówień publicznych z uwzględnieniem możliwości uruchomienia mechanizmu dialogu;
- b) na wniosek Strony – oferowanie budowania potencjału oraz szkoleń, w tym szkoleń na rzecz sektora prywatnego w zakresie innowacyjnych środków konkurencyjnego udzielania zamówień publicznych;
- c) wspieranie kampanii publicznych w republikach Strony AŚ, dotyczących przepisów części IV tytuł V (Zamówienia publiczne) niniejszej Umowy, skierowanych do sektora publicznego, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego, w odniesieniu do systemów zamówień Unii Europejskiej oraz ewentualnych możliwości dostawców pochodzących z Ameryki Środkowej w Unii Europejskiej;
- d) wspieranie rozwoju, tworzenia i funkcjonowania pojedynczego punktu dostępu do informacji o zamówieniach publicznych dla całego regionu Ameryki Środkowej. Sposób funkcjonowania pojedynczego punktu dostępu określono w części IV tytuł V (Zamówienia publiczne) art. 212 ust. 1 lit. d), art. 213, art. 215 ust. 4 oraz art. 223 ust. 2 niniejszej Umowy;

- e) poprawę potencjału technicznego publicznych podmiotów udzielających zamówień na szczeblu centralnym, podcentralnym lub innych.

Artykuł 59

Współpraca i pomoc techniczna w dziedzinie rybołówstwa i akwakultury

1. Strony uznają znaczenie współpracy gospodarczej, technicznej i naukowej w celu zrównoważonego rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury. Główne cele tej współpracy powinny być następujące:
 - a) promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybołówstwa i zarządzania nimi;
 - b) propagowanie najlepszych praktyk zarządzania rybołówstwem;
 - c) poprawa w zakresie gromadzenia danych dla uwzględnienia najlepszych dostępnych informacji naukowych w celu oceny zasobów i zarządzania nimi;
 - d) udoskonalenie systemu monitorowania, kontroli i nadzoru;
 - e) zwalczanie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych (NNN) połowów.
2. Współpraca ta może obejmować między innymi:
 - a) oferowanie specjalistycznej wiedzy technicznej i wsparcia oraz budowanie potencjału zrównoważonego gospodarowania zasobami rybołówstwa, w tym rozwijanie rybołówstwa alternatywnego;
 - b) wymianę informacji i doświadczeń oraz budowanie potencjału zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego sektora rybołówstwa i akwakultury. Szczególną uwagę zwraca się na odpowiedzialny rozwój tradycyjnego (łodziowego) rybołówstwa przybrzeżnego oraz drobnego rybołówstwa i akwakultury, a także na dywersyfikację produktów i działalności w tym zakresie, z uwzględnieniem takich obszarów jak przemysł przetwórczy;
 - c) wsparcie współpracy instytucjonalnej i ułatwianie wymiany informacji na temat ram prawnych regulujących rybołówstwo i akwakulturę, w tym odnośnych instrumentów międzynarodowych;
 - d) intensyfikację współpracy w ramach organizacji międzynarodowych oraz z krajowymi i regionalnymi organizacjami zajmującymi się gospodarką rybacką poprzez pomoc techniczną w postaci warsztatów i badań, w celu doprowadzenia do lepszego zrozumienia wartości dodanej międzynarodowych instrumentów prawnych w dążeniu do właściwego gospodarowania zasobami morskimi.

Artykuł 60

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie towarów rzemieślniczych

Strony uznają znaczenie programów współpracy promujących działania umożliwiające towarom rzemieślniczym produkowanym w republikach Strony AŚ odnoszenie korzyści z niniejszej Umowy. W konkretnym wymiarze współpraca mogłaby koncentrować się na następujących obszarach:

- a) rozwijanie potencjału zwiększającego możliwości dostępu rynkowego towarów rzemieślniczych z Ameryki Środkowej;
- b) budowanie potencjału podmiotów z Ameryki Środkowej odpowiedzialnych za promocję wywozu – w szczególności wspierających mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (dalej zwane „MMŚP”) z obszarów miejskich i wiejskich – niezbędnego do produkcji i wywozu towarów rzemieślniczych, w tym w zakresie procedur celnych oraz wymogów technicznych ustanowionych na rynku Unii Europejskiej;
- c) propagowanie zachowania tych produktów kulturowych;
- d) wsparcie rozwoju infrastruktury koniecznej do wsparcia MMŚP uczestniczących w produkcji towarów rzemieślniczych;
- e) budowanie potencjału w celu poprawy wyników działalności producentów towarów rzemieślniczych poprzez programy szkoleń.

Artykuł 61

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie produktów ekologicznych

Strony uznają znaczenie programów współpracy dla maksymalizacji korzyści, jakie niniejsza Umowa może przynieść produktom ekologicznym wytwarzanym w republikach Strony AŚ. W konkretnym wymiarze współpraca może koncentrować się m.in. na następujących obszarach:

- a) rozwijanie potencjału zwiększającego możliwości dostępu rynkowego produktów ekologicznych z Ameryki Środkowej;
- b) budowanie niezbędnego potencjału podmiotów z Ameryki Środkowej odpowiedzialnych za promocję wywozu, w szczególności wspierających MMŚP z obszarów miejskich i wiejskich, na potrzeby produkcji i wywozu produktów ekologicznych, w tym w zakresie procedur celnych, przepisów technicznych i norm jakości wymaganych na rynku Unii Europejskiej;
- c) wsparcie rozwoju infrastruktury koniecznej do wspierania MMŚP uczestniczących w produkcji produktów ekologicznych;
- d) budowanie potencjału w celu poprawy wyników działalności producentów produktów ekologicznych poprzez programy szkoleń;

- e) współpraca w zakresie rozwoju sieci dystrybucyjnych na rynku Unii Europejskiej.

Artykuł 62

Współpraca i pomoc techniczna w kwestiach sanitarnych, fitosanitarnych, bezpieczeństwa żywności oraz dobrostanu zwierząt

1. Współpraca w tej dziedzinie nastawiona jest na zwiększenie potencjału Stron w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych oraz dobrostanu zwierząt w celu poprawy dostępu do rynku drugiej Strony przy jednoczesnym zapewnieniu poziomu ochrony ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt.

2. Współpraca ta może obejmować między innymi:

- a) wspieranie harmonizacji prawodawstwa i procedur w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych w Ameryce Środkowej i ułatwianie przepływu towarów w tym regionie;
- b) oferowanie specjalistycznej wiedzy na temat potencjału prawodawczego i technicznego w zakresie tworzenia i egzekwowania prawa oraz rozwoju systemów kontroli sanitarnej i fitosanitarnej (w tym programów zwalczania chorób, systemów bezpieczeństwa żywności i szybkiego powiadamiania), a także na temat dobrostanu zwierząt;
- c) wsparcie rozwoju i wzmocnienia potencjału instytucjonalnego i administracyjnego w Ameryce Środkowej na poziomie regionalnym i krajowym w celu poprawy jej stanu sanitarnego i fitosanitarnego;
- d) rozwinięcie we wszystkich poszczególnych republikach Strony AŚ potencjału w zakresie wypełniania wymogów sanitarnych i fitosanitarnych w celu poprawy dostępu do rynku drugiej Strony przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony;

- e) oferowanie porad i pomocy technicznej na temat systemu regulacyjnego Unii Europejskiej w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych oraz wdrażania norm wymaganych na rynku Unii Europejskiej.

3. Podkomitet ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych, ustanowiony w części IV tytuł II (Handel towarami) rozdział 5 (Środki sanitarne i fitosanitarne) niniejszej Umowy, przedstawia propozycje potrzeb w zakresie współpracy w celu stworzenia programu prac.

4. Komitet Stowarzyszenia monitoruje postępy współpracy ustanowionej w niniejszym artykule i przedstawia wyniki tych działań Podkomitetowi ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych.

Artykuł 63

Współpraca i pomoc techniczna w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju

1. Strony uznają znaczenie współpracy i pomocy technicznej w zakresie powiązań handlu z rynkiem pracy i z ochroną środowiska w osiągnięciu celów części IV tytuł VIII (Handel i zrównoważony rozwój) niniejszej Umowy.

2. W celu uzupełnienia działań wymienionych w części III tytuł III (Rozwój społeczny i spójność społeczna) i tytuł V (Środowisko, kłęski żywiołowe i zmiana klimatu) niniejszej Umowy Strony uzgadniają, że będą współpracować, w tym wspierać pomoc techniczną, szkolenie i rozwijanie potencjału, między innymi w następujących dziedzinach:

- a) wspieranie rozwoju zachęt sprzyjających ochronie środowiska i zapewnianiu godziwych warunków pracy, w szczególności poprzez promowanie legalnego i zrównoważonego handlu, np. poprzez systemy sprawiedliwego i etycznego handlu, w tym uwzględniające odpowiedzialność i rozliczalność społeczną przedsiębiorstw, a także związane z tymi działaniami inicjatywy w zakresie etykietowania i marketingu;
- b) promowanie uzgodnionych przez Strony mechanizmów współpracy powiązanych z handlem w celu wsparcia wdrożenia międzynarodowego reżimu obecnych i przyszłych działań w obliczu zmian klimatu;
- c) promowanie handlu produktami uzyskanymi z zasobów naturalnych zarządzanych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w tym poprzez stosowanie skutecznych środków w odniesieniu do dzikiej fauny i rybołówstwa oraz poprzez certyfikację drewna produkowanego legalnie i w sposób zrównoważony. Szczególną uwagę zwraca się na dobrowolne i elastyczne mechanizmy oraz inicjatywy w zakresie marketingu, zmierzające do promowania systemów produkcyjnych zrównoważonych ekologicznie;
- d) wzmocnienie ram instytucjonalnych, rozwój i realizacja polityki i programów w zakresie wdrażania i egzekwowania wielostronnych umów o ochronie środowiska i przepisów w tej dziedzinie, w zakresie uzgodnionym przez Strony, oraz opracowywanie środków zwalczania nielegalnego handlu mającego znaczenie dla środowiska, m.in. poprzez działania w zakresie egzekwowania oraz współpracę celną;
- e) wzmocnienie ram instytucjonalnych, rozwój i wdrażanie polityki i programów w zakresie podstawowych zasad i praw w pracy (wolność zrzeszania się i rokowań zbiorowych, kwestie pracy przymusowej, pracy dzieci, przeciwdziałanie dyskryminacji w zakresie zatrudnienia) oraz wdrażanie i egzekwowanie konwencji i przepisów Międzynarodowej Organizacji Pracy (dalej zwanej „MOP”) dotyczących pracy, w zakresie uzgodnionym przez Strony;
- f) sprzyjanie wymianie poglądów dotyczących opracowywania metod i wskaźników na potrzeby przeglądu w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz wspieranie inicjatyw w zakresie wspólnych przeglądów, monitorowania i oceny wkładu części IV niniejszej Umowy w zrównoważony rozwój;
- g) wzmocnienie potencjału instytucjonalnego w kwestiach handlu i zrównoważonego rozwoju oraz wspieranie organizacji i usprawniania uzgodnionych ram dialogu dotyczącego tych kwestii ze społeczeństwem obywatelskim.

Artykuł 64

Współpraca przemysłowa

1. Strony postanawiają, że celem współpracy przemysłowej jest promowanie modernizacji i restrukturyzacji przemysłu Ameryki Środkowej i poszczególnych jego sektorów, jak również współpracy przemysłowej podmiotów gospodarczych, w celu wzmocnienia sektora prywatnego w sposób promujący ochronę środowiska.
2. Inicjatywy w zakresie współpracy przemysłowej odzwierciedlają priorytety określone przez Strony. Uwzględniają one regionalne aspekty rozwoju przemysłowego, promując w razie potrzeby partnerstwa transgraniczne. Celem inicjatyw jest przede wszystkim stworzenie odpowiednich ram umożliwiających poprawę know-how w dziedzinie zarządzania i promowanie przejrzystości w odniesieniu do rynków i warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Artykuł 65

Energia (w tym energia odnawialna)

1. Strony postanawiają, że ich wspólnym celem będzie wspieranie współpracy w dziedzinie energii, w szczególności zrównoważonych, przyjaznych środowisku i odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, technologii energooszczędnych, elektryfikacji obszarów wiejskich i integracji regionalnych rynków energii, oraz w innych kwestiach, zgodnie z ustaleniami Stron i ich prawodawstwem wewnętrznym.
2. Współpraca może obejmować między innymi następujące działania:
 - a) formułowanie i planowanie polityki energetycznej, w tym międzysystemowej infrastruktury o znaczeniu regionalnym, poprawa i dywersyfikacja źródeł energii oraz usprawnienie rynków energii, w tym ułatwienia tranzytu, przesyłu i dystrybucji w obrębie republik Strony AŚ;
 - b) zarządzanie i szkolenie na potrzeby sektora energii oraz transfer technologii i know-how, w tym stałe prace nad normami w zakresie emisji pochodzących z produkcji energii oraz efektywności energetycznej;
 - c) promowanie oszczędności energii, efektywności energetycznej, energii odnawialnej oraz badania oddziaływania produkcji i zużycia energii na środowisko, w szczególności na zmiany bioróżnorodności, gospodarki leśnej i użytkowania gruntów;
 - d) promowanie zastosowania mechanizmów czystego rozwoju do wspierania inicjatyw odnoszących się do zmiany klimatu oraz zmienności tych mechanizmów.

Artykuł 66

Współpraca w dziedzinie przemysłu wydobywczego

Strony zgadzają się współpracować w dziedzinie przemysłu wydobywczego z uwzględnieniem własnych prawodawstw i procedur wewnętrznych, a także aspektów zrównoważonego rozwoju i kwestii ochrony środowiska, za pośrednictwem takich inicjatyw jak promowanie wymiany informacji, doświadczeń i ekspertów oraz opracowywanie i transfer technologii.

Artykuł 67

Sprawiedliwa i zrównoważona turystyka

1. Strony uznają znaczenie sektora turystyki dla zmniejszania ubóstwa poprzez rozwój społeczny i gospodarczy lokalnych społeczności oraz wielki potencjał gospodarczy obu regionów w zakresie rozwoju działalności gospodarczej w tej dziedzinie.

2. W tym kontekście Strony zgadzają się promować sprawiedliwą i zrównoważoną turystykę, a w szczególności wspierać:

- a) opracowywanie polityki w celu maksymalizacji korzyści społeczno-gospodarczych z turystyki;
- b) tworzenie i konsolidację produktów turystycznych poprzez świadczenie usług niefinansowych, szkoleń oraz pomocy i usług technicznych;
- c) uwzględnianie kwestii kulturowych, społecznych i związanych ze środowiskiem, w tym ochrony i propagowania dziedzictwa kultury i zasobów naturalnych, w rozwoju sektora turystyki;
- d) zaangażowanie lokalnych społeczności w proces rozwoju turystyki, szczególnie turystyki wiejskiej, lokalnej i ekologicznej;
- e) strategie marketingu i promocji, rozwój potencjału instytucjonalnego i zasobów ludzkich, promowanie międzynarodowych standardów;
- f) promowanie współpracy i stowarzyszeń między sektorem publicznym i prywatnym;
- g) opracowywanie planów zarządzania rozwojem turystyki w skali krajowej i regionalnej;
- h) promowanie technologii informacyjnych w dziedzinie turystyki.

Artykuł 68

Współpraca w dziedzinie transportu

1. Strony zgadzają się, aby współpraca w tej dziedzinie skupiała się na restrukturyzacji i modernizacji systemu transportowego i powiązanych systemów infrastruktury, w tym przejść granicznych, usprawnianiu przepływu pasażerów i towarów oraz ułatwieniu dostępu do rynków transportu miejskiego, lotniczego, morskiego, wodnego śródlądowego, kolejowego i drogowego, poprzez udoskonalenie zarządzania transportem z operacyjnego i administracyjnego punktu widzenia oraz poprzez promocję wysokich standardów eksploatacji.

2. Współpraca może obejmować następujące elementy:

- a) wymianę informacji w sprawie polityki Stron, w szczególności dotyczącej transportu miejskiego oraz powiązań i interoperacyjności sieci transportu multimodalnego i innych zagadnień, będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;

b) zarządzanie śródlądowymi drogami wodnymi, drogami, liniami kolejowymi, portami i lotniskami, w tym odpowiednia współpraca między właściwymi organami;

c) projekty transferu technologii europejskiej w ramach globalnego systemu nawigacji satelitarnej i w centrach miejskiego transportu publicznego;

d) poprawa norm w zakresie bezpieczeństwa i zapobiegania zanieczyszczeniom, w tym współpraca w ramach odpowiednich forów międzynarodowych w celu zapewnienia lepszego egzekwowania norm międzynarodowych;

e) działania promujące rozwój transportu lotniczego i morskiego.

Artykuł 69

Dobre rządy w dziedzinie opodatkowania

Zgodnie ze swoimi kompetencjami Strony będą doskonaliły współpracę międzynarodową w dziedzinie opodatkowania w celu usprawnienia poboru należnych podatków i rozwoju środków pozwalających na skuteczne wdrażanie uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym zasad dobrych rządów w dziedzinie opodatkowania, o których mowa w części II w artykule 22 niniejszej Umowy.

Artykuł 70

Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa

Strony zgadzają się promować konkurencyjność MMŚP wiejskich i miejskich i organizacji je reprezentujących oraz ich obecność na rynkach międzynarodowych, uznając ich rolę w dążeniu do spójności społecznej poprzez zmniejszanie ubóstwa i tworzenie miejsc pracy; obejmuje to świadczenie usług niefinansowych, szkoleń oraz pomocy technicznej w postaci realizacji m.in. następujących działań w zakresie współpracy:

- a) pomoc techniczna i inne usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości;
- b) wzmacnianie lokalnych i regionalnych ram instytucjonalnych w zakresie tworzenia i działalności MMŚP;
- c) wsparcie MMŚP dla umożliwienia ich uczestnictwa w rynku towarów i usług na szczeblu lokalnym i międzynarodowym poprzez uczestnictwo w targach i misjach handlowych oraz inne mechanizmy promocji;
- d) promowanie tworzenia powiązań sprzyjających wydajności;
- e) promowanie wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk;
- f) propagowanie wspólnych inwestycji, partnerstw i sieci biznesowych;
- g) identyfikowanie i eliminowanie przeszkód w dostępie MMŚP do źródeł finansowania oraz tworzenie nowych mechanizmów finansowania;

- h) promowanie transferu technologii i wiedzy;
- i) wsparcie innowacji, badań i rozwoju;
- j) wsparcie wykorzystywania systemów zarządzania jakością.

Artykuł 71

Współpraca w zakresie mikrokredytów i mikrofinansowania

Strony są zgodne co do tego, że mikrofinansowanie, w tym programy mikrokredytów, sprzyjają zmniejszaniu nierówności dochodów poprzez tworzenie niezależnych miejsc pracy i stanowią skuteczne narzędzie ograniczania ubóstwa i podatności na kryzysy gospodarcze, pozwalając na powszechniejsze uczestnictwo w gospodarce. Współpraca w tym zakresie obejmuje następujące elementy:

- a) wymiana doświadczeń i specjalistycznej wiedzy w dziedzinie bankowości etycznej oraz samorządnej bankowości społecznej służącej głównie społecznościom lokalnym, a także umocnienie zrównoważonych programów mikrofinansowania, w tym programów certyfikacji, monitorowania i walidacji;
- b) dostępność mikrokredytów poprzez ułatwianie dostępu do usług finansowych świadczonych przez banki i instytucje finansowe dzięki zachętom i programom zarządzania ryzykiem;
- c) wymiana doświadczeń w zakresie polityki i alternatywnego prawodawstwa sprzyjającego tworzeniu bankowości ludowej i etycznej.

TYTUŁ VII

INTEGRACJA REGIONALNA

Artykuł 72

Współpraca w dziedzinie integracji regionalnej

1. Strony są zgodne, że współpraca w tej dziedzinie ma umacniać proces integracji regionalnej w Ameryce Środkowej we wszystkich jego aspektach, w szczególności w zakresie rozwoju i wdrażania wspólnego rynku w tym regionie w celu stopniowego tworzenia unii gospodarczej.
2. Współpraca obejmuje wsparcie działań związanych z procesem integracji Ameryki Środkowej, w szczególności rozwój i udoskonalanie wspólnych instytucji w celu zwiększenia ich efektywności, przejrzystości i możliwości ich kontrolowania, a także ich relacji międzyinstytucjonalnych.
3. Współpraca ma sprzyjać uczestnictwu społeczeństwa obywatelskiego w procesie integracji w ramach warunków określonych przez Strony oraz obejmować wsparcie mechanizmów konsultacji i kampanii informacyjnych.
4. W ramach współpracy promuje się rozwój wspólnej polityki i harmonizację ram prawnych w zakresie, w jakim dziedziny te są objęte instrumentami integracji Ameryki Środkowej, w tym polityki gospodarczej w dziedzinach takich jak handel, cła, rolnictwo, energia, transport, komunikacja i konkurencja, jak również koordynację polityki makroekonomicznej w dziedzi-

nach takich jak polityka monetarna, polityka fiskalna i finanse publiczne. Współpraca może również obejmować promocję koordynacji polityk sektorowych w takich dziedzinach, jak ochrona konsumentów, ochrona środowiska, spójność społeczna, bezpieczeństwo oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym i klęskom żywiołowym i reagowanie na nie. Szczególną uwagę zwraca się na kwestie związane z plcią.

5. Współpraca może obejmować promowanie inwestycji we wspólną infrastrukturę i sieci, szczególnie na granicach republik Strony AŚ.

Artykuł 73

Współpraca regionalna

Strony zgadzają się wykorzystywać wszystkie istniejące instrumenty współpracy w celu promowania działań służących rozwojowi aktywnej współpracy pomiędzy Stroną UE a republikami Strony AŚ w sposób niepowodujący osłabienia współpracy pomiędzy nimi ani też pomiędzy republikami Strony AŚ a innymi państwami lub regionami Ameryki Łacińskiej i regionu Karaibów we wszystkich obszarach współpracy objętych zakresem niniejszej Umowy. Dążyć do tego, aby działania regionalne i dwustronne w ramach współpracy wzajemnie się uzupełniały.

TYTUŁ VIII

WSPÓŁPRACA KULTURALNA I AUDIOWIZUALNA

Artykuł 74

Współpraca kulturalna i audiowizualna

1. Strony zobowiązują się promować współpracę kulturalną w celu zwiększania wzajemnego zrozumienia i sprzyjania zrównoważonej wymianie kulturalnej, obiegowi działań, produktów i usług kulturalnych oraz mobilności artystów i pracowników sektora kultury, z uwzględnieniem innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze Strony UE oraz republik Strony AŚ, zgodnie z ich odpowiednim prawodawstwem.
2. Strony zachęcają do dialogu międzykulturowego między osobami fizycznymi, instytucjami kultury oraz organizacjami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, pochodzącymi ze Strony UE i z republik Strony AŚ.
3. Strony zachęcają do koordynacji w kontekście UNESCO, dążąc do promowania różnorodności kulturowej, m.in. w ramach konsultacji dotyczących ratyfikacji i wdrożenia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego przez Stronę UE i republiki Strony AŚ. Współpraca obejmuje również promowanie różnorodności kulturowej, w tym różnorodności ludów tubylczych oraz praktyk kulturowych innych konkretnych grup, w tym edukację w językach autochtonicznych.
4. Strony postanawiają promować współpracę w sektorze audiowizualnym i sektorze mediów, w tym prasy i radia, poprzez wspólne inicjatywy w dziedzinie szkoleń oraz rozwoju, produkcji i dystrybucji audiowizualnej, w tym w dziedzinie edukacji i kultury.

5. Współpraca odbywa się zgodnie z odnośnymi krajowymi przepisami dotyczącymi praw autorskich i postanowieniami stosownych umów międzynarodowych.

6. Współpraca w tej dziedzinie obejmuje również m.in. ochronę i promowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnemu handlowi zabytkami kultury, zgodnie z odpowiednimi instrumentami międzynarodowymi.

7. Protokół o współpracy kulturalnej, mający znaczenie dla niniejszego tytułu, stanowi załącznik do niniejszej Umowy.

TYTUŁ IX

SPÓŁCZEŃSTWO WIEDZY

Artykuł 75

Spółczeństwo informacyjne

1. Strony są zgodne, że technologie informacyjne i komunikacyjne są kluczowymi sektorami nowoczesnego społeczeństwa, mającymi szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz płynnego przejścia do społeczeństwa informacyjnego. Współpraca w tej dziedzinie ma przyczynić się do ustanowienia solidnych ram regulacyjnych i technicznych, sprzyjać rozwojowi tych technologii oraz rozwojowi polityki pozwalającej na zmniejszenie przepaści cyfrowej i rozwój potencjału ludzkiego, a także umożliwiać sprawiedliwy i powszechny dostęp do technologii informacyjnych i maksymalne stosowanie tych technologii w celu świadczenia usług. W tym względzie współpraca ma również stanowić wsparcie dla wdrażania tej polityki i przyczynić się do poprawy interoperacyjności elektronicznych usług komunikacyjnych.

2. Współpraca w tej dziedzinie ma na celu promocję następujących działań:

- a) dialogu i wymiany doświadczeń w kwestiach regulacyjnych i w kwestiach polityki związanych ze społeczeństwem informacyjnym, np. stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych takich jak e-administracja, e-zdrowie i e-learning, a także polityki zmierzającej do zmniejszenia przepaści cyfrowej;
- b) wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk związanych z opracowywaniem i wdrażaniem aplikacji e-administracji;
- c) dialogu i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju handlu elektronicznego, a także podpisu elektronicznego i telepracy;
- d) wymiany informacji na temat norm, oceny zgodności i homologacji typu;
- e) wspólnych projektów badawczo-rozwojowych w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- f) rozwoju stosowania zaawansowanej sieci akademickiej, czyli poszukiwania trwałych rozwiązań zapewniających samowystarczalność REDClara.

Artykuł 76

Współpraca naukowa i techniczna

1. Celem współpracy w tej dziedzinie jest rozwój potencjału naukowego, technicznego i innowacyjnego we wszystkich obszarach działalności objętych programami ramowymi w zakresie badań. W tym celu Strony wspierają dialog polityczny na szczeblu regionalnym, wymianę informacji oraz udział ich organów działających w obszarze badań i rozwoju technicznego w następujących działaniach w zakresie współpracy naukowo-technicznej, zgodnie z ich zasadami wewnętrznymi:

- a) wspólne inicjatywy na rzecz podnoszenia świadomości o programach rozwoju potencjału naukowo-technicznego oraz o europejskich programach w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji;
- b) inicjatywy propagujące uczestnictwo w programach ramowych i innych programach Unii Europejskiej w tej dziedzinie;
- c) wspólne działania badawcze w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- d) wspólne konferencje naukowe sprzyjające wymianie informacji oraz mające na celu identyfikację obszarów dla celów wspólnych badań;
- e) wspieranie zaawansowanych badań w zakresie nauki i techniki, przyczyniających się do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju Stron;
- f) rozwój kontaktów pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym – ze szczególnym akcentem na wykorzystywanie wyników działań naukowo-technicznych w krajowych systemach produkcji i polityce społecznej oraz z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska i potrzeby stosowania czystszych technologii;
- g) ocena współpracy naukowej i rozpowszechnianie wyników;
- h) promocja, upowszechnianie i transfer technologii;
- i) pomoc w stworzeniu krajowych systemów innowacji w celu rozwoju techniki i innowacji, m.in. dla ułatwienia odpowiedniego reagowania na zapotrzebowanie ze strony małych i średnich przedsiębiorstw, a także promowania lokalnej produkcji; ponadto pomoc w rozwoju ośrodków doskonałości i klastrów zaawansowanych technologii;
- j) promowanie szkoleń, badań, rozwoju i zastosowań nauk i technologii jądrowych do celów medycznych, co ma umożliwiać transfer technologii do republik Strony AŚ w dziedzinach takich jak ochrona zdrowia, w szczególności radiologia i medycyna nuklearna w zakresie radiodiagnozy i radioterapii, a także w dziedzinach uzgodnionych przez Strony przy zachowaniu zgodności z obowiązującymi konwencjami międzynarodowymi i uregulowaniami oraz z podporządkowaniem się jurysdykcji Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej.

2. Szczególny nacisk należy położyć na rozwój potencjału ludzkiego jako trwałej podstawy doskonałości naukowej i technicznej oraz stworzenie trwałych powiązań pomiędzy środowiskami naukowymi i technicznymi Stron, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. W tym celu promuje się wymiany naukowców i najlepszych praktyk w zakresie projektów badawczych.

3. W stosownych przypadkach do współpracy należy włączyć ośrodki badawcze, instytucje szkolnictwa wyższego oraz inne zainteresowane podmioty, w tym MMŚP, zlokalizowane na terytorium Stron.

4. Strony zgadzają się stosować wszelkie mechanizmy w celu zwiększania liczebności i podnoszenia jakości wysoko wykwalifikowanych kadr, m.in. poprzez szkolenia, współpracę w zakresie badań, stypendia i wymiany.

5. Strony wspierają uczestnictwo swoich podmiotów we wzajemnych programach naukowych i technicznych w ramach dążenia do obustronnie korzystnej doskonałości naukowej, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami regulującymi uczestnictwo osób prawnych z państw trzecich.

CZĘŚĆ IV

HANDEL

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA POCZĄTKOWE

Artykuł 77

Ustanowienie strefy wolnego handlu i związek z Porozumieniem WTO

1. Strony niniejszej Umowy ustanawiają niniejszym strefę wolnego handlu, zgodnie z art. XXIV *Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r.* (zwanego dalej „GATT 1994”) i art. V *Układu ogólnego w sprawie handlu usługami* (zwanego dalej „GATS”).

2. Strony potwierdzają swoje istniejące⁽¹⁾ wzajemne prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia WTO.

Artykuł 78

Cele

Cele części IV niniejszej Umowy są następujące:

- a) rozszerzenie i dywersyfikacja handlu towarami pomiędzy Stronami poprzez ograniczenie lub eliminację barier taryfowych i pozataryfowych w handlu;
- b) ułatwienie handlu towarami poprzez, w szczególności, uzgodnione postanowienia dotyczące ułatwień celnych i handlowych, norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych;

⁽¹⁾ Sformułowanie „istniejące” oznacza, że ustęp ten odnosi się wyłącznie do wszelkich istniejących postanowień Porozumienia WTO, nie zaś do jakichkolwiek zmian lub postanowień uzgodnionych po finalizacji niniejszej Umowy.

- c) liberalizacja handlu usługami zgodnie z art. V GATS;
- d) promowanie regionalnej integracji gospodarczej w obszarach procedur celnych, przepisów technicznych oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych w celu ułatwienia przepływu towarów wewnątrz Stron i pomiędzy nimi;
- e) stworzenie klimatu sprzyjającego wzrostowi przepływów inwestycyjnych, poprawa warunków zakładania przedsiębiorstw między Stronami w oparciu o zasadę niedyskryminacji oraz ułatwianie handlu i inwestycji pomiędzy Stronami poprzez płatności bieżące i przepływy kapitału związane z inwestycjami bezpośrednimi;
- f) skuteczne, wzajemne i stopniowe otwarcie rynków zamówień publicznych Stron;
- g) odpowiednia i skuteczna ochrona praw własności intelektualnej zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami istniejącymi pomiędzy Stronami, w celu zapewnienia równowagi pomiędzy posiadaczami praw własności intelektualnej a interesem publicznym, z uwzględnieniem różnic między Stronami oraz promocji transferu technologii między regionami;
- h) promowanie wolnej, niezakłóconej konkurencji w stosunkach gospodarczych i handlowych pomiędzy Stronami;
- i) ustanowienie skutecznego, sprawiedliwego i przewidywalnego mechanizmu rozstrzygnięcia sporów; oraz
- j) promowanie międzynarodowego handlu i inwestycji pomiędzy Stronami w sposób przyczyniający się do celów zrównoważonego wzrostu w drodze współpracy.

Artykuł 79

Definicje o zastosowaniu ogólnym

O ile nie określono inaczej, na potrzeby części IV niniejszej Umowy poniższe terminy mają następujące znaczenie:

— „Ameryka Środkowa” oznacza Republikę Kostaryki, Republikę Salwadoru, Republikę Gwatemali, Republikę Hondurasu, Republikę Nikaragui i Republikę Panamy;

— „należność celna” obejmuje wszelkiego rodzaju cła lub należności nakładane na przywóz towarów lub w związku z nim, włączając w to wszelkiego rodzaju podatki wyrównawcze lub opłaty dodatkowe nakładane na taki przywóz lub w związku z nim. „Należność celna” nie obejmuje:

- a) należności odpowiadających podatkom wewnętrznym, nałożonych zgodnie z tytułem II rozdział 1 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku) art. 85;
- b) cła nałożonego na podstawie ustawodawstwa krajowego Strony i zgodnie z tytułem II rozdział 2 (Środki ochrony handlu);

c) opłat i innych należności nakładanych na podstawie prawa krajowego Strony oraz zgodnie z tytułem II rozdział 1 art. 87;

- „dni” oznaczają dni kalendarzowe, wliczając soboty, niedziele i dni wolne od pracy, chyba że w niniejszej Umowie określono inaczej;
- „System Zharmonizowany” lub „HS” oznacza Zharmonizowany System Oznaczania i Kodowania Towarów, w tym jego ogólne zasady interpretacji, uwagi do sekcji i uwagi do działów, przyjęty i stosowany przez Strony w ich własnych przepisach taryfowych;
- „osoba prawna” oznacza dowolny podmiot prawny, właściwie utworzony albo w inny sposób powołany zgodnie z obowiązującym prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub nie, będący własnością prywatną lub publiczną i obejmuje dowolną spółkę kapitałową, podmiot sprawujący funkcję powierniczą, spółkę osobową, wspólne przedsiębiorstwo, własność jednoosobową lub stowarzyszenie;
- „środek” oznacza wszelkie działanie lub zaniechanie, w tym wszelkie przepisy ustawowe i wykonawcze, procedury, wymogi lub praktyki;
- „obywatel” oznacza osobę fizyczną posiadającą obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub republik Strony AŚ zgodnie z ich odpowiednim ustawodawstwem;
- „osoba” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną;
- „preferencyjne traktowanie taryfowe” oznacza stawkę należności celnej stosowaną na podstawie niniejszej Umowy do towaru pochodzącego.

TYTUŁ II

HANDEL TOWARAMI

ROZDZIAŁ 1

Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku

SEKCJA A

Postanowienia ogólne

Artykuł 80

Cel

Strony stopniowo liberalizują handel towarami, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy oraz zgodnie z art. XXIV GATT 1994.

Artykuł 81

Zakres

O ile nie określono inaczej, postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do handlu towarami między Stronami.

SEKCJA B

Znoszenie należności celnych

Artykuł 82

Klasyfikacja towarów

Klasyfikacja towarów w handlu między Stronami określona jest w nomenklaturze taryfowej każdej ze Stron, zgodnie z Systemem Zharmonizowanym.

Artykuł 83

Znoszenie należności celnych

1. Każda Strona znosi należności celne nałożone na towary pochodzące z terytorium drugiej Strony zgodnie z harmonogramami określonymi w załączniku I (Znoszenie należności celnych). Na potrzeby niniejszego rozdziału termin „pochodzące” oznacza kwalifikujące się zgodnie z regułami pochodzenia określonymi w załączniku II (Definicja pojęcia „produkty pochodzące” oraz metody współpracy administracyjnej).⁽¹⁾

2. Dla każdego towaru podstawowa stawka należności celnych, do której zastosowanie mają kolejne obniżki zgodnie z ust. 1, jest wskazana w harmonogramach.

3. Jeżeli w jakimkolwiek momencie po wejściu w życie niniejszej Umowy Strona obniży swoje stawki należności celnych stosowane względem państwa najbardziej uprzywilejowanego, stawka ta ma zastosowanie pod warunkiem, że jest ona niższa od stawki obliczonej zgodnie z harmonogramem danej Strony, i tylko w okresie, w którym spełniony jest ten warunek.

4. Po upływie pięciu lat od wejścia w życie niniejszej Umowy, na wniosek którejkolwiek ze Stron, Strony przeprowadzają konsultacje, aby rozważyć przyspieszenie znoszenia należności celnych dotyczących wzajemnego przywozu oraz rozszerzenie zakresu takiego znoszenia. Uzgodnienie dokonane pomiędzy Stronami dotyczące przyspieszenia znoszenia należności celnych lub dotyczące zniesienia należności celnej dotyczącej danego towaru zastępuje stawkę celną lub kategorię znoszenia należności celnych określoną dla danego towaru na podstawie harmonogramów.

Artykuł 84

Zawieszenie

Żadna ze Stron nie podnosi istniejących należności celnych ani nie przyjmuje nowych należności celnych w stosunku do towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony⁽²⁾. Nie uniemożliwia to żadnej ze Stron:

- a) podniesienia należności celnej do poziomu określonego w jej harmonogramie po jej uprzednim jednostronnym obniżeniu;
- b) utrzymania lub podniesienia należności celnej za zgodą Organu Rozstrzygnięcia Sporów WTO; lub
- c) podnoszenia stawek podstawowych na towary wyłączone w celu osiągnięcia wspólnej taryfy zewnętrznej.

⁽¹⁾ Jeżeli nie określono inaczej, do celów niniejszej Umowy terminy „towar” i „produkt” uznaje się za równoważne.

⁽²⁾ W przypadku towarów, których nie dotyczy traktowanie preferencyjne, „należność celną” należy rozumieć jako „podstawową stawkę” określoną w harmonogramach danej Strony.

SEKCJA C

Środki pozataryfowe

Artykuł 85

Traktowanie narodowe

Każda Strona przyznaje traktowanie narodowe towarom drugiej Strony zgodnie z art. III GATT 1994, włącznie z jego uwagami interpretacyjnymi. W tym celu art. III GATT 1994 oraz jego uwagi interpretacyjne zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej integralną część ⁽¹⁾.

Artykuł 86

Ograniczenia w przywozie i wywozie

Żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje zakazów ani ograniczeń nakładanych na przywóz towarów drugiej Strony ani na wywóz ani sprzedaż eksportową towarów z przeznaczeniem na terytorium drugiej Strony, chyba że postanowienia niniejszej Umowy stanowią inaczej lub chyba że odbywa się to zgodnie z art. XI GATT 1994 i jego uwagami interpretacyjnymi. W tym celu art. XI GATT 1994 oraz jego uwagi interpretacyjne zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej integralną część ⁽²⁾.

Artykuł 87

Opłaty i inne należności dotyczące przywozu i wywozu

Każda Strona zapewnia, zgodnie z art. VIII ust.1 GATT 1994 i jego uwagami interpretacyjnymi, by wszystkie opłaty i należności jakiegokolwiek rodzaju (inne niż należności celne, należności równoważne podatkom wewnętrznym lub inne należności wewnętrzne stosowane zgodnie z art. 85 niniejszego rozdziału oraz cła antidumpingowe i wyrównawcze stosowane na podstawie prawa krajowego Strony i zgodnie z rozdziałem 2 (Środki ochrony handlu) niniejszego tytułu), nałożone na przywóz lub wywóz bądź z nim związane, były ograniczone kwotowo do przybliżonych kosztów wyświadczonych usług oraz nie stanowiły pośredniej ochrony towarów krajowych ani opodatkowania przywozu lub wywozu do celów fiskalnych.

Artykuł 88

Cła lub podatki wywozowe

O ile postanowienia niniejszej Umowy nie stanowią inaczej, żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje ceł ani podatków nakładanych na wywóz towarów na terytorium drugiej Strony lub w związku z takim wywozem.

SEKCJA D

Rołnictwo

Artykuł 89

Subsydia wywozowe dla rolnictwa

1. Do celów niniejszego artykułu „subsydia wywozowe” należy rozumieć zgodnie ze znaczeniem tego terminu okre-

⁽¹⁾ Strony uznają, że tytuł II rozdział 6 (Wyjątki odnoszące się do towarów) art. 158 ma zastosowanie również do niniejszego artykułu.

⁽²⁾ Strony uznają, że tytuł II rozdział 6 (Wyjątki odnoszące się do towarów) art. 158 ma zastosowanie również do niniejszego artykułu.

ślonym w art. 1 lit. e) Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa (dalej zwanego „porozumieniem w sprawie rolnictwa”), z uwzględnieniem wszelkich zmian w tym artykule.

2. Strony pragną pracować wspólnie w ramach WTO w celu równoległego znoszenia wszelkich form subsydiów wywozowych oraz ustanowienia rygoru w odniesieniu do wszelkich środków wywozowych o równoważnych skutkach. W tym kontekście środki wywozowe o równoważnych skutkach obejmują kredyty wywozowe, gwarancje kredytów wywozowych lub programy ubezpieczeń, państwowe przedsiębiorstwa handlowe dokonujące wywozu oraz pomoc żywnościową.

3. Żadna Strona nie utrzymuje, nie wprowadza ani nie przywraca subsydiów wywozowych na towary rolne przeznaczone na terytorium drugiej Strony, które:

- a) są objęte pełną i bezzwłoczną liberalizacją zgodnie z załącznikiem I (Znoszenie należności celnych); lub
- b) są objęte pełną, ale nie bezzwłoczną liberalizacją oraz kontyngentem bezcłowym w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy zgodnie z załącznikiem I (Znoszenie należności celnych); lub
- c) podlegają preferencyjnemu traktowaniu ustanowionemu w niniejszej Umowie w odniesieniu do produktów objętych pozycjami 0402 i 0406 i kontyngentem bezcłowym.

4. W przypadkach opisanych w ust. 3 lit. a)–c), jeśli Strona utrzymuje, wprowadza lub przywraca subsydia wywozowe, Strona dokonująca przywozu lub dotknięta takimi środkami może zastosować dodatkową taryfę zwiększającą należności celne z tytułu przywozu takiego towaru do poziomu stawki obowiązującej w stosunku do państwa najbardziej uprzywilejowanego lub stawki podstawowej określonej w załączniku I (Znoszenie należności celnych), w zależności od tego, która z nich jest niższa, przez okres utrzymywania subsydium wywozowego.

5. W odniesieniu do produktów objętych pełną liberalizacją w okresie przejściowym zgodnie z załącznikiem I (Znoszenie należności celnych) i nieobjętych kontyngentem bezcłowym w chwili wejścia w życie żadna Strona nie utrzymuje, nie wprowadza ani nie przywraca subsydiów wywozowych na koniec danego okresu przejściowego.

SEKCJA E

**Produkty rybołówstwa i akwakultury,
towary rzemieślnicze i produkty
ekologiczne**

Artykuł 90

Współpraca techniczna

Środki współpracy i pomocy technicznej w celu rozwoju handlu produktami rybołówstwa, akwakultury, towarami rzemieślniczymi i produktami ekologicznymi pomiędzy Stronami ustanowiono w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 59, 60 i 61 niniejszej Umowy.

SEKCJA F

Postanowienia instytucjonalne

Artykuł 91

Podkomitet ds. Dostępu Towarów do Rynku

1. Strony ustanawiają niniejszym Podkomitet ds. Dostępu Towarów do Rynku, zgodnie z art. 348 i załącznikiem XXI (Podkomitety).
2. Funkcje Podkomitetu obejmują:
 - a) nadzór nad właściwym stosowaniem postanowień niniejszego rozdziału i zarządzaniem nimi;
 - b) pełnienie roli forum dla konsultacji dotyczących interpretacji i stosowania niniejszego rozdziału;
 - c) rozpatrywanie propozycji złożonych przez Strony w zakresie przyspieszenia eliminacji znoszenia cel i włączania towarów do harmonogramów;
 - d) przedstawianie właściwych zaleceń Komitetowi Stowarzyszenia w zakresie spraw należących do jego kompetencji; oraz
 - e) wszelkie inne zadania zlecone przez Komitet Stowarzyszenia.

ROZDZIAŁ 2

Środki ochrony handlu

SEKCJA A

Środki antydumpingowe i wyrównawcze

Artykuł 92

Postanowienia ogólne

1. Strony zachowują swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia WTO o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. (dalej zwanego „porozumieniem antydumpingowym”), Porozumienia WTO w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (dalej zwanego „porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych”) oraz Porozumienia WTO w sprawie reguł pochodzenia (dalej zwanego „porozumieniem w sprawie reguł pochodzenia”).
2. W przypadkach, w których środki antydumpingowe lub wyrównawcze mogą być wprowadzane na szczeblu regionalnym i na szczeblu krajowym, Strony zapewniają, aby dane środki antydumpingowe lub wyrównawcze nie były stosowane jednocześnie przez władze regionalne i krajowe w odniesieniu do tych samych produktów.

Artykuł 93

Przejrzystość i pewność prawna

1. Strony zgadzają się, że środki ochrony handlu muszą być stosowane w pełnej zgodności z wymogami WTO i muszą opierać się na sprawiedliwym i przejrzystym systemie.

2. Uznając korzyści dla podmiotów gospodarczych płynące z pewności i przewidywalności prawnej, każda ze Stron zapewnia w stosownych przypadkach trwałą harmonizację i pełną zgodność swojego prawodawstwa krajowego w zakresie środków antydumpingowych i wyrównawczych z zasadami WTO.

3. Niezależnie od art. 6 ust. 9 porozumienia antydumpingowego i art. 12 ust. 8 porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych pożądanym jest, aby Strony zapewniły, niezwłocznie po wprowadzeniu tymczasowych środków, pełne i właściwe ujawnienie wszystkich zasadniczych faktów i ustaleń, które stanowią podstawę dla decyzji o zastosowaniu środków, nie naruszając postanowień art. 6 ust. 5 porozumienia antydumpingowego i art. 12 ust. 4 porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych. Ujawnienie dokonywane jest w formie pisemnej oraz gwarantuje zainteresowanym stronom odpowiedni czas na obronę ich interesów.

4. Na wniosek zainteresowanych stron Strony mogą dać im możliwość przedstawienia ustnych wyjaśnień w celu wyrażenia ich opinii podczas dochodzenia dotyczącego środków antydumpingowych lub wyrównawczych. Nie może to powodować niepotrzebnego opóźnienia toku dochodzenia.

Artykuł 94

Uwzględnienie interesu publicznego

Strona może postanowić o niestosowaniu środków antydumpingowych lub wyrównawczych, jeśli na podstawie informacji udostępnionych w toku dochodzenia można jasno stwierdzić, że stosowanie takich środków nie leży w interesie publicznym.

Artykuł 95

Zasada niższego cła

W przypadku gdy Strona postanawia nałożyć cło antydumpingowe lub wyrównawcze, kwota takiego cła nie może przekraczać marginesu dumpingu lub subsydiów stanowiących podstawę środków wyrównawczych, ale pożądanym jest, aby kwota takiego cła była niższa od wymienionego marginesu, jeżeli takie niższe cło będzie odpowiednie, by usunąć szkodę wyrządzoną przemysłowi krajowemu.

Artykuł 96

Związek przyczynowy

W celu nałożenia środków antydumpingowych lub wyrównawczych oraz zgodnie z postanowieniami art. 3 ust. 5 porozumienia antydumpingowego i art. 15 ust. 5 porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych organy prowadzące dochodzenie muszą w ramach wykazania związku przyczynowego pomiędzy przywozem po cenach dumpingowych a szkodą dla przemysłu krajowego oddzielić i rozróżnić szkodliwy wpływ przywozu po cenach dumpingowych lub przywozu subsydiowanego od szkodliwego wpływu wszystkich innych znanych czynników.

Artykuł 97

Łączna ocena

Jeżeli przedmiotem dochodzeń dotyczących cła antydumpingowego lub wyrównawczego jest przywóz z kilku państw jednocześnie, organ Strony UE prowadzący dochodzenie przeprowadza ze szczególną dokładnością badanie, aby stwierdzić,

czy łączna ocena skutków przywozu z którejkolwiek republiki Strony AŚ jest odpowiednia w świetle warunków konkurencji pomiędzy produktami będącymi przedmiotem przywozu oraz warunków konkurencji między produktami będącymi przedmiotem przywozu a podobnymi produktami krajowymi.

Artykuł 98

Wyłączenie z procedur rozstrzygania sporów

W kwestiach, których dotyczy niniejsza sekcja, Strona nie odwołują się do procedur rozstrzygania sporów na podstawie części IV tytuł X (Rozstrzyganie sporów) niniejszej Umowy.

SEKCJA B

Środki ochronne

Podsekcja B.1

Postanowienia ogólne

Artykuł 99

Prowadzenie postępowań w zakresie środków ochronnych

1. Każda Strona zapewnia spójne, bezstronne i racjonalne stosowanie swoich przepisów ustawowych i wykonawczych, decyzji i orzeczeń dotyczących postępowań w zakresie stosowania środków ochronnych.

2. W ramach postępowań, o których mowa w niniejszej sekcji, dotyczących środków ochronnych, każda Strona powierza ustalenie poważnej szkody lub groźby jej wystąpienia właściwemu organowi dochodzeniowemu. Ustalenia te podlegają kontroli przez sądy lub trybunały administracyjne w zakresie określonym w ustawodawstwie krajowym.

3. Każda Strona przyjmuje lub utrzymuje sprawiedliwe, terminowe, przejrzyste i skuteczne procedury w zakresie postępowań dotyczących środków ochronnych, o których mowa w niniejszej sekcji.

Artykuł 100

Brak kumulacji

Żadna ze Stron nie może jednocześnie stosować w odniesieniu do tego samego towaru:

- a) dwustronnego środka ochronnego zgodnie z podsekcją B.3 (Dwustronne środki ochronne) niniejszego rozdziału; oraz
- b) środka na podstawie art. XIX GATT 1994, Porozumienia WTO w sprawie środków ochronnych (zwanego dalej „porozumieniem w sprawie środków ochronnych”) lub art. 5 porozumienia w sprawie rolnictwa.

Podsekcja B.2

Wielostronne środki ochronne

Artykuł 101

Postanowienia ogólne

Strony zachowują swoje prawa i obowiązki na mocy art. XIX GATT 1994, porozumienia w sprawie środków ochronnych, art. 5 porozumienia w sprawie rolnictwa oraz porozumienia w sprawie reguł pochodzenia.

Artykuł 102

Przejrzystość

Niezależnie od art. 101, na wniosek drugiej Strony, Strona wszczynająca dochodzenie lub zamierzająca wprowadzić środki ochronne niezwłocznie przedkłada pisemne powiadomienie *ad hoc* dotyczące wszystkich ważnych informacji, w tym, jeśli jest to istotne, na temat wszczęcia dochodzenia w sprawie środków ochronnych, tymczasowych ustaleń oraz ustaleń końcowych wynikających z dochodzenia.

Artykuł 103

Wyłączenie z procedur rozstrzygania sporów

Strona nie odwołują się do procedur rozstrzygania sporów na podstawie części IV tytuł X (Rozstrzyganie sporów) niniejszej Umowy w zakresie postanowień odnoszących się do praw i obowiązków w ramach WTO, wynikających z niniejszej podsekcji.

Podsekcja B.3

Dwustronne środki ochronne

Artykuł 104

Stosowanie dwustronnych środków ochronnych

1. Niezależnie od podsekcji B.2 (Wielostronne środki ochronne), jeżeli w wyniku obniżenia lub zniesienia należności celnej na mocy niniejszej Umowy produkt pochodzący z terytorium jednej Strony jest przedmiotem przywozu na terytorium drugiej Strony w tak zwiększonych ilościach (w ujęciu bezwzględnym lub w stosunku do produkcji krajowej) oraz na takich warunkach, że stanowi istotny powód wyrządzenia lub zagrożenie wyrządzeniem poważnej szkody producentom krajowym produkującym towary podobne lub bezpośrednio konkurujące, Strona dokonująca przywozu może wprowadzić stosowne środki zgodnie z warunkami i procedurami ustanowionymi w niniejszej podsekcji.

2. Jeśli spełnione są warunki, o których mowa w ust. 1, środki ochronne Strony dokonującej przywozu mogą obejmować wyłącznie jedno z następujących działań:

- a) wstrzymanie dalszego obniżania stawki należności celnej nałożonej na dany produkt, przewidzianego na mocy niniejszej Umowy; lub
- b) podwyższenie stawki należności celnej nałożonej na dany produkt do poziomu, który nie przekracza niższego z dwóch następujących poziomów:
 - (i) stawka należności celnej nałożonej na dany produkt, stosowana wobec państwa najbardziej uprzywilejowanego, obowiązująca w momencie wprowadzania środka; lub
 - (ii) stawka należności celnej nałożonej na dany produkt, stosowana wobec państwa najbardziej uprzywilejowanego, obowiązująca w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.

3. W przypadku produktów objętych już pełną liberalizacją przed wejściem w życie niniejszej Umowy wskutek preferencji taryfowych udzielonych przed wejściem w życie niniejszej Umowy, Strona UE bada ze szczególną starannością, czy zwiększony przywóz wynika z obniżenia lub zniesienia stawek celnych na podstawie niniejszej Umowy.

4. Żadnego z powyżej wymienionych środków nie stosuje się w granicach preferencyjnych bezcłowych kontyngentów taryfowych udzielonych niniejszą Umową.

Artykuł 105

Warunki i ograniczenia

1. Dwustronnego środka ochronnego nie można stosować:

- a) w większym zakresie ani przez dłuższy okres, niż jest to konieczne, by zapobiec lub zaradzić sytuacji opisanej w art. 104 lub 109;
- b) przez okres przekraczający dwa lata. Okres ten można przedłużyć o kolejne dwa lata, jeżeli właściwe organy Strony dokonującej przywozu stwierdzą, zgodnie z procedurami wskazanymi w niniejszej podsekcji, że dalsze obowiązywanie środka jest konieczne, by zapobiec lub zaradzić sytuacji opisanym w art. 104 lub 109, pod warunkiem że całkowity okres stosowania środka ochronnego, łącznie z okresem wstępnego stosowania i ewentualnym przedłużeniem, nie przekroczy czterech lat; ani
- c) po upływie okresu przejściowego, chyba że zgodę na jego stosowanie wyrazi druga Strona. „Okres przejściowy” oznacza dziesięć lat od daty wejścia w życie niniejszej Umowy. W przypadku wszelkich towarów, dla których harmonogram w załączniku I (Znoszenie należności celnych) Strony stosującej środek przewiduje okres znoszenia należności celnych wynoszący dziesięć lub więcej lat, okres przejściowy oznacza okres znoszenia należności celnych określony w tym harmonogramie dla takiego towaru plus trzy lata.

2. Gdy Strona zakończy stosowanie dwustronnego środka ochronnego, stawka należności celnej jest równa stawce, która obowiązywałaby w odniesieniu do danego towaru zgodnie z harmonogramem tej Strony.

Artykuł 106

Środki tymczasowe

W krytycznych okolicznościach, gdy opóźnienie mogłoby wyrządzić szkodę trudną do naprawienia, Strona może zastosować dwustronny środek ochronny na zasadzie tymczasowej, bez spełnienia wymogów art. 116 ust. 1 niniejszego rozdziału, na podstawie wstępnego stwierdzenia, że istnieją wyraźne dowody wskazujące na wzrost przywozu produktu pochodzącego z terytorium drugiej Strony w wyniku obniżenia lub zniesienia należności celnej na mocy niniejszej Umowy oraz że taki przywóz powoduje sytuacje opisane w art. 104 lub 109 bądź grozi ich spowodowaniem. Okres stosowania każdego środka tymczasowego nie może przekraczać dwustu dni, w którym to okresie Strona musi przestrzegać odpowiednich zasad proceduralnych ustanowionych w podsekcji B.4 (Zasady proceduralne dotyczące dwustronnych środków ochronnych). Strona niezwłocznie dokonuje zwrotu ewentualnej podwyżki cła, jeżeli

dochodzenie opisane w podsekcji B.4 nie wykaże, że wymogi art. 104 są spełnione. Okres obowiązywania środka tymczasowego wlicza się do okresu wskazanego w art. 105 ust. 1 lit. b). Zainteresowana Strona dokonująca przywozu zawiadamia drugą zainteresowaną Stronę o wprowadzeniu tego rodzaju środków tymczasowych i niezwłocznie przekazuje sprawę do rozpatrzenia Komitetowi Stowarzyszenia, o ile zwróci się o to druga Strona.

Artykuł 107

Wyrównanie i zawieszenie ustępstw

1. Strona stosująca dwustronny środek ochronny konsultuje się ze Stroną, której produkty są objęte tym środkiem, w celu uzyskania obustronnej zgody co do stosownego wyrównania dotyczącego liberalizacji handlu w formie ustępstw wywierających zasadniczo równoważne skutki handlowe. Strona ta stwarza możliwość przeprowadzenia takich konsultacji nie później niż trzydzieści dni po zastosowaniu danego dwustronnego środka ochronnego.

2. Jeżeli konsultacje na podstawie ust. 1 nie doprowadzą w terminie trzydziestu dni od ich rozpoczęcia do porozumienia w sprawie wyrównania dotyczącego liberalizacji handlu, Strona, której towary podlegają środkowi ochronnemu, może zawiesić stosowanie ustępstw wywierających zasadniczo równoważne skutki względem wymiany handlowej ze Stroną, która stosuje środek ochronny.

Artykuł 108

Odstęp czasowy między zastosowaniem dwóch środków

Nie stosuje się środków ochronnych, o których mowa w niniejszej podsekcji, do przywozu produktu, który podlegał uprzednio takiemu środkowi, o ile od bezpośrednio poprzedzającego okresu stosowania tego środka nie upłynął okres równy połowie tego okresu stosowania środka.

Artykuł 109

Regiony najbardziej oddalone

1. W przypadku gdy jakikolwiek produkt pochodzący z jednej lub kilku republik Strony AŚ jest przywożony na terytorium jednego lub kilku najbardziej oddalonych regionów Strony UE w tak zwiększonych ilościach i na takich warunkach, że powoduje to poważne pogorszenie sytuacji gospodarczej tych najbardziej oddalonych regionów Strony UE lub grozi spowodowaniem takiego pogorszenia, Strona UE, po zbadaniu alternatywnych rozwiązań, może wyjątkowo wprowadzić środki ochronne ograniczone do terytorium danych regionów.

2. Nie naruszając postanowień ust. 1, pozostałe zasady określone w niniejszej podsekcji, mające zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych, mają zastosowanie również do wszelkich środków ochronnych przyjętych na podstawie niniejszego artykułu.

3. Rada Stowarzyszenia może rozważyć, czy w przypadku poważnego pogorszenia sytuacji gospodarczej skrajnie słabo rozwiniętych regionów republik Strony AŚ lub groźby takiego pogorszenia niniejszy artykuł może mieć zastosowanie również do tych regionów.

Podsekcja B.4

Zasady proceduralne dotyczące dwustronnych środków ochronnych

Artykuł 110

Prawo właściwe

W przypadku stosowania dwustronnych środków ochronnych właściwy organ dochodzeniowy przestrzega postanowień niniejszej podsekcji, a w przypadkach nieobjętych niniejszą podsekcją stosuje zasady ustanowione w swoim prawodawstwie krajowym.

Artykuł 111

Wszczęcie postępowania

1. Zgodnie z prawodawstwem krajowym danej Strony właściwy organ dochodzeniowy może wszcząć postępowanie dotyczące środków ochronnych z własnej inicjatywy, po otrzymaniu informacji z co najmniej jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub na pisemny wniosek podmiotów określonych w prawodawstwie krajowym. W przypadku wszczęcia postępowania na pisemny wniosek podmiot składający taki wniosek wykazuje, że reprezentuje przemysł krajowy produkujący towar podobny do danego towaru przywożonego lub bezpośrednio z nim konkurujący.

2. Po złożeniu pisemnych wniosków są one niezwłocznie udostępniane do wiadomości publicznej z wyjątkiem zawartych w nich informacji poufnych.

3. Wszczynając postępowanie w sprawie środków ochronnych, właściwy organ dochodzeniowy publikuje zawiadomienie o wszczęciu postępowania w dzienniku urzędowym danej Strony. W zawiadomieniu tym określa się – o ile ma to zastosowanie – podmiot, który złożył pisemny wniosek, a także określa się towar przywożony będący przedmiotem postępowania wraz z numerem podpozycji i numerem porządkowym taryfy, pod którym towar ten jest sklasyfikowany, oraz rodzaj i zakres czasowy ustaleń, które mają być dokonane, czas i miejsce publicznego wysłuchania bądź termin, w którym zainteresowane strony mogą składać wnioski o ustne wysłuchanie przez organ dochodzeniowy, termin, w którym zainteresowane strony mogą zgłaszać swoje pisemne opinie i przedstawiać informacje, miejsce, w którym można zapoznać się z pisemnym wnioskiem i wszelkimi innymi dokumentami przedłożonymi w toku postępowania, nieobjętymi klauzulą poufności, a także nazwę, adres i numer telefonu urzędu, do którego należy się zwracać w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji.

4. W przypadku postępowania dotyczącego środków ochronnych, wszczętego na pisemny wniosek złożony przez podmiot twierdzący, że reprezentuje przemysł krajowy, właściwy organ dochodzeniowy nie publikuje zawiadomienia wymaganego w ust. 3 bez uprzedniej starannej oceny w celu ustalenia, czy dany pisemny wniosek spełnia wymogi danego prawodawstwa krajowego.

Artykuł 112

Dochodzenie

1. Strona może wprowadzić środek ochronny dopiero po przeprowadzeniu dochodzenia przez właściwy organ dochodzeniowy danej Strony zgodnie z procedurami określonymi

w niniejszej podsekcji. W dochodzeniu tym należy dotrzymać rozsądnych terminów wcześniejszych publicznych zawiadomień kierowanych do wszystkich zainteresowanych stron, a także zapewnić importerom, eksporterom i innym zainteresowanym stronom możliwość publicznego wysłuchania lub inną odpowiednią możliwość przedstawienia dowodów i opinii, w tym odpowiedzi na oświadczenia pozostałych stron.

2. Każda Strona zapewnia, aby jej właściwy organ dochodzeniowy zakończył tego rodzaju dochodzenie w terminie dwunastu miesięcy od jego wszczęcia.

Artykuł 113

Dowody szkody i związku przyczynowego

1. W trakcie dochodzenia właściwy organ dochodzeniowy ocenia wszystkie istotne obiektywne i wymierne czynniki wywierające wpływ na sytuację przemysłu krajowego, w szczególności tempo i wielkość wzrostu przywozu towaru objętego postępowaniem w ujęciu bezwzględnym i w stosunku do produkcji krajowej, udział w rynku krajowym przejęty przez zwiększony przywóz, a także zmiany w poziomie sprzedaży, produkcji, wydajności, wykorzystania mocy produkcyjnych, zysków i strat oraz zatrudnienia.

2. Nie dokonuje się ustalenia, czy wzrost przywozu spowodował sytuację opisaną w art. 104 lub 109 lub grozi ich spowodowaniem, o ile w dochodzeniu nie wykazano na podstawie obiektywnych dowodów istnienia wyraźnego związku przyczynowego pomiędzy wzrostem przywozu towaru objętego postępowaniem a sytuacjami opisanymi w art. 104 lub 109. Jeśli sytuacje opisane w art. 104 lub 109 są jednocześnie powodowane przez czynniki inne niż wzrost przywozu, wówczas nie uznaje się, że dana szkoda lub znaczne pogorszenie sytuacji gospodarczej jest skutkiem wzrostu przywozu.

Artykuł 114

Wysłuchania

W toku każdego postępowania właściwy organ dochodzeniowy:

- przeprowadza publiczne wysłuchanie, zawiadomiwszy o nim z rozsądnym wyprzedzeniem, aby umożliwić przedstawicielom wszystkich zainteresowanych stron i wszelkich reprezentatywnych stowarzyszeń konsumentów stawienie się osobiste lub przez pełnomocnika w celu przedstawienia dowodów i opinii na temat poważnej szkody lub zagrożenia nią oraz właściwych środków zaradczych; lub
- stwarza wszystkim zainteresowanym stronom możliwość przedstawienia ustnych wyjaśnień w przypadku, gdy złożyły one pisemny wniosek w terminie określonym w zawiadomieniu o wszczęciu, wykazując, że wynik postępowania rzeczywiście może wpłynąć na ich sytuację oraz że istnieją szczególne powody dla ich wysłuchania.

Artykuł 115

Informacje poufne

Wszelkie informacje z natury poufne lub udzielone na zasadzie poufności są, w przypadku wyjaśnienia powodów, traktowane

jako takie przez właściwy organ dochodzeniowy. Takich informacji nie ujawnia się bez zgody Strony, która tę informację przedstawiła. Strony udzielające informacji poufnych mogą być proszone o dostarczenie ich niepoufnego streszczenia, lub w przypadku gdy strony te stwierdzą, że taka informacja nie może być streszczona, o podanie powodów, dla których nie można przedstawić streszczenia. Jednakże jeśli właściwy organ dochodzeniowy uzna, że wniosek o zachowanie poufności jest nieuzasadniony, i jeżeli dana strona bądź odmawia podania takiej informacji do wiadomości publicznej, bądź nie wyraża zgody na jej ujawnienie w formie ogólnej lub streszczonej, organ ten może nie uwzględnić takiej informacji, chyba że w sposób satysfakcjonujący zostanie wykazane z odpowiednich źródeł, że taka informacja jest prawdziwa.

Artykuł 116

Powiadomienia i publikacja

1. W przypadku gdy dana Strona przyjmuje stanowisko, że występuje jeden z przypadków określonych w art. 104 lub 109, Strona ta niezwłocznie przekazuje sprawę do rozpatrzenia Komitetowi Stowarzyszenia. Komitet Stowarzyszenia może przedstawić wszelkie zalecenia niezbędne dla rozwiązania zaistniałych problemów. Jeżeli Komitet Stowarzyszenia nie przedstawił żadnych zaleceń w celu rozwiązania zaistniałych problemów lub jeśli nie znaleziono innego satysfakcjonującego rozwiązania w terminie trzydziestu dni od przedłożenia sprawy Komitetowi Stowarzyszenia, Strona dokonująca przywozu może przyjąć odpowiednie środki w celu rozwiązania problemu, zgodnie z niniejszą podsekcją.

2. Właściwy organ dochodzeniowy przedstawia Stronie dokonującej wywozu wszelkie istotne informacje, w tym dowody szkody lub poważnego pogorszenia sytuacji gospodarczej w wyniku wzrostu przywozu, dokładny opis produktu, którego sprawa dotyczy, oraz proponowane środki wraz z proponowaną datą ich wprowadzenia i spodziewanym okresem ich obowiązywania.

3. Właściwy organ dochodzeniowy publikuje również w dzienniku urzędowym danej Strony własne ustalenia i uzasadnione wnioski na temat wszelkich istotnych kwestii merytorycznych i prawnych, w tym opis przywożonego towaru oraz sytuacji, która doprowadziła do wprowadzenia środków zgodnie z art. 104 lub 109, a także związku przyczynowego pomiędzy wzrostem przywozu a daną sytuacją oraz formy, stawki i okresu trwania środków.

4. Właściwy organ dochodzeniowy nie ujawnia żadnych informacji przedstawionych na podstawie ewentualnie poczynionego w toku postępowania zobowiązania dotyczącego informacji poufnych.

ROZDZIAŁ 3

Ułatwienia celne i handlowe

Artykuł 117

Cele

1. Strony uznają znaczenie ułatwień celnych i handlowych w zmieniających się globalnych warunkach handlu. Strony

uzgadniają, że wzmocnią współpracę w tym obszarze, aby odpowiednie przepisy prawne i procedury oraz zdolności administracyjne odpowiednich organów administracyjnych spełniały cele skutecznej kontroli i promowania ułatwień w handlu, a także aby promowały rozwój i integrację regionalną republik Strony AŚ.

2. Strony uznają, że uzasadnione cele porządku publicznego, w tym odnoszące się do bezpieczeństwa i zapobiegania nadużyciom, nie mogą być w żaden sposób zagrożone.

Artykuł 118

Procedury celne i związane z handlem

1. Strony uzgadniają, że ich odpowiednie przepisy, postanowienia i procedury celne będą opierać się na:

- a) międzynarodowych instrumentach i normach stosowanych w dziedzinie cel, w tym na Ramach standardów WCO na rzecz zabezpieczenia i uproszczenia handlu globalnego oraz na Międzynarodowej konwencji w sprawie zharmonizowanego systemu oznaczania i kodowania towarów;
- b) ochronie i ułatwianiu legalnego handlu zgodnego z prawem poprzez skuteczne egzekwowanie i przestrzeganie wymogów ustanowionych w przepisach prawa celnego;
- c) prawodawstwie unikającym zbędnych lub dyskryminujących obciążeń, zabezpieczającym przeciwko oszustwom celnym i prowadzącym do dalszego ułatwiania osiągnięcia wysokiego poziomu zgodności;
- d) stosowaniu nowoczesnych technik celnych, obejmujących ocenę ryzyka, uproszczone procedury wprowadzania i zwalniania towarów, kontrole następujące po zwolnieniu towarów i metody kontroli przedsiębiorstw;
- e) systemie wiążących interpretacji w sprawach celnych, zwłaszcza w zakresie klasyfikacji taryfowej oraz reguł pochodzenia, przy zachowaniu zgodności z zasadami określonymi w prawodawstwie Stron;
- f) stopniowym rozwoju systemów, łącznie z systemami opartymi na technologii informacyjnej, w celu ułatwienia elektronicznej wymiany danych w ramach służb celnych oraz z innymi powiązаныmi instytucjami publicznymi;
- g) zasadach gwarantujących, że wszelkie kary nałożone w przypadku drobnych naruszeń przepisów celnych lub wymogów proceduralnych będą proporcjonalne i niedyskryminujące oraz że ich stosowanie nie będzie przyczyną nieuzasadnionych opóźnień;
- h) opłatach i należnościach, które są uzasadnione, a ich wysokość nie przekracza kosztu usługi wyświadczonej w związku z daną transakcją oraz nie jest obliczana *ad valorem*. Nie nakłada się opłat ani należności w przypadku usług konsularnych; oraz

i) zniesieniu wszystkich wymogów obowiązkowego przeprowadzania inspekcji przedwysyłkowych, zgodnie z ich definicją w Porozumieniu WTO w sprawie inspekcji przedwysyłkowej, oraz wszelkich innych inspekcji dokonywanych przez przedsiębiorstwa prywatne w miejscu przeznaczenia przed odprawą celną.

2. Strony uzgadniają, że ich własne przepisy, postanowienia i procedury celne mają w możliwie największym zakresie opierać się na elementach materialnych Międzynarodowej konwencji w sprawie uproszczenia i harmonizacji procedur celnych wraz ze zmianami (zmienionej Konwencji z Kioto) oraz załączników do niej.

3. W celu usprawnienia metod pracy oraz zapewnienia niedyskryminacji, przejrzystości, efektywności, praworzeczności i rozliczalności działań, Strony:

a) podejmują w największym możliwym zakresie działania w celu ograniczenia, uproszczenia i standaryzacji danych i dokumentacji wymaganych przez organy celne i inne powiązane instytucje publiczne;

b) w miarę możliwości upraszczają wymogi i formalności dotyczące szybkiego zwalniania i odprawy towarów;

c) zapewniają skuteczne, szybkie, niedyskryminacyjne i łatwo dostępne procedury umożliwiające korzystanie z prawa do odwołania się, zgodnie z prawodawstwem danej Strony, od działań, interpretacji i decyzji administracyjnych organów celnych mających wpływ na przywóz, wywóz i tranzyt towarów. Ewentualne opłaty muszą być współmierne do kosztów procedur odwoławczych; oraz

d) podejmują działania w celu utrzymania najwyższych standardów uczciwości.

4. Strony zapewniają, aby przepisy dotyczące pośredników celnych opierały się na przejrzystych i proporcjonalnych zasadach. W przypadku gdy Strona wymaga korzystania z pośredników celnych, osoby prawne mogą korzystać z własnych pośredników celnych posiadających odpowiednią licencję wydaną przez właściwy organ. To postanowienie pozostaje bez uszczerbku dla stanowiska Stron w negocjacjach wielostronnych.

Artykuł 119

Przemieszczenia w ramach tranzytu

1. Strony zapewniają swobodę tranzytu przez ich terytorium zgodnie z zasadami art. V GATT 1994.

2. Wszelkie ograniczenia, kontrole lub wymogi muszą być zgodne z uzasadnionym celem porządku publicznego oraz muszą być niedyskryminacyjne, proporcjonalne i stosowane jednolicie.

3. Bez uszczerbku dla zgodnych z prawem kontroli celnych i nadzoru towaru w transzycie, każda Strona przyznaje ruchowi

tranzytowemu do lub z terytorium każdej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż przyznawane ruchowi tranzytowemu przez jej terytorium.

4. Zgodnie z zasadami art. V GATT 1994 Strony wprowadzają uregulowania umożliwiające tranzyt towarów bez pobierania jakichkolwiek należności celnych, należności tranzytowych ani innych należności dotyczących tranzytu z wyjątkiem opłat za transport lub opłat współmiernych do kosztów administracyjnych, jakie pociąga za sobą tranzyt, lub do kosztów świadczonych usług; zwolnienie z takich opłat jest uzależnione od ustanowienia odpowiedniej gwarancji.

5. Strony promują i wdrażają regionalne porozumienia w zakresie tranzytu w celu zmniejszenia barier w handlu.

6. Strony zapewniają współpracę i koordynację pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi organami i agencjami na ich terytorium, tak by ułatwić ruch tranzytowy i promować współpracę transgraniczną.

Artykuł 120

Związki ze środowiskiem gospodarczym

Strony zgadzają się:

a) zapewnić publiczne udostępnianie wszelkich przepisów, procedur oraz informacji o opłatach i należnościach, w miarę możliwości w formie elektronicznej, wraz z niezbędnymi dodatkowymi informacjami.

Strony udostępniają również właściwe komunikaty administracyjne, wraz z wymaganiami i procedurami wjazdowymi dotyczącymi towarów, godzinami pracy i procedurami roboczymi dotyczącymi biur celnych i punktów kontaktowych udzielających informacji;

b) iż potrzebne są odpowiednio wcześniej podejmowane i systematyczne konsultacje z przedstawicielami zainteresowanych stron na temat projektów ustawodawczych i procedur dotyczących spraw celnych. W tym celu każda ze Stron ustanawia odpowiednie i regularne mechanizmy konsultacji;

c) iż zapewniony zostanie rozsądny przedział czasu między publikacją nowych lub zmienionych przepisów i procedur oraz informacji o należnościach i opłatach a ich wejściem w życie⁽¹⁾;

d) wspierać współpracę ze środowiskiem biznesu poprzez stosowanie niearbitralnych i publicznie dostępnych procedur, takich jak protokoły ustaleń, opartych na protokołach rozpowszechnianych przez Radę Współpracy Celnej; oraz

e) zapewnić, że ich odpowiednie wymogi oraz procedury celne pozostają zgodne z potrzebami podmiotów handlowych i z najlepszymi praktykami oraz że nie ograniczają wymiany handlowej w stopniu większym, niż to jest konieczne.

⁽¹⁾ W przypadku Stron, których prawodawstwo wymaga wejścia w życie z chwilą publikacji, rząd zapewnia poinformowanie operatorów z odpowiednim wyprzedzeniem o wszelkich nowych środkach tego rodzaju, o których mowa w niniejszym ustępie.

Artykuł 121

Ustalanie wartości celnej

Zasady ustalania wartości celnej dla wzajemnej wymiany handlowej między Stronami reguluje Porozumienie WTO w sprawie stosowania art. VII GATT 1994 (zwane dalej „porozumieniem w sprawie ustalania wartości celnej”).

Artykuł 122

Zarządzanie ryzykiem

Każda ze Stron stosuje systemy zarządzania ryzykiem umożliwiające jej organom celnym skoncentrowanie działań kontrolnych na towarach wysokiego ryzyka i ułatwiające odprawę oraz przepływ towarów niskiego ryzyka.

Artykuł 123

Podkomitet ds. Cel, Ułatwień w Handlu i Reguł Pochodzenia

1. Strony ustanawiają niniejszym Podkomitet ds. Cel, Ułatwień w Handlu i Reguł Pochodzenia, zgodnie z art. 348 i załącznikiem XXI (Podkomitety).
2. Funkcje Podkomitetu obejmują:
 - a) monitorowanie realizacji postanowień niniejszego rozdziału i załącznika II do niniejszej Umowy (dotyczącego definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej) oraz zarządzanie nimi;
 - b) stworzenie forum konsultacji i dyskusji na wszystkie tematy dotyczące cel, w szczególności w zakresie procedur celnych, ustalania wartości celnej, systemów taryfowych, nomenklatury celnej, współpracy celnej oraz wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych;
 - c) stworzenie forum konsultacji i dyskusji na tematy dotyczące reguł pochodzenia i współpracy administracyjnej;
 - d) wzmocnianie współpracy w zakresie opracowywania, stosowania i egzekwowania procedur celnych, wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, reguł pochodzenia oraz współpracy administracyjnej;
 - e) rozpatrywanie wniosków o zmiany reguł pochodzenia i przedkładanie Komitetowi Stowarzyszenia wyników analiz i zaleceń;
 - f) wykonywanie zadań i funkcji określonych w załączniku II do niniejszej Umowy (dotyczącym definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej);

g) wzmocnianie współpracy w zakresie rozwoju potencjału i pomocy technicznej; oraz

h) wszelkie inne zadania zlecone przez Komitet Stowarzyszenia.

3. Strony mogą zdecydować o organizowaniu zebrań *ad hoc* poświęconych współpracy celnej, regułom pochodzenia lub wzajemnej pomocy administracyjnej.

Artykuł 124

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie ułatwień celnych i handlowych

Środki pomocy technicznej niezbędne do wdrożenia niniejszego rozdziału ustanowiono w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 53 i 54 niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 4

Barier techniczne w handlu

Artykuł 125

Cele

1. Celem niniejszego rozdziału jest ułatwianie i rozwijanie handlu towarami poprzez identyfikowanie, zapobieganie powstawaniu oraz usuwanie zbędnych barier w handlu pomiędzy Stronami, które mogą powstać w wyniku opracowania, przyjęcia i stosowania przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności w ramach Porozumienia WTO w sprawie barier technicznych w handlu (zwanego dalej „Porozumieniem TBT”).
2. Strony zobowiązują się współpracować nad wzmocnieniem integracji regionalnej na terytorium Stron w kwestiach dotyczących barier technicznych w handlu.
3. Strony zobowiązują się stworzyć i zwiększać potencjał techniczny w kwestiach dotyczących barier technicznych w handlu w celu poprawy dostępu do ich rynków.

Artykuł 126

Postanowienia ogólne

Strony potwierdzają swoje istniejące prawa i wzajemne obowiązki wynikające z Porozumienia TBT, które zostaje niniejszym włączone do niniejszej Umowy i stanowi jej część. Strony uwzględniają w szczególności art. 12 Porozumienia TBT dotyczący specjalnego i różnicowanego traktowania.

Artykuł 127

Zakres

1. Niniejszy rozdział odnosi się do opracowania, przyjęcia i stosowania norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, określonych w Porozumieniu TBT, i które mogą mieć wpływ na handel towarami między Stronami.

2. Niezależnie od przepisów ust. 1, niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków sanitarnych i fitosanitarnych określonych w załączniku A do Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych (zwanego dalej „Porozumieniem SPS”), ani do specyfikacji zakupów opracowanych przez organy rządowe i dotyczących wymogów tych organów w zakresie produkcji lub konsumpcji, które będą regulowane postanowieniami tytułu V (Zamówienia publiczne) części IV niniejszej Umowy.

Artykuł 128

Definicje

Na użytek niniejszego rozdziału zastosowanie mają definicje załącznika I do Porozumienia TBT.

Artykuł 129

Przepisy techniczne

Strony zgadzają się wykorzystać w najlepszy możliwy sposób dobre praktyki regulacyjne, jak wskazano w Porozumieniu TBT. Strony w szczególności wyrażają zgodę na:

- a) wykorzystanie norm międzynarodowych jako podstawy przepisów technicznych, w tym procedur oceny zgodności, z wyjątkiem sytuacji, w których takie normy międzynarodowe byłyby nieskutecznymi lub niewłaściwymi środkami realizacji uzasadnionych celów; natomiast w przypadku, gdy normy międzynarodowe nie zostały wykorzystane jako taka podstawa, podanie, na wniosek drugiej Strony, powodów uznania wymienionych norm za niewłaściwe lub nieskuteczne dla osiągnięcia wytyczonego celu;
- b) promocję rozwoju regionalnych przepisów technicznych i zastąpienie nimi wszelkich istniejących przepisów krajowych w celu ułatwienia handlu ze Stronami i między nimi;
- c) ustanowienie mechanizmów przekazywania zaktualizowanych informacji na temat przepisów technicznych (na przykład poprzez ogólnie dostępną stronę internetową) podmiotom gospodarczym drugiej Strony; oraz
- d) niezwłoczne dostarczenie na wniosek informacji i, w stosownych przypadkach, pisemnych wytycznych w zakresie zgodności z ich przepisami technicznymi drugiej Stronie lub jej podmiotom gospodarczym.

Artykuł 130

Normy

1. Strony potwierdzają swoje obowiązki na podstawie art. 4.1 Porozumienia TBT dotyczące zagwarantowania przyjęcia i stosowania przez ich jednostki normalizacyjne „Kodeksu właściwego postępowania przy przygotowywaniu, przyjmowaniu i stosowaniu norm” określonego w załączniku 3 do Porozumienia TBT.

2. Strony zobowiązują się do:

- a) zapewnienia właściwego współdziałania organów regulacyjnych i krajowych, regionalnych lub międzynarodowych jednostek normalizacyjnych;

- b) zapewnienia stosowania zasad określonych w „Decyzji Komitetu dotyczącej zasad opracowywania międzynarodowych norm, przewodników i zaleceń, w związku z artykułami 2, 5 i załącznikiem 3 do Porozumienia”, przyjętej przez Komitet TBT WTO w dniu 13 listopada 2000 r.;
- c) zapewnienia, że ich jednostki normalizacyjne będą współpracować tak, by przy opracowywaniu norm na poziomie regionalnym jako podstawę wykorzystywano w miarę możliwości międzynarodowe prace normalizacyjne;
- d) promocji opracowywania norm regionalnych. Po przyjęciu normy regionalnej zastępuje ona w pełni wszystkie istniejące normy krajowe;
- e) wymiany informacji na temat stosowania norm przez Strony w związku z przepisami technicznymi oraz zapewnienia, w miarę możliwości, niewiążącego charakteru norm; oraz
- f) wymiany informacji i wiedzy fachowej na temat prac międzynarodowych, regionalnych i krajowych jednostek normalizacyjnych oraz na temat zakresu, w jakim normy międzynarodowe wykorzystywane są jako podstawa dla ich norm krajowych i regionalnych; a także wymiany ogólnych informacji na temat porozumień o współpracy wykorzystywanych przez Strony w dziedzinie normalizacji.

Artykuł 131

Ocena zgodności i akredytacja

1. Strony uznają, że istnieje szeroki zakres mechanizmów oceny zgodności ułatwiających przyjęcie produktów na terytorium Stron, w tym:

- a) uznawanie deklaracji zgodności od dostawcy;
- b) wyznaczanie jednostek oceniających zgodność zlokalizowanych na terytorium drugiej Strony;
- c) uznawanie wyników procedur oceny zgodności jednostek zlokalizowanych na terytorium drugiej Strony; oraz
- d) dobrowolne porozumienia między jednostkami oceniającymi zgodność na terytorium każdej ze Stron.

2. Zgodnie z powyższym Strony zobowiązują się:

- a) zgodnie z art. 5.1.2 Porozumienia TBT wymagać procedur oceny zgodności, które nie są bardziej rygorystyczne, niż jest to konieczne;
- b) zapewnić, by w przypadku autoryzacji przez Stronę kilku jednostek oceniających zgodność zgodnie z jej właściwym prawodawstwem krajowym, środki prawodawcze przyjęte przez taką Stronę nie ograniczały wolności podmiotów w zakresie wyboru miejsca zastosowania właściwych procedur oceny zgodności; oraz

- c) wymieniać informacje na temat polityki akredytacji oraz rozważyć sposoby najlepszego wykorzystania norm międzynarodowych dla akredytacji oraz międzynarodowych porozumień obejmujących jednostki akredytujące Stron, na przykład w ramach mechanizmów Międzynarodowej Współpracy w zakresie Akredytacji Laboratoriów (ILAC) oraz Międzynarodowego Forum Akredytacji (IAF).

Artykuł 132

Specjalne i zróżnicowane traktowanie

Zgodnie z postanowieniami art. 126 niniejszego rozdziału Strony zgadzają się:

- a) zapewnić, by środki prawodawcze nie ograniczały zawierania dobrowolnych porozumień między jednostkami oceniającymi zgodność zlokalizowanymi w republikach Strony AS i jednostkami zlokalizowanymi na terytorium Strony UE, oraz promować uczestnictwo takich jednostek w tych porozumieniach;
- b) że gdy jedna ze Stron stwierdzi szczególny problem związany z istniejącym lub projektowanym przepisem technicznym, normą lub procedurą oceny zgodności, który może mieć wpływ na handel między Stronami, Strona dokonująca wywozu może starać się o wyjaśnienia i wytyczne dotyczące tego, w jaki sposób zapewnić zgodność ze środkiem Strony dokonującej przywozu. Strona dokonująca przywozu niezwłocznie rozpatrzy taki wniosek z właściwą starannością i uwzględni wątpliwości wyrażone przez Stronę dokonującą wywozu;
- c) że, na wniosek Strony dokonującej wywozu, Strona dokonująca przywozu zobowiązuje się dostarczyć bezzwłocznie za pośrednictwem swoich właściwych organów informacje dotyczące przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności mających zastosowanie do grupy towarów lub określonego towaru w przypadku wprowadzenia ich na rynek na terytorium Strony dokonującej przywozu; oraz
- d) zgodnie z art. 12 ust. 3 Porozumienia TBT Strona UE, przygotowując lub stosując przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności, bierze pod uwagę specjalne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe republik Strony AS, mając na względzie zapewnienie, by takie przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności nie tworzyły niepotrzebnych przeszkód dla ich wywozu.

Artykuł 133

Współpraca i pomoc techniczna

Strony uznają, że promowanie wzajemnej współpracy i inicjatyw pomocy technicznej w kwestiach odnoszących się do technicznych barier w handlu leży w ich wspólnym interesie. Mając to na uwadze, Strony określiły szereg działań w zakresie współpracy, które są wymienione w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i handlowy) art. 57 niniejszej Umowy.

Artykuł 134

Współpraca i integracja regionalna

Strony uznają, że współpraca między organami krajowymi i regionalnymi zajmującymi się kwestiami odnoszonymi do technicznych barier w handlu, zarówno w sektorze publicznym,

jak i prywatnym, ma istotne znaczenie dla ułatwienia handlu wewnątrzregionalnego i handlu między Stronami. W tym celu Strony zobowiązują się podjąć wspólne działania, obejmujące m.in.:

- a) zacieśnienie współpracy w dziedzinie norm, przepisów technicznych, metrologii, akredytacji i procedur oceny zgodności w celu poszerzenia wzajemnego zrozumienia swoich systemów oraz, w obszarze wspólnych zainteresowań, zbadanie inicjatyw w zakresie ułatwień w handlu prowadzących do zbliżenia ich wymogów prawnych. W tym celu mogą one nawiązać dialog w kwestiach regulacyjnych na poziomie horyzontalnym i sektorowym;
- b) identyfikowanie, rozwijanie i promowanie inicjatyw ułatwiających wymianę handlową, które mogą obejmować, lecz nie są ograniczone do:
- (i) wzmacniania współpracy regulacyjnej poprzez, na przykład, wymianę informacji, wiedzy fachowej i danych oraz poprzez współpracę naukowo-techniczną w celu poprawy metod opracowywania przepisów technicznych (pod względem ich przejrzystości i zakresu prowadzonych konsultacji) oraz skutecznego wykorzystania zasobów regulacyjnych;
 - (ii) uproszczenia procedur i wymagań; oraz
 - (iii) promowania i zachęcania do współpracy dwustronnej między ich odpowiednimi organizacjami, publicznymi lub prywatnymi, odpowiedzialnymi za metrologię, normalizację, testowanie, certyfikację i akredytację;
- c) na wniosek, należyte rozważenie przez Stronę propozycji drugiej Strony w zakresie współpracy zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozdziale.

Artykuł 135

Przejrzystość i procedury powiadamiania

Strony zgadzają się:

- a) wypełnić zobowiązania Stron w zakresie przejrzystości określone w Porozumieniu TBT oraz wprowadzić system wczesnego ostrzegania o wprowadzaniu przepisów technicznych i procedur oceny zgodności mających znaczący wpływ na handel między Stronami, a gdy takie przepisy techniczne i procedury oceny zgodności są wprowadzane, zapewniać podmiotom gospodarczym odpowiedni czas na dostosowanie się między publikacją tych przepisów technicznych i procedur a ich wejściem w życie;
- b) dokonując powiadomień zgodnie z Porozumieniem TBT, umożliwić drugiej Stronie, przez przynajmniej sześćdziesiąt dni po powiadomieniu, przedstawienie pisemnych uwag dotyczących projektów przepisów i procedur, z wyjątkiem przypadków wystąpienia nagłych problemów w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony środowiska lub bezpieczeństwa krajowego lub ryzyka wystąpienia takich problemów, a także zagwarantować, w miarę możliwości, należyte uwzględnienie uzasadnionych wniosków o przedłużenie terminu zgłaszania uwag. Okres ten będzie przedłużany, jeśli zaleci to Komitet TBT WTO; oraz

- c) należyście rozważyć opinie drugiej Strony, gdy część procesu opracowywania przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności jest, przed procesem powiadomienia WTO, otwarta dla konsultacji społecznych zgodnie z procedurami każdego z regionów; a na wniosek udzielić pisemnych odpowiedzi na uwagi poczynione przez drugą Stronę.

Artykuł 136

Nadzór rynku

Strony zobowiązują się do:

- a) wymiany poglądów na temat nadzoru rynku i czynności związanych z egzekwowaniem prawa; oraz
- b) zapewnienia nadzoru rynku przez właściwe organy w niezależny sposób, tak by unikać konfliktów interesu.

Artykuł 137

Opłaty

Strony zobowiązują się do zapewnienia, by:

- a) wszelkie opłaty nakładane za ocenę zgodności produktów pochodzących z terytorium jednej Strony były godziwe w stosunku do wszelkich opłat, jakimi obciąża się za ocenę zgodności podobnych produktów pochodzenia krajowego lub pochodzących z terytorium drugiej Strony, przy wzięciu pod uwagę kosztów łączności, transportu oraz innych kosztów wynikających z różnic w lokalizacji wnioskodawcy i jednostki przeprowadzającej ocenę zgodności;
- b) Strona dała drugiej Stronie możliwość odwołania się od kwoty naliczonej za ocenę zgodności produktów, gdy opłata jest zbyt wysoka w stosunku do kosztów usługi certyfikacji i gdy zagraża to konkurencyjności jej produktów; oraz
- c) przewidywany okres przeprowadzania wszelkich obowiązkowych ocen zgodności był uzasadniony i równoważny dla towarów przywożonych i krajowych.

Artykuł 138

Znakowanie i etykietowanie

1. Strony przypominają, jak podano w art. 1 załącznika 1 do Porozumienia TBT, że przepis techniczny może zawierać wyłącznie wymogi w zakresie znakowania lub etykietowania, bądź ich dotyczyć; Strony zgadzają się, że w przypadkach, gdy ich przepisy techniczne obejmują wymóg znakowania lub etykietowania, będą przestrzegać zasad określonych w art. 2.2 Porozumienia TBT.

2. Strony w szczególności wyrażają zgodę:

- a) by wymagać tylko znakowania lub etykietowania istotnego dla konsumentów lub użytkowników produktu lub w celu wykazania zgodności produktu z obowiązującymi wymaganiami technicznymi⁽¹⁾;

⁽¹⁾ W przypadkach gdy etykietowanie wymagane jest do celów podatkowych, taki wymóg zostaje określony w sposób, który nie ogranicza handlu w stopniu większym, niż jest to niezbędne do osiągnięcia uzasadnionego celu.

- b) jeżeli jest to niezbędne w świetle zagrożenia, jakie dane produkty mogą stanowić dla zdrowia lub życia ludzi, zwierząt lub roślin bądź dla środowiska lub bezpieczeństwa narodowego, Strony mogą:

(i) wymagać zatwierdzenia, rejestracji lub certyfikacji etykiet lub oznakowań jako warunku sprzedaży danych produktów na swoim rynku; lub

(ii) ustanowić wymogi w zakresie cech fizycznych lub wzoru etykiety, w szczególności dotyczące umieszczenia informacji w konkretnej części produktu lub w danym formacie lub rozmiarze.

Powyższe postanowienia pozostają bez uszczerbku dla środków przyjętych przez Strony zgodnie z ich wewnętrznymi zasadami w celu weryfikacji zgodności etykiet z obowiązkowymi wymogami, a także dla środków podejmowanych w celu kontrolowania praktyk, które mogą wprowadzać konsumentów w błąd;

- c) jeśli Strona wymaga stosowania przez podmioty gospodarcze niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego, niezwłocznie i w sposób niedyskryminacyjny wydaje ona taki numer podmiotom gospodarczym drugiej Strony;

- d) Strony zezwalają na stosowanie następujących elementów, pod warunkiem że nie są one sprzeczne, dezorientujące ani wprowadzające w błąd w odniesieniu do informacji wymaganych w państwie przeznaczenia danych towarów:

(i) informacje w innych językach oprócz języka wymaganego w państwie przeznaczenia towarów;

(ii) międzynarodowe nazwy, piktogramy, symbole lub elementy graficzne; oraz

(iii) informacje dodatkowe w stosunku do informacji wymaganych w państwie przeznaczenia towarów;

- e) w przypadkach gdy nie są naruszone uzasadnione cele Porozumienia TBT, a informacje mogą w odpowiedni sposób dotrzeć do konsumenta, Strona stara się akceptować nietrwałe lub usuwalne etykiety, bądź też oznakowanie lub etykiety znajdujące się w dokumentacji towarzyszącej, a nie będące fizycznie przymocowane do produktu; oraz

- f) Strony zezwalają na etykietowanie i poprawianie etykietowania w państwie przeznaczenia przed wprowadzeniem towarów do obrotu.

3. Uwzględniając ust. 2, Strony zgadzają się, że gdy jedna ze Stron wymaga znakowania lub etykietowania produktów włókienniczych, odzieży lub obuwia, trwałe znakowanie może być wymagane wyłącznie w odniesieniu do następujących informacji:

- a) w przypadku wyrobów włókienniczych i odzieży: zawartość włókien, państwo pochodzenia, instrukcje bezpieczeństwa dla konkretnych zastosowań i instrukcje pielęgnacji; oraz

b) w przypadku obuwia: dominujące materiały w zasadniczych częściach, instrukcje bezpieczeństwa dla konkretnych zastosowań i państwo pochodzenia.

4. Strony rozpoczynają stosowanie postanowień niniejszego artykułu najpóźniej jeden rok po wejściu w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 139

Podkomitet ds. Barrier Technicznych w Handlu

1. Strony ustanawiają niniejszym Podkomitet ds. Barrier Technicznych w Handlu, zgodnie z art. 348 i załącznikiem XXI (Podkomitety).

2. Podkomitet posiada następujące funkcje:

- a) dyskutuje wszelkie kwestie dotyczące stosowania niniejszego rozdziału, które mogłyby wpływać na handel między Stronami;
- b) monitoruje realizację postanowień niniejszego rozdziału i zarządzanie nimi, niezwłocznie zajmując się każdą kwestią podnoszoną przez dowolną ze Stron w związku z opracowywaniem, przyjmowaniem, stosowaniem lub egzekwowaniem norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności; na wniosek dowolnej ze Stron, prowadzi konsultacje w sprawach wynikających ze stosowania niniejszego rozdziału;
- c) ułatwia wymianę informacji w zakresie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności;
- d) stanowi forum do dyskusji służące rozwiązywaniu problemów lub kwestii, które utrudniają lub ograniczają wymianę handlową, w ramach zakresu i celów niniejszego rozdziału;
- e) wspiera współpracę w zakresie opracowywania i doskonalenia norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, w tym wymianę informacji między właściwymi organami publicznymi lub prywatnymi zajmującymi się tymi kwestiami i zachęca do bezpośrednich kontaktów między instytucjami pozarządowymi, takimi jak organy normalizacyjne, akredytacyjne i certyfikujące;
- f) ułatwia wymianę informacji dotyczących prac prowadzonych na forach pozarządowych, regionalnych i wielostronnych w ramach działań poświęconych normom, przepisom technicznym i procedurom oceny zgodności;
- g) rozważa sposoby dalszego ułatwiania handlu między Stronami;
- h) zdaje sprawozdanie z programów współpracy ustanowionych na podstawie części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i handlowy) art. 57 niniejszej Umowy, ich osiągnięć oraz wpływu tych projektów na ułatwianie handlu i realizację postanowień niniejszego rozdziału;
- i) dokonuje przeglądu niniejszego rozdziału w świetle wszelkich zmian związanych z Porozumieniem TBT;
- j) zdaje Komitetowi Stowarzyszeniowemu sprawozdanie na temat realizacji postanowień niniejszego rozdziału, w szczególności postępów w osiągnięciu założonych celów oraz postanowień związanych ze specjalnym i zróżnicowanym traktowaniem;
- k) podejmuje inne kroki, które zdaniem Stron ułatwią im wdrożenie niniejszego rozdziału;
- l) rozpoczyna dialog między organami regulacyjnymi zgodnie z art. 134 lit. a) niniejszego rozdziału i, w stosownych przypadkach, grupami roboczymi, w celu omówienia tematów leżących w kręgu zainteresowań Stron. W grupach roboczych mogą pracować eksperci pozarządowi i zainteresowane podmioty, grupy te mogą również prowadzić konsultacje z takimi ekspertami i podmiotami; oraz
- m) wykonuje wszelkie inne zadania zlecone przez Komitet Stowarzyszenia.

ROZDZIAŁ 5

Środki sanitarne i fitosanitarne

Artykuł 140

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest:

- a) ochrona życia lub zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na terytoriach Stron przy jednoczesnym ułatwianiu handlu między nimi w ramach wdrażania niniejszego rozdziału;
- b) współpraca w celu dalszego wdrażania Porozumienia SPS;
- c) zagwarantowanie, aby środki sanitarne i fitosanitarne nie tworzyły nieuzasadnionych barier w handlu pomiędzy Stronami;
- d) rozpatrywanie asymetrii pomiędzy regionami;
- e) pogłębienie współpracy w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych zgodnie z częścią III niniejszej Umowy, w celu wzmocnienia potencjału Strony w kwestii zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych z myślą o poprawie dostępu do rynku drugiej Strony przy jednoczesnym zapewnieniu poziomu ochrony ludzi, zwierząt i roślin; oraz
- f) stopniowe wdrażanie podejścia regionalnego w handlu towarami podlegającymi środkom sanitarnym i fitosanitarnym.

Artykuł 141

Wielostronne prawa i obowiązki

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia SPS.

Artykuł 142

Zakres

1. Niniejszy rozdział stosuje się do wszystkich środków sanitarnych i fitosanitarnych Strony, które mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wpływać na handel między Stronami.

2. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności określonych w Porozumieniu TBT.

3. Ponadto niniejszy rozdział odnosi się do współpracy w kwestiach dobrostanu zwierząt.

Artykuł 143

Definicje

Na użytek niniejszego rozdziału zastosowanie mają definicje zawarte w załączniku A do Porozumienia SPS.

Artykuł 144

Właściwe organy

Właściwe organy Stron są organami właściwymi do wdrożenia postanowień niniejszego rozdziału, jak przewiduje załącznik VI (Właściwe organy). Strony informują się nawzajem zgodnie z art. 151 niniejszego rozdziału o wszelkich zmianach dotyczących właściwych organów.

Artykuł 145

Zasady ogólne

1. Środki sanitarne i fitosanitarne stosowane przez Strony są zgodne z zasadami ustanowionymi w art. 3 Porozumienia SPS.

2. Środki sanitarne i fitosanitarne nie mogą być wykorzystywane do tworzenia nieuzasadnionych barier w handlu.

3. Procedury ustanowione na podstawie niniejszego rozdziału stosuje się w przejrzysty sposób, bez nieuzasadnionych opóźnień, przy zachowaniu warunków i wymogów, w tym kosztów, które nie mogą być wyższe niż rzeczywisty koszt usługi i są godziwe w odniesieniu do wszelkich opłat nakładanych na podobne produkty krajowe Stron.

4. Strony nie będą stosować procedur wspomnianych w ust. 3 ani wniosków o dodatkowe informacje w celu opóźnienia dostępu do rynku bez uzasadnienia naukowego i technicznego.

Artykuł 146

Wymogi dotyczące przywozu

1. Strona dokonująca wywozu zapewnia, by produkty wywożone do Strony dokonującej przywozu spełniały wymogi sanitarne i fitosanitarne Strony dokonującej przywozu.

2. Strona dokonująca przywozu stosuje wymogi dotyczące przywozu w sposób proporcjonalny i niedyskryminacyjny.

Artykuł 147

Ułatwienia w handlu

1. Wykaz przedsiębiorstw:

a) Przy przywozie produktów zwierzęcych Strona dokonująca wywozu informuje Stronę dokonującą przywozu o wykazie

swoich przedsiębiorstw spełniających wymogi Strony dokonującej przywozu;

b) Na wniosek Strony dokonującej wywozu uzupełniony o właściwe gwarancje sanitarne Strona dokonująca przywozu zatwierdza przedsiębiorstwa, o których mowa w załączniku VII (Wymogi i postanowienia dotyczące zatwierdzania przedsiębiorstw w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego), zlokalizowane na terytorium Strony dokonującej wywozu bez wcześniejszej inspekcji poszczególnych przedsiębiorstw. Zatwierdzenie takie musi być zgodne z warunkami i postanowieniami określonymi w załączniku VII i jest ograniczone do tych kategorii produktów, których przywóz jest dozwolony;

c) Gwarancje sanitarne, o których mowa w niniejszym artykule, mogą obejmować istotne i uzasadnione informacje służące zapewnieniu statusu sanitarnego przywożonych żywych zwierząt i produktów zwierzęcych;

d) Jeżeli żadne dodatkowe informacje nie są wymagane, Strona dokonująca przywozu podejmuje niezbędne środki legislacyjne lub administracyjne, zgodnie z jej obowiązującymi procedurami prawnymi, w celu umożliwienia przywozu na tej podstawie w ciągu czterdziestu dni roboczych od otrzymania od Strony dokonującej wywozu wniosku, któremu towarzyszą stosowne gwarancje sanitarne;

e) Strona dokonująca przywozu regularnie przedstawia rejestr odrzuconych wniosków o zatwierdzenie wraz z informacjami o niezgodnościach, które stanowią podstawę odmowy zatwierdzenia danego przedsiębiorstwa.

2. Kontrole przywozu i opłaty za inspekcje: wszystkie opłaty nałożone z tytułu procedur dotyczących przywożonych produktów mogą obejmować tylko koszt poniesiony przez właściwy organ w związku z przeprowadzeniem kontroli przywozu; nie są one wyższe niż rzeczywisty koszt usługi i są godziwe w odniesieniu do wszelkich opłat nakładanych na podobne produkty krajowe.

Artykuł 148

Weryfikacje

1. W celu utrzymania poczucia pewności w zakresie skutecznej realizacji postanowień niniejszego rozdziału oraz w zakresie niniejszego rozdziału każda ze Stron ma prawo:

a) przeprowadzić, zgodnie z wytycznymi opisanymi w załączniku VIII (Wytyczne dotyczące przeprowadzania weryfikacji), weryfikację całości lub części systemu kontroli organów drugiej Strony. Wydatki związane z taką weryfikacją ponosi Strona przeprowadzająca weryfikację; oraz

b) otrzymywać informacje od drugiej Strony o jej systemie kontroli i o wynikach kontroli przeprowadzonych w ramach tego systemu.

2. Strony dzielą się wynikami i wnioskami z weryfikacji przeprowadzonych na terytorium drugiej Strony i udostępniają je publicznie.

3. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu postanawia przeprowadzić wizytę weryfikacyjną na terytorium Strony dokonującej wywozu, powiadamia o tym drugą Stronę co najmniej sześćdziesiąt dni roboczych przed planowanym terminem przeprowadzenia takiej wizyty, z wyjątkiem przypadków nagłych lub przypadków, gdy Strony, których to dotyczy, uzgodnią inaczej. Wszelkie zmiany dotyczące takiej wizyty są przedmiotem uzgodnień Stron, których ona dotyczy.

Artykuł 149

Środki związane ze zdrowiem zwierząt i roślin

1. Strony uznają pojęcia obszarów wolnych od szkodników lub chorób oraz obszarów niewielkiego występowania szkodników lub chorób zgodnie z Porozumieniem SPS oraz normami, wytycznymi lub zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (dalej zwanej „OIE”) i Międzynarodowej konwencji ochrony roślin (dalej zwanej „IPPC”). Podkomitet, o którym mowa w art. 156 niniejszego rozdziału, może określić dalsze szczegóły procedury uznawania takich obszarów, z uwzględnieniem Porozumienia SPS oraz odpowiednich norm, wytycznych lub zaleceń OIE i IPPC. Procedura taka obejmuje sytuacje związane z ogniskami i ponownymi porażeniami.

2. Określając obszary wolne od szkodników lub chorób oraz obszary niewielkiego występowania szkodników lub chorób, Strony uwzględniają takie czynniki jak położenie geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny oraz skuteczność kontroli sanitarnych lub fitosanitarnych na takich obszarach.

3. Strony nawiązują bliską współpracę przy określaniu obszarów wolnych od chorób i szkodników oraz obszarów niewielkiego występowania szkodników lub chorób, tak aby mogły nabrać zaufania do procedur stosowanych przez drugą Stronę przy określaniu takich obszarów.

4. Przy określaniu takich obszarów, po raz pierwszy bądź po wystąpieniu ogniska choroby zwierząt lub po ponownym wprowadzeniu szkodnika roślin, Strona dokonująca przywozu z zasady ustala stan zdrowia zwierząt lub roślin Strony dokonującej wywozu lub jej części w oparciu o informacje dostarczone przez Stronę dokonującą wywozu zgodnie z Porozumieniem SPS i z normami, wytycznymi i zaleceniami OIE i IPPC oraz z uwzględnieniem ustaleń dokonanych przez Stronę dokonującą wywozu.

5. Jeśli Strona dokonująca przywozu nie akceptuje ustaleń dokonanych przez Stronę dokonującą wywozu, wyjaśnia ona przyczyny i przygotowuje się do rozpoczęcia konsultacji.

6. Strona dokonująca wywozu przedstawia niezbędne dowody, aby obiektywnie wykazać Stronie dokonującej przywozu, że takie obszary są i najprawdopodobniej pozostaną odpowiednio obszarami wolnymi od szkodników i chorób lub obszarami niewielkiego występowania szkodników lub chorób. W tym celu Stronie dokonującej przywozu, na jej wnio-

sek, umożliwia się w rozsądnym zakresie przeprowadzenie inspekcji i badań oraz zastosowanie innych odpowiednich procedur.

7. Strony uznają zasadę OIE podziału na obszary i zasadę IPPC zakładów produkcji wolnych od szkodników. Strony rozważą swoje przyszłe zalecenia w tej kwestii, a Podkomitet ustanowiony zgodnie z art. 156 niniejszego rozdziału wyda na tej podstawie zalecenia.

Artykuł 150

Równoważność

Za pośrednictwem Podkomitetu ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych, ustanowionego w art. 156, Strony mogą opracowywać przepisy w zakresie równoważności i będą wydawały zalecenia zgodnie z procedurami ustanowionymi w postanowieniach instytucjonalnych niniejszej Umowy.

Artykuł 151

Przejrzystość i wymiana informacji

Strony:

- a) dążą do zapewnienia przejrzystości w kwestii środków sanitarnych i fitosanitarnych mających zastosowanie w handlu;
- b) wspierają wzajemne zrozumienie przez każdą ze Stron środków sanitarnych i fitosanitarnych oraz ich zastosowania;
- c) prowadzą wymianę informacji dotyczących kwestii związanych z opracowywaniem i stosowaniem środków sanitarnych i fitosanitarnych, które wpływają lub mogą wpływać na handel między Stronami w celu zminimalizowania ich negatywnego wpływu na handel; oraz
- d) informują, na wniosek Strony, o wymogach mających zastosowanie w odniesieniu do przywozu konkretnych produktów.

Artykuł 152

Powiadamianie i konsultacja

1. Każda ze Stron powiadamia pisemnie drugą Stronę w terminie trzech dni roboczych o wszelkich poważnych lub istotnych zagrożeniach zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, w tym o sytuacjach kryzysowych w odniesieniu do żywności.

2. Powiadomień dokonuje się w punktach kontaktowych określonych w załączniku IX (Punkty kontaktowe i strony internetowe). Powiadomienie w formie pisemnej oznacza powiadomienie przesłane pocztą, faksem lub pocztą elektroniczną.

3. W przypadku gdy Strona ma poważne obawy dotyczące zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin w związku z produktami będącymi przedmiotem wymiany handlowej, na wniosek, w najszybszym możliwym terminie odbywają się konsultacje dotyczące takiej sytuacji. Każda ze Stron stara się w takich okolicznościach przedstawić wszelkie informacje konieczne dla uniknięcia zakłóceń w handlu.

4. Konsultacje, o których mowa w ust. 3, mogą odbywać się za pośrednictwem poczty elektronicznej, wideokonferencji lub audiokonferencji bądź przy użyciu wszelkich innych środków wspólnie uzgodnionych przez Strony. Strona składająca wniosek powinna zapewnić przygotowanie protokołu z konsultacji, który zostaje formalnie zatwierdzony przez Strony.

Artykuł 153

Środki nadzwyczajne

1. W przypadku poważnego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin Strona dokonująca przywozu może, bez wcześniejszego powiadomienia, przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin. W kwestii przesyłek znajdujących się w tranzycie między Stronami, Strona dokonująca przywozu rozważa najbardziej odpowiednie i proporcjonalne rozwiązanie w celu uniknięcia zbędnych zakłóceń w handlu.

2. Strona stosująca środki informuje o tym drugą Stronę bez zbędnej zwłoki, a w każdym wypadku najpóźniej w ciągu jednego dnia roboczego od dnia wprowadzenia środków. Strony mogą zwrócić się o wszelkie informacje dotyczące sytuacji sanitarnej i fitosanitarnej oraz przyjętych środków, a Strony udzielają odpowiedzi, gdy tylko wnioskowane informacje są dostępne.

3. Na wniosek dowolnej Strony, zgodnie z postanowieniami art. 152 niniejszego rozdziału, Strony przeprowadzają konsultacje dotyczące tej sytuacji w ciągu piętnastu dni roboczych od dnia powiadomienia. Konsultacje takie przeprowadza się w celu uniknięcia zbędnych zakłóceń w handlu. Strony mogą rozważyć możliwości ułatwienia realizacji środków lub ich zastąpienia.

Artykuł 154

Współpraca i pomoc techniczna

1. Środki współpracy i pomocy technicznej niezbędne do wdrożenia niniejszego rozdziału ustanowiono w części III, tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 62 niniejszej Umowy.

2. Strony opracują za pośrednictwem Podkomitetu ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych ustanowionego w art. 156 niniejszego rozdziału program prac obejmujący identyfikację potrzeb w zakresie współpracy i pomocy technicznej w celu budowania lub wzmacniania potencjału Stron w zakresie zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz kwestii bezpieczeństwa żywności będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 155

Specjalne i zróżnicowane traktowanie

Każda z republik Strony AŚ może bezpośrednio konsultować się ze Stroną UE, gdy stwierdzi ona szczególny problem związany z proponowanym środkiem Strony UE, który może mieć wpływ na ich handel. Do takich konsultacji w roli wytycznych można wykorzystać decyzje Komitetu WTO/SPS, takie jak dokument G/SPS/33 i jego aktualizacje.

Artykuł 156

Podkomitet ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych

1. Strony ustanawiają niniejszym Podkomitet ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych, zgodnie z art. 348 i załącznikiem XXI (Podkomitety).

2. Podkomitet może zajmować się wszelkimi kwestiami związanymi z prawami i obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozdziału. W szczególności ma on następujące obowiązki i funkcje:

a) zaleca opracowanie niezbędnych procedur lub przyjmowanie ustaleń mających na celu realizację postanowień niniejszego rozdziału;

b) monitoruje postępy we wdrażaniu niniejszego rozdziału;

c) stanowi forum do dyskusji nad problemami wynikającymi ze stosowania niektórych środków sanitarnych lub fitosanitarnych w celu osiągnięcia akceptowalnych dla obu Stron alternatywnych rozwiązań. W tym celu Podkomitet zbiera się niezwłocznie na wniosek Strony w celu przeprowadzenia konsultacji;

d) prowadzi, gdy jest to konieczne, konsultacje, o których mowa w art. 155 niniejszego rozdziału, dotyczące specjalnego i zróżnicowanego traktowania;

e) prowadzi, gdy jest to konieczne, konsultacje, o których mowa w art. 157 niniejszego rozdziału, dotyczące rozstrzygnięcia sporów wynikających w związku z niniejszym rozdziałem;

f) promuje współpracę między Stronami w zakresie dobrostanu zwierząt; oraz

g) wykonuje wszelkie inne zadania zlecone przez Komitet Stowarzyszenia.

3. Na swoim pierwszym posiedzeniu Podkomitet uzgadnia swój regulamin wewnętrzny, który następnie zatwierdza Komitet Stowarzyszenia.

Artykuł 157

Rozstrzygnięcie sporów

1. W przypadku gdy jedna ze Stron uważa, że środek zastosowany przez drugą Stronę jest lub może być sprzeczny z obowiązkami określonymi w niniejszym rozdziale, może ona skierować wniosek o konsultacje techniczne w podkomitecie ustanowionym w art. 156. Właściwe organy określone w załączniku VI (Właściwe organy) będą ułatwiały te konsultacje.

2. O ile Strony sporu nie uzgodnią inaczej, w przypadku poddania sporu konsultacjom w Podkomitecie zgodnie z ust. 1 konsultacje takie zastępują konsultacje przewidziane w części

IV tytuł X (Rozstrzygnięcie sporów) art. 310 niniejszej Umowy. Konsultacje w Podkomitecie uznaje się za zakończone w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku, chyba że Strony konsultacji postanawiają je kontynuować. Konsultacje takie mogą odbywać się w drodze konferencji telefonicznej, wideokonferencji lub za pomocą wszelkich innych środków uzgodnionych przez Strony.

ROZDZIAŁ 6

Wyjątki odnoszące się do towarów

Artykuł 158

Wyjątki ogólne

1. Art. XX GATT 1994 oraz jego uwagi interpretacyjne zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej integralną część.

2. Strony przyjmują do wiadomości, że art. XX lit. b) GATT 1994 może mieć zastosowanie również do środków ochrony środowiska niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin oraz że art. XX lit. g) GATT 1994 stosuje się do środków dotyczących ochrony zużywalnych ożywionych i nieożywionych zasobów naturalnych.

3. Strony przyjmują do wiadomości, że na wniosek Strony i przed podjęciem jakichkolwiek działań przewidzianych w art. XX lit. i) i j) GATT 1994 Strona dokonująca wywozu zamierzająca przedsięwziąć takie środki przedstawia drugiej Stronie wszystkie istotne informacje. Strony mogą uzgodnić wszelkie środki wymagane do usunięcia okoliczności wymagających zastosowania środków. Jeżeli porozumienie nie zostanie osiągnięte w ciągu trzydziestu dni, Strona dokonująca wywozu może wprowadzić środki na podstawie niniejszego artykułu w zakresie wywozu danego produktu. W przypadku gdy wyjątkowe i krytyczne okoliczności, wymagające natychmiastowego działania, uniemożliwiają wcześniejsze dostarczenie informacji lub przeprowadzenie badań, Strona zamierzająca przedsięwziąć środki może zastosować natychmiast środki ostrożności bezwzględnie niezbędne do zaradzenia sytuacji, o czym zawiadamia niezwłocznie drugą Stronę.

TYTUŁ III

ZAKŁADANIE PRZEDSIĘBIORSTW, HANDEL USŁUGAMI I HANDEL ELEKTRONICZNY

ROZDZIAŁ 1

Postanowienia ogólne

Artykuł 159

Cel i zakres

1. Strony, potwierdzając swoje zobowiązania w ramach Porozumienia WTO, wprowadzają niniejszym niezbędne postanowienia dotyczące zarówno stopniowej liberalizacji zakładania przedsiębiorstw i handlu usługami, jak i współpracy w zakresie handlu elektronicznego.

2. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie jest rozumiane jako nakładające wymóg prywatyzacji przedsiębiorstw publicznych lub świadczenia usług użyteczności publicznej bądź jako nakładające zobowiązania w zakresie zamówień publicznych.

3. Postanowień niniejszego tytułu nie stosuje się do subsydiów przyznawanych przez Strony.

4. Zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu każda ze Stron zachowuje prawo do regulowania i wprowadzania nowych przepisów, aby osiągnąć uzasadnione cele polityki krajowej.

5. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do środków odnoszących się do osób fizycznych starających się o dostęp do rynku pracy Strony, ani też do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu lub stałego zatrudnienia.

6. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub czasowy pobyt osób fizycznych na ich terytorium, łącznie ze środkami niezbędnymi dla ochrony integralności granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez ich granice, pod warunkiem że środki takie nie będą stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści przypadające dowolnej Stronie zgodnie z warunkami szczegółowego zobowiązania (¹).

Artykuł 160

Definicje

Na użytek niniejszego tytułu:

- a) „środek” oznacza dowolny środek stosowany przez Stronę, w formie ustaw, rozporządzeń, reguł, procedur, decyzji, działań administracyjnych lub w jakiegokolwiek innej formie;
- b) „środki przyjęte lub utrzymane przez Stronę” oznaczają środki podjęte przez:
 - (i) centralne, regionalne lub lokalne organy lub instytucje rządowe i samorządowe; oraz
 - (ii) organy pozarządowe wykonujące uprawnienia przekazane im przez centralne, regionalne lub lokalne organy lub instytucje rządowe i samorządowe;
- c) „osoba fizyczna Strony” oznacza obywatela jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub republiki Strony AŚ zgodnie z ich odpowiednim ustawodawstwem;
- d) „osoba prawna” oznacza dowolny podmiot prawny, właściwie utworzony albo w inny sposób powołany zgodnie z obowiązującym prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub nie, będący własnością prywatną lub publiczną i obejmuje dowolną spółkę kapitałową, podmiot sprawujący funkcję powierniczą, spółkę osobową, wspólne przedsiębiorstwo, własność jednoosobową lub stowarzyszenie;
- e) „osoba prawna Strony UE” lub „osoba prawna republiki Strony AŚ” oznacza osobę prawną utworzoną zgodnie

(¹) Sam fakt wymagania wizy od osób fizycznych pochodzących z niektórych państw, a od innych nie, nie jest uznawany za niweczący lub naruszający korzyści wynikające z szczegółowego zobowiązania.

z przepisami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub republiki Strony AŚ oraz posiadającą siedzibę, główny organ zarządzający lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium Strony UE lub na terytorium republiki Strony AŚ.

Jeżeli osoba prawna ma jedynie siedzibę lub główny organ zarządzający na terytorium Strony UE lub na terytorium republiki Strony AŚ, nie jest ona uznawana za osobę prawną Strony UE lub za osobę prawną republiki Strony AŚ, chyba że jest zaangażowana w znaczące operacje gospodarcze na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub na terytorium republiki Strony AŚ⁽¹⁾; oraz

- f) Niezależnie od postanowień poprzedniego akapitu, przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza terytorium Strony UE lub poza terytorium republik Strony AŚ i kontrolowane przez obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub republiki Strony AŚ również są objęte postanowieniami niniejszej Umowy, jeśli ich statki są zarejestrowane zgodnie z ich odpowiednim prawodawstwem w tym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w republice Strony AŚ i pływają pod banderą państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub republiki Strony AŚ.

Artykuł 161

Współpraca w zakresie zakładania przedsiębiorstw, handlu usługami oraz handlu elektronicznego

Strony uznają, że promowanie wzajemnej współpracy i inicjatyw pomocy technicznej w kwestiach odnoszących się do zakładania przedsiębiorstw, handlu usługami oraz handlu elektronicznego leży w ich wspólnym interesie. Mając to na uwadze, Strony określiły szereg działań w zakresie współpracy, które są wymienione w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 56 niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 2

Zakładanie przedsiębiorstw

Artykuł 162

Definicje

Na użytek niniejszego rozdziału:

- a) „filia osoby prawnej Strony” oznacza zakład nieposiadający osobowości prawnej o charakterze stałym, powstały w wyniku rozszerzenia działalności podmiotu macierzystego, posiadający zarząd i wyposażony materialnie w celu prowadzenia negocjacji handlowych z osobami trzecimi, aby osoby te, mimo iż mają świadomość, że w razie konieczności zaistnieje związek prawny z podmiotem macierzystym, którego siedziba zarządu znajduje się za granicą, nie były zobowiązane negocjować bezpośrednio z takim podmiotem

⁽¹⁾ Zgodnie z notyfikacją Traktatu WE w ramach WTO (dok. WT/REG39/1), UE uważa, że pojęcie „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) jest równoważne pojęciu „znaczących operacji gospodarczych” zawartemu w art. V ust. 6 GATS.

macierzystym, lecz mogły dokonywać transakcji handlowych w miejscu prowadzenia działalności stanowiącej rozszerzenie działalności;

- b) „działalność gospodarcza” obejmuje działania przewidziane w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw). „Działalność gospodarcza” nie obejmuje działań przeprowadzanych w związku z wykonywaniem władzy publicznej, np. działań, które nie są prowadzone na zasadach handlowych, ani też w ramach konkurencji z jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych;

- c) „założenie przedsiębiorstwa” oznacza:

- (i) utworzenie, nabycie lub utrzymywanie osoby prawnej⁽²⁾; lub

- (ii) utworzenie lub utrzymywanie filii lub przedstawicielstwa,

na terytorium Strony w celu prowadzenia działalności gospodarczej;

- d) „inwestor jednej ze Stron” oznacza osobę fizyczną lub prawną jednej ze Stron, która zamierza prowadzić lub prowadzi działalność gospodarczą poprzez utworzenie przedsiębiorstwa; oraz

- e) „podmiot zależny od osoby prawnej jednej ze Stron” oznacza osobę prawną, która jest faktycznie kontrolowana przez inną osobę prawną danej Strony⁽³⁾.

Artykuł 163

Zakres

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków Stron, wpływających na zakładanie przedsiębiorstw⁽⁴⁾ prowadzących wszelkiego rodzaju działalność gospodarczą w rozumieniu art. 162, z wyjątkiem:

- a) wydobywania, wytwarzania i przetwarzania materiałów jądrowych;
- b) produkcji broni, amunicji i materiałów wojskowych lub handlu nimi;
- c) usług audiowizualnych;

⁽²⁾ Terminy „utworzenie” i „nabycie” osoby prawnej są rozumiane jako obejmujące udział kapitałowy w osobie prawnej w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych.

⁽³⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną osobę prawną, jeżeli ta ostatnia ma prawo do mianowania większości członków jej zarządu lub do kierowania jej działaniami z prawnego punktu widzenia.

⁽⁴⁾ Ochrona inwestycji, inna niż traktowanie wynikające z art. 165, wraz z procedurami rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem, nie jest objęta niniejszym rozdziałem.

- d) krajowego i śródlądowego wodnego transportu kabotażowego⁽¹⁾; oraz
- e) krajowych i międzynarodowych usług transportu lotniczego, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
- (i) naprawa samolotów i usługi związane z konserwacją, w trakcie których samolot jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu powietrznego;
 - (iii) usługi systemu rezerwacji komputerowej (CRS); oraz
 - (iv) inne usługi pomocnicze ułatwiające działalność przewoźników lotniczych, przewidziane w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw).

Artykuł 164

Dostęp do rynku

1. W zakresie dostępu do rynku poprzez zakładanie przedsiębiorstw każda Strona przyznaje przedsiębiorstwom i inwestorom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to zapewniane na podstawie zasad, ograniczeń i warunków uzgodnionych i przewidzianych w szczegółowych zobowiązaniach określonych w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw).

2. W sektorach, w których podejmowane są zobowiązania związane z dostępem do rynku, środki, których Strona nie utrzymuje lub nie przyjmuje na podstawie podziału regionalnego lub całego terytorium, chyba że ustalono inaczej w załączniku X, są określone jako:

- a) ograniczenia liczby przedsiębiorstw, czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopoli, praw wyłącznych, czy też wymogów wykonywania testu potrzeb ekonomicznych;
- b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji albo aktywów w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- c) ograniczenia całkowitej liczby transakcji lub całkowitej wielkości produkcji wyrażonej w formie określonych liczbowo jednostek w postaci kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych⁽²⁾;
- d) ograniczenia nałożone na udział kapitału zagranicznego w postaci górnego progu udziału procentowego zagranicznych podmiotów albo całkowitej wartości indywidualnego lub łącznego wkładu zagranicznego; oraz

⁽¹⁾ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, który może zostać uznany za kabotaż na podstawie odnośnego ustawodawstwa krajowego, kabotaż krajowy w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w republice Strony AŚ lub w państwie członkowskim Unii Europejskiej a innym portem lub miejscem znajdującym się w tej samej republice Strony AŚ lub państwie członkowskim Unii Europejskiej, w tym na jego szelfie kontynentalnym, oraz ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w republice Strony AŚ lub w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

⁽²⁾ Ust. 2 lit. a), b) i c) nie obejmują środków podjętych w celu ograniczenia produkcji produktów rolnych.

- e) środki stanowiące ograniczenie lub nakładające wymogi w zakresie konkretnych rodzajów przedsiębiorstw (podmioty zależne, oddziały, przedstawicielstwa)⁽³⁾ lub wspólnych przedsięwzięć, poprzez które inwestor drugiej Strony może prowadzić działalność gospodarczą.

Artykuł 165

Traktowanie narodowe

1. W sektorach określonych w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw) i będących przedmiotem warunków i kwalifikacji w nim określonych, każda Strona przyznaje przedsiębiorstwom i inwestorom pochodzącym z drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, które przyznaje własnym podobnym przedsiębiorstwom i inwestorom.

2. Strona może spełnić wymóg ust. 1 przez przyznanie przedsiębiorstwom i inwestorom pochodzącym z drugiej Strony traktowania z formalnego punktu widzenia identycznego lub innego niż to, które przyznaje własnym podobnym przedsiębiorstwom i inwestorom.

3. Identyczne lub inne z formalnego punktu widzenia traktowanie uważane jest za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść przedsiębiorstw lub inwestorów Strony w porównaniu z podobnymi przedsiębiorstwami lub inwestorami drugiej Strony.

4. Szczegółowych zobowiązań podjętych na podstawie niniejszego artykułu nie uznaje się za wymagające od Stron rekompensaty za wszelkie czynniki skutkujące naturalnie słabszą pozycją konkurencyjną, wynikającą z faktu, że odnośni inwestorzy pochodzą z zagranicy.

Artykuł 166

Wykazy zobowiązań

Sektory, na które każda ze Stron nałożyła zobowiązania na podstawie niniejszego rozdziału oraz, w drodze zastrzeżeń, ograniczenia dotyczące dostępu do rynku i traktowania narodowego, warunki i kwalifikacje mające zastosowanie do przedsiębiorstw i inwestorów pochodzących z drugiej Strony w tych sektorach, są ustalone w wykazie zobowiązań zawartym w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw).

Artykuł 167

Inne umowy

Postanowienia niniejszego tytułu nie ograniczają praw inwestorów Stron do korzystania z korzystniejszego traktowania przewidzianego w jakichkolwiek istniejących lub przyszłych umowach międzynarodowych dotyczących inwestycji, których stronami jest państwo członkowskie Unii Europejskiej i republika Strony AŚ. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie podlega, bezpośrednio ani pośrednio, procedurom rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem ustanowionym w tych umowach.

⁽³⁾ Każda Strona może wymagać, by w przypadku zarejestrowania przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami jego prawa inwestorzy musieli przyjąć określoną formę prawną. O ile wymóg ten stosowany jest w sposób niedyskryminacyjny, nie musi on być wyszczególniony w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw) w celu utrzymania lub przyjęcia go przez Stronę.

Artykuł 168

Przeгляд

Strony zobowiązują się dokonywać przeglądu ram prawnych dotyczących inwestycji, otoczenia inwestycyjnego oraz istniejących pomiędzy Stronami przepływów inwestycyjnych, zachowując spójność z ich zobowiązaniami w ramach umów międzynarodowych, nie później niż trzy lata po wejściu w życie niniejszej Umowy, a następnie w regularnych odstępach czasu.

ROZDZIAŁ 3

Transgraniczne świadczenie usług

Artykuł 169

Zakres i definicje

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony, które mają wpływ na transgraniczne świadczenie wszystkich rodzajów usług, z wyjątkiem:

- a) usług audiowizualnych;
- b) krajowego i śródlądowego wodnego transportu kabotażowego⁽¹⁾; oraz
- c) krajowych i międzynarodowych usług transportu lotniczego, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
 - (i) naprawa samolotów i usługi związane z konserwacją, w trakcie których samolot jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu powietrznego;
 - (iii) usługi systemu rezerwacji komputerowej (CRS);
 - (iv) inne usługi pomocnicze ułatwiające działalność przewoźników lotniczych, przewidziane w załączniku XI (Wykazy zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług).

2. Na użytek niniejszego rozdziału:

- a) „transgraniczne świadczenie usług” oznacza świadczenie usług:
 - (i) z terytorium Strony na terytorium drugiej Strony (sposób 1);
 - (ii) na terytorium Strony dla usługobiorcy pochodzącego z drugiej Strony (sposób 2);
- b) „usługi” obejmują jakąkolwiek usługę w jakimkolwiek sektorze, z wyjątkiem usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej;

⁽¹⁾ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, który może zostać uznany za kabotaż na podstawie odnośnego ustawodawstwa krajowego, kabotaż krajowy w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w republice Strony AŚ lub w państwie członkowskim Unii Europejskiej a innym portem lub miejscem znajdującym się w tej samej republice Strony AŚ lub państwie członkowskim Unii Europejskiej, w tym na jego szelfie kontynentalnym, oraz ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w republice Strony AŚ lub w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

„usługa świadczona w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznacza jakąkolwiek usługę, która nie jest świadczona ani na zasadach handlowych, ani też w ramach konkurencji z jednym lub większą liczbą usługodawców;

- c) „usługodawca Strony” oznacza osobę fizyczną lub prawną danej Strony, świadczącą usługi lub pragnącą je świadczyć; oraz
- d) „świadczenie usługi” obejmuje produkcję, dystrybucję, marketing, sprzedaż i dostarczanie usługi.

Artykuł 170

Dostęp do rynku

1. W odniesieniu do dostępu do rynku poprzez sposoby świadczenia usług określone w art. 169 ust. 2 lit. a), każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż zapewniane na podstawie zasad, ograniczeń i warunków uzgodnionych i przewidzianych w szczegółowych zobowiązaniach zawartych w załączniku XI (Wykazy zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług).

2. W sektorach, w których podejmowane są zobowiązania związane z dostępem do rynku, środki, których Strona nie utrzymuje lub nie przyjmuje na podstawie podziału regionalnego lub całego terytorium, chyba że ustalono inaczej w załączniku XI, są określone jako:

- a) ograniczenia liczby usługodawców czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopoli, wyłącznych usługodawców, czy też wymogów wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji usługowych albo aktywów w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych; oraz
- c) ograniczenia całkowitej liczby transakcji usługowych lub całkowitej wielkości produktu wyrażonego w formie określonych liczbowo jednostek, kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych.⁽²⁾

Artykuł 171

Traktowanie narodowe

1. W sektorach wymienionych w załączniku XI (Wykazy zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług) i będących przedmiotem warunków i kwalifikacji w nim określonych każda Strona przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony, w kwestii wszystkich środków wpływających na transgraniczne świadczenie usług, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, jakie przyznaje własnym podobnym usługom i usługodawcom.

⁽²⁾ Ust. 2 lit. c) nie obejmuje środków Strony, które ograniczają nakłady na świadczenie usług.

2. Strona może spełniać wymóg ust. 1 przez przyznanie usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowania z formalnego punktu widzenia identycznego lub różnego niż to, które przyznaje własnym podobnym usługom i usługodawcom.

3. Identyczne lub różne z formalnego punktu widzenia traktowanie uważane jest za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść usług lub usługodawców Strony w porównaniu z podobnymi usługami lub usługodawcami drugiej Strony.

4. Szczegółowe zobowiązania podjęte na podstawie niniejszego artykułu nie są rozumiane jako wymagające od Stron rekompensaty za wszelkie czynniki skutkujące naturalnie słabszą pozycją konkurencyjną wynikającą z faktu, że odnośne usługi lub usługodawcy pochodzą z zagranicy.

Artykuł 172

Wykazy zobowiązań

Sektory, na które każda ze Stron nałożyła zobowiązania na podstawie niniejszego rozdziału, oraz, w drodze zastrzeżeń, ograniczenia dotyczące dostępu do rynku i traktowania narodowego, warunki i kwalifikacje mające zastosowanie do usług i usługodawców pochodzących z drugiej Strony w tych sektorach, są ustalone w wykazach zobowiązań zawartych w załączniku XI (Wykazy zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług).

ROZDZIAŁ 4

Tymczasowa obecność osób fizycznych w celach służbowych

Artykuł 173

Zakres i definicje

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków podejmowanych przez Strony dotyczących wjazdu oraz tymczasowego pobytu na ich terytorium personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż, sprzedawców usług biznesowych, usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody, zgodnie z art. 159 ust. 5 niniejszego tytułu.

2. Na użytek niniejszego rozdziału:

a) „personel kluczowy” oznacza osoby fizyczne zatrudnione przez osobę prawną pochodzącą ze Strony inną niż organizacja niedochodowa, które są odpowiedzialne za zakładanie przedsiębiorstwa lub prawidłową kontrolę nad nim, zarządzanie nim i prowadzenie działalności przedsiębiorstwa.

„Personel kluczowy” obejmuje „osoby odbywające wizyty służbowe”, odpowiedzialne za założenie przedsiębiorstwa oraz „osoby przeniesione w ramach przedsiębiorstwa”:

(i) „osoby odbywające wizyty służbowe” oznaczają osoby fizyczne zatrudnione na wyższych stanowiskach, odpowiedzialne za zakładanie przedsiębiorstwa. Nie przeprowadzają one bezpośrednich transakcji z klientami indywidualnymi i nie otrzymują wynagrodzenia ze źródeł zlokalizowanych na terytorium przyjmującej Strony;

(ii) „osoby przeniesione w ramach przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne, które zostały zatrudnione przez osobę prawną lub są jej partnerami przynajmniej od roku oraz które są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony. Dana osoba fizyczna musi należeć do jednej z wymienionych kategorii:

„Kierownicy”:

Osoby zatrudnione na wyższych stanowiskach w ramach osoby prawnej, które przede wszystkim kierują zarządzaniem przedsiębiorstwem, podlegające ogólnemu nadzorowi lub kierownictwu rady dyrektorów lub udziałowców przedsiębiorstwa, bądź osób im równoważnych, w tym:

- kierujące przedsiębiorstwem lub jego departamentem lub działem;
- nadzorujące i kontrolujące pracę innych pracowników nadzoru lub kadry specjalistycznej lub kierowniczej;
- upoważnione do osobistego naboru i zwalniania pracowników bądź do kierowania naborem, zwalnianiem lub innymi działaniami w zakresie personelu.

„Specjaliści”:

Osoby zatrudnione w ramach osoby prawnej, które posiadają rzadko spotykaną wiedzę niezbędną dla przedsiębiorstwa z punktu widzenia produkcji, sprzętu badawczego, technik lub zarządzania. Przy ocenie takiej wiedzy należy wziąć pod uwagę nie tylko wiedzę specyficzną dla przedsiębiorstwa, ale również to, czy dana osoba posiada wysoki poziom kwalifikacji odnoszących się do rodzaju pracy lub handlu, które wymagają szczególnej wiedzy technicznej, włącznie z członkostwem w zawodzie akredytowanym;

b) „absolwenci odbywający staż” oznaczają osoby fizyczne, które przez przynajmniej jeden rok były zatrudnione przez osobę prawną danej Strony, posiadają wyższe wykształcenie oraz są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa tej osoby prawnej na terytorium drugiej Strony w celu rozwoju kariery lub odbycia szkolenia w zakresie metod lub technik biznesowych⁽¹⁾;

c) „sprzedawcy usług biznesowych” oznaczają osoby fizyczne, które są przedstawicielami usługodawcy pochodzącego z jednej Strony, starające się o czasowy wjazd na terytorium drugiej Strony w celu negocjowania sprzedaży usług lub zawarcia umów na sprzedaż usług w imieniu tego usługodawcy. Nie dokonują oni sprzedaży bezpośredniej klientom

⁽¹⁾ Na przyjmujące przedsiębiorstwo może zostać nałożony wymóg przedstawienia, celem uprzedniego zatwierdzenia, programu szkolenia obejmującego okres pobytu i wskazującego, że celem pobytu jest szkolenie.

indywidualnym i nie otrzymują wynagrodzenia ze źródeł zlokalizowanych na terytorium przyjmującej Strony;

- d) „usługodawcy kontraktowi” oznaczają osoby fizyczne zatrudnione przez pochodzącą z jednej Strony osobę prawną, która nie posiada przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz która zawarła umowę w dobrej wierze (w inny sposób niż za pośrednictwem agencji, zgodnie z CPC 872) ⁽¹⁾ o świadczenie usług z końcowym usługobiorcą pochodzącym z tej Strony, wymagającą czasowej obecności pracowników na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług;
- e) „osoby wykonujące wolne zawody” oznaczają osoby fizyczne świadczące usługi i prowadzące działalność na własny rachunek na terytorium jednej Strony, które nie posiadają przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz które zawarły umowę w dobrej wierze (w inny sposób niż za pośrednictwem agencji, zgodnie z CPC 872) o świadczenie usług z końcowym usługobiorcą pochodzącym z tej Strony, wymagającą ich czasowej obecności na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług ⁽²⁾;
- f) „kwalifikacje” oznaczają dyplomy, świadectwa i inne dowody (formalnych kwalifikacji) wystawione przez organ wyznaczony zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi, poświadczające pomyślne ukończenie kształcenia zawodowego.

Artykuł 174

Personel kluczowy i absolwenci odbywający staż

1. W przypadku każdego sektora zliberalizowanego zgodnie z rozdziałem 2 niniejszego tytułu, z uwzględnieniem wszelkich zastrzeżeń wymienionych w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw) lub w załączniku XII (Zastrzeżenia Strony UE dotyczące personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż), Strona UE umożliwia inwestorom pochodzącym z republik Strony AŚ zatrudnianie w ich przedsiębiorstwach osób fizycznych pochodzących z republik Strony AŚ, pod warunkiem że pracownicy ci są personelem kluczowym lub absolwentami odbywającymi staż w rozumieniu art. 173. Czasowy wjazd i pobyt personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż wynosi maksymalnie trzy lata w przypadku przeniesień w ramach przedsiębiorstw, dziewięćdziesiąt dni w dwunastomiesięcznym okresie dla osób odbywających wizyty służbowe i jeden rok dla absolwentów odbywających staż.

W przypadku każdego sektora zliberalizowanego zgodnie z rozdziałem 2 niniejszego tytułu, środki, których Strona UE nie utrzymuje albo nie wprowadza na obszarze całego terytorium bądź w jednostkach podziału administracyjnego, o ile inaczej nie wskazano w załączniku XII, są określane jako ograniczenia całkowitej liczby osób fizycznych, które inwestor może

⁽¹⁾ CPC oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, CPC prov, 1991.

⁽²⁾ Umowa o świadczenie usług, o której mowa w lit. d) i e), jest zgodna z przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub wymogami Strony, na terytorium której dana umowa jest wykonywana.

zatrudnić jako personel kluczowy i absolwentów odbywających staż w konkretnym sektorze, w formie kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych, oraz jako ograniczenia dyskryminujące.

2. W przypadku każdego sektora wymienionego w załączniku XIII (Wykazy zobowiązań republik Strony AŚ w zakresie personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż), biorąc pod uwagę zastrzeżenia i warunki w nim określone, republiki Strony AŚ umożliwiają inwestorom Strony UE zatrudnianie w ich przedsiębiorstwach osób fizycznych Strony UE pod warunkiem, że pracownicy ci są personelem kluczowym lub absolwentami odbywającymi staż w rozumieniu art. 173. Czasowy wjazd i pobyt personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż wynosi do jednego roku i może być przedłużany na najdłuższy dopuszczalny okres zgodnie z właściwymi przepisami poszczególnych Stron. Taki czasowy wjazd i pobyt osób odbywających wizyty służbowe wynosi maksymalnie dziewięćdziesiąt dni w dwunastomiesięcznym okresie.

W przypadku każdego sektora wymienionego w załączniku XIII, biorąc pod uwagę zastrzeżenia i warunki w nim określone, środki, których republika Strony AŚ nie utrzymuje albo nie wprowadza na obszarze całego terytorium bądź w jednostkach podziału administracyjnego, są określane jako ograniczenia całkowitej liczby osób fizycznych, które inwestor może zatrudnić jako personel kluczowy i absolwentów odbywających staż w konkretnym sektorze, w formie kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych, oraz jako ograniczenia dyskryminujące.

Artykuł 175

Sprzedawcy usług biznesowych

1. W przypadku każdego sektora zliberalizowanego zgodnie z rozdziałem 2 lub 3 niniejszego tytułu i biorąc pod uwagę zastrzeżenia wskazane w załączniku X (Wykazy zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw) i XI (Wykazy zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług), Strona UE umożliwia czasowy wjazd i pobyt sprzedawców usług biznesowych pochodzących z republik Strony AŚ przez maksymalnie dziewięćdziesiąt dni w dwunastomiesięcznym okresie.

2. W przypadku każdego sektora wymienionego w załączniku XIV (Wykazy zobowiązań republik Strony AŚ dotyczących sprzedawców usług biznesowych), uwzględniając zastrzeżenia i warunki w nim określone, republiki Strony AŚ umożliwiają czasowy wjazd i pobyt sprzedawców usług biznesowych pochodzących ze Strony UE przez maksymalnie dziewięćdziesiąt dni w dwunastomiesięcznym okresie.

Artykuł 176

Usługodawcy kontraktowi i osoby wykonujące wolne zawody

Strony potwierdzają swoje odpowiednie zobowiązania w ramach GATS w odniesieniu do wjazdu i pobytu czasowego usługodawców kontraktowych oraz osób wykonujących wolne zawody.

ROZDZIAŁ 5

Ramy regulacyjne

SEKCJA A

Postanowienia ogólne

Artykuł 177

Wzajemne uznawanie

1. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron nakładania na osoby fizyczne obowiązku posiadania niezbędnych kwalifikacji lub doświadczenia zawodowego wymaganego na terytorium, na którym świadczona jest usługa, w danym sektorze działalności.

2. Strony zachęcają, odpowiednio, stosowne organizacje zawodowe lub właściwe organy zlokalizowane na ich terytoriach do wspólnego opracowania i przekazania Komitetowi Stowarzyszeniowemu zaleceń dotyczących wzajemnego uznawania w celu pełnego lub częściowego spełnienia przez inwestorów i usługodawców kryteriów stosowanych przez każdą ze Stron w zakresie wydawania zezwoleń, licencji, prowadzenia działalności i certyfikacji inwestorów i usługodawców, zwłaszcza w sektorze wolnych zawodów.

3. Po otrzymaniu zaleceń, o których mowa w poprzednim ustępie Komitet Stowarzyszeniowy dokonuje w rozsądnym terminie przeglądu zaleceń w celu ustalenia, czy są one spójne z niniejszym tytułem.

4. Jeżeli, zgodnie z procedurą określoną w ust. 3, zalecenia, o których mowa w ust. 2, okażą się spójne z niniejszym tytułem, a pomiędzy odpowiednimi regulacjami Stron istnieje wystarczający stopień równoważności, w celu wdrożenia tych zaleceń Strony zachęcają swoje właściwe organy do negocjacji umowy o wzajemnym uznawaniu wymagań, kwalifikacji, licencji i innych regulacji.

5. Każda taka umowa musi być zgodna z odpowiednimi postanowieniami Porozumienia WTO, w szczególności z art. VII GATS.

Artykuł 178

Przejrzystość i ujawnianie informacji poufnych

1. Każda ze Stron odpowiada niezwłocznie na wszystkie wnioski drugiej Strony o szczegółowe informacje dotyczące wszelkich środków o zasięgu ogólnym lub umów międzynarodowych, odnoszących się do niniejszego tytułu lub na niego wpływających. Każda ze Stron wyznacza także przynajmniej jeden punkt informacyjny, który na wniosek udziela szczegółowych informacji inwestorom i usługodawcom drugiej Strony na temat wszystkich wspomnianych wyżej kwestii, nie później niż do dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Punkty informacyjne nie muszą być depozytariuszami przepisów ustawowych i wykonawczych.

2. Żadne z postanowień części IV niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od którejkolwiek

Strony dostarczenia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, czy też naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw, czy to publicznych, czy prywatnych.

Artykuł 179

Procedury

1. W przypadku gdy dla świadczenia usług lub założenia przedsiębiorstwa, w odniesieniu do których podjęto szczegółowe zobowiązanie, wymagane jest zezwolenie, właściwe organy Strony w rozsądnym terminie po złożeniu wniosku uznanego za kompletny w świetle krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych informują wnioskodawcę o decyzji dotyczącej wniosku. Na wniosek wnioskodawcy właściwe organy Strony przekazują bez zbędnych opóźnień informacje na temat statusu wniosku.

2. Każda Strona utrzymuje lub ustanawia trybunały sądowe, arbitrażowe lub administracyjne, które zapewniają, na wniosek poszkodowanego inwestora lub usługodawcy, szybkie rozpatrzenie sprawy i, w uzasadnionych przypadkach, odpowiednie środki zaradcze dotyczące decyzji administracyjnych mających wpływ na zakładanie przedsiębiorstw, transgraniczne świadczenie usług lub tymczasową obecność osób fizycznych w celach służbowych. Gdy takie procedury nie są niezależne od organu, któremu powierzono wydawanie odnośnych decyzji administracyjnych, Strony zapewniają rzeczywisty obiektywizm i bezstronność przy rozpatrywaniu odwołania.

SEKCJA B

Usługi informatyczne

Artykuł 180

Uzgodnienia dotyczące usług informatycznych

1. W zakresie, w jakim handel usługami informatycznymi jest objęty wykazami zobowiązań zgodnie z rozdziałami 2, 3 i 4 niniejszego tytułu, Strony przyjmują zobowiązania określone w poniższych ustępach.

2. Kod ONZ - CPC 84 ⁽¹⁾, wykorzystywany do celów opisu usług informatycznych i usług z nimi związanych obejmuje podstawowe funkcje stosowane przy świadczeniu takich usług: oprogramowanie określone jako zestaw instrukcji wymaganych do pracy i komunikacji komputerów (włącznie z ich opracowaniem i wdrożeniem), przetwarzanie i przechowywanie danych oraz usługi powiązane, takie jak doradztwo i szkolenie dla pracowników klienta. Postęp technologiczny doprowadził do coraz częstszego oferowania takich usług przy zakupie komputera lub w formie pakietu usług powiązanych, które mogą obejmować niektóre lub wszystkie funkcje podstawowe. Przykładowo usługi takie jak hosting stron i domen internetowych, usługi wyszukiwania danych i przetwarzanie rozproszone polegają na łączeniu podstawowych funkcji usług informatycznych.

⁽¹⁾ CPC oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, CPC prov, 1991.

3. Usługi informatyczne i usługi z nimi związane niezależnie od tego czy są świadczone poprzez sieć, włącznie z Internetem, obejmują wszystkie usługi zapewniające:

- a) doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, wsparcie, pomoc techniczną lub zarządzanie komputerami albo systemami komputerowymi; lub
- b) oprogramowanie określone jako zestaw instrukcji wymaganych do pracy i komunikacji komputerów (zewnętrznej i wewnętrznej) oraz doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, dostosowanie, konserwację, wsparcie, pomoc techniczną, zarządzanie oprogramowaniem lub jego użytkowanie; lub
- c) przetwarzanie danych, przechowywanie danych, hosting danych lub usługi w zakresie baz danych; lub
- d) usługi konserwacji i naprawy urządzeń biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami; oraz
- e) usługi w zakresie szkolenia personelu klientów, związane z oprogramowaniem, komputerami lub systemami komputerowymi, gdzie indziej niesklasyfikowane.

4. Usługi informatyczne i usługi z nimi związane umożliwiają świadczenie pozostałych usług (np. usług finansowych) m.in. w sposób elektroniczny. Istnieje jednak poważna różnica między usługami wspierającymi (np. hosting stron internetowych, przetwarzanie danych lub hosting aplikacji) a usługami podstawowymi lub w zakresie treści, które są świadczone elektronicznie (np. usługi finansowe). W takich przypadkach usługi podstawowe lub w zakresie treści nie są objęte CPC 84.

SEKCJA C

Usługi kurierskie

Artykuł 181

Zakres i definicje

1. Niniejsza sekcja określa zasady ram regulacyjnych dla usług kurierskich objętych wykazami zobowiązań zgodnie z rozdziałami 2, 3 i 4 niniejszego tytułu.

2. Na użytek niniejszej sekcji oraz rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu „licencja” oznacza zezwolenie przyznane indywidualnemu usługodawcy przez właściwy organ, które może być wymagane przed rozpoczęciem świadczenia danej usługi.

Artykuł 182

Zapobieganie praktykom antykonkurencyjnym w sektorze usług kurierskich

1. Strony wprowadzają lub utrzymują odpowiednie środki w celu powstrzymania usługodawców, którzy pojedynczo lub razem mogą istotnie wpływać na warunki uczestnictwa (w

odniesieniu do cen i dostaw) na odpowiednim rynku usług kurierskich na skutek wykorzystania ich pozycji rynkowej, od podejmowania lub kontynuowania praktyk antykonkurencyjnych.

2. Każda Strona dba o to, by w przypadku gdy pochodzący z danej Strony monopolistyczny dostawca usług pocztowych konkuruje, bezpośrednio lub pośrednio poprzez przedsiębiorstwo z nim związane, w zakresie usług ekspresowego doręczenia przesyłek poza zakresem jego praw monopolisty, nie naruszał on swoich zobowiązań określonych w niniejszym tytule.

Artykuł 183

Licencje

1. Jeżeli wymagane jest posiadanie licencji, do wiadomości publicznej należy podać następujące informacje:

- a) wszystkie kryteria udzielania licencji i termin, w jakim zwykle wydawana jest decyzja w sprawie wniosku o licencję; oraz
- b) warunki dotyczące licencji.

2. Na żądanie wnioskodawcy zostaje on poinformowany o powodach odmowy wydania licencji. Usługodawca, którego dotyczy decyzja, ma prawo odwołać się od takiej decyzji przed niezależnym i właściwym organem zgodnie z właściwym prawodawstwem. Procedury te będą przejrzyste, niedyskryminujące i oparte na obiektywnych kryteriach.

Artykuł 184

Niezależność organów regulacyjnych

Jeśli Strony posiadają organy regulacyjne, muszą być one prawnie niezależne od jakiegokolwiek podmiotu świadczącego usługi kurierskie i nie mogą podlegać takiemu podmiotowi. Decyzje organów regulacyjnych i stosowane przez nie procedury są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

SEKCJA D

Usługi telekomunikacyjne

Artykuł 185

Definicje i zakres

1. W niniejszej sekcji określono zasady ram regulacyjnych w zakresie publicznych usług telekomunikacyjnych, innych niż nadawanie programów, podlegających zobowiązaniom zgodnie z rozdziałami 2, 3 i 4 niniejszego tytułu, obejmujących telefoniczne usługi głosowe, usługi przekazywania danych metodą komutacji pakietów, usługi przekazywania danych metodą komutacji łączy, usługi telexowe, usługi telegraficzne, usługi w zakresie przekazywania danych za pomocą faksu, prywatne usługi obwodów dzierżawionych oraz usługi i systemy łączności – komórkowe i osobiste (1).

(1) Strony przyjmują, że usługi te są objęte niniejszą sekcją w takim stopniu, w jakim są uważane za publiczne usługi telekomunikacyjne zgodnie z mającym zastosowanie prawodawstwem krajowym.

2. Na użytek niniejszego tytułu:
- a) „usługi telekomunikacyjne” oznaczają wszelkie usługi polegające na przekazie i odbiorze sygnałów elektromagnetycznych poprzez sieci telekomunikacyjne i nie obejmują działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu treści, której przekaz wymaga zastosowania sieci lub usług telekomunikacyjnych;
 - b) „publiczna usługa telekomunikacyjna” lub „usługa telekomunikacyjna dostępna publicznie” oznacza każdą usługę telekomunikacyjną, co do której Strona wymaga, aby była publicznie dostępna zgodnie z jej prawodawstwem;
 - c) „organ regulacyjny w sektorze telekomunikacyjnym” oznacza organ lub organy wykonujące wszelkie zadania regulacyjne powierzone zgodnie z krajowym prawodawstwem każdej ze Stron;
 - d) „podstawowa infrastruktura telekomunikacyjna” oznacza infrastrukturę publicznej sieci lub usługi telekomunikacyjnej, które:
 - (i) są wyłącznie lub przede wszystkim dostarczane przez jednego dostawcę lub ograniczoną liczbę dostawców; oraz
 - (ii) z przyczyn ekonomicznych lub technicznych nie mogą być łatwo zastąpione w celu świadczenia usługi;
 - e) „główny dostawca” w sektorze telekomunikacyjnym to dostawca publicznych usług telekomunikacyjnych, który może istotnie wpływać na warunki uczestnictwa (w odniesieniu do cen i dostaw) na odpowiednim rynku publicznych usług telekomunikacyjnych poprzez kontrolowanie infrastruktury podstawowej lub wykorzystanie swojej pozycji rynkowej; oraz
 - f) „powiązania wzajemne” oznaczają powiązania między dostawcami oferującymi publiczne telekomunikacyjne sieci lub usługi celem umożliwienia użytkownikom jednego dostawcy komunikacji z użytkownikami innego dostawcy oraz dostęp do usług świadczonych przez innego dostawcę.

Artykuł 186

Organ regulacyjny

1. Organ regulacyjny w sektorze usług telekomunikacyjnych jest prawnie odrębny i funkcjonalnie niezależny od jakiegokolwiek dostawcy usług telekomunikacyjnych.
2. Każda ze Stron dokłada starań, by zapewnić organowi regulacyjnemu odpowiednie zasoby do wykonywania jego zadań. Zadania organu regulacyjnego są podawane do wiadomości publicznej w łatwo dostępny i zrozumiały sposób, zwłaszcza gdy takie zadania są powierzone większej liczbie organów.

3. Decyzje i procedury stosowane przez organ regulacyjny są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

4. Dostawca, którego dotyczy decyzja organu regulacyjnego ma prawo, zgodnie z właściwym prawodawstwem, odwołać się od niej do właściwego organu, który nie jest zależny od zainteresowanych dostawców. Jeżeli właściwy organ nie ma charakteru sądowego, jego decyzja jest zawsze uzasadniana na piśmie, a także podlega kontroli przeprowadzanej przez bezstronny i niezależny organ sądowy.

Decyzje podjęte przez takie niezależne organy są skutecznie egzekwowane zgodnie z mającym zastosowanie postępowaniem prawnym. W oczekiwaniu na wynik takiego postępowania prawnego decyzja organu regulacyjnego w dalszym ciągu obowiązuje, chyba że właściwy organ lub właściwe prawodawstwo stanowią inaczej.

Artykuł 187

Zezwolenie na świadczenie usług telekomunikacyjnych⁽¹⁾

1. Świadczenie usług jest, w możliwie szerokim zakresie, dopuszczane w drodze prostych procedur i, zawsze gdy to możliwe, po zwykłym powiadomieniu.
2. Licencja lub specjalne zezwolenie może być wymagane, by rozwiązać kwestię przydziału numerów i częstotliwości. Warunki takich licencji lub specjalnych zezwoleń podawane są do wiadomości publicznej.
3. Jeżeli wymagana jest licencja lub zezwolenie:
 - a) wszystkie kryteria udzielania licencji lub zezwolenia i termin, w jakim zwykle należy podjąć decyzję w sprawie wniosku o licencję lub zezwolenie, są podawane do wiadomości publicznej;
 - b) na żądanie wnioskodawcy zostaje on poinformowany o powodach odrzucenia wniosku o licencję lub zezwolenie; oraz
 - c) podmiot składający wniosek o licencję lub zezwolenie ma możliwość odwołania się do właściwego organu zgodnie z właściwym prawodawstwem w przypadku nieuzasadnionego odrzucenia wniosku o wydanie licencji lub zezwolenia.

Artykuł 188

Środki ochronne w zakresie konkurencyjności stosowane wobec głównych dostawców

Strony wprowadzają lub utrzymują właściwe środki do celów zapobiegania, by usługodawcy, którzy pojedynczo lub wspólnie są głównymi usługodawcami, podejmowali działalność ukierunkowaną na rozpoczęcie lub kontynuowanie praktyk antykonkurencyjnych. Takie praktyki antykonkurencyjne obejmują w szczególności:

⁽¹⁾ Dla celów niniejszej sekcji pojęcie „zezwolenie” należy rozumieć jako obejmujące licencje, koncesje, pozwolenia, rejestry i wszelkie inne zezwolenia, jakich Strona może wymagać do świadczenia usług telekomunikacyjnych.

- a) uczestniczenie w antykonkurencyjnym krzyżowym subsydiowaniu cen⁽¹⁾;
- b) wykorzystywanie informacji uzyskanych od konkurentów z antykonkurencyjnymi skutkami; oraz
- c) niedostępianie w odpowiednim czasie innym dostawcom usług informacji technicznych dotyczących podstawowej infrastruktury oraz informacji handlowych, niezbędnych do świadczenia przez nich usług.

Artykuł 189

Powiązania wzajemne⁽²⁾

1. Jakikolwiek dostawca mający zezwolenie na świadczenie publicznych usług telekomunikacyjnych ma prawo do negocjowania powiązań wzajemnych z innymi dostawcami publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych. Powiązania wzajemne powinny w zasadzie być uzgodnione w ramach negocjacji handlowych między zainteresowanymi dostawcami, nie naruszając uprawnień organu regulacyjnego do interweniowania zgodnie z właściwym prawodawstwem.

2. Dostawcy zdobywający informacje od innego dostawcy podczas negocjowania uzgodnień o wzajemnych powiązaniach są zobowiązani do wykorzystywania takich informacji wyłącznie do celów, dla których zostały one dostarczone, i zawsze z poszanowaniem poufności przekazanych lub przechowywanych informacji.

3. Wzajemne powiązania z głównym dostawcą są zapewnione w jakimkolwiek punkcie sieci, w którym jest to technicznie wykonalne. Takie wzajemne powiązanie jest zapewniane zgodnie z właściwym prawodawstwem krajowym:

- a) na warunkach niedyskryminacyjnych, biorąc pod uwagę warunki (włączając normy i specyfikacje techniczne), stawki i jakość nie mniej korzystne niż te oferowane na własne podobne usługi lub na podobne usługi niezrzeszonych usługodawców, ich spółek zależnych lub innych podmiotów zrzeszonych;
- b) bez zbędnych opóźnień, na warunkach (włączając normy i specyfikacje techniczne) i za stawki uwzględniające koszty, które są przejrzyste, rozsądne, uwzględniają wykonalność ekonomiczną oraz są w wystarczającym stopniu wyodrębnione, tak że dostawca nie musi płacić za elementy sieci lub infrastrukturę, której nie potrzebuje do świadczenia usługi; oraz
- c) na żądanie, w punktach innych niż punkty zakończenia sieci oferowanych większości użytkowników, co podlega opłatom odzwierciedlającym koszty budowy niezbędnej dodatkowej infrastruktury.

4. Procedury mające zastosowanie do powiązań wzajemnych dla głównych dostawców są podane do wiadomości publicznej.

⁽¹⁾ Tylko w przypadku Strony UE, „lub zawężania marży”.

⁽²⁾ Ust. 3, 4 i 5 nie stosują się do komercyjnych dostawców usług komórkowych ani do dostawców usług telekomunikacyjnych na wsi. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że żaden z zapisów niniejszego artykułu nie może być interpretowany jako nakładający wymogi określone w niniejszym artykule na komercyjnych dostawców usług komórkowych.

5. Główni dostawcy podają do wiadomości publicznej obowiązujące uzgodnienia dotyczące wzajemnych powiązań lub referencyjne oferty dotyczące wzajemnych powiązań, zgodnie z właściwym prawodawstwem.

6. Usługodawca wnoszący o ustanowienie powiązania wzajemnego z głównym dostawcą ma możliwość odwołania się, po upływie rozsądnego czasu, który był podany do wiadomości publicznej, do niezależnego organu krajowego, który może być organem regulacyjnym, jak określono w art. 186, w celu rozstrzygnięcia sporu dotyczącego odpowiednich warunków i stawek za powiązania wzajemne.

Artykuł 190

Niewystarczające zasoby

Wszelkie procedury dotyczące rozmieszczenia i wykorzystywania ograniczonych zasobów, włącznie z częstotliwościami, numerami i pierwszeństwem przeprowadza się bez zbędnych opóźnień, w sposób obiektywny, przejrzysty i niedyskryminacyjny. Aktualny stan przyznaných częstotliwości podaje się do wiadomości publicznej, jednakże nie wymaga się szczegółowej identyfikacji częstotliwości przyznaných na realizację określonych zadań rządowych.

Artykuł 191

Usługi powszechne

1. Każda Strona ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, jaki pragnie wprowadzić lub utrzymać.

2. Takie zobowiązania nie są uważane za antykonkurencyjne jako takie, pod warunkiem, że są zarządzane w sposób przejrzysty, obiektywny i niedyskryminacyjny. Zarządzanie takimi obowiązkami jest również neutralne w odniesieniu do konkurencji i nie jest bardziej uciążliwe, niż to jest konieczne dla rodzaju usługi powszechnej określonego przez Stronę.

3. Wszyscy dostawcy powinni kwalifikować się do zapewnienia usługi powszechnej. Wyznaczanie odbywa się za pomocą skutecznego, przejrzystego i niedyskryminacyjnego mechanizmu zgodnie z właściwym prawodawstwem.

4. Strony zapewniają:

- a) udostępnienie użytkownikom, zgodnie z właściwym prawodawstwem, spisu wszystkich abonentów telefonii stacjonarnej; oraz
- b) stosowanie przez organizacje świadczące usługi określone w lit a) zasady niedyskryminacyjnego traktowania informacji, które zostały im dostarczone przez inne organizacje.

Artykuł 192

Poufność informacji

Każda ze Stron, zgodnie z swoim właściwym prawodawstwem, zapewnia poufność przekazów telekomunikacyjnych i związanych z nimi danych o przekazie za pośrednictwem publicznie dostępnej sieci telekomunikacyjnej i publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, z zastrzeżeniem wymogu, że takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji, bądź ukrytego ograniczenia dla handlu usługami.

Artykuł 193

Spory między dostawcami

W przypadku sporu powstałego między dostawcami sieci lub usług telekomunikacyjnych w związku z prawami i obowiązkami wynikającymi z art. 188 i 189, zainteresowany krajowy organ regulacyjny lub inny właściwy organ wydaje, na żądanie któregokolwiek z dostawców i zgodnie z procedurami ustanowionymi we właściwym dla nich prawodawstwie, wiążącą decyzję w celu jak najszybszego rozwiązania sporu.

SEKCJA E

Usługi finansowe

Artykuł 194

Zakres i definicje

1. Niniejsza sekcja określa zasady ram regulacyjnych dla wszystkich usług finansowych objętych wykazami zobowiązań na podstawie rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu.

2. Na użytek niniejszego rozdziału oraz rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu:

a) „usługa finansowa” oznacza dowolną usługę o charakterze finansowym, oferowaną przez podmiot Strony świadczący usługi finansowe. Usługi finansowe obejmują następujące działania:

A. Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami:

1. ubezpieczenia bezpośrednie (w tym koasekuracja):
 - a) ubezpieczenia na życie;
 - b) ubezpieczenia inne niż na życie;
2. reasekuracja i retrocesja;
3. pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak usługi brokerskie i agencyjne; oraz
4. usługi dodatkowe związane z ubezpieczeniem, takie jak doradztwo, usługi aktuarialne, ocena ryzyka i zaspokajanie roszczeń.

B. Usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń):

1. przyjmowanie depozytów i innych środków finansowych od odbiorców usług;
2. udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów, w tym kredytów konsumenckich i kredytów hipotecznych, faktoring oraz finansowanie transakcji handlowych;
3. leasing finansowy;
4. wszelkie usługi w sferze płatności i transferu środków pieniężnych, w tym kart kredytowych, debetowych, czeków podróżnych oraz czeków;

5. gwarancje i zobowiązania;

6. operacje przeprowadzane na własny rachunek lub na zlecenie klientów, zarówno na giełdzie, jak i poza giełdą, bądź w inny sposób za pomocą:

a) instrumentów rynku pieniężnego (w tym czeków, weksli, certyfikatów depozytowych);

b) walut obcych;

c) instrumentów pochodnych, w tym, ale nie wyłącznie, kontraktów terminowych (futures) i opcji;

d) instrumentów kursu walutowego i stóp procentowych włączając w to produkty takie jak swapy i umowy terminowe na stopę procentową;

e) zbywalnych papierów wartościowych;

f) innych instrumentów zbywalnych i aktywów finansowych, w tym kruszców w sztabach;

7. udział w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, włączając gwarancje emisji oraz lokowanie całości lub części emisji (jako publiczny lub prywatny pośrednik), a także świadczenie usług związanych z takimi emisjami;

8. pośrednictwo na rynku pieniężnym;

9. zarządzanie aktywami, takie jak zarządzanie środkami pieniężnymi lub portfelem, wszelkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, zarządzanie funduszami emerytalnymi, usługi w zakresie przechowywania i usługi powiernicze;

10. usługi rozliczeniowe i rozrachunkowe dla aktywów finansowych, włączając papiery wartościowe, produkty instrumentów pochodnych oraz inne instrumenty zbywalne;

11. dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych oraz dostarczanie oprogramowania dotyczącego finansów przez dostawców innych usług finansowych; oraz

12. doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe odnośnie do wszystkich rodzajów działalności wymienionych w pkt 1–11, w tym informacje i analiza kredytowa, badania i doradztwo odnośnie do inwestycji i tworzenia portfela aktywów, doradztwo w zakresie nabywania oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw.

b) „podmiot świadczący usługi finansowe” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną danej Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi finansowe. Termin „podmiot świadczący usługi finansowe” nie odnosi się do podmiotów publicznych.

c) „podmiot publiczny” oznacza:

- (i) rząd, bank centralny lub władze monetarne Strony bądź podmiot będący własnością lub kontrolowany przez Stronę, który jest głównie zaangażowany w realizowanie funkcji rządowych lub działań do celów rządowych, wyłączając podmioty głównie zaangażowane w świadczenie usług finansowych na warunkach komercyjnych; lub
- (ii) podmiot prywatny, realizujący zadania wykonywane zwykle przez bank centralny lub władze monetarne – w zakresie wykonywania tych zadań.

d) „nowa usługa finansowa” oznacza usługę finansową nieświadczoną na terytorium Strony, która jest świadczona na terytorium drugiej Strony i obejmuje nową formę świadczenia usługi finansowej lub sprzedaży produktu finansowego niesprzedawanego na terytorium Strony.

Artykuł 195

Wyłączenie ze względów ostrożności

1. Każda Strona może wprowadzać lub utrzymywać środki ze względów ostrożności, takie jak:
 - a) ochrona inwestorów, depozytariuszy, uczestników rynku finansowego, ubezpieczonych lub osób którym przysługuje zobowiązanie pieniężne ze strony podmiotu świadczącego usługi finansowe;
 - b) zachowanie bezpieczeństwa, stabilności, integralności lub odpowiedzialności finansowej podmiotów świadczących usługi finansowe; oraz
 - c) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.
2. W przypadku gdy środki te nie odpowiadają postanowieniom niniejszego rozdziału, nie są one wykorzystywane jako środki unikania zobowiązań lub obowiązków Strony wynikających z niniejszego rozdziału.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów, ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu organów publicznych.

Artykuł 196

Skuteczne i przejrzyste regulowanie

1. Każda Strona dokłada wszelkich starań, aby zapewnić z wyprzedzeniem wszystkim zainteresowanym osobom wszelkie środki o zasięgu ogólnym, które Strona ta proponuje wprowadzić, w celu umożliwienia takim osobom zgłoszenia uwag, dotyczących tych środków. Środki te są zapewniane:
 - a) poprzez publikację urzędową; lub
 - b) w innej formie pisemnej lub elektronicznej.
2. Każda ze Stron udostępnia zainteresowanym osobom swoje wymogi dotyczące wypełniania wniosków odnoszących się do świadczenia usług finansowych.

Na wniosek wnioskodawcy zainteresowana Strona informuje wnioskodawcę o statusie jego wniosku. Jeżeli zainteresowana

Strona zażąda dodatkowych informacji od wnioskodawcy, bezzwłocznie informuje o tym wnioskodawcę.

3. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań w celu wykonania i zastosowania na swoim terytorium międzynarodowo uzgodnionych norm dotyczących regulacji i nadzoru w sektorze usług finansowych i walki przeciwko praniu brudnych pieniędzy lub innych aktywów i finansowaniu terroryzmu, oraz przeciwdziałania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich.

Artykuł 197

Nowe usługi finansowe

1. Strona zezwala podmiotom świadczącym usługi finansowe pochodzącym z drugiej Strony, ustanowionym na jej terytorium, oferować na jej terytorium wszelkie nowe usługi finansowe w zakresie podsektorów i usług finansowych znajdujących się w jej wykazach zobowiązań i będących przedmiotem warunków, ograniczeń i kwalifikacji ustanowionych w takich wykazach zobowiązań oraz pod warunkiem, że wprowadzenie tej nowej usługi finansowej nie wymaga przyjęcia nowych lub zmiany istniejących przepisów.
2. Zgodnie z ust. 1 Strona może ustalić formę prawną, poprzez którą usługa może być świadczona i może wymagać zezwolenia na świadczenie usługi finansowej. W przypadku gdy takie zezwolenie jest wymagane, podejmowana jest decyzja w odpowiednim czasie i zezwolenia można odmówić wyłącznie ze względów ostrożności.

Artykuł 198

Przetwarzanie danych

1. Każda Strona zezwala podmiotowi świadczącemu usługi finansowe pochodzącemu z drugiej Strony na przekazywanie informacji w formie elektronicznej lub w innej formie, na jej terytorium i z jej terytorium, w celu przetwarzania danych, które jest wymagane do zwykłego prowadzenia działalności podmiotu świadczącego usługi finansowe⁽¹⁾.
2. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje odpowiednie zabezpieczenia odnośnie do ochrony prywatności oraz podstawowych praw i wolności osób, w szczególności w odniesieniu do przesyłania danych osobowych.

Artykuł 199

Szczególne wyjątki

1. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia Stronom, w tym ich podmiotom publicznym, wyłączonego prowadzenia na ich terytorium świadczenia usług w ramach powszechnego programu emerytalnego albo ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy działalność taka może być, zgodnie z krajowymi przepisami Strony, realizowana przez podmioty świadczące usługi finansowe w konkurencji z podmiotami publicznymi lub prywatnymi.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma zastosowania do działalności banku centralnego albo władz monetarnych bądź innego podmiotu publicznego w wykonywaniu polityki pieniężnej lub odnoszącej się do kursu walutowego.

⁽¹⁾ Dla większej pewności, obowiązki zawarte w niniejszym artykule nie są uważane za szczególne zobowiązanie na podstawie art. 194 ust. 2 lit. a).

3. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia Stronom i ich podmiotom sektora publicznego realizowania działań lub świadczenia usług na swoim terytorium na zasadzie wyłączności na rachunek Strony lub jej podmiotów sektora publicznego, z wykorzystaniem gwarancji przez nie udzielonych lub z użyciem ich zasobów finansowych.

SEKCJA F

Usługi międzynarodowego transportu morskiego

Artykuł 200

Zakres, definicje i zasady

1. Niniejsza sekcja określa zasady dotyczące usług międzynarodowego transportu morskiego objęte wykazami zobowiązań na podstawie rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu.

2. Na użytek niniejszej sekcji oraz rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu:

a) „międzynarodowy transport morski” obejmuje transport „od drzwi do drzwi” oraz transport multimodalny (wykorzystujący do transportu towarów więcej niż jeden rodzaj środków transportu), obejmujący odcinek morski, odbywający się w ramach jednolitego dokumentu przewozowego i obejmujący prawo dostawców usług międzynarodowego transportu morskiego do bezpośredniego zawierania umów z podmiotami świadczącymi usługi transportowe innego rodzaju⁽¹⁾;

b) „morskie usługi w zakresie obsługi ładunku” oznaczają działania wykonywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się załadunkiem i rozładunkiem, w tym przez operatorów terminali portowych, jednak nieobejmujące działalności pracowników portowych w przypadkach, kiedy nie są oni pracownikami przedsiębiorstw zajmujących się załadunkiem i rozładunkiem lub operatorów terminali portowych. Do działań objętych powyższą definicją zalicza się organizacja i nadzór nad:

(i) załadunkiem/rozładunkiem ładunku ze statku/na statek;

(ii) przycumowaniem/odcumowaniem ładunku;

(iii) odbiór/dostawa i przechowywanie ładunków przed załadunkiem lub po rozładunku;

c) „usługi w zakresie odprawy celnej” (wymienne „usługi pośredników urzędów celnych”) oznaczają działalność polegającą na przeprowadzaniu w imieniu innego podmiotu formalności celnych dotyczących przywozu, wywozu lub przewozu ładunków, bez względu na to, czy usługa ta stanowi główny przedmiot działalności usługodawcy czy zwyczajowe uzupełnienie głównego przedmiotu jego działalności;

⁽¹⁾ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że zakres stosowania niniejszej definicji nie implikuje świadczenia usług transportowych. Do celów niniejszej definicji, jednolity dokument przewozowy odnosi się do dokumentu, który pozwala klientom na zawarcie jednej umowy z przedsiębiorstwem żegludowym w celu dokonania przewozu „od drzwi do drzwi”.

d) „usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania” oznaczają działalność polegającą na przechowywaniu kontenerów, na terenie portu lub na lądzie, w celu ich zapelnienia/opróźnienia, napraw i udostępniania do załadunku;

e) „usługi agencji morskich” oznaczają działalność polegającą na reprezentowaniu, w ramach danego obszaru geograficznego, w charakterze agenta, interesów jednej lub większej liczby linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstw żegludowych, do następujących celów:

(i) marketing i sprzedaż usług w zakresie transportu morskiego i usług pokrewnych, począwszy od podania ceny, po fakturowanie oraz wystawianie listów przewozowych w imieniu spółek, nabywanie i odsprzedaż niezbędnych usług pokrewnych, przygotowanie dokumentów i dostarczanie informacji handlowych;

(ii) działanie w imieniu spółek organizujących zawinięcie statku do portu lub przejęcie ładunków, w razie potrzeby.

f) „usługi w zakresie spedycji frachtu” oznaczają usługi polegające na organizowaniu i monitorowaniu operacji przewozu w imieniu przewoźników, poprzez nabywanie usług transportowych i pokrewnych, przygotowanie dokumentacji i dostarczenie informacji handlowych.

3. Mając na uwadze obecną sytuację między Stronami w międzynarodowym transporcie morskim, każda Strona:

a) skutecznie stosuje zasadę nieograniczonego dostępu do międzynarodowych rynków morskich i szlaków handlowych na zasadach handlowych i na zasadzie braku dyskryminacji; oraz

b) przyznaje statkom pływającym pod banderą lub obsługiwanym przez usługodawców drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznane własnym statkom do odniesienia do dostępu do portów, korzystania z infrastruktury i dodatkowych usług morskich w portach, jak również w odniesieniu do opłat i prowizji, obsługi celnej, wyznaczania miejsc do cumowania oraz sprzętu do załadunku i rozładunku⁽²⁾.

4. Stosując te zasady, Strony:

a) nie wprowadzają uzgodnień dotyczących dzielenia ładunku w przyszłych umowach dwustronnych z państwami trzecimi dotyczących usług międzynarodowego transportu morskiego, w tym handlu towarami masowymi w postaci płynnej i stałej i ładunków przewożonych liniowcami, oraz zakończą w rozsądnym terminie obowiązywanie takich uzgodnień w przypadkach, gdy zostały one zawarte we wcześniej podpisanych umowach dwustronnych; oraz

⁽²⁾ Postanowienia niniejszego ustępu odnoszą się wyłącznie do dostępu do usług, nie zezwalają jednak na świadczenie usług.

b) z zastrzeżeniem wykazów zobowiązań na podstawie rozdziałów 2, 3 i 4 niniejszego tytułu, zapewniają, że wszelkie istniejące lub przyszłe środki przyjmowane w odniesieniu do usług międzynarodowego transportu morskiego są niedyskryminacyjne i nie stanowią ukrytego ograniczenia dla usług międzynarodowego transportu morskiego.

5. Każda Strona zezwala międzynarodowym usługodawcom morskim drugiej Strony na posiadanie przedsiębiorstwa na jej terytorium zgodnie z art. 165.

6. Strony zapewniają oferowanie usług świadczonych w portach na warunkach niedyskryminacyjnych. Dostępne usługi mogą obejmować pilotaż, pomoc w holowaniu i przeciąganiu, załadowanie żywności, zaopatrzenie w paliwo i wodę, pobieranie śmieci i usuwanie odpadów balastowych; usługi kapitana portu; pomoce nawigacyjne; usługi operacyjne na nabrzeżu niezbędne dla funkcjonowania statku, włączając usługi komunikacyjne, dostawę wody i prądu elektrycznego; usługi naprawcze w przypadku nagłych awarii; kotwiczenie, cumowanie i usługi związane z cumowaniem.

ROZDZIAŁ 6

Handel elektroniczny

Artykuł 201

Cel i zasady

1. Uznając, że handel elektroniczny zwiększa możliwości handlowe w wielu sektorach, Strony uzgadniają, że będą propagowały korzystanie z handlu elektronicznego między sobą, w szczególności poprzez współpracę w kwestiach związanych z handlem elektronicznym podniesionych w niniejszym tytule.

2. Strony uznają, że rozwój handlu elektronicznego musi być zgodny z międzynarodowymi normami w zakresie ochrony danych, tak by zdobyć zaufanie użytkowników handlu elektronicznego.

3. Strony zgadzają się nie nakładać ceł na dostawy drogą elektroniczną.

Artykuł 202

Aspekty regulacyjne handlu elektronicznego

Strony prowadzą dialog dotyczący kwestii regulacyjnych związanych z handlem elektronicznym, który obejmie między innymi następujące kwestie:

a) uznanie certyfikatów podpisów elektronicznych wydawanych użytkownikom oraz ułatwianie świadczenia transgranicznych usług certyfikacyjnych;

b) traktowanie niezamówionych komercyjnych wiadomości elektronicznych;

c) ochronę konsumentów w dziedzinie handlu elektronicznego; oraz

d) wszelkie inne kwestie mające związek z rozwojem handlu elektronicznego.

ROZDZIAŁ 7

Wyjątki

Artykuł 203

Wyjątki ogólne

1. Z zastrzeżeniem wymogu zakazującego stosowania takich środków w sposób służący arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji pomiędzy Stronami, w których obowiązują te same warunki, bądź stanowiący ukryte ograniczenie dla zakładania przedsiębiorstw lub transgranicznego świadczenia usług, żadne postanowienie niniejszej Umowy nie może być interpretowane w sposób uniemożliwiający wprowadzanie lub stosowanie przez którąkolwiek ze Stron środków:

a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej bądź do utrzymania porządku publicznego;

b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;

c) odnoszących się do zachowania ograniczonych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych inwestorów lub krajowej podaży i konsumpcji usług;

d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;

e) niezbędnych do zabezpieczenia zgodności z prawem i przepisami, które nie są niezgodne z postanowieniami niniejszego tytułu, włączając te odnoszące się do:

(i) zapobiegania nieuczciwym i oszukańczym działaniom lub postępowania w odniesieniu do skutków niewykonania umów;

(ii) ochrony prywatności osób w odniesieniu do przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych i ochrony poufności akt i rachunków osobistych;

(iii) bezpieczeństwa;

f) niezgodnych z art. 165 i 171 niniejszego tytułu, pod warunkiem, że zróżnicowane traktowanie ma na celu zapewnienie godziwego lub skutecznego opodatkowania lub poboru

podatków bezpośrednich w odniesieniu do działalności gospodarczej, inwestorów, usług lub usługodawców drugiej Strony⁽¹⁾.

2. Postanowienia niniejszego tytułu i odpowiednich załączników w wykazach zobowiązań nie mają zastosowania do odpowiednich systemów zabezpieczenia społecznego Stron ani do działań prowadzonych na terytorium każdej ze Stron, które związane są, nawet tylko sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej.

TYTUŁ IV

PŁATNOŚCI BIEŻĄCE I PRZEPIYW KAPITAŁU

Artykuł 204

Cel i zakres stosowania

1. Strony mają na celu liberalizację płatności bieżących i przepływu kapitału między nimi, zgodnie z podjętymi zobowiązaniami w ramach międzynarodowych instytucji finansowych oraz przy wnikliwym rozpatrzeniu stabilności waluty każdej ze Stron.

2. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do wszystkich płatności bieżących i przepływu kapitału między Stronami.

Artykuł 205

Rachunek bieżący

Strony odpowiednio zezwalają lub autoryzują wszelkie płatności i przelewy między Stronami w ramach rachunku bieżącego w wymiennej walucie i zgodnie ze statutem Międzynarodowego Funduszu Walutowego, w szczególności zgodnie z postanowieniami art. VIII.

Artykuł 206

Rachunek kapitałowy

W odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, po wejściu w życie niniejszej

(¹) Środki mające na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki podjęte przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- mają zastosowanie do inwestorów i usługodawców, którzy nie są rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest na podstawie pozycji podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących; lub
- mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony; lub
- mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zgodności; lub
- mają zastosowanie do konsumentów usług dostarczonych na lub z terytorium innej Strony w celu zapewnienia nakładania na takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony; lub
- dokonują rozróżnienia między inwestorami i dostawcami usług podlegającymi zobowiązaniom podatkowym od pozycji opodatkowanych na poziomie światowym a innymi inwestorami i dostawcami usług ze względu na różnice w podstawie ich opodatkowania; lub
- określają i przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub kredyty osobom i oddziałom będącym rezydentami, powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby w celu zagwarantowania podstawy opodatkowania obowiązującej na terytorium Strony.

Terminologia podatkowa lub założenia systemu opisane w lit. f) niniejszego ustępu i przypisie do niego są określane zgodnie z definicjami podatkowymi i założeniami systemowymi albo definicjami i założeniami systemowymi równorzędnymi, czy też podobnymi przyjętymi zgodnie z przepisami Strony stosującej dany środek.

Umowy Strony umożliwiają lub zapewniają swobodny przepływ kapitału związany z bezpośrednimi inwestycjami dokonywanymi przez osoby prawne utworzone zgodnie z prawodawstwem państwa przyjmującego oraz inwestycjami i innymi transakcjami dokonywanymi zgodnie z postanowieniami tytułu III (Zakładanie przedsiębiorstw, handel usługami i handel elektroniczny)⁽²⁾ części IV niniejszej Umowy, jak również likwidacją lub przeniesieniem tych inwestycji oraz wszelkiego wynikającego z nich zysku.

Artykuł 207

Środki ochronne

Jeżeli w wyjątkowych okolicznościach przepływ kapitału między Stronami powoduje lub może powodować poważne zakłócenie funkcjonowania polityki wymiany walut lub polityki monetarnej Strony, Strona zainteresowana może podjąć środki ochronne w odniesieniu do przepływu kapitału na okres nieprzekraczający jednego roku. Wprowadzenie środków ochronnych może być przedłużone poprzez ich urzędowe ponowne wprowadzenie w szczególności wyjątkowych okolicznościach oraz po wcześniejszych uzgodnieniach pomiędzy Stronami dotyczących urzędowego ponownego wprowadzenia środków⁽³⁾.

Artykuł 208

Postanowienia końcowe

1. W odniesieniu do niniejszego tytułu Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki ustanowione przez Międzynarodowy Fundusz Monetarne oraz wszelkie inne umowy pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej i republiką Strony AŚ.

2. Strony prowadzą wzajemne konsultacje mające na celu ułatwianie przepływu kapitału pomiędzy nimi i wspieranie realizacji celów niniejszej Umowy.

TYTUŁ V

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Artykuł 209

Wprowadzenie

1. Strony uznają wkład przejrzystych, konkurencyjnych i otwartych procedur przetargowych dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego i przyjmują za cel skuteczne, wzajemne i stopniowe otwarcie swoich rynków zamówień publicznych.

2. Do celów niniejszego tytułu:

- „komercyjne towary i usługi” oznaczają towary i usługi zwykle sprzedawane lub oferowane do sprzedaży na rynku komercyjnym klientom niepublicznym i przez takich klientów zwykle nabywane do celów niepublicznych;
- „procedura oceny zgodności” oznacza jakkolwiek procedurę zastosowaną, bezpośrednio lub pośrednio, w celu ustalenia, że odpowiednie wymagania zawarte w przepisach technicznych lub normach zostały spełnione;

(²) Dla większej pewności wyjątki uwzględnione w części V niniejszej Umowy oraz wyjątki uwzględnione w tytule III (Zakładanie przedsiębiorstw, handel usługami i handel elektroniczny) części IV niniejszej Umowy mają również zastosowanie do niniejszego tytułu.

(³) Ponowne wprowadzenie środków ochronnych nie podlega autoryzacji Stron.

- c) „usługa budowlana” oznacza usługę, której celem jest wykonanie wszelkimi środkami robót inżynierskich lub budowlanych zgodnie z działem 51 tymczasowej Centralnej Klasyfikacji Produktów Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- d) „aukcja elektroniczna” oznacza powtarzalny proces realizowany z wykorzystaniem środków elektronicznych służący do przedstawienia przez dostawców nowych cen lub nowych wartości w przypadku wymiernych elementów oferty innych niż cena i związanych z kryteriami oceny, lub obu tych elementów, w wyniku którego powstaje ranking ofert lub zmiana kolejności ofert w rankingu;
- e) „na piśmie” lub „pisemne” oznacza wszelkie informacje słowne lub liczbowe, które mogą zostać odczytane, skopiowane lub następnie przekazane. Mogą one obejmować informacje przekazywane i przechowywane za pomocą środków elektronicznych;
- f) „przetarg bezpośredni” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą podmiot zamawiający kontaktuje się z wybranym dostawcą lub dostawcami;
- g) „wykaz dostawców” oznacza wykaz dostawców uznanych przez podmiot zamawiający za spełniających warunki uczestnictwa w tym wykazie lub wymogi formalne znalezienia się w tym wykazie i z usług których podmiot zamawiający zamierza skorzystać więcej niż jeden raz;
- h) „środek” oznacza wszelkie ustawy, rozporządzenia, procedury, wytyczne lub praktyki administracyjne podmiotu zamawiającego dotyczące udzielania zamówień objętego niniejszą Umową;
- i) „ogłoszenie o planowanym zamówieniu” oznacza ogłoszenie opublikowane przez podmiot zamawiający, zapraszające zainteresowanych dostawców do złożenia wniosku o uczestnictwo, oferty lub obydwu tych pism, zgodnie z prawodawstwem każdej ze Stron;
- j) „zobowiązania offsetowe” oznaczają wszelkie warunki lub zobowiązania, które wspierają rozwój lokalny lub poprawiają bilans płatniczy Strony, takie jak korzystanie z udziału lokalnego, licencje na technologię, inwestycje, handel wymienny i podobne działania lub wymogi;
- k) „przetarg nieograniczony” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą ofertę mogą przedstawić wszyscy zainteresowani dostawcy;
- l) „podmiot zamawiający” oznacza podmiot Strony wymieniony w sekcji A, B lub C do dodatku 1 (Zakres) załącznika XVI (Zamówienia publiczne);
- m) „dostawca kwalifikowany” oznacza dostawcę uznanego przez podmiot zamawiający za spełniającego warunki uczestnictwa;
- n) „przetarg ograniczony” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą podmiot zamawiający zwraca się z prośbą o złożenie oferty jedynie do kwalifikowanych lub zarejestrowanych dostawców;
- o) „usługi” obejmują usługi budowlane, chyba że postanowiono inaczej; oraz
- p) „specyfikacja techniczna” oznacza wymóg procedury przetargowej, za pośrednictwem którego:
- (i) określono cechy charakterystyczne towarów lub usług będących przedmiotem zamówienia, w tym jakość, sposób wykonania, bezpieczeństwo i wymiary lub procedury i metody ich produkcji lub świadczenia; lub
 - (ii) wskazano warunki dotyczące terminologii, symboli, opakowania, oznakowania lub etykiety w odniesieniu do towaru lub usługi.

Artykuł 210

Zakres

1. Niniejszy tytuł stosuje się do wszelkich środków dotyczących udzielania zamówień objętego niniejszą Umową. Do celów niniejszego tytułu udzielanie zamówień objęte niniejszą Umową oznacza zamówienie publiczne:

- a) na towary, usługi lub jakiegokolwiek ich połączenie:
 - (i) jak zostało określone przez każdą ze Stron w odpowiednich sekcjach dodatku 1 (Zakres) do załącznika XVI; oraz
 - (ii) zamówione do celów innych niż komercyjna sprzedaż lub odsprzedaż bądź wykorzystanie do produkcji lub dostawy towarów lub usług przeznaczonych do komercyjnej sprzedaży lub odsprzedaży;
 - b) za pomocą wszelkich środków umownych, w tym: zakupu, wynajmu oraz dzierżawy lub sprzedaży ratalnej z opcją lub bez opcji wykupu;
 - c) których wartość jest równa lub wyższa niż odpowiedni próg określony przez każdą Stronę w dodatku 1 (Zakres) do załącznika XVI w momencie publikacji ogłoszenia zgodnie z art. 213;
 - d) złożone przez podmiot zamawiający; oraz
 - e) niepodlegające odrębnemu wyłączeniu z zakresu obowiązywania Umowy.
2. Z wyjątkiem przewidzianych przypadków niniejszy tytuł nie ma zastosowania do:
- a) nabycia lub dzierżawy gruntów, budynków lub innych nieruchomości albo praw do nich;
 - b) porozumień pozaumownych lub innych form wsparcia, które zapewnia Strona, w tym porozumień o współpracy, dotacji, pożyczek, udziałów kapitałowych, gwarancji i ulg podatkowych, rządowych dostaw towarów i świadczenia usług krajowym, regionalnym lub lokalnym podmiotom rządowym;
 - c) zamówień na usługi agencji budżetowych lub usługi depozytowe, usługi w zakresie likwidacji i zarządzania świadczone na rzecz regulowanych instytucji finansowych bądź usługi związane ze sprzedażą, umorzeniem i dystrybucją długu publicznego, w tym pożyczek i obligacji państwowych, weksli i innych papierów wartościowych, bądź nabycia tego rodzaju usług;
 - d) publicznych umów o pracę i związanych z nimi środków zatrudnienia;
 - e) zamówień udzielanych:
 - (i) w celu zapewnienia międzynarodowego wsparcia, w tym pomocy rozwojowej;

- (ii) zgodnie ze szczególną procedurą lub warunkami ustanowionymi umową międzynarodową dotyczącą stacjonowania wojsk lub wspólnej realizacji projektu przez państwa-sygnatariuszy;
 - (iii) zgodnie ze szczególną procedurą albo warunkami organizacji międzynarodowej albo finansowanych przez międzynarodowe dotacje, pożyczki lub inny rodzaj wsparcia, jeżeli stosowana procedura albo warunki nie byłyby zgodne z niniejszym tytułem;
- f) w przypadku zakupów dokonywanych na wyjątkowo korzystnych warunkach pojawiających się tylko w bardzo krótkim czasie, takich jak szczególne okoliczności zbywania towarów przez przedsiębiorstwa, które zwykle nie występują jako dostawcy, lub zbywanie aktywów przedsiębiorstw znajdujących się w likwidacji lub pod zarządem komisarycznym.
3. Każda Strona określa następujące informacje w dodatku 1 (Zakres) do załącznika XVI:
- a) w sekcji A – podmioty rządowe na szczeblu centralnym, których udzielanie zamówień objęte jest niniejszym tytułem;
 - b) w sekcji B – podmioty rządowe na szczeblu podcentralnym, których udzielanie zamówień objęte jest niniejszym tytułem;
 - c) w sekcji C – wszystkie pozostałe podmioty, których udzielanie zamówień objęte jest niniejszym tytułem;
 - d) w sekcji D – usługi, z wyjątkiem usług budowlanych, które są objęte niniejszym tytułem;
 - e) w sekcji E – usługi budowlane objęte niniejszym tytułem; oraz
 - f) w sekcji F, wszelkie uwagi ogólne.
4. W przypadku gdy prawodawstwo krajowe Strony pozwala na udzielenie zamówienia objętego niniejszą Umową w imieniu podmiotu zamawiającego przez inne podmioty lub osoby, postanowienia niniejszego tytułu mają również zastosowanie.
5. a) Żaden podmiot zamawiający nie może przygotowywać, kształtować lub w inny sposób wpływać na formę lub dzieł postępowania o udzielenie zamówienia w celu uniknięcia obowiązków wynikających z niniejszego tytułu.
- b) Postępowanie o udzielenie zamówienia może zakończyć się przyznaniem zamówienia w tym samym czasie w postaci odrębnych części, z uwzględnieniem całkowitej szacunkowej wartości wszystkich takich części. W przypadku gdy łączna wartość części jest równa lub większa od wartości progowych Strony, określonych w stosownej sekcji, niniejszy tytuł ma zastosowanie do przyznawania takich części, z wyjątkiem tych, których wartość jest niższa niż 80 000 EUR.
6. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie jest interpretowane jako przeszkoda uniemożliwiająca Stronie przyjęcie lub utrzymanie środków odnoszących się do towarów lub usług osób niepełnosprawnych, instytucji filantropijnych i będących

rezultatem pracy więźniów lub środków niezbędnych do ochrony moralności, porządku i bezpieczeństwa publicznego; życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin – w tym środków ochrony środowiska - a także własności intelektualnej.

Republiki Strony AŚ mogą przyjmować, rozwijać, utrzymywać lub wdrażać środki promowania możliwości lub programy polityki udzielania zamówień służące rozwojowi jej mniejszości i jej MŚP, w tym preferencyjne zasady, takie jak:

- a) określanie MŚP zarejestrowanych jako dostawcy państwa;
- b) ustanawianie kryteriów rozstrzygania w przypadku równoważnych ofert, pozwalających podmiotowi zamawiającemu na przyznanie zamówienia krajowemu MŚP, które, uczestnicząc indywidualnie lub jako konsorcjum, złożyło ofertę o takiej samej wartości, jak inni dostawcy.

7. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia Stronie wprowadzania nowej polityki, procedur lub postanowień umownych związanych z zamówieniami publicznymi, pod warunkiem, że nie są one niezgodne z niniejszym tytułem.

Artykuł 211

Zasady ogólne

1. W odniesieniu do wszelkich środków oraz udzielania zamówień objętego niniejszą Umową każda ze Stron, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, zapewnia traktowanie towarów i usług drugiej Strony oraz dostawców drugiej Strony dostarczających towary lub usługi pochodzące z dowolnej ze Stron nie mniej korzystne niż traktowanie, jakie Strona ta, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, zapewnia krajowym towarem, usługom i dostawcom.

2. W odniesieniu do wszelkich środków dotyczących udzielania zamówień objętego niniejszą Umową Strona, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi:

- a) nie traktuje jednego miejscowego dostawcy mniej korzystnie niż innego miejscowego dostawcy ze względu na wysokość zagranicznego udziału lub własności; ani
- b) nie dyskryminuje miejscowego dostawcy w związku z tym, że towary lub usługi oferowane przez tego dostawcę przy konkretnym zamówieniu są towarami lub usługami drugiej Strony.

3. Jakikolwiek dostawca lub usługodawca pochodzący ze Strony UE mający siedzibę w jednej z republik Strony AŚ jest traktowany we wszystkich innych republikach Strony AŚ nie mniej korzystnie niż dostawcy lub usługodawcy pochodzący z tej ostatniej strony w odniesieniu do wszelkich środków dotyczących udzielania zamówień objętego niniejszą Umową.

Jakikolwiek dostawca lub usługodawca pochodzący z republiki Strony AŚ mający siedzibę w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej jest traktowany we wszystkich innych państwach członkowskich Unii Europejskiej nie mniej korzystnie niż dostawcy lub usługodawcy pochodzący tej ostatniej strony w odniesieniu do wszelkich środków dotyczących udzielania zamówień objętego niniejszą Umową.

Strony nie wprowadzają nowych wymogów utworzenia lokalnej siedziby lub rejestracji dostawców i usługodawców chcących złożyć ofertę w ramach postępowania o udzielenie zamówienia objęte niniejszą Umową, które niekorzystnie wpłynęłyby na pozycję konkurencyjną dostawców i usługodawców pochodzących z drugiej Strony. Obowiązujące wymogi zostaną poddane przeglądowi w okresie dziesięciu lat od wejścia w życie niniejszej Umowy (¹).

Wykorzystanie środków elektronicznych

4. Jeżeli podmiot zamawiający prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia objęte niniejszą Umową za pomocą środków elektronicznych podmiot ten:

- a) zapewnia, aby postępowanie o udzielenie zamówienia było prowadzone z wykorzystaniem takich systemów i programów informatycznych – w tym dotyczących uwierzytelniania i szyfrowania informacji – które są powszechnie dostępne i interoperacyjne w połączeniu z innymi powszechnie dostępnymi systemami i programami informatycznymi; oraz
- b) utrzymuje mechanizmy zapewniające integralność wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert, w tym określenie godziny wpływu, a także zapobieganie nieuprawnionemu dostępowi.

Sposób przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia

5. Podmiot zamawiający prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia objęte niniejszą Umową, stosując otwarte, ograniczone i bezpośrednie procedury przetargowe, w sposób przejrzysty i bezstronny, pozwalający uniknąć konfliktu interesów i zapobiec praktykom korupcyjnym, a ponadto zgodny z niniejszym tytułem. Ponadto Strony ustanawiają lub utrzymują sankcje wobec takich praktyk korupcyjnych.

Reguły pochodzenia

6. W odniesieniu do udzielania zamówień objętego niniejszą Umową Strony stosują takie same reguły pochodzenia w odniesieniu do towarów lub usług przywiezionych lub dostarczonych z terytorium drugiej Strony, jakie stosują w tym samym czasie w ramach zwykłej wymiany handlowej wobec przywozu i dostaw tych samych towarów i usług pochodzących od tej samej Strony.

Umowy kompensacyjne

7. Z zastrzeżeniem wyjątków zawartych w niniejszym tytule lub w załącznikach do niego żadna Strona nie dąży do, nie uwzględnia, nie narzuca, ani nie egzekwuje umów kompensacyjnych.

Artykuł 212

Publikowanie informacji o zamówieniach

1. Każda ze Stron:

- a) bezwzględnie publikuje wszelkie ustawy, rozporządzenia, decyzje sądowe, zarządzenia administracyjne o powszechnym

(¹) Dla większej pewności, żadne z postanowień niniejszego artykułu nie ma wpływu na handel usługami objętymi tytułem III (Handel Usługami, Zakładanie Przedsiębiorstw i Handel Elektroniczny) i jego załącznikami w sprawie wykazów zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw, wykazów zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług, zastrzeżeń Strony UE dotyczących personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż, wykazów zobowiązań republik Strony AŚ dotyczących sprzedawców usług biznesowych oraz wykazów zobowiązań republik Strony AŚ w zakresie personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż.

zastosowaniu, standardowe klauzule umowne umocowane ustawą lub rozporządzeniem oraz włączone poprzez odpowiednie odniesienie do ogłoszeń i dokumentacji przetargowej, a także procedury dotyczące udzielania zamówień objętego niniejszą Umową oraz wszelkie zmiany do nich w urzędowo wyznaczonych elektronicznych lub drukowanych środkach przekazu, które są szeroko rozpowszechnione i łatwo dostępne dla odbiorców;

- b) przedkłada, na wniosek drugiej Strony, dalsze informacje dotyczące stosowania takich przepisów;
- c) dołącza w formie dodatku 2 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania informacji o zamówieniach) do załącznika XVI wykaz elektronicznych lub drukowanych środków przekazu, na łamach których Strona publikuje informacje opisane w lit. a); oraz
- d) dołącza w formie dodatku 3 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania ogłoszeń) do załącznika XVI wykaz elektronicznych środków przekazu, w których Strona publikuje ogłoszenia wymagane w art. 213, art. 215 ust. 4 i w art. 223 ust. 2.

2. Strona AŚ dokłada wszelkich możliwych starań, by stworzyć pojedynczy punkt dostępu na poziomie regionalnym. Strona UE zapewnia pomoc techniczną i finansową w celu stworzenia, wdrożenia i utrzymania takiego pojedynczego punktu dostępu. Tego rodzaju współpraca została omówiona w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) niniejszej Umowy. Wykonanie niniejszego postanowienia jest uwarunkowane realizacją inicjatywy w sprawie pomocy technicznej i finansowej na rzecz stworzenia, wdrożenia i utrzymania pojedynczego punktu dostępu na poziomie Ameryki Środkowej.

3. Każda ze Stron bezwzględnie informuje drugą Stronę o wszelkich zmianach informacji wymienionych przez nią w dodatku 2 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania informacji o zamówieniach) lub dodatku 3 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania ogłoszeń) do załącznika XVI.

Artykuł 213

Publikacja ogłoszeń

Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień

1. W przypadku każdorazowego udzielania zamówień objętego niniejszą Umową, z wyjątkiem okoliczności opisanych w art. 220, podmiot zamawiający publikuje ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień w odpowiednich środkach masowego przekazu wymienionych w dodatku 3 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania ogłoszeń) do załącznika XVI. Każde takie ogłoszenie zawiera informacje określone w dodatku 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień) do załącznika XVI. Ogłoszenia te są dostępne za pomocą środków elektronicznych, nieodpłatnie, za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu, jeżeli takowe istnieją.

Ogłoszenie o planowanym udzieleniu zamówień

2. Zachęca się podmioty zamawiające do publikowania jak najwcześniej w każdym roku ogłoszenia dotyczącego planowanego udzielania zamówień (zwanego dalej „ogłoszeniem o planowanym udzieleniu zamówień”). Ogłoszenie to określa przedmiot zamówień oraz przybliżoną datę publikacji ogłoszenia o zamiarze udzielania zamówień lub przybliżony termin, w którym dane postępowanie o udzielenie zamówienia może zostać przeprowadzone.

3. Podmiot zamawiający może, o ile tak stanowi prawodawstwo krajowe, wykorzystać ogłoszenie o planowanym udzieleniu zamówień jako ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień pod warunkiem, że zawiera ono wszystkie dostępne informacje, określone w dodatku 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień), oraz oświadczenie, że zainteresowani dostawcy muszą poinformować podmiot zamawiający o swoim zainteresowaniu zamówieniem.

Artykuł 214

Warunki udziału

1. Podmiot zamawiający określa wyłącznie takie warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, które są niezbędne do zapewnienia zdolności prawnych i finansowych oraz możliwości handlowych i technicznych dostawcy potrzebnych do przyjęcia odnośnego zamówienia.

2. Oceniając, czy dostawca spełnia warunki udziału, podmiot zamawiający ocenia możliwości finansowe, handlowe i techniczne dostawcy na podstawie jego działalności gospodarczej na terytorium Strony podmiotu zamawiającego oraz poza jego granicami i nie może nałożyć warunku określającego, że aby dostawca mógł uczestniczyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia, musi wykazać, że wcześniej otrzymał przynajmniej jedno zamówienie od podmiotu zamawiającego pochodzącego z danej Strony lub że posiada on doświadczenie w prowadzeniu robót na terytorium tej Strony.

3. Dokonując takiej oceny podmiot zamawiający bierze pod uwagę warunki, które wcześniej określił w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej.

4. Podmiot zamawiający może wykluczyć dostawcę z powodów takich jak upadłość, składanie fałszywych oświadczeń, znaczące niewypełnianie istotnych wymogów lub zobowiązań w ramach wcześniejszego zamówienia lub wcześniejszych zamówień, skazanie wyrokiem sądu za poważne przestępstwo lub innym orzeczeniem dotyczącym poważnego wykroczenia, naruszenie etyki zawodowej, zaległości podatkowe lub podobne przyczyny.

Każda Strona może przyjąć, na czas nieokreślony lub ograniczony, lub utrzymywać, bezterminowo lub przez czas określony, procedury uniemożliwiające uczestnictwo w postępowaniach o udzielenie zamówienia Strony w odniesieniu do dostawców, którzy zdaniem danej Strony brali udział w oszustwach lub działaniach nielegalnych dotyczących udzielania zamówień. Strona wskazuje, na wniosek drugiej Strony i w możliwym zakresie, dostawców, którzy zgodnie z wymienionymi procedurami nie kwalifikują się do uczestnictwa w udzieleniu zamówień oraz, w stosownych przypadkach, Strony wymieniają informacje dotyczące tych dostawców lub oszustw lub działań nielegalnych.

5. Podmiot zamawiający może wezwać oferenta do wskazania w jego ofercie części zamówienia, której wykonanie zamierza zlecić osobom trzecim oraz podania proponowanych podwykonawców. Wskazanie takie pozostaje bez uszczerbku dla kwestii odpowiedzialności głównego wykonawcy.

Artykuł 215

Kwalifikowanie lub rejestrowanie dostawców

Przetarg ograniczony

1. W przypadku gdy podmiot zamawiający zamierza skorzystać z procedury przetargu ograniczonego, wówczas:

a) umieszcza w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówień co najmniej informacje określone w pkt. 1 dodatku 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień) do załącznika XVI i wzywa dostawców do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału; oraz

b) przed rozpoczęciem okresu składania ofert udostępni kwalifikującym się lub zarejestrowanym dostawcom co najmniej informacje określone w pkt. 2 dodatku 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień) do załącznika XVI.

2. Podmiot zamawiający uznaje, że dostawcy kwalifikujący się to wszyscy dostawcy krajowi oraz dostawcy drugiej Strony, którzy spełniają warunki udziału w określonym postępowaniu o udzielenie zamówienia, o ile podmiot zamawiający nie określi w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówień ograniczeń co do liczby dostawców, którzy zostaną dopuszczeni do złożenia oferty, oraz kryteriów wyboru ograniczonej liczby dostawców.

3. Jeżeli dokumentacja przetargowa nie jest podana do wiadomości publicznej od dnia publikacji ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1, podmiot zamawiający gwarantuje, że dokumenty te zostaną udostępnione równocześnie wszystkim kwalifikującym się dostawcom wybranym zgodnie z ust. 2.

Wykaz dostawców

4. Podmiot zamawiający może utrzymywać wykaz dostawców pod warunkiem, że raz do roku publikowane jest ogłoszenie o możliwości składania wniosków o wpisanie do wykazu, skierowane do zainteresowanych dostawców, a jeżeli publikowane jest ono za pomocą środków elektronicznych, wówczas jest stale dostępne za pomocą odpowiedniego nośnika wymienionego w dodatku 3 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania ogłoszeń) do załącznika XVI. Każde takie ogłoszenie zawiera informacje określone w dodatku 5 (Ogłoszenie skierowane do zainteresowanych dostawców dotyczące składania wniosków o wpisanie do wykazu dostawców) do załącznika XVI.

5. Niezależnie od postanowień ust. 4, w przypadku gdy wykaz obowiązuje przez trzy lata lub krócej, podmiot zamawiający może opublikować ogłoszenie, o którym mowa w wymienionym wyżej ustępie, tylko raz, na początku okresu obowiązywania wykazu, pod warunkiem, że w ogłoszeniu podano okres jego obowiązywania oraz że nie będą publikowane kolejne ogłoszenia.

6. Podmiot zamawiający umożliwia dostawcom złożenie wniosku o wpisanie do wykazu dostawców w każdym momencie oraz wpisuje, w możliwie krótkim terminie, do wykazu wszystkich dostawców spełniających odpowiednie wymagania.

7. Podmiot zamawiający może, jeżeli tak stanowi prawodawstwo danej Strony, wykorzystywać ogłoszenie skierowane do dostawców dotyczące składania wniosków o wpisanie do wykazu dostawców jako ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień, pod warunkiem że:

- a) ogłoszenie publikowane jest zgodnie z ust. 4 i zawiera informacje wymagane zgodnie z dodatkiem 5 (Ogłoszenie skierowane do zainteresowanych dostawców dotyczące składania wniosków o wpisanie do wykazu dostawców) oraz wszelkie dostępne informacje wymagane zgodnie z dodatkiem 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień) do załącznika XVI, a także zawiera oświadczenie, że ogłoszenie to stanowi ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień;
- b) podmiot zamawiający bezzwłocznie przekazuje dostawcom, którzy poinformowali go o swoim zainteresowaniu danym zamówieniem, wystarczające informacje umożliwiające im zweryfikowanie zainteresowania zamówieniem, w tym wszystkie pozostałe informacje wymagane zgodnie z dodatkiem 4 (Ogłoszenie o zamiarze udzielania zamówień) do załącznika XVI, o ile informacje te są dostępne;
- c) dostawca, który wystąpił z wnioskiem o umieszczenie w wykazie dostawców zgodnie z ust. 6, może być dopuszczony do złożenia oferty w ramach danego zamówienia, jeżeli podmiot zamawiający ma wystarczająco dużo czasu na ustalenie, czy dostawca spełnia warunki udziału.

8. Podmiot zamawiający bezzwłocznie informuje każdego dostawcę, który złożył wniosek o dopuszczenie do udziału lub o wpisanie do wykazu dostawców, o swojej decyzji w sprawie wniosku.

9. W przypadku gdy podmiot odrzuca wniosek dostawcy o zakwalifikowanie do udziału lub o wpisanie do wykazu dostawców, przestaje uznawać dostawcę za kwalifikującego się lub usuwa go z wykazu dostawców, podmiot ten bezzwłocznie informuje dostawcę o tym fakcie i na odpowiedni jego wniosek przekazuje dostawcy pisemne uzasadnienie swojej decyzji.

10. Strony wskazują w sekcji F (Uwagi ogólne) dodatku I (Zakres) do załącznika XVI, które podmioty mogą korzystać z wykazu dostawców.

Artykuł 216

Specyfikacje techniczne

1. Podmiot zamawiający nie opracowuje, nie przyjmuje ani nie stosuje jakichkolwiek specyfikacji technicznych ani nie ustanawia procedur oceny zgodności, jeżeli mają one na celu stworzenie niepotrzebnych utrudnień w handlu międzynarodowym lub jeżeli mają one taki skutek.
2. Ustanawiając specyfikacje techniczne dla zamawianych towarów lub usług, w stosownych przypadkach podmiot zamawiający:
 - a) określa specyfikacje techniczne dotyczące sposobu wykonania oraz wymogów funkcjonalnych, a nie projektu ani opisowych cech charakterystycznych; oraz

- b) przygotowuje specyfikacje techniczne na podstawie norm międzynarodowych, jeżeli takie istnieją; w innym wypadku wykorzystuje do tego celu krajowe przepisy techniczne, uznane normy krajowe lub przepisy budowlane.

3. W przypadku gdy w specyfikacji technicznej określony jest projekt lub charakterystyka opisowa, podmiot zamawiający wskazuje w stosownych przypadkach, że uwzględni oferty dotyczące równoważnych towarów lub usług, które wyraźnie spełniają wymogi udzielania zamówień poprzez uwzględnienie w dokumentacji przetargowej takich słów jak „lub równoważny”.

4. Podmiot zamawiający nie narzuca specyfikacji technicznych, które wymagają lub odwołują się do konkretnego znaku towarowego lub fabrycznego, patentu, praw autorskich, wzoru lub typu, pochodzenia, producenta lub dostawcy, chyba że nie istnieje inna metoda wystarczająco dokładnego lub zrozumiałego opisu wymogów zamówienia i pod warunkiem, że w dokumentacji przetargowej podmiot zamawiający zawarł słowa takie jak „lub równoważny”.

5. Podmiot zamawiający nie zwraca się – w sposób naruszający zasady konkurencji – o porady, które mogłyby zostać wykorzystane podczas przygotowania lub przyjmowania specyfikacji technicznych dla danego zamówienia, od osób mogących mieć interes handlowy związany z tym zamówieniem, ani takich porad nie przyjmuje.

6. Dla większej pewności należy podkreślić, że celem niniejszego artykułu nie jest uniemożliwienie podmiotowi zamawiającemu opracowania, przyjęcia lub stosowania specyfikacji technicznych służących promowaniu ochrony zasobów naturalnych lub środowiska.

Artykuł 217

Dokumentacja przetargowa

1. Podmiot zamawiający zapewnia dostawcom dokumentację przetargową zawierającą wszelkie informacje potrzebne im do przygotowania i złożenia oferty. O ile w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówień nie określono inaczej, dokumentacja ta zawiera pełny opis wymogów określonych w dodatku 8 (Dokumentacja przetargowa) do załącznika XVI.

2. W odpowiedzi na wniosek podmiot zamawiający bezzwłocznie przekazuje dokumentację przetargową wszystkim dostawcom biorącym udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz odpowiada na wszelkie uzasadnione wnioski dostawców uczestniczących w postępowaniu o udzielenie zamówienia dotyczące istotnych informacji, pod warunkiem że informacje te nie dają dostawcy przewagi nad konkurentami uczestniczącymi w danym postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz z zastrzeżeniem, że wniosek został złożony w odpowiednim terminie.

3. W przypadku gdy podczas postępowania o udzielenie zamówienia podmiot zamawiający zmienia kryteria lub wymogi ustalone w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówień lub dokumentacji przetargowej przekazanej uczestniczącym dostawcom, podmiot ten przedkłada wszelkie takie zmiany na piśmie:

- a) wszystkim dostawcom biorącym udział w postępowaniu w momencie zmiany tych informacji, jeżeli są oni znani, a w pozostałych przypadkach w ten sam sposób, w jaki przekazane zostały pierwotne informacje; oraz
- b) w odpowiednim czasie, tak aby umożliwić wspomnianym dostawcom zmianę i ponowne złożenie poprawionych ofert, stosownie do sytuacji.

Artykuł 218

Terminy

Podmiot zamawiający, zgodnie z własnymi potrzebami, zapewnia dostawcom wystarczająco dużo czasu na przygotowanie i złożenie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz składania ofert, z uwzględnieniem takich czynników jak charakter i stopień złożoności zamówienia, zakres przewidywanego podzlecenia oraz czas potrzebny na przekazanie ofert z zagranicy i z kraju, jeśli nie używa się środków komunikacji elektronicznej. Wspomniane wyżej terminy, łącznie z ich ewentualnym przedłużeniem, są jednakowe dla wszystkich zainteresowanych lub biorących udział w postępowaniu dostawców. Odpowiednie terminy zostały określone w dodatku 6 (Terminy) do załącznika XVI.

Artykuł 219

Negocjacje

1. Każda Strona może umocować swoje podmioty zamawiające do prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia poprzez procedury negocjacyjne, w następujących przypadkach:

- a) w ramach postępowań o udzielenie zamówienia, w przypadku których wskazały one taki zamiar w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówień lub
- b) jeżeli z oceny wynika, że żadna z ofert nie jest wyraźnie najkorzystniejsza w odniesieniu do szczegółowych kryteriów oceny określonych w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej.

2. Podmiot zamawiający:

- a) zapewnia, aby każdy przypadek wykluczenia dostawcy uczestniczącego w negocjacjach był zgodny z kryteriami oceny określonymi w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej; oraz
- b) w stosownych przypadkach po zakończeniu negocjacji wyznacza wspólny termin dla pozostałych dostawców na złożenie nowych lub poprawionych ofert.

Artykuł 220

Zastosowanie procedury przetargu bezpośredniego lub innych równoważnych postępowań o udzielenie zamówienia

1. Pod warunkiem że postępowanie o udzielenie zamówienia nie jest wykorzystywane do celów unikania konkurencji, podmiot zamawiający może udzielać zamówień w drodze przetargu bezpośredniego lub innych równoważnych postępowań o udzielenie zamówienia w następujących okolicznościach:

- a) jeżeli:

(i) nie złożono żadnej oferty lub żaden dostawca nie zgłosił wniosku o dopuszczenie do udziału;

(ii) nie złożono ofert zgodnych z istotnymi wymogami dokumentacji przetargowej;

(iii) żaden z dostawców nie spełniał warunków udziału lub

(iv) stwierdzono znowę w przygotowaniu złożonych ofert;

pod warunkiem że wymogi dokumentacji przetargowej nie zostały zmienione w istotnym stopniu;

b) jeżeli ze względu na dzieła sztuki lub z przyczyn związanych z ochroną wyłącznych praw własności intelektualnej, takich jak patenty czy też prawa autorskie, lub ze względu na informacje zastrzeżone lub w sytuacji, gdy z przyczyn technicznych nie istnieje konkurencja, towary lub usługi mogą być dostarczane jedynie przez określonego dostawcę i nie istnieje żadna możliwa do zaakceptowania alternatywa lub substytut;

c) w przypadku dodatkowych dostaw zapewnionych przez pierwotnego dostawcę towarów lub usług, które nie zostały uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, jeżeli zmiana dostawcy dodatkowych towarów lub usług:

(i) jest niemożliwa z powodów ekonomicznych lub technicznych, takich jak wymogi dotyczące wymienności lub interoperacyjności w połączeniu z istniejącym sprzętem, oprogramowaniem, usługami lub instalacjami zamówionymi w ramach pierwotnego zamówienia; oraz

(ii) spowodowałyby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla podmiotu zamawiającego;

d) w przypadku towarów nabywanych na giełdach towarowych;

e) jeżeli podmiot zamawiający zamawia prototyp lub pierwszy towar lub usługę opracowane na jego zlecenie w trakcie i do celów danego zamówienia na realizację badań, eksperymentów, studiów lub oryginalnego opracowania. Po realizacji takich zamówień, kolejne zamówienia na towary lub usługi podlegają postanowieniom niniejszego tytułu;

f) jeżeli dodatkowe usługi budowlane, które nie były objęte pierwotnym zamówieniem, ale które mieściły się w ramach celów początkowej dokumentacji przetargowej, z uwagi na nieprzewidywalne okoliczności, stały się niezbędne do zakończenia usług budowlanych określonych w tej dokumentacji. Całkowita wartość zamówień udzielonych w celu realizacji dodatkowych usług budowlanych nie może jednak przekroczyć pięćdziesięciu procent wartości pierwotnego zamówienia.

g) w zakresie w jakim jest to bezwzględnie konieczne, ze względu na nadzwyczaj pilny charakter sprawy, w wyniku zaistnienia nieprzewidzianych przez podmiot zamawiający okoliczności, towary lub usługi nie mogły być uzyskane w terminie w drodze przetargu nieograniczonego, a zastosowanie takiego przetargu wyrządziłoby istotną szkodę podmiotowi zamawiającemu, programowym obowiązkiem podmiotu lub Stronie;

- h) jeżeli zamówienie jest udzielane zwycięzcy konkursu na najlepszy projekt, pod warunkiem że konkurs został zorganizowany zgodnie z zasadami niniejszego tytułu, a uczestnicy byli oceniani przez niezależne jury, przy założeniu że zwycięzcy zostanie udzielone zamówienie na projekt lub
- i) w przypadkach określonych przez każdą Stronę w sekcji F (Uwagi ogólne) dodatku 1 (Zakres) do załącznika XVI.

2. Podmiot zamawiający prowadzi dokumentację lub sporządza pisemny raport z odpowiednim uzasadnieniem dla każdego zamówienia udzielonego zgodnie z ust. 1.

Artykuł 221

Aukcje elektroniczne

Jeżeli podmiot zamawiający zamierza przeprowadzić postępowanie o udzielenie zamówienia objęte niniejszą Umową za pomocą aukcji elektronicznej, przed rozpoczęciem aukcji podmiot ten udostępnia każdemu uczestnikowi:

- a) metodę automatycznej oceny wraz ze wzorem matematycznym, który został opracowany na podstawie kryteriów oceny określonych w dokumentacji przetargowej i który zostanie wykorzystany do utworzenia automatycznego rankingu ofert lub zmiany kolejności ofert w rankingu podczas aukcji;
- b) wyniki wstępnej oceny poszczególnych elementów oferty, jeżeli zamówienie ma zostać udzielone na podstawie najkorzystniejszej oferty; oraz
- c) inne istotne informacje dotyczące sposobu przeprowadzenia aukcji.

Artykuł 222

Rozpatrywanie ofert oraz udzielanie zamówień

1. Podmiot zamawiający przyjmuje, otwiera i rozpatruje wszystkie oferty zgodnie z procedurami gwarantującymi uczciwy i bezstronny przebieg postępowania o udzielenie zamówienia oraz poufność ofert.

2. Do celów udzielenia zamówienia rozpatrywane są jedynie oferty złożone na piśmie, które w momencie otwarcia ofert spełniają istotne wymogi zawarte w dokumentacji przetargowej oraz, w stosownych przypadkach, w ogłoszeniach, i które zostały złożone przez dostawcę spełniającego warunki udziału.

3. Z wyjątkiem sytuacji, gdy podmiot zamawiający stwierdza, że udzielenie zamówienia nie leży w interesie publicznym, udziela on zamówienia dostawcy, który zgodnie z jego ustaleniami ma możliwość spełnienia warunków zamówienia i który – wyłącznie na podstawie oceny kryteriów określonych w ogłoszeniach i dokumentacji przetargowej – przedstawił najkorzystniejszą ofertę lub – gdy cena stanowi jedyne kryterium – zaferował najniższą cenę.

4. W przypadku gdy podmiot zamawiający otrzymuje ofertę zawierającą cenę, która jest niewspółmiernie niska w porównaniu z cenami w innych złożonych ofertach, może skonsultować się z dostawcą, aby sprawdzić, czy spełnia on warunki udziału i jest zdolny do wypełnienia warunków zamówienia.

Artykuł 223

Przejrzystość informacji związanych z zamówieniami

1. Podmiot zamawiający bezzwłocznie informuje dostawców biorących udział w postępowaniu o swojej decyzji dotyczącej udzielenia zamówienia, a na odpowiedni wniosek przekazuje taką informację na piśmie. Z zastrzeżeniem art. 224 ust. 2 i 3 podmiot zamawiający na odpowiedni wniosek przedstawia dostawcom, którym nie udzielono zamówienia, wyjaśnienie powodów, dla których ich oferty nie zostały wybrane, oraz czynniki przemawiające na korzyść oferty wybranego dostawcy.

2. Po udzieleniu każdego zamówienia objętego niniejszym tytułem podmiot zamawiający publikuje, jak najwcześniej oraz zgodnie z terminami określonymi w prawodawstwie każdej ze Stron, ogłoszenie we właściwych drukowanych lub elektronicznych środkach przekazu wymienionych w dodatku 3 (Wykorzystanie środków masowego przekazu do publikowania ogłoszeń) do załącznika XVI. W przypadku wykorzystania wyłącznie drogi elektronicznej informacje pozostają dostępne przez odpowiednio długi okres. Takie ogłoszenie zawiera przynajmniej informacje określone w dodatku 7 (Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia) do załącznika XVI.

Artykuł 224

Ujawnianie informacji

1. Na wniosek drugiej Strony, każda Strona bezzwłocznie przedstawia wszelkie odpowiednie informacje o rozstrzygnięciu postępowania o udzielenie zamówienia objęte niniejszą Umową w celu ustalenia, czy było ono przeprowadzone zgodnie z zasadami niniejszego tytułu. W przypadkach gdy ujawnienie tego rodzaju informacji mogłoby naruszyć konkurencję w ramach kolejnych przetargów, Strona otrzymująca informacje nie ujawnia ich jakimkolwiek dostawcom bez zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody Strony, która przekazała informacje.

2. Niezależnie od innych postanowień niniejszego tytułu Strony, łącznie z ich podmiotami zamawiającymi, nie udzielają dostawcom informacji, które mogłyby naruszyć uczciwą konkurencję między nimi.

3. Postanowienia niniejszego tytułu nie mogą być interpretowane w sposób, który wymagałby od Strony, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, władzami i organami odwoławczymi, ujawnienia informacji poufnych, jeżeli ich ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa, mogłoby naruszyć uczciwą konkurencję między dostawcami, naruszyłoby uzasadnione interesy handlowe osób zainteresowanych, w tym przysługujące im prawa własności intelektualnej, bądź byłyby sprzeczne z interesem publicznym w innych aspektach.

Artykuł 225

Krajowe procedury odwoławcze

1. Każda Strona ustanawia lub utrzymuje sprawną, skuteczną, przejrzystą i niedyskryminacyjną procedurę odwoławczą na drodze administracyjnej lub sądowej, w ramach której dostawca, który jest lub był zainteresowany danym zamówieniem, może wnieść odwołanie w związku z obowiązkami Strony i jej podmiotów na mocy niniejszego tytułu powstałymi w kontekście udzielania zamówień objętego niniejszą Umową. Zasady proceduralne dotyczące wszystkich odwołań są sporządzane na piśmie i powszechnie udostępniane.

2. Każda Strona może określić w swoim prawodawstwie krajowym, że w przypadku skargi dostawcy powstałej w kontekście udzielania zamówień objętego niniejszą Umową, Strona ta zachęca swój podmiot zamawiający oraz dostawcę do rozstrzygnięcia przedmiotu skargi w drodze konsultacji. Podmiot zamawiający w sposób bezstronny i bez zbędnej zwłoki rozpatruje wszelkie tego rodzaju skargi, tak aby nie utrudniać dostawcy udziału w bieżącym lub przyszłym udzielaniu zamówień oraz nie naruszyć jego prawa do ubiegania się o środki naprawcze w ramach procedury odwoławczej na drodze administracyjnej lub sądowej.

3. Każdemu dostawcy zapewnia się wystarczająco dużo czasu na przygotowanie i złożenie odwołania, w każdym wypadku nie mniej niż dziesięć dni od momentu, kiedy zapoznał się lub powinien się zapoznać z podstawą odwołania.

4. Każda ze Stron powołuje lub wyznacza przynajmniej jeden bezstronny organ administracyjny lub sądowy, niezależny od jego podmiotów zamawiających, który przyjmuje i rozpatruje odwołania złożone przez dostawców w kontekście udzielania zamówień objętego niniejszą Umową.

5. W przypadku gdy odwołanie zostaje wstępnie rozpatrzone przez podmiot inny niż organ, o którym mowa w ust. 4, dana Strona zapewnia, aby dostawca mógł złożyć odwołanie od pierwotnej decyzji do bezstronnego organu administracyjnego lub sądowego, niezależnego od podmiotu zamawiającego, którego zamówienie stanowi przedmiot odwołania. Organ odwoławczy inny niż sąd poddawany jest kontroli sądowej lub stosuje gwarancje proceduralne dzięki którym:

- a) podmiot zamawiający udziela pisemnej odpowiedzi na odwołanie i przekazuje wszystkie istotne dokumenty organowi odwoławczemu;
- b) uczestnicy postępowania (zwani dalej „uczestnikami”) mają prawo do wysłuchania, zanim organ odwoławczy podejmie decyzję w sprawie odwołania;
- c) uczestnicy mają prawo do reprezentacji i pomocy prawnej;
- d) uczestnicy mają prawo do brania udziału w całym postępowaniu; oraz
- e) decyzje lub zalecenia dotyczące odwołań składanych przez dostawców są wydawane w rozsądnym krótkim czasie, na piśmie, wraz z wyjaśnieniem podstawy każdej decyzji lub zalecenia.

6. Każda Strona przyjmuje lub utrzymuje procedury dotyczące:

- a) szybkich środków tymczasowych służących zapewnieniu dostawcy możliwości udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Tego rodzaju środki tymczasowe mogą skutkować zawieszeniem postępowania o udzielenie zamówienia. Jednakże procedury mogą stanowić, że przy podejmowaniu decyzji o tym, czy środki te powinny zostać zastosowane, można wziąć pod uwagę nadrzędne negatywne skutki dla

zainteresowanych stron, w tym dla interesu publicznego. Uzasadnienie braku działań musi być przedstawione na piśmie; oraz

- b) działań naprawczych lub rekompensaty za stratę lub poniesione szkody, zgodnie z prawodawstwem każdej ze Stron, w przypadku gdy organ odwoławczy ustalił, że doszło do naruszenia lub nieprzestrzegania postanowień określonego w ust. 1.

Artykuł 226

Zmiany i sprostowania związane z zakresem

1. Strona UE rozstrzyga kwestie związane ze zmianami i sprostowaniami zakresu poprzez dwustronne negocjacje z każdą zainteresowaną republiką Strony AŚ. Podobnie, każda zainteresowana republika Strony AŚ rozstrzyga kwestie związane ze zmianami i sprostowaniami do zakresu poprzez dwustronne negocjacje ze Stroną UE.

W przypadku gdy dana Strona zamierza zmienić zakres udzielania zamówień na podstawie niniejszego tytułu, Strona ta:

- a) powiadamia pisemnie drugą Stronę lub zainteresowane Strony; oraz
 - b) przedstawia w powiadomieniu propozycję odpowiednich wyrównań dla drugiej Strony w celu utrzymania zakresu, porównywalnego do tego, który istniał przed wprowadzeniem zmian.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 lit. b) Strona nie musi zapewnić wyrównań jeżeli:
- a) chodzi o niewielką zmianę lub sprostowanie natury czysto formalnej lub
 - b) proponowana zmiana dotyczy podmiotu, którego dana Strona już faktycznie nie kontroluje i nie wywiera na niego wpływu.

Strony mogą dokonywać niewielkich zmian lub sprostowań natury czysto formalnej do swojego zakresu na podstawie niniejszego tytułu, zgodnie z postanowieniami części IV tytułu XIII (Zadania szczególne organów ustanowionych na podstawie niniejszej Umowy dotyczące spraw handlowych) niniejszej Umowy.

3. Jeżeli Strona UE lub zainteresowana republika Strony AŚ nie zgadza się, że:

- a) wyrównanie proponowane zgodnie z ust. 1 lit. b) jest wystarczające, by utrzymać porównywalny poziom wspólnie uzgodnionego zakresu stosowania.
- b) proponowana zmiana stanowi niewielką poprawkę lub sprostowanie określone w ust. 2 lit. a) lub
- c) proponowana zmiana dotyczy podmiotu, którego dana Strona już faktycznie nie kontroluje i na który nie wywiera wpływu, jak określono w ust. 2 lit. b),

musi zgłosić sprzeciw na piśmie w terminie trzydziestu dni od otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 lub uznaje się, że wyraziła zgodę na wyrównanie lub proponowaną zmianę, w tym do celów części IV tytuł X (Rozstrzygnięcie sporów) niniejszej Umowy. 4. W przypadku gdy Strony zgadzają się na proponowaną zmianę, sprostowanie lub niewielką poprawkę, włącznie z sytuacją, gdy nie zgłoszono sprzeciwu w terminie trzydziestu dni zgodnie z ust. 3, zmiany są dokonywane zgodnie z postanowieniami ust. 6.

5. Strona UE i każda republika Strony AŚ mogą w każdym momencie rozpocząć negocjacje dwustronne dotyczące rozszerzenia dostępu do rynku, wzajemnie przyznanego na mocy niniejszego tytułu, zgodnie z odpowiednimi uzgodnieniami instytucjonalnymi i proceduralnymi przewidzianymi w niniejszej Umowie.

6. Rada Stowarzyszenia zmienia odpowiednie części sekcji A, B lub C w dodatku 1 (Zakres) do załącznika XVI w celu odzwierciedlenia wszelkich zmian uzgodnionych przez Strony, technicznych sprostowań lub niewielkich poprawek.

Artykuł 227

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie zamówień publicznych

Strony uzgadniają, że sprzyjanie wzajemnej współpracy i inicjatywom pomocy technicznej w kwestiach odnoszących się do zamówień publicznych leży w ich wspólnym interesie. Mając to na uwadze, Strony określiły szereg działań w zakresie współpracy, które są wymienione w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 58 niniejszej Umowy.

TYTUŁ VI

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

ROZDZIAŁ I

Cele i zasady

Artykuł 228

Cele

Celami niniejszego rozdziału są:

- a) zapewnienie odpowiedniej i skutecznej ochrony praw własności intelektualnej na terytoriach Stron z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej i potrzeb społecznych lub kulturowych każdej ze Stron;
- b) promowanie i sprzyjanie transferowi technologii między regionami w celu umożliwienia tworzenia solidnej i trwałej bazy technologicznej w republikach Strony AŚ; oraz
- c) wspieranie współpracy technicznej i finansowej w obszarze praw własności intelektualnej między oboma regionami.

Artykuł 229

Charakter i zakres zobowiązań

1. Strony zapewniają wystarczające i skuteczne wykonanie umów międzynarodowych dotyczących własności intelektualnej, których są stronami, włącznie z Porozumieniem w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (zwanym dalej „porozumieniem TRIPS”). Postanowienia niniejszego tytułu uzupełniają i szczegółowo określają prawa i obowiązki Stron zgodnie z porozumieniem TRIPS i innymi umowami międzynarodowymi w dziedzinie własności intelektualnej.

2. Własność intelektualna i zdrowie publiczne:

a) Strony uznają znaczenie Deklaracji dauhańskiej w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego, przyjętej przez konferencję ministerialną WTO w dniu 14 listopada 2001 r. Interpretując i wykonując prawa i obowiązki wynikające z niniejszego tytułu, Strony zapewniają zgodność z tą deklaracją;

b) Strony wnoszą wkład w wykonanie i przestrzeganie decyzji Rady Generalnej WTO z dnia 30 sierpnia 2003 r. w sprawie wykonania pkt. 6 deklaracji dauhańskiej w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego, jak również protokołu zmieniającego porozumienie TRIPS, sporządzonego w Genewie w dniu 6 grudnia 2005 r.

3. a) Do celów niniejszej Umowy prawa własności intelektualnej obejmują prawo autorskie, łącznie z prawem autorskim do programów komputerowych i baz danych oraz prawami pokrewnymi; prawa dotyczące patentów; znaki towarowe; nazwy handlowe; wzory przemysłowe; schematy-wzory (topografie) układów scalonych, oznaczenia geograficzne, wraz z nazwami pochodzenia; odmiany roślin oraz ochronę informacji niejawnych;

b) Do celów niniejszej Umowy, w odniesieniu do nieuczciwej konkurencji, ochrona zostanie przyznana zgodnie z art. 10bis Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej (akt sztokholmski, 1967 r.) (zwaną dalej „konwencją paryską”).

4. Strony potwierdzają suwerenne prawa Stron dotyczące ich zasobów naturalnych i dostępu do ich zasobów genetycznych zgodnie z postanowieniami Konwencji o różnorodności biologicznej (1992 r.). Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie stanowi przeszkody dla Stron we wprowadzaniu lub utrzymywaniu środków służących promowaniu ochrony różnorodności biologicznej, zrównoważonego wykorzystania jej części składowych oraz sprawiedliwego i godziwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych, zgodnie z postanowieniami wymienionej konwencji.

5. Strony uznają znaczenie poszanowania, ochrony i utrzymania wiedzy, innowacji oraz praktyk stosowanych przez tubylcze i lokalne społeczności, które wiążą się z tradycyjnymi praktykami dotyczącymi ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej.

Artykuł 230

Zasada najwyższego uprzywilejowania i traktowania narodowego

Zgodnie z art. 3 i 4 porozumienia TRIPS i z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tych postanowieniach, każda Strona przyznaje obywatelom drugiej Strony:

- a) traktowanie nie mniej korzystne od traktowania przyznanego swoim obywatelom w odniesieniu do ochrony własności intelektualnej; oraz
- b) wszelkie korzyści, udogodnienia, przywileje lub zwolnienia przyznane obywatelom jakiegokolwiek innego państwa w zakresie ochrony własności intelektualnej.

Artykuł 231

Transfer technologii

1. Strony zgadzają się na wymianę poglądów i informacji na temat swoich praktyk i polityk dotyczących transferu technologii, zarówno na swoich odpowiednich terytoriach, jak i z państwami trzecimi w celu opracowania środków ułatwiających przepływ informacji, partnerstwa biznesowe oraz udzielanie zezwoleń i podwykonawstwo. Szczególną uwagę zwraca się na warunki niezbędne dla stworzenia odpowiedniego otoczenia, umożliwiającego transfer technologii między Stronami, łącznie z takimi kwestiami jak m.in. rozwój kapitału ludzkiego i ramy prawne.

2. Strony uznają znaczenie edukacji i szkolenia zawodowego dla transferu technologii, który może być realizowany poprzez programy wymiany uniwersyteckiej, zawodowej lub biznesowej ukierunkowane na przekazywanie wiedzy między Stronami⁽¹⁾.

3. W stosownych przypadkach Strony podejmują działania mające na celu zapobieżenie praktykom lub warunkom udzielania licencji dotyczących praw własności intelektualnej lub ich kontrolę, jeżeli mogą one mieć negatywny wpływ na międzynarodowy transfer technologii oraz stanowić nadużycie praw własności intelektualnej przez posiadaczy praw lub nadużycie oczywistego nierównego dostępu do informacji w negocjowaniu licencji.

⁽¹⁾ Strona UE zachęca do tego, by wymiany akademickie przyjmowały formę grantów oraz by wymiany zawodowe i biznesowe przyjmowały formę praktyk w organizacjach Unii Europejskiej wspierających MŚP, rozwój przemysłów innowacyjnych oraz tworzenie klinik profesjonalnych, tak by zdobyta wiedza mogła być stosowana w regionie Ameryki Środkowej.

4. Strony uznają znaczenie tworzenia mechanizmów umacniających i wspierających inwestycje w republikach Strony AŚ, zwłaszcza w sektorach innowacyjnych i zaawansowanych technologii. Strona UE dokłada wszelkich starań, by oferować instytucjom i przedsiębiorstwom na swoim terytorium zachęty w celu promowania transferu technologii do instytucji i przedsiębiorstw republik Strony AŚ oraz sprzyjania takiemu transferowi, w taki sposób żeby umożliwić tym republikom stworzenie trwałej bazy technologicznej.

5. Działania mające na celu osiągnięcie celów ustanowionych w niniejszym artykule są wymienione w części III tytuł VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 55 niniejszej Umowy.

Artykuł 232

Wyczerpanie

Strony mają swobodę ustanowienia własnego systemu dotyczącego wyczerpania praw własności intelektualnej, z zastrzeżeniem postanowień porozumienia TRIPS.

ROZDZIAŁ 2

Normy dotyczące praw własności intelektualnej

SEKCJA A

Prawa autorskie i prawa pokrewne

Artykuł 233

Przyznana ochrona

Strony przestrzegają postanowień:

- a) Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych (Rzym, 1961 r.) (zwaną dalej „konwencją rzymską”);
- b) Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych (z 1886 r., ostatnio zmienionej w 1979 r.) (zwaną dalej „konwencją berneńską”);
- c) Traktatu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej o prawie autorskim (Genewa, 1996 r.) (zwanego dalej „WCT”) oraz
- d) Traktatu o wykonaniach i fonogramach Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (Genewa, 1996 r.) (zwanego dalej „WPPT”);

Artykuł 234

Czas ochrony praw autorskich

Strony uzgadniają, że do celów ustalenia czasu ochrony praw autorskich, zasady ustalone w art. 7 i 7bis konwencji berneńskiej mają zastosowanie w zakresie ochrony utworów literackich i artystycznych, z zastrzeżeniem, że minimalny czas ochrony określony w art. 7 ust. 1, 2, 3, i 4 konwencji berneńskiej wynosi siedemdziesiąt lat.

Artykuł 235

Czas ochrony praw pokrewnych

Strony uzgadniają, że do celów ustalenia czasu ochrony praw wykonawców, producentów fonogramów i instytucji nadawczych, zastosowanie mają postanowienia określone w art. 14 konwencji rzymskiej, z zastrzeżeniem, że minimalny czas ochrony określony w art. 14 konwencji rzymskiej wynosi pięćdziesiąt lat.

Artykuł 236

Zbiorowe zarządzanie prawami

Strony uznają znaczenie funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania oraz ustanowienia porozumień między nimi w celu wzajemnego zapewnienia łatwiejszego dostępu do treści oraz dostarczania jej na terytoriach Stron, a także osiągnięcia wysokiego poziomu rozwoju w zakresie wykonywania ich zadań.

Artykuł 237

Nadawanie oraz przekaz publiczny⁽¹⁾

1. Do celów niniejszego postanowienia przekaz publiczny artystycznego wykonania lub fonogramu oznacza publiczne przekazywanie dźwięków artystycznego wykonania lub dźwięków lub reprezentacji dźwięków utrwalonych na fonogramie w jakikolwiek sposób inny niż nadawanie. Do celów niniejszego artykułu „przekaz publiczny” obejmuje publiczne odtwarzanie dźwięków lub reprezentacji dźwięków utrwalonych na fonogramie.

2. Zgodnie z prawodawstwem krajowym Strony nadają wykonawcom wyłączne prawo do umożliwiania lub zakazywania nadawania oraz przekazu publicznego ich wykonania, chyba, że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu.

3. Wykonawcom i producentom fonogramów przysługuje prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia za bezpośrednie lub pośrednie korzystanie z fonogramów opublikowanych w celach zarobkowych poprzez nadawanie lub jakikolwiek przekaz publiczny. W przypadku braku porozumienia

⁽¹⁾ Strona może utrzymać ograniczenia wprowadzone na podstawie konwencji rzymskiej i Traktatu WPPT o artystycznych wykonaniach i fonogramach w odniesieniu do praw nadanych w niniejszym artykule i nie powinno to być interpretowane jako naruszenie niniejszego postanowienia.

w tej sprawie między wykonawcami i producentami fonogramów Strony mogą określić warunki podziału wynagrodzenia między obie kategorie posiadaczy praw.

4. Strony zapewniają organizacjom nadawczym wyłączne prawo do umożliwiania lub zakazywania retransmisji drogą radiową oraz przekazu publicznego ich transmisji telewizyjnych, jeśli ten przekaz następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu.

5. Strony mogą przewidzieć w swoim prawodawstwie krajowym ograniczenia lub wyjątki od praw określonych w ust. 2, 3 i 4 tylko w pewnych szczególnych przypadkach, o ile nie stoi to w sprzeczności z możliwością normalnego korzystania z przedmiotu niniejszego artykułu i nie przynosi nieuzasadnionego uszczerbku zgodnym z prawem interesom posiadaczy praw.

SEKCJA B

Znaki towarowe

Artykuł 238

Umowy międzynarodowe

Unia Europejska i republiki Strony AŚ dokładają wszelkich możliwych starań, by:

- a) ratyfikować Protokół dotyczący Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków (Madryt, 1989 r.) lub przystąpić do niego oraz
- b) spełnić wymogi Traktatu o prawie dotyczącym znaku towarowego (Genewa, 1994 r.).

Artykuł 239

Procedura rejestracji

Strona UE i republiki Strony AŚ zapewniają system rejestracji znaków towarowych, w którym każda decyzja ostateczna, podjęta przez odpowiednią instytucję administracyjną działającą w obszarze znaków towarowych, jest uzasadniona i ma formę pisemną. Powody odmowy rejestracji znaku towarowego są przekazywane w formie pisemnej zgłaszającemu, który może zakwestionować taką odmowę i odwołać się od decyzji ostatecznej do sądu. Strona UE i republiki Strony AŚ wprowadzają także możliwość wniesienia sprzeciwu wobec zgłoszeń znaków towarowych. Takie postępowania sprzeciwowe są postępowaniami, w których wysłuchane zostają obydwie strony.

Artykuł 240

Znaki towarowe powszechnie znane

Artykuł 6bis konwencji paryskiej ma zastosowanie odpowiednio do towarów lub usług, które nie są identyczne lub podobne do

towarów lub usług identyfikowanych przez powszechnie znany znak towarowy, pod warunkiem, że używanie tego znaku towarowego w stosunku do tych towarów lub usług wskazywałoby na związek pomiędzy tymi towarami lub usługami i właścicielem znaku towarowego, a także pod warunkiem, że interesy właściciela znaku towarowego mogą doznać uszczerbku z powodu takiego użycia znaku. Dla większej pewności Strony mogą również stosować taką ochronę do nie zarejestrowanych powszechnie znanych znaków towarowych.

Artykuł 241

Wyjątki od praw związanych ze znakiem towarowym

Strony mogą ustanowić ograniczone wyjątki od praw z rejestracji znaku towarowego, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych. Takie wyjątki uwzględniają uzasadnione interesy właściciela zarejestrowanego znaku towarowego i osób trzecich.

SEKCJA C

Oznaczenia geograficzne

Artykuł 242

Postanowienia ogólne

1. Następujące postanowienia mają zastosowanie do uznania i ochrony oznaczeń geograficznych, które pochodzą z terytorium Stron.

2. Do celów niniejszej Umowy, oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium Strony lub regionu lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru.

Artykuł 243

Zakres

1. Strony potwierdzają prawa i obowiązki ustanowione w części II sekcja 3 porozumienia TRIPS.

2. Oznaczenia geograficzne Strony, które mają podlegać ochronie przez drugą Stronę, są objęte niniejszym artykułem jeżeli są uznane i zgłoszone jako takie w państwie pochodzenia.

Artykuł 244

System ochrony

1. Strony dysponują systemami ochrony oznaczeń geograficznych w swoich prawodawstwach lub wprowadzają je do momentu wejścia w życie niniejszej Umowy zgodnie z częścią V art. 353 ust. 5.

2. Prawodawstwo Stron zawiera następujące elementy:

- a) rejestr oznaczeń geograficznych chronionych na terytorium każdej ze Stron;
- b) postępowanie administracyjne pozwalające zweryfikować, czy oznaczenia geograficzne identyfikują towar jako

pochodzący z terytorium jednej ze Stron, regionu lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru;

- c) wymóg, by zarejestrowana nazwa odpowiadała danemu produktowi lub danym produktom, dla których sporządzono specyfikacje, które mogą być zmieniane wyłącznie w drodze właściwego postępowania administracyjnego;
- d) przepisy w zakresie kontroli mające zastosowanie do produkcji towaru lub towarów;
- e) prawo dla każdego podmiotu utworzonego na danym obszarze, który złoży wniosek do systemu kontroli, do używania nazwy chronionej, pod warunkiem, że produkt spełnia wymogi odpowiedniej specyfikacji;
- f) procedura publikacji wniosku, która umożliwia uwzględnienie uzasadnionych interesów poprzednich użytkowników danych nazw, bez względu na to, czy nazwy te są chronione jako forma własności intelektualnej, czy nie.

Artykuł 245

Uznane oznaczenia geograficzne

1. Do czasu wejścia w życie niniejszej Umowy, zgodnie z częścią V art. 353 ust. 5, Strony (!):

- a) zakończą procedury sprzeciwu i badania, przynajmniej w stosunku do tych zgłoszeń o ochronę oznaczeń geograficznych wymienionych w załączniku XVII (Wykaz nazw, które mają być stosowane do ochrony jako oznaczenia geograficzne na terytorium każdej ze Stron), wobec których nie wniesiono sprzeciwu lub w stosunku do których sprzeciw został odrzucony z powodów formalnych podczas krajowych postępowań rejestracyjnych;
- b) rozpoczną procedury dla udzielenia ochrony oznaczeń geograficznych wymienionych w załączniku XVII (Wykaz nazw, które mają być zgłoszone do ochrony jako oznaczenia geograficzne na terytorium każdej ze Stron), a terminy wniesienia sprzeciwów upłynęły w odniesieniu do tych zgłoszeń o ochronę oznaczeń geograficznych wymienionych w załączniku XVII, w stosunku do których wniesiono sprzeciw, i sprzeciwu te, w toku krajowych postępowań rejestracyjnych zostały *prima facie* uznane za merytoryczne;
- c) chronią oznaczenia geograficzne, na które została udzielona ochrona jako taka, zgodnie z poziomem ochrony ustanowionym w niniejszej Umowie.

(!) Zobowiązania w ust. 1 są uważane za wypełnione, jeżeli podczas obowiązujących procedur dotyczących ochrony nazwy jako oznaczenia geograficznego:

- a) decyzja administracyjna odrzuca rejestrację nazwy lub
- b) decyzja administracyjna zostaje zaskarżona przed organami sądowymi ustanowionymi na mocy prawa krajowego każdej ze Stron.

2. Na swoim pierwszym posiedzeniu Rada Stowarzyszenia przyjmuje decyzję włączającą do załącznika XVIII (Chronione oznaczenia geograficzne) wszystkie nazwy z załącznika XVII (Wykaz nazw, które mają być zgłoszone do ochrony jako oznaczenia geograficzne na terytorium każdej ze Stron), które są chronione jako oznaczenia geograficzne w wyniku pomyślnego badania przeprowadzonego przez właściwe organy krajowe lub regionalne Stron.

Artykuł 246

Przyznana ochrona

1. Oznaczenia geograficzne wymienione w załączniku XVIII (Chronione oznaczenia geograficzne), a także oznaczenia dodane na podstawie art. 247, są chronione co najmniej przed:

- a) stosowaniem jakichkolwiek środków w oznaczaniu lub przedstawianiu towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego tego towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia;
- b) stosowaniem chronionego oznaczenia geograficznego dla tych samych produktów, które nie pochodzą z miejsca wskazanego przez oznaczenie geograficzne, nawet jeśli wskazane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona jako, lub jeśli towarzyszy jej określenie takie jak: „styl”, „typ”, „imitacja”, „jak” lub tym podobne;
- c) wszelkimi innymi praktykami, które wprowadzają w błąd konsumenta co do prawdziwego pochodzenia produktu, lub każdym innym stosowaniem stanowiącym akt nieuczciwej konkurencji w sposób określony w art. 10bis konwencji paryskiej.

2. Oznaczenie geograficzne, na które została udzielona ochrona na terytorium jednej ze Stron zgodnie z procedurą na podstawie art. 245, nie może na terytorium tej Strony zostać uznane za rodzajowe, tak długo jak jest chronione jako oznaczenie geograficzne na terytorium Strony pochodzenia.

3. Jeżeli oznaczenie geograficzne zawiera nazwę uznaną za rodzajową na terytorium Strony, stosowanie takiej nazwy rodzajowej na odpowiednim towarze na terytorium tej Strony nie jest uznawane za sprzeczne z niniejszym artykułem.

4. W przypadku oznaczeń geograficznych innych niż dla wina i napojów spirytusowych, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie zobowiązuje Strony do zapobiegania ciągłemu i podobnemu stosowaniu konkretnego oznaczenia geograficznego drugiej Strony w związku z towarami lub usługami przez jej obywateli lub osoby mające tam siedziby, które używały takiego oznaczenia geograficznego w dobrej wierze i w sposób ciągły w odniesieniu do takich samych lub powiązanych towarów lub usług na terytorium tej Strony przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 247

Dodawanie nowych oznaczeń geograficznych

1. Strony zgadzają się na możliwość dodawania oznaczeń geograficznych dla win, napojów spirytusowych, produktów

rolnych i środków spożywczych, które mają być odpowiednio chronione na podstawie zasad i procedur ustanowionych w niniejszym tytule.

Takie oznaczenia geograficzne zostają włączone, w wyniku pomyślnego badania przeprowadzonego przez właściwe organy krajowe lub regionalne, do załącznika XVIII (Chronione oznaczenia geograficzne) zgodnie z odpowiednimi zasadami i procedurami dotyczącymi Rady Stowarzyszenia.

2. Data stosowania ochrony jest datą przekazania drugiej Stronie wniosku o ochronę oznaczenia geograficznego, pod warunkiem że formalne wymogi takich wniosków zostały spełnione.

Artykuł 248

Związek pomiędzy oznaczeniami geograficznymi a znakami towarowymi

1. Prawodawstwo Stron zapewnia odrzucenie zgłoszenia o rejestrację znaku towarowego, który odpowiada jakiegokolwiek sytuacji wymienionej w art. 246 dla produktów podobnych⁽¹⁾, jeżeli takiego zgłoszenia o rejestrację jest dokonano po dacie dokonania zgłoszenia o rejestrację oznaczenia geograficznego na danym terytorium⁽²⁾.

2. Podobnie Strony mogą, zgodnie ze swoim prawodawstwem krajowym lub regionalnym, określić powody odmowy ochrony oznaczeń geograficznych, włącznie z możliwością nie udzielenia ochrony oznaczeniu geograficznemu, jeżeli – w świetle renomy lub popularności znaku towarowego – ochrona mogłaby wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwej tożsamości produktu.

3. Strony utrzymują środki prawne umożliwiające każdej mającej uzasadniony interes osobie fizycznej lub prawnej złożenie wniosku o uchylenie lub unieważnienie rejestracji znaku towarowego lub oznaczenia geograficznego wraz z podaniem powodów dotyczących takiego wniosku.

Artykuł 249

Prawo używania oznaczeń geograficznych

W przypadku gdy oznaczenie geograficzne jest chronione na podstawie niniejszej Umowy na terytorium Strony innej niż Strona pochodzenia, używanie takiej chronionej nazwy nie podlega jakiegokolwiek rejestracji użytkowników na terytorium danej Strony.

Artykuł 250

Rozstrzygnięcie sporów

Żadna ze Stron nie może odwołać się od ostatecznej decyzji wydanej przez właściwy organ krajowy lub regionalny

⁽¹⁾ Do celów niniejszego artykułu republiki Strony AŚ uważają, że termin „produkt podobny” może być rozumiany jako „identyczny lub do złudzenia przypominający”.

⁽²⁾ W przypadku Strony UE, data zastosowania ochrony jest datą wejścia w życie niniejszej Umowy w odniesieniu do nazw wymienionych w załączniku XVII.

w zakresie rejestracji lub ochrony oznaczenia geograficznego, na podstawie części IV tytuł X (Rozstrzygnięcie sporów) niniejszej Umowy. Wszelkie skargi dotyczące ochrony oznaczenia geograficznego są przedkładane istniejącym organom sądowym ustanowionym na mocy prawodawstwa krajowego lub regionalnego każdej ze Stron.

SEKCJA D

Wzory przemysłowe

Artykuł 251

Umowy międzynarodowe

Unia Europejska i republiki Strony AŚ dokładają wszelkich starań w celu przystąpienia do Porozumienia haskiego dotyczącego międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych (akt genewski, 1999 r.).

Artykuł 252

Wymogi dotyczące ochrony

1. Strony zapewniają ochronę niezależnie stworzonych wzorów, które są nowe ⁽¹⁾ lub oryginalne.
2. Wzór jest uważany za nowy jeżeli różni się znacząco od znanego wzoru lub kombinacji znanych cech wzoru.
3. Ochronę wzoru uzyskuje się przez rejestrację, na mocy której uprawniony nabywa prawa wyłączne zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu. Każda Strona może postanowić, że niezarejestrowane wzory udostępnione publicznie są przedmiotem praw wyłącznych jedynie gdy zakwestionowane użycie jest rezultatem powielenia wzoru chronionego.

Artykuł 253

Wyjątki

1. Strony mogą ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów, pod warunkiem że takie wyjątki nie będą bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów i nie będą bezzasadnie naruszały prawnie uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc także pod uwagę prawnie uzasadnione interesy osób trzecich.
2. Ochrona wzoru nie obejmuje wzorów podyktowanych głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.
3. Wzór nie nadaje praw, jeżeli jest sprzeczny z porządkiem publicznym lub moralnością.

⁽¹⁾ Jeżeli tak przewiduje prawodawstwo Strony, wymagany może być również indywidualny charakter takich wzorów.

Artykuł 254

Przyznane prawa

1. Właściciel chronionego wzoru ma prawo zabronić osobom trzecim wytwarzania, sprzedawania lub przywozu, bez jego zgody, artykułów noszących lub zawierających wzór chroniony, gdy takie działania są podjęte w celach handlowych.
2. Ponadto Strony zapewniają skuteczną ochronę wzorom przemysłowym, aby zapobiec działaniom, które w sposób nieuzasadniony naruszają normalne wykorzystywanie wzoru lub są niezgodne z praktyką sprawiedliwego handlu, w sposób spójny z postanowieniami art. 10bis konwencji paryskiej.

Artykuł 255

Czas ochrony

1. Czas ochrony dostępnej na terytorium Strony UE i w republikach Strony AŚ wynosi co najmniej dziesięć lat. Każda Strona może wskazać, że właściciel tego prawa może przedłużyć czas ochrony na przynajmniej jeden okres pięcioletni, do maksymalnego czasu ochrony ustalonego w prawodawstwie każdej ze Stron.
2. Jeżeli Strona umożliwia ochronę wzorów niezarejestrowanych, taka ochrona wynosi przynajmniej trzy lata.

Artykuł 256

Nieważność lub odmowa rejestracji

1. Rejestracji wzoru można odmówić lub uznać ją za nieważną wyłącznie z uzasadnionych i istotnych powodów, które, z zastrzeżeniem prawodawstwa każdej Strony, mogą obejmować następujące sytuacje:
 - a) wzór nie odpowiada definicji zawartej w art. 252 ust.1;
 - b) na mocy decyzji sądu właścicielowi prawa nie przysługuje prawo do wzoru;
 - c) wzór koliduje z wcześniejszym wzorem, który został publicznie udostępniony po dacie dokonania zgłoszenia lub, jeżeli zastrzeżono pierwszeństwo, po dacie pierwszeństwa wzoru, i który chroniony jest od daty wcześniejszej niż wyżej wymieniona data poprzez zarejestrowany wzór lub poprzez dokonanie zgłoszenia takiego wzoru do rejestracji;
 - d) odróżniające oznaczenie jest użyte w kolejnych wzorach, a prawo zainteresowanej Strony dotyczące znaku przyznaje także właścicielowi tego oznaczenia prawo zakazania jego używania;
 - e) wzór stanowi nieuprawnione użycie dzieła chronionego przez prawo autorskie zainteresowanej Strony;

f) wzór stanowi niewłaściwe używanie jednego z przedmiotów wymienionych w art. 6ter konwencji paryskiej lub odznak, godeł i herbów innych niż wymienione w art. 6ter i które są przedmiotem szczególnego interesu publicznego Strony;

g) ujawnienie wzoru przemysłowego jest sprzeczne z porządkiem publicznym lub moralnością.

2. Strona może wskazać, jako alternatywę dla stwierdzenia nieważności, że używanie wzoru, którego dotyczy powody opisane w ust. 1, może być ograniczone.

Artykuł 257

Związek z prawem autorskim

Wzór chroniony prawem z rejestracji wzoru, zarejestrowany na terytorium Strony zgodnie z niniejszą sekcją, korzysta również z ochrony przewidzianej przez prawo autorskie tej Strony od dnia stworzenia wzoru lub jego utrwalenia w dowolnej formie.

SEKCJA E

Patenty

Artykuł 258

Umowy międzynarodowe

1. Strony przestrzegają postanowień Traktatu budapeszteńskiego o międzynarodowym uznawaniu depozytu drobnoustrojów dla celów postępowania patentowego (1977 r., zmieniony w 1980 r.).

2. Unia Europejska dokłada możliwych starań, by spełnić wymogi Traktatu o prawie patentowym (Genewa, 2000 r.); a republiki Strony AŚ dokładają możliwych starań, by ratyfikować wyżej wymieniony traktat lub przystąpić do niego.

SEKCJA F

Odmiany roślin

Artykuł 259

Odmiany roślin

1. Strony zapewniają ochronę dla odmian roślin albo poprzez patenty albo poprzez skuteczny system ochrony *sui generis*, lub jakimkolwiek połączeniem obu systemów.

2. Strony uznają, że nie ma sprzeczności między ochroną odmian roślin, a zdolnością Strony do ochrony i zachowania jej zasobów genetycznych.

3. Strony mają prawo wprowadzić wyjątki od praw wyłącznych przyznanych hodowcom roślin, aby umożliwić rolnikom zabezpieczenie, używanie i wymianę chronionego materiału siewnego z zapasów albo materiału rozmnożeniowego.

ROZDZIAŁ 3

Egzekwowanie praw własności intelektualnej

Artykuł 260

Zobowiązania ogólne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z porozumienia TRIPS, a w szczególności z jego części III, oraz wprowadzają środki, procedury oraz środki zaradcze konieczne dla zapewnienia egzekwowania praw własności intelektualnej.

Wymienione środki, procedury i środki zaradcze są sprawiedliwe, proporcjonalne i słuszne oraz nie są nadmiernie skomplikowane lub kosztowne, ani też nie pociągają za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych lub nieuzasadnionych opóźnień⁽¹⁾.

2. Te środki i środki zaradcze muszą być skuteczne i odstraszające oraz być stosowane w sposób umożliwiający uniknięcie tworzenia przeszkód dla legalnego handlu oraz zapewnienie ochrony przed ich nadużywaniem.

Artykuł 261

Podmioty uprawnione

Strony uznają za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, wszczęcia procedur i występowania o zastosowanie środków zaradczych, o których mowa w niniejszej sekcji oraz w części III porozumienia TRIPS, następujące osoby:

- a) posiadaczy praw własności intelektualnej zgodnie z obowiązującym prawem oraz
- b) federacje i stowarzyszenia, a także wyłącznych i innych należycie uprawnionych licencjodawców, w zakresie dozwolonym przez obowiązujące prawo i zgodnie z nim. Termin „licencjodawca” obejmuje licencjodawcę przynajmniej jednego wyłącznego prawa własności intelektualnej zawartego w danej własności intelektualnej.

Artykuł 262

Dowody

W przypadku gdy posiadacz prawa przedstawił możliwe do pozyskania dowody uzasadniające zarzut, że jego prawo własności intelektualnej zostało naruszone na skalę handlową, oraz wskazał dowody potwierdzające ten zarzut, które znajdują się pod kontrolą strony przeciwnej, Strony podejmują wszelkie

⁽¹⁾ Na użytek art. 260 do 272 pojęcie „praw własności intelektualnej” obejmuje przynajmniej następujące prawa: prawo autorskie, łącznie z prawem autorskim do programów komputerowych i baz danych oraz prawami pokrewnymi; prawa dotyczące patentów; znaki towarowe; nazwy handlowe; wzory przemysłowe; schematy-wzory (topografie) układów scalonych, oznaczenia geograficzne, odmiany roślin; nazwy handlowe w zakresie, w jakim podlegają one ochronie jako wyłączne prawa w danym prawie krajowym.

konieczne działania, aby umożliwić właściwym organom sądowym nakazanie na wniosek, w stosownych przypadkach i jeżeli tak stanowi obowiązujące prawo, przedstawienia takich dowodów przez stronę przeciwną, pod warunkiem zapewnienia ochrony informacji poufnych.

Artykuł 263

Środki zabezpieczenia dowodów

Na wniosek podmiotu, który przedstawił możliwy do pozyskania dowód uzasadniający zarzut, że jego prawo własności intelektualnej zostało lub zostanie naruszone, właściwe organy sądowe mogą nakazać zastosowanie natychmiastowych i skutecznych środków tymczasowych w celu zabezpieczenia odpowiednich dowodów dotyczących domniemanego naruszenia, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych. Środki te mogą obejmować szczegółowy opis, z pobraniem próbek lub bez pobrania, lub zajęcie fizyczne towarów naruszających prawo, a w stosownych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji tych towarów oraz związanych z nimi dokumentów. W uzasadnionych przypadkach wymienione środki można wprowadzić bez wysłuchania drugiej strony, w szczególności gdy jakiegokolwiek opóźnienie może spowodować dla posiadacza praw szkodę nie do naprawienia lub gdy istnieje wyraźne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone.

Artykuł 264

Prawo do informacji

Strony mogą postanowić, że organy sądowe mają prawo, jeżeli nie będzie to nieproporcjonalne do wagi naruszenia, nakazać sprawcy naruszenia, aby poinformował posiadacza praw o tożsamości osób trzecich związanych z produkcją i dystrybucją towarów lub usług stanowiących naruszenie oraz o ich kanałach dystrybucji.

Artykuł 265

Środki tymczasowe i środki zapobiegawcze

1. Każda Strona przyznaje swoim organom sądowym prawo do wprowadzania środków tymczasowych i środków zapobiegawczych oraz do natychmiastowego ich zastosowania, aby zapobiec ewentualnym naruszeniom praw własności lub zabronić kontynuacji domniemych naruszeń. Takie środki mogą zostać nakazane na wniosek posiadacza prawa bez wysłuchania drugiej strony lub po wysłuchaniu pozwanego, zgodnie z przepisami dotyczącymi postępowania sądowego każdej Strony.

2. Każda Strona przyznaje swoim organom sądowym prawo do wymagania od powoda, aby dostarczył każdy możliwy do pozyskania dowód, by wspomniane organy mogły przekonać się w wystarczającym stopniu, że prawo powoda zostało naruszone lub że grozi mu takie naruszenie, a także, aby wniósł odpowiednią kaucję lub dokonał innego równoważnego zabezpieczenia wystarczającego dla ochrony pozwanego i zapobieżenia nadużyciu; nie może to nadmiernie zniechęcać do korzystania z takich procedur

Artykuł 266

Środki naprawcze

1. Każda Strona postanawia, że:

a) jej organy sądowe mogą nakazać, na żądanie wnioskodawcy i bez uszczerbku dla odszkodowania należnego posiadaczowi prawa z powodu naruszenia, zniszczenie towarów, będących towarami pirackimi lub podrobionymi, lub zastosować inne środki w celu ostatecznego wycofania tych towarów z obrotu handlowego;

b) jej organy sądowe mogą nakazać w stosownych przypadkach, by materiały i narzędzia głównie użyte do produkcji lub wytworzenia takich towarów pirackich lub podrobionych, zostały, bez żadnej rekompensaty, zniszczone lub w wyjątkowych okolicznościach wycofane z obrotu handlowego, w sposób minimalizujący ryzyko dalszych naruszeń. Przy rozpatrywaniu wniosków o zastosowanie takich środków naprawczych organy sądowe Strony mogą uwzględnić m.in. wagę naruszenia oraz interesy osób trzecich będących właścicielami, posiadaczami lub mających zabezpieczone lub wynikające z umów interesy.

2. Każda Strona może postanowić, że darowizna o charakterze charytatywnym dotycząca podrobionych towarów oznaczonych znakiem towarowym oraz towarów naruszających prawa autorskie i prawa pokrewne, jeżeli umożliwiała ją prawo krajowe, nie zostanie nakazana przez organy sądowe bez zgody posiadacza prawa, lub że takie towary mogą być przedmiotem darowizny o charakterze charytatywnym tylko pod pewnymi warunkami, które mogą zostać ustalone zgodnie z prawodawstwem krajowym. W żadnym przypadku zwykle usunięcie znaku towarowego umieszczonego niezgodnie z prawem nie wystarczy, by dopuścić do obrotu handlowego towary, z wyjątkiem przypadków określonych w prawodawstwie krajowym i innych międzynarodowych zobowiązaniach.

3. Przy rozpatrywaniu wniosków o środki naprawcze Strony mogą umożliwić swoim organom sądowym uwzględnienie m.in. wagi naruszenia oraz interesów osób trzecich będących właścicielami, posiadaczami lub mających zabezpieczone lub wynikające z umów interesy.

4. Organы sądowe zarządzają wykonanie tych środków na koszt sprawcy naruszenia, chyba że wystąpiły wyjątkowe okoliczności.

5. Zgodnie z prawodawstwem krajowym Strony mogą przewidzieć inne środki naprawcze dotyczące towarów będących towarami pirackimi lub podrobionymi oraz w odniesieniu do materiałów i narzędzi głównie wykorzystanych w tworzeniu lub produkcji takich towarów.

Artykuł 267

Odszkodowania

Organы sądowe mają prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zapłacił posiadaczowi praw odszkodowanie, odpowiednie dla

wyrównania szkody, jakiej uprawniony doznał z powodu naruszenia jego praw własności intelektualnej przez sprawcę naruszenia, który wiedział lub miał wystarczające podstawy, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością powodującą naruszenie. W uzasadnionych przypadkach Strony mogą upoważnić organy sądowe do wydania nakazu zwrotu zysków lub zapłaty z góry ustalonego odszkodowania, nawet jeśli sprawca naruszenia nie wiedział lub nie miał wystarczających podstaw, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością powodującą naruszenie.

Artykuł 268

Koszty sądowe

Strony zapewniają, by, co do zasady, strona przegrywająca pokrywała uzasadnione i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą, chyba że słuszny jest inny podział kosztów, zgodnie z prawodawstwem krajowym.

Artykuł 269

Publikacja orzeczeń sądowych

Strony mogą postanowić, by w ramach procedury sądowej wszczętej w związku z naruszeniem prawa własności intelektualnej organy sądowe mogły, na żądanie wnioskodawcy, a na koszt sprawcy naruszenia, nakazać właściwe środki w celu upowszechnienia informacji dotyczącej orzeczenia, łącznie z wywieszeniem i opublikowaniem orzeczenia w całości lub w części. Strony mogą zapewnić inne dodatkowe środki w zakresie publikacji, które są właściwe w szczególnych warunkach, łącznie z publicznym obwieszczeniem.

Artykuł 270

Domniemanie własności

Do celów stosowania środków, procedur i środków zaradczych przewidzianych w niniejszym tytule, umieszczenie nazwiska posiadacza praw autorskich i praw pokrewnych na utworze w sposób zwyczajowo przyjęty wystarcza, w przypadku braku dowodu przeciwnego, do uznania go za posiadacza praw autorskich i pokrewnych i w konsekwencji uprawnia go do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia.

Artykuł 271

Sankcje karne

Strony ustanawiają procedury karne i sankcje, które będą stosowane przynajmniej w przypadkach umyślnego podrabiania znaku towarowego lub piractwa praw autorskich, dokonanego na skalę handlową. Dostępne środki zaradcze muszą obejmować pozbawienie wolności lub kary pieniężne wystarczające do odstraszenia od popełnienia naruszenia zgodnie z wymiarem kar stosowanych za przestępstwa o odpowiadającym im ciężarze. W stosownych przypadkach, dostępne środki zaradcze muszą obejmować także konfiskatę, przepadek i zniszczenie towarów stanowiących naruszenie oraz wszelkich materiałów i narzędzi, które były głównie stosowane dla popełnienia przestępstwa. Strony mogą ustanowić procedury karne i sankcje mające zastosowanie w innych przypadkach naruszenia praw własności intelektualnej, w szczególności jeżeli naruszenia dokonywane są umyślnie i na skalę handlową.

Artykuł 272

Ograniczenia odpowiedzialności usługodawców

Strony uzgadniają, że utrzymają rodzaje ograniczeń odpowiedzialności usługodawców, które istnieją obecnie w ich odpowiednich prawodawstwach, w szczególności:

- a) w odniesieniu do Strony UE: ograniczenia przewidziane w dyrektywie 2000/31/WE o handlu elektronicznym;
- b) w odniesieniu do republik Strony AŚ: ograniczenia przyjęte w celu przestrzegania ich zobowiązań międzynarodowych.

Strona może opóźnić wykonanie postanowień niniejszego artykułu przez okres nie dłuższy niż trzy lata, począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 273

Środki graniczne

1. Strony uznają znaczenie koordynacji w kwestiach celnych i z tego względu zobowiązują się do wspierania egzekwowania prawa celnego w odniesieniu do podrobionych znaków towarowych i pirackich towarów naruszających prawa autorskie, a konkretnie do wymiany informacji i koordynacji pomiędzy swoimi administracjami celnymi.

2. Jeżeli w niniejszym rozdziale nie postanowiono inaczej, Strony wprowadzają procedury umożliwiające posiadaczowi prawa, który ma uzasadnione powody do podejrzewać, że ma miejsce przywóz, wywóz, powrotny wywóz, wprowadzenie na obszar celny albo jego opuszczenie, poddanie procedurze zawieszającej albo umieszczenie w strefie wolnocelowej lub składzie wolnocelowym towarów naruszających znaki towarowe lub prawa autorskie, złożenie do właściwych organów administracyjnych lub sądowych pisemnego wniosku o zawieszenie przez organy celne dopuszczenia takich towarów do swobodnego obrotu lub ich zatrzymanie. Uznaje się, że nie ma obowiązku stosowania takich procedur do przywozu towarów wprowadzonych na rynek innego państwa przez posiadacza prawa lub za jego zgodą.

3. Wszelkie prawa lub obowiązki ustanowione w sekcji 4 porozumienia TRIPS dotyczącej importera stosuje się także do eksportera lub do posiadacza towarów.

4. Każda Strona zapewnia, by jej właściwe organy mogły wprowadzić środki graniczne z urzędu w przypadku przywozu, wywozu lub tranzytu.

ROZDZIAŁ 4

Postanowienia instytucjonalne

Artykuł 274

Podkomitet ds. Własności Intelektualnej

1. Strony ustanawiają niniejszym Podkomitet ds. Własności Intelektualnej, zgodnie z art. 348 i załącznikiem XXI (Podkomitety), w celu kontroli i oceny wdrażania postanowień art. 231 oraz rozdziału 2 sekcja C (Oznaczenia geograficzne) niniejszego tytułu.

2. Funkcje Podkomitetu obejmują:

- a) przedstawianie zaleceń Komitetowi Stowarzyszenia do zatwierdzenia przez Radę Stowarzyszenia w sprawie zmian wykazu oznaczeń geograficznych w załączniku XVIII (Chronione oznaczenia geograficzne);
- b) wymianę informacji na temat oznaczeń geograficznych w celu rozważenia ich ochrony zgodnie z niniejszą Umową, a także na temat oznaczeń geograficznych, które przestają być chronione w ich państwach pochodzenia;
- c) promowanie transferu technologii ze Strony UE do republik Strony AŚ;
- d) określanie obszarów priorytetowych, w których inicjatywy są ukierunkowane na dziedziny transferu technologii, badań i rozwoju oraz tworzenia kapitału ludzkiego;
- e) utrzymywanie spisu lub rejestru realizowanych programów, działań lub inicjatyw w dziedzinie własności intelektualnej ze szczególnym naciskiem na transfer technologii;
- f) przedstawianie właściwych zaleceń Komitetowi Stowarzyszenia w zakresie spraw należących do jego kompetencji oraz
- g) wszelkie inne zadania zlecone przez Komitet Stowarzyszenia.

Artykuł 275

Współpraca i pomoc techniczna w zakresie własności intelektualnej

Strony uzgadniają, że sprzyjanie wzajemnej współpracy i inicjatywom pomocy technicznej w kwestiach odnoszących się do niniejszego tytułu leży w ich wspólnym interesie. Mając to na uwadze, Strony określiły szereg działań w zakresie współpracy, które są wymienione w części III tytułu VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 55 niniejszej Umowy.

Artykuł 276

Postanowienia końcowe

1. Panama może opóźnić wykonanie postanowień art. 233 lit. c) i d); art. 234; art. 238 lit. b); art. 240; art. 252 ust. 1 i 2; art. 255 ust. 2; art. 256; art. 258 ust. 1; art. 259; art. 266 ust. 4 i art. 271, przez okres nie dłuższy niż dwa lata, począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.
2. Panama przystąpi do Układu o współpracy patentowej (Waszyngton, 1970 r., ostatnio zmienionego w 2001 r.) w okresie nieprzekraczającym dwóch lat, począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.

TYTUŁ VII

HANDEL I KONKURENCJA

Artykuł 277

Definicje

Na użytek niniejszego tytułu:

1) „Prawo konkurencji” oznacza:

- a) w przypadku Strony UE, art. 101, 102 i 106 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw oraz odnoszące się do nich przepisy wykonawcze wraz ze zmianami;
- b) w przypadku Strony AŚ, przepisy Ameryki Środkowej dotyczące konkurencji (zwane dalej „Przepisami”) które są przyjmowane zgodnie z art. 25 *Protocolo al Tratado General de Integración Económica Centroamericana (Protocolo de Guatemala)* oraz art. 21 *Convenio Marco para el Establecimiento de la Unión Aduanera Centroamericana* (Gwatemala, 2007 r.);
- c) do czasu przyjęcia tych Przepisów zgodnie z art. 279, „prawo konkurencji” oznacza krajowe przepisy o konkurencji każdej z republik Strony AŚ przyjęte lub utrzymane zgodnie z art. 279; oraz
- d) wszelkie zmiany, jakim mogą podlegać wyżej wymienione akty po wejściu w życie niniejszej Umowy.

2) „Organy ds. konkurencji” oznaczają:

- a) w przypadku Strony UE – Komisję Europejską;
- b) w przypadku Strony AŚ – Organ ds. konkurencji Ameryki Środkowej, który zostanie ustanowiony i wskazany przez Stronę AŚ w jej przepisach dotyczących konkurencji oraz
- c) do czasu ustanowienia i rozpoczęcia funkcjonowania Organu ds. konkurencji Ameryki Środkowej zgodnie z art. 279, „organ ds. konkurencji” oznacza krajowe organy ds. konkurencji każdej z republik Strony AŚ.

Artykuł 278

Zasady

1. Strony uznają znaczenie wolnej i niezakłóconej konkurencji w swoich stosunkach handlowych. Strony potwierdzają, że antykonkurencyjne praktyki mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu.
2. Dlatego Strony uzgadniają, że niżej wymienione praktyki są niezgodne z niniejszą Umową w zakresie, w jakim mogą wpływać na handel między Stronami:
 - a) wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, decyzje związków przedsiębiorstw i praktyki uzgodnione między przedsiębiorstwami, które mają na celu, lub których skutkiem jest zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji ⁽¹⁾ jak określono w odpowiednich przepisach o konkurencji Stron;

⁽¹⁾ Dla większej pewności, niniejsza litera nie jest interpretowana jako ograniczająca zakres analizy, która ma być przeprowadzona w przypadkach stosowania porozumień między przedsiębiorstwami, decyzji związków przedsiębiorstw i praktyk uzgodnionych między przedsiębiorstwami zgodnie z krajowym prawem konkurencji Stron.

- b) nadużywanie przez przynajmniej jedno przedsiębiorstwo pozycji dominującej lub znaczącej siły rynkowej lub istotnego udziału w rynku, jak określono w odpowiednich przepisach o konkurencji Stron oraz
- c) koncentracje przedsiębiorstw, które znacząco ograniczają skuteczną konkurencję, jak określono w odpowiednich przepisach o konkurencji Stron.

Artykuł 279

Wprowadzenie w życie

1. Strony przyjmują lub utrzymują kompleksowe przepisy o konkurencji, które służą skutecznemu zaradzeniu praktykom antykonkurencyjnym określonym w art. 278 ust. 2 lit. a) do c). Strony ustanawiają lub utrzymują organy ds. konkurencji wyznaczone i odpowiednio wyposażone w celu przejrzystego i skutecznego wprowadzenia w życie przepisów o konkurencji.
2. Jeżeli w momencie wejścia w życie niniejszej Umowy, jakakolwiek Strona nie przyjęła jeszcze prawa konkurencji określonego w art. 277 ust. 1 lit. a) lub b) albo nie wyznaczyła organu ds. konkurencji określonego w art. 277 ust. 2 lit. a) lub b), dokonuje tego w okresie siedmiu lat. Po upływie tego okresu przejściowego terminy „prawo konkurencji” i „organ ds. konkurencji” określone w niniejszym tytule oznaczają wyłącznie terminy zdefiniowane w art. 277 ust. 1 lit. a) i art. 277 ust. 1 lit. b) oraz art. 277 ust. 2 lit. a) i art. 277 ust. 2 lit. b).
3. Jeżeli w momencie wejścia w życie niniejszej Umowy, republika Strony AŚ nie przyjęła jeszcze prawa konkurencji określonego w art. 277 ust. 1 lit. c) albo nie wyznaczyła organu ds. konkurencji określonego w art. 277 ust. 2 lit. c), dokonuje tego w okresie trzech lat.
4. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na kompetencje przyznane przez Strony ich odpowiednim regionalnym i krajowym organom w celu skutecznego i spójnego stosowania ich odpowiedniego prawa konkurencji.

Artykuł 280

Przedsiębiorstwa publiczne i przedsiębiorstwa mające prawa specjalne lub wyłączne, w tym monopole

1. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie uniemożliwia republice Strony AŚ lub państwu członkowskiemu Unii Europejskiej wyznaczania lub utrzymywania przedsiębiorstw publicznych, przedsiębiorstw mających prawa specjalne lub wyłączne lub monopoli zgodnie z ich odpowiednim prawodawstwem krajowym.
2. Podmioty wymienione w powyższym ust. 1 podlegają prawu konkurencji w zakresie w jakim stosowanie prawa konkurencji nie utrudnia realizacji, pod względem prawnym lub faktycznym, szczególnych zadań, jakie powierzyły im republika Strony AŚ lub państwo członkowskie Strony UE.
3. Strony zapewnia, by od daty wejścia w życie niniejszej Umowy podmioty te nie stosowały dyskryminacji⁽¹⁾ w zakresie

⁽¹⁾ Dyskryminacja oznacza środek, który nie jest zgodny z traktowaniem narodowym, jak określono w odpowiednich postanowieniach niniejszej Umowy.

warunków zakupu lub sprzedaży towarów lub usług ani między osobami fizycznymi lub prawnymi ani między Stronami ani między towarami pochodzącymi z którejkolwiek ze Stron.

4. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie ma wpływu na prawa i obowiązki Stron wynikające z części IV tytułu V (Zamówienia publiczne) niniejszej Umowy.

Artykuł 281

Wymiana informacji niemających charakteru poufnego oraz współpraca związana z egzekwowaniem przepisów

1. W celu ułatwienia skutecznego stosowania swoich odnośnych praw konkurencji organy ds. konkurencji mogą wymieniać między sobą informacje niemające charakteru poufnego.
2. Organ ds. konkurencji Strony może zwrócić się o współpracę do organu ds. konkurencji drugiej Strony w zakresie egzekwowania prawa. Współpraca ta nie stanowi przeszkody dla podejmowania niezależnych decyzji przez Strony.
3. Żadna ze Stron nie jest zobowiązana do przekazywania informacji drugiej Stronie. W przypadku gdy Strona podejmuje decyzję o przekazaniu informacji, taka Strona może nie ujawniać informacji, jeżeli przekazanie takich informacji jest zakazane na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Strony posiadającej informacje lub jeżeli byłoby to niezgodne z jej interesem. Strona może wymagać, aby informacje przekazane na mocy niniejszego artykułu były wykorzystywane z zastrzeżeniem warunków w nim określonych.

Artykuł 282

Współpraca i pomoc techniczna

Strony uzgadniają, że sprzyjanie inicjatywom pomocy technicznej w kwestiach odnoszących się do polityki konkurencji i egzekwowania prawa leży w ich wspólnym interesie. Tego rodzaju współpraca została omówiona w części III tytułu VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) art. 52 niniejszej Umowy.

Artykuł 283

Rozstrzygnięcie sporów

Strony nie odwołują się do procedur rozstrzygnięcia sporów na podstawie postanowień części IV tytułu X (Rozstrzygnięcie sporów) niniejszej Umowy w kwestiach wynikających z niniejszego tytułu.

TYTUŁ VIII

HANDEL I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Artykuł 284

Kontekst i cele

1. Strony odwołują się do Agendy 21 w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r., do Planu realizacji postanowień w sprawie

zrównoważonego rozwoju przyjętego w Johannesburgu w 2002 r. oraz do Deklaracji ministerialnej z 2006 r. przyjętej przez Radę Społeczno-Gospodarczą ONZ ds. Pełnego Zatrudnienia i Godnej Pracy. Strony potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie promowania rozwoju handlu międzynarodowego z uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju i podejmą wszelkie wysiłki, aby zapewnić włączenie tych celów i ich odzwierciedlenie na wszystkich poziomach swoich stosunków handlowych. W związku z powyższym Strony uznają znaczenie uwzględnienia najlepszego interesu gospodarczego, społecznego i środowiskowego zarówno swoich obecnych społeczeństw, jak i przyszłych pokoleń.

2. Strony potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, którego podstawy - rozwój gospodarczy, społeczny oraz ochrona środowiska - są współzależnymi i wzajemnie się uzupełniającymi elementami. Strony podkreślają korzyści wynikające z uznania związanych z handlem kwestii społecznych i środowiskowych, jako części globalnego podejścia do handlu i zrównoważonego rozwoju.

3. Strony zgadzają się, że niniejszy tytuł obejmuje współpracę opartą na wspólnych wartościach i interesach, z uwzględnieniem różnic w poziomach rozwoju Stron, a także z poszanowaniem obecnych i przyszłych potrzeb oraz celów.

4. Strony nie odwołują się do procedur rozstrzygnięcia sporów na podstawie tytułu X (Rozstrzygnięcie sporów) części IV niniejszej Umowy oraz do mechanizmu mediacji dla środków pozataryfowych na podstawie części IV tytułu XI (Mechanizm mediacji dla środków pozataryfowych) niniejszej Umowy w kwestiach wynikających z niniejszego tytułu.

Artykuł 285

Prawo do regulacji oraz poziomy ochrony

1. Strony potwierdzają poszanowanie swoich konstytucji⁽¹⁾ oraz zawartych w nich uprawnień do przyjmowania przepisów w celu określania własnych priorytetów w zakresie zrównoważonego rozwoju, do tworzenia własnych poziomów krajowej ochrony środowiska i społecznej oraz do przyjmowania lub zmieniania odpowiednich przepisów i polityki.

2. Każda Strona dokłada starań, by jej przepisy i polityka zapewniały i promowały wysoki poziom ochrony środowiska i pracy odpowiadający warunkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym danej Strony oraz spójny z uznanymi w skali międzynarodowej standardami i porozumieniami określonymi w art. 286 i 287, których jest sygnatariuszem; każda Strona dokłada także starań, by usprawnić wymienione rodzaje przepisów i polityki, pod warunkiem że nie są one stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Stronami lub ukryte ograniczenia w handlu międzynarodowym.

⁽¹⁾ W przypadku Strony UE odnosi się to do konstytucji państw członkowskich Unii Europejskiej, do Traktatu o Unii Europejskiej, do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz do Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Artykuł 286

Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy

1. Odwołując się do Deklaracji ministerialnej z 2006 r. przyjętej przez Radę Społeczno-Gospodarczą ONZ ds. Pełnego Zatrudnienia i Godnej Pracy, Strony uznają pełne i wydajne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich, obejmującą ochronę społeczną, podstawowe zasady i prawa w pracy oraz dialog społeczny, jako kluczowe elementy zrównoważonego wzrostu dla wszystkich państw, a zatem jako priorytetowy cel międzynarodowej współpracy. W tym kontekście Strony potwierdzają wolę wspierania rozwoju polityki makroekonomicznej na rzecz pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich - mężczyzn, kobiet i młodzieży - w pełnym poszanowaniu dla podstawowych zasad i praw w pracy w warunkach sprawiedliwości, równości, bezpieczeństwa i godności.

Zgodnie ze swoimi obowiązkami jako członkowie MOP Strony potwierdzają swoje zobowiązania do poszanowania, promowania i realizacji w dobrej wierze oraz zgodnie z konstytucją MOP, zasad dotyczących podstawowych praw, które są objęte podstawowymi konwencjami MOP, w szczególności:

- a) wolności zrzeszania się oraz skutecznego uznawania prawa do rokowań zbiorowych;
- b) eliminacji wszystkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej;
- c) skutecznej likwidacji pracy dzieci; oraz
- d) likwidacji dyskryminacji w obszarze zatrudnienia i wykonywania zawodu.

2. Strony potwierdzają zobowiązanie do skutecznego wdrażania w swoich przepisach ustawowych i praktykach podstawowych konwencji MOP zawartych w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej Podstawowych Zasad i Praw w Pracy z 1998 r., które są następujące:

- a) konwencja nr 138 dotycząca najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia;
- b) konwencja nr 182 dotycząca zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci;
- c) konwencja nr 105 dotycząca zniesienia pracy przymusowej;
- d) konwencja nr 29 dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej;
- e) konwencja nr 100 dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości;
- f) konwencja nr 111 dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu;

g) konwencja nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych; oraz

h) konwencja nr 98 dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych.

3. Strony wymieniają informacje na temat stanu i postępu ratyfikacji innych konwencji MOP.

4. Strony podkreślają, że normy pracy nie powinny być przywoływane lub w inny sposób wykorzystywane do protekcyjnych celów handlowych oraz że przewaga komparatywna którejkolwiek Strony nie powinna być kwestionowana.

5. W razie potrzeby Strony zobowiązują się do prowadzenia konsultacji i współpracy w związanych z handlem kwestiach dotyczących pracy będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 287

Wielostronne normy i porozumienia dotyczące środowiska

1. Strony uznają znaczenie międzynarodowego zarządzania i porozumień w zakresie środowiska jako odpowiedzi na globalne lub regionalne problemy związane ze środowiskiem oraz podkreślają potrzebę wzmocnienia zdolności do wzajemnego wspierania się handlu i środowiska. W razie potrzeby Strony zobowiązują się do prowadzenia konsultacji i współpracy w związanych z handlem kwestiach dotyczących środowiska będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Strony potwierdzają zobowiązanie do skutecznego wdrażania w swoich przepisach ustawowych oraz praktykach następujących wielostronnych porozumień dotyczących środowiska, których są sygnatariuszami:

a) Protokół montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową;

b) Konwencja bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych;

c) Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych

d) Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (zwana dalej „CITES”);

e) Konwencji o różnorodności biologicznej;

f) Protokół kartageński o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej; oraz

g) Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu ⁽¹⁾.

3. Strony podejmują się zapewnienia ratyfikacji, do momentu wejścia w życie niniejszej Umowy, zmiany do art. XXI CITES, przyjętej w Gaborone (Botswana) w dniu 30 kwietnia 1983 r.

⁽¹⁾ Dla większej pewności, odesłanie do wielostronnych porozumień dotyczących środowiska w art. 287 ust. 2 obejmuje protokoły, zmiany, załączniki, aneksy i dostosowania ratyfikowane przez Strony.

4. Strony zobowiązują się także, w stopniu w jakim nie zostało to dotychczas zrealizowane, do ratyfikowania i skutecznego wdrożenia, najpóźniej do momentu wejścia w życie niniejszej Umowy, konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami.

5. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako zakazujące wprowadzania lub stosowania przez jakąkolwiek Stronę środków służących wdrożeniu porozumień wymienionych w niniejszym artykule, pod warunkiem, że środki te nie są stosowane w sposób służący arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji pomiędzy państwami, w których obowiązują te same warunki, ani ukrytego ograniczenia handlu towarami.

Artykuł 288

Handel sprzyjający zrównoważonemu rozwojowi

1. Strony potwierdzają, że handel powinien pobudzać zrównoważony rozwój we wszystkich jego wymiarach. W tym kontekście Strony uznają wartość współpracy międzynarodowej we wspieraniu wysiłków zmierzających ku tworzeniu systemów handlu i praktyk handlowych sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi oraz zgadzają się współpracować w ramach art. 288, 289 i 290 w celu zacieśniania współpracy, w stosownych przypadkach.

2. Strony dokładają wszelkich starań, by:

a) rozważyć te sytuacje, w których zniesienie lub zmniejszenie przeszkód w handlu przyniosłoby korzyści handlowi i zrównoważonemu rozwojowi, z uwzględnieniem w szczególności wzajemnych powiązań między środkami ochrony środowiska a dostępem do rynku;

b) ułatwiać i wspierać handel i bezpośrednie inwestycje zagraniczne w przyjazne dla środowiska technologie i usługi, produkty i usługi korzystające z energii odnawialnej i energooszczędne, w tym poprzez usuwanie związanych z nimi barier pozataryfowych;

c) ułatwiać i wspierać handel produktami, które sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi, w tym produktami, które objęte są programami takimi jak sprawiedliwy i etyczny handel, oznakowanie ekologiczne, produkcja ekologiczna, włącznie z programami, z którymi związana jest społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw i rozliczalność oraz

d) ułatwiać i wspierać tworzenie praktyk i programów mających na celu zwiększenie odpowiednich korzyści gospodarczych płynących z ochrony i zrównoważonego użytkowania środowiska, takich jak turystyka ekologiczna.

Artykuł 289

Handel produktami leśnymi

W celu promowania zrównoważonego zarządzania zasobami leśnymi Strony zobowiązują się do współpracy w celu poprawy egzekwowania prawa i zarządzania w dziedzinie leśnictwa oraz wspierania handlu legalnymi i pozyskiwanymi w sposób

zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju produktami leśnymi, poprzez działania, które mogą obejmować następujące praktyki: skuteczne wykorzystanie CITES w odniesieniu do zagrożonych gatunków drzew; systemy certyfikacji dotyczące produktów leśnych pozyskiwanych w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju; regionalne lub dwustronne dobrowolne umowy o partnerstwie w zakresie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa („FLEGT”).

Artykuł 290

Handel produktami rybnymi

1. Strony uznają potrzebę promowania zrównoważonego zarządzania rybołówstwem, aby przyczynić się do ochrony zasobów rybnych oraz zrównoważonego handlu zasobami rybnymi.

2. W tym celu Strony zobowiązują się do:

a) przystąpienia oraz skutecznego wdrożenia zasad Umowy w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r., odnoszących się do ochrony i zarządzania zasobami rybnymi międzystrefowymi i zasobami rybnymi masowo migrującymi, w odniesieniu do: zrównoważonego wykorzystania, ochrony i zarządzania międzystrefowymi zasobami rybnymi i gatunkami ryb masowo migrujących; międzynarodowej współpracy między państwami; wspierania ekspertyzy i badań naukowych; wdrożenia skutecznych środków monitoringu, kontroli i inspekcji oraz obowiązków państw bandery i portu, włącznie z przestrzeganiem i egzekwowaniem prawa;

b) współpracy, w tym z regionalnymi organizacjami ds. rybołówstwa oraz w ich ramach, aby zapobiec nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym („NNN”) połowom, poprzez m.in. wprowadzenie skutecznych działań służących wdrożeniu systemów kontroli i inspekcji w celu zapewnienia pełnej zgodności ze środkami ochrony;

c) wymiany naukowych i niepoufnych danych handlowych, wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w dziedzinie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem oraz, w ujęciu bardziej ogólnym, promowania zrównoważonego podejścia do rybołówstwa.

3. Strony zgadzają się wprowadzić, w stopniu w jakim nie zostało to dotychczas zrealizowane, środki dotyczące państw portu, zgodnie z porozumieniem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Żywności i Rolnictwa o środkach stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymaniu i eliminowaniu, aby wdrożyć systemy kontroli i inspekcji, a także inicjatywy i obowiązki dotyczące sprawnego i zrównoważonego zarządzania rybołówstwem i środowiskiem przybrzeżnym w długim okresie.

Artykuł 291

Utrzymywanie poziomów ochrony

1. Strony uzgadniają, że niewłaściwe jest pobudzanie handlu lub inwestycji poprzez obniżanie poziomów ochrony przewidzianych w przepisach krajowych dotyczących środowiska i pracy.

2. Strona nie może nie stosować lub uchylać się od stosowania albo zachęcać do niestosowania lub do uchylania się od stosowania swoich przepisów z zakresu środowiska i pracy w sposób wpływający na handel lub jako zachętę do ustanowienia, pozyskania, rozszerzenia lub utrzymania inwestycji lub działalności inwestora na swoim terytorium.

3. Strona nie uchyla się od skutecznego egzekwowania swoich przepisów w zakresie środowiska i pracy, w sposób, który może mieć wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.

4. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie będzie interpretowane jako upoważnienie władz Strony do podjęcia działań w kierunku egzekwowania przepisów na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 292

Informacje naukowe

Przygotowując i wdrażając środki mające na celu ochronę środowiska lub bezpieczeństwa i higieny pracy, Strony uznają znaczenie uwzględniania informacji naukowych i technicznych oraz odpowiednich międzynarodowych norm, wytycznych lub zaleceń, przyjmując jednocześnie do wiadomości, że w przypadku gdy występuje groźba poważnej i nieodwracalnej szkody, brak pewności naukowej nie może być wykorzystywany jako powód do odroczenia środków ochronnych.

Artykuł 293

Przegląd w zakresie zrównoważonego rozwoju

Strony zobowiązują się do wspólnego dokonywania przeglądu, monitorowania i oceny wkładu w zrównoważony rozwój, wniesionego w ramach części IV niniejszej Umowy, w tym współpracy określonej w art. 302.

Artykuł 294

Mechanizm dotyczący instytucji i monitorowania

1. Każda Strona wyznacza w ramach swojej administracji urząd służący jako punkt kontaktowy dla wdrażania związków z handlem aspektów zrównoważonego rozwoju. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy Strony przekazują Komitetowi Stowarzyszenia pełne dane dotyczące swoich punktów kontaktowych.

2. Strony powołują niniejszym Radę ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju⁽¹⁾, w której skład wchodzi organy wysokiego szczebla z administracji każdej Strony. Przed każdym posiedzeniem Rady Strony prześlą sobie wzajemnie informacje dotyczące tożsamości i danych kontaktowych swoich odpowiednich przedstawicieli.

3. Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju zbiera się w pierwszym roku po dacie wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie w miarę potrzeby, w celu nadzorowania wprowadzania w życie postanowień niniejszego tytułu, w tym działań w zakresie współpracy, podejmowanych na podstawie części III tytułu VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) niniejszej Umowy. Decyzje i zalecenia Rady przyjmowane są za wspólną zgodą Stron i podawane do publicznej wiadomości, chyba że Rada postanowi inaczej.

⁽¹⁾ Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju składa sprawozdania ze swojej działalności Komitetowi Stowarzyszenia.

4. Każda Strona zwołuje nowe grupy doradcze ds. handlu i zrównoważonego rozwoju lub konsultuje się z istniejącymi grupami doradczymi⁽¹⁾. Zadaniem tych grup jest wyrażanie opinii i wydawanie zaleceń na temat związanych z handlem aspektów zrównoważonego rozwoju oraz doradzanie Stronom w kwestii lepszych sposobów osiągnięcia celów niniejszego tytułu.

5. W skład grup doradczych Stron wchodzi niezależne reprezentatywne organizacje, w wyważony sposób reprezentujące zainteresowane podmioty z obszarów gospodarki, spraw społecznych i środowiska, w tym między innymi organizacje pracodawców i pracowników, stowarzyszenia przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i lokalne organy władzy publicznej.

Artykuł 295

Forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim

1. Strony zgadzają się zorganizować i wspierać obejmujące dwa regiony forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, w celu prowadzenia otwartego dialogu, z udziałem zainteresowanych podmiotów z obszarów gospodarki, spraw społecznych i środowiska, reprezentowanych w wyważony sposób. Forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim prowadzi dialog na temat aspektów stosunków handlowych między Stronami związanych ze zrównoważonym rozwojem, a także na temat tego, w jaki sposób współpraca może przyczynić się do osiągnięcia celów niniejszego tytułu. Forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim spotykać się będzie raz w roku, o ile Strony nie postanowią inaczej⁽²⁾.

2. O ile Strony nie uzgodnią inaczej, każde posiedzenie Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju będzie obejmowało sesję, podczas której członkowie Rady składają sprawozdanie przed forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim z wprowadzania w życie postanowień niniejszego tytułu. Forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim może z kolei wyrazić swoje poglądy i opinie w celu stymulowania dialogu w kwestii lepszych sposobów na osiągnięcie celów niniejszego tytułu.

Artykuł 296

Konsultacje rządowe

1. Strona może zwrócić się do drugiej Strony o konsultację w każdej sprawie będącej przedmiotem wspólnego zainteresowania i wynikającej z niniejszego tytułu, przedstawiając pisemny wniosek w punkcie kontaktowym drugiej Strony. Aby umożliwić Stronie otrzymującej wniosek udzielenie odpowiedzi wniosek musi zawierać szczegółowe informacje prezentujące daną kwestię w sposób jasny i rzeczowy, określające obszar problematyczny i przedstawiające streszczenie roszczeń wynikających z niniejszego tytułu. Konsultacje rozpoczynają się natychmiast po złożeniu przez Stronę wniosku o konsultację.

2. Konsultujące się Strony dokładają wszelkich starań, by osiągnąć satysfakcjonujące dla wszystkich rozwiązanie danej

kwestii, z uwzględnieniem informacji wymienionych przez konsultujące się Strony i możliwości współpracy w tym zakresie. W trakcie konsultacji specjalną uwagę poświęca się szczególnym problemom i interesom Stron będących krajami rozwijającymi się. Strony konsultujące się uwzględniają działania MOP lub odpowiednich wielostronnych organizacji lub organów z zakresu ochrony środowiska, do których należą. W stosownych przypadkach za obopólną zgodą Strony mogą zwracać się o poradę lub pomoc do tych organizacji lub organów lub do dowolnych innych osób lub organów, jakie uznają za stosowne, w celu dokładnego zbadania problematycznej kwestii.

3. Jeżeli po upływie dziewięćdziesięciu dni od złożenia wniosku o konsultację konsultująca się Strona uzna, że dana kwestia wymaga dalszej dyskusji, a także o ile konsultujące się Strony nie uzgodnią inaczej, sprawa zostaje przekazana Radzie ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju poprzez złożenie pisemnego wniosku do punktów kontaktowych pozostałych Stron. Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju zbiera się niezwłocznie w celu udzielenia pomocy w osiągnięciu satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania. W razie konieczności Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju może zwrócić się w danej kwestii o pomoc do eksperta w celu ułatwienia zbadania sprawy.

4. Rozwiązanie danej kwestii uzgodnione przez konsultujące się Strony jest podawane do wiadomości publicznej, chyba że Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju postanowi inaczej.

Artykuł 297

Panel ekspertów

1. O ile konsultujące się Strony nie uzgodnią inaczej, konsultująca się Strona, po upływie sześćdziesięciu dni od przekazania sprawy do Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju lub, jeśli sprawy nie przekazano tej radzie, po upływie dziewięćdziesięciu dni od przekazania wniosku o konsultację na podstawie art. 296 ust. 1 i 3 odpowiednio, może zwrócić się z wnioskiem o zwołanie panelu ekspertów w celu zbadania kwestii, która nie została rozpatrzona w sposób satysfakcjonujący w drodze konsultacji rządowych. Strony procedury mogą składać panelowi ekspertów oświadczenia.

2. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy Strony przedkładają Komitetowi Stowarzyszenia do zatwierdzenia przez Radę Stowarzyszenia na jej pierwszym powiedzeniu listę siedemnastu osób, z których co najmniej pięć nie jest obywatelami żadnej Strony, posiadających specjalistyczną wiedzę w dziedzinie prawa ochrony środowiska, handlu międzynarodowego lub z zakresu rozstrzygania sporów wynikających z umów międzynarodowych; oraz listę siedemnastu osób, z których co najmniej pięć nie jest obywatelami żadnej Strony, posiadających specjalistyczną wiedzę w dziedzinie prawa pracy, handlu międzynarodowego lub z zakresu rozstrzygania sporów wynikających z umów międzynarodowych. Eksperti niebędący obywatelami żadnej Strony są dyspozycyjni, aby pełnić funkcję przewodniczącego panelu ekspertów. Eksperti to osoby (i) niezależne i niepowiązane z żadną ze Stron ani z organizacjami reprezentowanymi w grupie lub grupach doradczych i nieangażujące na ich polecenie; oraz (ii) wybrane ze względu na swój obiektywizm, rzetelność i zdrowy osąd.

⁽¹⁾ Wykonując prawo do korzystania z istniejących grup doradczych w celu wprowadzenia w życie postanowień niniejszego tytułu, Strony umożliwiają istniejącym organom zintensyfikowanie i rozszerzenie ich działań w związku z nowymi perspektywami i obszarami działalności przewidzianymi w niniejszym tytule. W tym celu Strony mogą wykorzystać istniejące krajowe grupy doradcze.

⁽²⁾ Dla większej jasności, do forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim nie będą delegowane osoby działające w obszarze tworzenia polityki lub wykonujące inne typowe funkcje rządowe.

3. Strony uzgadniają zastępstwo dla ekspertów, którzy nie mogą już uczestniczyć w pracach paneli, a ponadto mogą uzgadniać zmiany składu listy w zakresie i w czasie, jaki uznają za konieczny.

Artykuł 298

Skład panelu ekspertów

1. W skład panelu ekspertów wchodzi trzech ekspertów.
2. Funkcję przewodniczącego pełni osoba niebędąca obywatelem żadnej Strony.
3. W ciągu trzydziestu dni od otrzymania wniosku o powołanie panelu ekspertów każda Strona procedury wskaże na podstawie listy ekspertów jedną osobę. Jeżeli jedna ze Stron nie wskaże swojego eksperta w danym terminie, druga Strona procedury wskazuje na podstawie listy ekspertów jednego eksperta będącego obywatelem Strony, która nie wskazała eksperta. Dwóch wybranych w ten sposób ekspertów wybierze przewodniczącego, w drodze porozumienia lub losowania, spośród ekspertów niebędących obywatelami żadnej Strony.
4. Ekspert nie może pełnić swojej funkcji w odniesieniu do kwestii, z którą ich samych lub organizację, z którą są powiązani, łączy bezpośredni lub pośredni konflikt interesów. Z chwilą wyboru do pełnienia funkcji eksperta w danej kwestii każda wskazana osoba musi ujawnić istnienie lub tworzenie się każdego interesu, powiązania lub problemu, o którym według rozsądnych oczekiwań ekspert mógł wiedzieć, i co do którego istnieje prawdopodobieństwo, że wpłynie na niezależność lub bezstronność tego eksperta, lub spowoduje powstanie uzasadnionych wątpliwości co do jego niezależności lub bezstronności.
5. Jeśli jedna ze Stron procedury uzna, że ekspert narusza wymogi określone w ust. 4, Strony procedury niezwłocznie to konsultują, po czym, jeśli tak uzgodnią, dany ekspert zostaje odwołany i wybrany zostaje nowy zgodnie z procedurami określonymi w ust. 3, zastosowanymi do wyboru odwołanego eksperta.
6. O ile Strony procedury nie postanowią inaczej zgodnie z art. 301 ust. 2, panel ekspertów zostaje powołany nie później niż sześćdziesiąt dni od złożenia wniosku przez Stronę.

Artykuł 299

Regulamin wewnętrzny

1. Panel ekspertów przygotowuje terminarz zapewniający Stronom procedury możliwość przedstawienia pisemnych oświadczeń i stosownych informacji.
2. Panel ekspertów oraz Strony zapewniają ochronę informacji poufnych zgodnie z zasadami części IV tytułu X (Rozstrzygnięcie sporów) niniejszej Umowy.

3. Zakres zadań panelu ekspertów jest następujący:

„zbadać, czy Strona nie dopełniła zobowiązań określonych w art. 286 ust. 2, art. 287 ust. 2, 3 i 4 oraz art. 291 niniejszego tytułu oraz wydanie niewiążących zaleceń dotyczących rozwiązania danej kwestii. W przypadku spraw dotyczących egzekwowania przepisów do zakresu zadań panelu ekspertów należy ustalenie, czy ma miejsce ciągle lub powtarzające się niewdrażanie przez Stronę w sposób skuteczny swoich zobowiązań.”

Artykuł 300

Sprawozdanie wstępne

1. Panel ekspertów wykorzystuje oświadczenia i argumenty przedstawione przez Strony procedury jako podstawę dla swojego sprawozdania. W toku procedury Strony mają możliwość zgłaszania uwag dotyczących dokumentów lub informacji, które Panel może uznać za istotne dla swoich prac.
2. W ciągu stu dwudziestu dni od daty powołania panelu ekspertów panel przedstawi Stronom procedury wstępne sprawozdanie wraz z zaleceniami. Gdy panel uzna, że nie może przedstawić sprawozdania w terminie stu dwudziestu dni, poinformuje pisemnie Strony procedury o powodach zwłoki, podając jednocześnie przypuszczalny termin przekazania sprawozdania.
3. W swoich zaleceniach panel uwzględni szczególną społeczno-gospodarczą sytuację Stron.
4. Strony procedury mogą przedstawić panelowi pisemne uwagi w sprawie wstępnego sprawozdania w terminie trzydziestu dni od jego przedstawienia.
5. Po otrzymaniu pisemnych uwag, panel, z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej ze Stron procedury, może:
 - a) w stosownych przypadkach zwrócić się do Stron procedury o wyrażenie opinii w sprawie pisemnych uwag;
 - b) ponownie rozważyć treść swojego sprawozdania; lub
 - c) rozpatrzyć szczegółowo aspekty, które uzna za stosowne.

Końcowe sprawozdanie panelu zawiera omówienie wszelkich argumentów zawartych w pisemnych uwagach Stron.

Artykuł 301

Sprawozdanie końcowe

1. Panel przedstawia końcowe sprawozdanie Stronom procedury i Radzie ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju nie później niż sto osiemdziesiąt dni od daty powołania panelu. Strony podają końcowe sprawozdanie do wiadomości publicznej w ciągu piętnastu dni od jego przedstawienia.

2. Za obopólną zgodą Strony procedury mogą zdecydować o wydłużeniu terminów określonych w ust. 1 oraz terminów określonych w art. 298 ust. 6 i art. 300 ust. 4.

3. Strony procedury, uwzględniając sprawozdanie i zalecenia panelu ekspertów, starają się omówić właściwe środki, jakie należy wprowadzić, w tym w stosownych przypadkach ewentualną współpracę w celu wspierania wprowadzania takich środków. Strona, do której kierowane są zalecenia, informuje Radę ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju o swoich zamiarach w odniesieniu do sprawozdania i zaleceń panelu ekspertów, przedstawiając w stosownych przypadkach plan działania. Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju monitoruje realizację działań określonych przez tę Stronę.

Artykuł 302

Współpraca i pomoc techniczna w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju

Środki w zakresie współpracy i pomocy technicznej związane z niniejszym tytułem zostały określone w części III tytułu VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) niniejszej Umowy.

TYTUŁ IX

REGIONALNA INTEGRACJA GOSPODARCZA

Artykuł 303

Postanowienia ogólne

1. Strony podkreślają znaczenie międzyregionalnego wymiaru i uznają wagę regionalnej integracji gospodarczej w kontekście niniejszej Umowy. W związku z powyższym potwierdzają chęć wzmocnienia i pogłębienia poszczególnych procesów regionalnej integracji gospodarczej w ramach obowiązujących struktur.

2. Strony uznają regionalną integrację gospodarczą w obszarach procedur celnych, przepisów technicznych oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych za niezbędną dla swobodnego obrotu towarami na obszarze Ameryki Środkowej i Strony UE.

3. Zgodnie z powyższym oraz z uwzględnieniem różnych poziomów zaawansowania swoich procesów regionalnej integracji gospodarczej Strony uzgadniają następujące postanowienia.

Artykuł 304

Procedury celne

1. W obszarze celnym, nie później niż dwa lata od wejścia w życie niniejszej Umowy, organ celny republiki Strony AŚ pierwszego wprowadzenia towarów przyznaje zwrot cla zapłaconego podczas wywozu takich towarów do innej republiki Strony AŚ. Towary takie podlegają należności celnej w republice Strony AŚ przywozu.

2. Strony dokładają starań, by wprowadzić mechanizm, dzięki któremu towary pochodzące z Ameryki Środkowej lub Unii Europejskiej zgodnie z załącznikiem II do niniejszej Umowy

wprowadzane na ich odpowiednie terytoria i poddane procedurze celnej przywozu nie mogą podlegać już należnościom celnym ani opłatom mającym równoważny skutek ani też ograniczeniom ilościowym lub środkom mającym równoważny skutek.

3. Strony zgadzają się, by ich przepisy prawa celnego i procedury celne określały stosowanie jednolitego dokumentu administracyjnego lub jego odpowiednika odpowiednio na terytorium Strony UE i Strony AŚ w celu dokonywania zgłoszeń celnych przy przywozie i wywozie. Strona AŚ zobowiązuje się do osiągnięcia tego celu trzy lata po wejściu w życie niniejszej Umowy.

4. Strony zapewniają również harmonizację na poziomie regionalnym przepisów prawa celnego, procedur celnych oraz związanych z nimi wymagań przy przywozie mających zastosowanie do towarów pochodzących z Ameryki Środkowej lub z Unii Europejskiej. Strona AŚ zobowiązuje się do osiągnięcia tego celu najpóźniej pięć lat po wejściu w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 305

Bariery techniczne w handlu

1. W obszarze przepisów technicznych i procedur oceny zgodności:

a) Strony zgadzają się, że państwa członkowskie Unii Europejskiej zapewniają, by produkty pochodzące z Ameryki Środkowej, które zostały zgodnie z prawem wprowadzone do obrotu w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej, mogły być również wprowadzane do obrotu w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej, pod warunkiem że produkty te zapewniają równoważny poziom ochrony różnych uzasadnionych interesów z nimi związanych (zasada wzajemnego uznawania);

b) w tym względzie państwa członkowskie Unii Europejskiej zaakceptują to, że produkt, który przeszedł pomyślnie procedury oceny zgodności zgodnie z wymogami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, może zostać wprowadzony do obrotu w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej bez potrzeby przechodzenia dodatkowej procedury oceny zgodności, pod warunkiem że produkt ten zapewnia równoważny poziom ochrony różnych uzasadnionych interesów z nim związanych.

2. Jeżeli istnieją zharmonizowane regionalne wymogi w zakresie przywozu, produkty pochodzące z Unii Europejskiej powinny spełniać te regionalne wymogi, by mogły zostać zgodnie z prawem wprowadzone do obrotu w republice Strony AŚ będącej państwem pierwszego przywozu. Zgodnie z niniejszą Umową, w przypadku gdy produkt objęty jest zharmonizowanymi przepisami i musi zostać przeprowadzona rejestracja, rejestracja dokonana w jednej z republik Strony AŚ z chwilą zakończenia wewnętrznych procedur powinna zostać zaakceptowana przez wszystkie pozostałe republiki Strony AŚ.

3. Ponadto w przypadku wymogu rejestracji republiki Strony AŚ zaakceptują to, że produkty powinny być rejestrowane według grupy lub rodziny produktów.

4. Strona AŚ zgadza się przyjąć, w ciągu pięciu lat od wejścia w życie niniejszej Umowy, regionalne przepisy techniczne oraz procedury oceny zgodności, które są obecnie przygotowywane i zostały wymienione w załączniku XX (Wykaz przepisów technicznych Ameryki Środkowej (RTCA) objętych procesem harmonizacji) do niniejszej Umowy, a także kontynuować pracę na rzecz harmonizacji przepisów technicznych i procedur oceny zgodności oraz promować tworzenie norm regionalnych.

5. W przypadku produktów nieobjętych jeszcze harmonizacją przez Stronę AŚ i niewłączonych do załącznika XX Komitet Stowarzyszenia ustanowi program prac w celu zbadania możliwości przyszłego włączenia dodatkowych produktów.

Artykuł 306

Środki sanitarne i fitosanitarne

1. Celem niniejszego artykułu jest:

- a) zachęcanie do tworzenia warunków umożliwiających towarom podlegającym środkom sanitarnym i fitosanitarnym swobodny przepływ na terytorium Ameryki Środkowej i Strony UE;
- b) zachęcanie do harmonizacji i poprawy wymogów oraz procedur sanitarnych i fitosanitarnych Strony AŚ i Strony UE, również w celu doprowadzenia do stosowania jednego świadectwa przywozowego, jednego wykazu przedsiębiorstw, jednej sanitarnej kontroli przywozu oraz jednej opłaty za produkty przywożone ze Strony UE do Strony AŚ;
- c) dążenie do zapewnienia wzajemnego uznawania weryfikacji przeprowadzanych przez republiki Strony AŚ w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

2. Od daty wejścia w życie niniejszej Umowy Strona UE zapewnia na swoim terytorium swobodny przepływ bez kontroli na granicach wewnętrznych w odniesieniu do zwierząt, produktów zwierzęcych, roślin i produktów roślinnych wprowadzonych zgodnie z prawem do obrotu, pod warunkiem że spełniają one odpowiednie wymogi sanitarne i fitosanitarne.

3. Od daty wejścia w życie niniejszej Umowy Strona AŚ zapewnia zwierzętom, produktom zwierzęcym, roślinom i produktom roślinnym korzystanie z regionalnych ułatwień w zakresie tranzytu na terytoriach Strony AŚ zgodnie z rezolucją nr 219-2007 (COMIECO-XLVII) i późniejszymi powiązаныmi instrumentami. Dla celów niniejszego tytułu w przypadku przywozu ze Strony UE regionalne ułatwienia w zakresie tranzytu oznaczają, że towary Strony UE mogą zostać wprowadzone przez punkt kontroli granicznej dowolnej republiki Strony AŚ i przetransportowane w ramach tranzytu przez dany region z jednej republiki Strony AŚ do innej, przy spełnieniu wymogów sanitarnych i fitosanitarnych Strony ostatecznego przeznaczenia,

na której terytorium może zostać przeprowadzona kontrola sanitarna lub fitosanitarna.

4. Strona AŚ zobowiązuje się do przyznania zwierzętom, produktom zwierzęcym, roślinom i produktom roślinnym wymienionym w załączniku XIX (Wykaz produktów, o których mowa w art. 306 ust. 4), pod warunkiem spełniania przez nie odpowiednich wymogów sanitarnych i fitosanitarnych oraz zgodnie z istniejącymi mechanizmami procesu integracji regionalnej w Ameryce Środkowej, następującego traktowania: podczas przywozu na terytorium republiki Strony AŚ właściwe organy sprawdzą świadectwo wydane przez właściwy organ Strony UE i mogą przeprowadzić kontrolę sanitarną lub fitosanitarną; po zakończeniu odprawy celnej produkt objęty załącznikiem XIX może być poddany jedynie wrywkowej kontroli sanitarnej lub fitosanitarnej w punkcie wprowadzenia republiki Strony AŚ ostatecznego przeznaczenia.

W przypadku produktów zawartych w wykazie 1 załącznika XIX powyższe zobowiązanie będzie stosowane nie później niż dwa lata po wejściu w życie niniejszej Umowy.

W przypadku produktów zawartych w wykazie 2 załącznika XIX powyższe zobowiązanie będzie stosowane nie później niż pięć lat po wejściu w życie niniejszej Umowy.

5. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron (Strony UE lub republik Strony AŚ) wynikających z Porozumienia WTO oraz procedur i wymogów sanitarnych i fitosanitarnych ustanowionych przez każdą Stronę, Strona dokonująca przywozu nie powinna być zobowiązana do przyznania korzystniejszego traktowania produktom przywożonym z terytorium Strony dokonującej wywozu niż traktowanie przyznane przez Stronę dokonującą wywozu w ramach własnego handlu wewnątrzregionalnego.

6. Rada Stowarzyszenia może zmienić załącznik XIX (Wykaz produktów, o których mowa w art. 306 ust.4) w wyniku zaleceń Podkomitetu ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych dla Komitetu Stowarzyszenia, zgodnie z procedurą ustanowioną w części IV tytułu XIII (Szczegółowe zadania organów ustanowionych na podstawie niniejszej Umowy dotyczące spraw handlowych) niniejszej Umowy.

7. Podkomitet wymieniony w ust. 6 ściśle monitoruje wprowadzanie w życie postanowień niniejszego artykułu.

Artykuł 307

Wprowadzenie w życie

1. Strony uznają znaczenie wzmożonej współpracy na rzecz osiągnięcia celów niniejszego tytułu i zajęcia się tą kwestią za pośrednictwem mechanizmów przewidzianych w części III tytułu VI (Rozwój gospodarczy i rozwój handlu) niniejszej Umowy.

2. Strony podejmują się przeprowadzenia konsultacji w kwestiach związanych z niniejszym tytułem w celu zapewnienia skutecznej realizacji międzyregionalnego wymiaru niniejszej Umowy i celów regionalnej integracji gospodarczej.

3. Strona AŚ regularnie przygotowuje sprawozdania z postępu prac i programy robocze obejmujące art. 304, 305 i 306 i dotyczące postępów tej Strony we wprowadzaniu w życie postanowień niniejszego tytułu. Sprawozdania z postępu prac i programy robocze są przedstawiane w formie pisemnej i zawierają wszystkie kroki podjęte w kierunku realizacji zobowiązań i osiągnięcia celów określonych w art. 304 ust. 1, 3 i 4, art. 305 ust. 2, 3 i 4 oraz art. 306 ust. 3 i 4 oraz kroki przewidziane na okres poprzedzający następne sprawozdanie z postępu prac. Sprawozdania z postępu prac i programy robocze są przedkładane co roku do czasu rzeczywistego wypełnienia zobowiązań określonych w niniejszym ustępie.

4. Strony rozważą włączenie do niniejszego tytułu kolejnych obszarów pięć lat po wejściu w życie niniejszej Umowy.

5. Zobowiązania dotyczące integracji regionalnej przyjęte przez Stronę AŚ na podstawie niniejszego tytułu nie podlegają procedurom rozstrzygania sporów określonych w części IV tytułu X (Rozstrzygnięcie sporów) niniejszej Umowy.

TYTUŁ X

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

ROZDZIAŁ 1

Cel i zakres

Artykuł 308

Cel

Celem niniejszego tytułu jest uniknięcie wszelkich sporów między Stronami dotyczących wykładni lub zastosowania części IV niniejszej Umowy oraz ich rozstrzygnięcie w celu osiągnięcia, tam gdzie jest to możliwe, obopólnie satysfakcjonującego rozwiązania.

Artykuł 309

Zakres

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosuje się w odniesieniu do wszelkich sporów dotyczących wykładni lub stosowania części IV niniejszej Umowy, chyba że wyraźnie przewidziano inaczej.

2. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do sporów między republikami Strony AŚ.

ROZDZIAŁ 2

Konsultacje

Artykuł 310

Konsultacje

1. Strony dokładają starań, aby rozwiązać wszelkie spory dotyczące wykładni lub stosowania postanowień, o których mowa w art. 309, poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze w celu osiągnięcia obopólnie satysfakcjonujących rozwiązań.

2. Strona niniejszej Umowy zwraca się o przeprowadzenie konsultacji w drodze pisemnego wniosku kierowanego do drugiej Strony, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, podając powody złożenia wniosku i podstawę prawną skargi oraz wskazując obowiązujący lub proponowany środek będący przedmiotem sporu.

3. Jeżeli Stroną skarżącą jest Strona UE, a domniemane naruszenie jakiegokolwiek postanowienia wskazane zgodnie z ust. 2 jest podobne we wszystkich istotnych prawnych i rzeczowych aspektach dotyczących więcej niż jednej republiki Strony AŚ, Strona UE może zwrócić się o jedną konsultację dotyczącą tych republik Strony AŚ⁽¹⁾.

4. Jeżeli Stroną skarżącą jest republika Strony AŚ, a domniemane naruszenie jakiegokolwiek postanowienia wskazane zgodnie z ust. 2 negatywnie wpływa na handel⁽²⁾ więcej niż jednej republiki Strony AŚ, republiki Strony AŚ mogą zwrócić się z wnioskiem o jedną konsultację lub o przyłączenie się do konsultacji w ciągu pięciu dni od daty przekazania pierwotnego wniosku o konsultacje. Zainteresowana republika Strony AŚ przedstawia w swoim wniosku wyjaśnienie dotyczące istotnego interesu handlowego wiążącego ją z przedmiotową sprawą.

5. Konsultacje przeprowadza się w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku i odbywają się one, jeżeli Strony nie uzgodniły inaczej, na terytorium Strony, przeciwko której wysunięto zarzut. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku, chyba że obie Strony postanawiają je kontynuować. Jeżeli zgodnie z ust. 3 i 4 w konsultacje zaangażowana jest więcej niż jedna republika Strony AŚ, konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu czterdziestu dni od złożenia pierwotnego wniosku. Wszystkie informacje ujawnione podczas konsultacji mają charakter poufny.

6. W pilnych przypadkach, szczególnie dotyczących towarów łatwo psujących się lub sezonowych, konsultacje przeprowadza się w ciągu piętnastu dni od daty złożenia wniosku i uznaje się za zakończone w ciągu piętnastu dni od daty złożenia wniosku. Jeżeli zgodnie z ust. 3 i 4 w konsultacje zaangażowana jest więcej niż jedna republika Strony AŚ, konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu dwudziestu dni od złożenia pierwotnego wniosku.

7. Jeżeli Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, nie odpowie na wniosek o konsultacje w ciągu dziesięciu dni od jego otrzymania, jeśli konsultacje nie odbędą się w terminach określonych odpowiednio w ust. 5 lub 6, lub jeśli konsultacje zakończone, a spór nie został rozstrzygnięty, Strona skarżąca może zwrócić się o powołanie panelu zgodnie z art. 311.

⁽¹⁾ Na przykład, jeśli w postanowieniu części IV niniejszej Umowy określono zobowiązanie dla wszystkich republik Strony AŚ dotyczące spełnienia określonego wymogu w pewnym terminie, niewypełnienie tego zobowiązania przez więcej niż jedną z republik Strony AŚ stanowiłoby kwestię podlegającą niniejszemu ustępowi.

⁽²⁾ Na przykład jeśli wprowadzono w życie zakaz przywozu dotyczący danego produktu, a zakaz ten ma zastosowanie do wywozu tego produktu z więcej niż jednej republiki Strony AŚ, kwestia ta podlegałaby niniejszemu ustępowi.

8. Jeśli od daty ostatnich konsultacji minęło więcej niż dwa miesiące, podczas których nie podjęto żadnych działań, a podstawa sporu jest aktualna, Strona skarżąca zwraca się z wnioskiem o nowe konsultacje. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania w sytuacji, gdy brak działania jest wynikiem dokonywanych w dobrej wierze prób osiągnięcia satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania zgodnie z art. 324.

ROZDZIAŁ 3

Procedury rozstrzygnięcia sporów

SEKCJA A

Procedura panelowa

Artykuł 311

Wszczęcie procedury panelowej

1. Jeżeli konsultujące się Strony nie rozstrzygnęły sporu zgodnie z postanowieniami, o których mowa w art. 310, dowolna konsultująca się Strona może zwrócić się z wnioskiem o powołanie panelu w celu rozpatrzenia przedmiotowej kwestii.

2. Wniosek o powołanie panelu przedkłada się na piśmie Stronie, przeciwko której wysunięto zarzut, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia. Strona skarżąca określa w swoim wniosku szczególny środek, którego dotyczy spór, określa prawną podstawę skargi oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia, o których mowa w art. 309.

3. Strona uprawniona na podstawie ust. 1 do złożenia wniosku o powołanie panelu może uczestniczyć w postępowaniu panelu jako Strona skarżąca po przekazaniu pisemnego zawiadomienia pozostałym Stronom sporu. Zawiadomienie zostaje przekazane nie później niż pięć dni po dacie otrzymania pierwotnego wniosku o powołanie panelu.

4. Nie można wnioskować o powołanie panelu w celu dokonania kontroli proponowanego środka.

Artykuł 312

Powołanie panelu

1. Panel składa się z trzech członków.

2. W ciągu dziesięciu dni od daty złożenia wniosku o powołanie panelu Strony sporu konsultują się w celu osiągnięcia porozumienia co do składu panelu ⁽¹⁾.

3. W przypadku gdy Strony sporu nie mogą się porozumieć co do składu panelu w terminie określonym w ust. 2, każda Strona sporu będzie miała prawo wybrać jednego członka panelu, który nie będzie pełnił funkcji przewodniczącego, spośród osób znajdujących się na liście określonej w art. 325, w ciągu trzech dni od upływu terminu określonego w ust. 2. Przewodniczący Komitetu Stowarzyszenia lub osoba przez niego

delegowana wybierze przewodniczącego panelu oraz pozostałego członka w drodze losowania spośród osób znajdujących się na liście sporządzonej na podstawie art. 325.

4. Przewodniczący Komitetu Stowarzyszenia lub osoba przez niego delegowana przeprowadza losowanie w ciągu pięciu dni od otrzymania wniosku w tej sprawie od jednej lub obu Stron sporu. Losowanie zostaje przeprowadzone w miejscu i w czasie, o których należy niezwłocznie poinformować Strony sporu. Strony sporu mogą być obecne podczas losowania, jeśli tak postanowią.

5. Strony sporu mogą, za obopólną zgodą i w terminie określonym w ust. 2, wskazać osoby spoza listy członków panelu, które muszą jednak spełniać wymogi określone w art. 325.

6. Datą powołania panelu jest dzień, do którego wszyscy członkowie poinformowali o zgodzie na swój udział w panelu.

Artykuł 313

Decyzje panelu

1. Panel powiadamia Strony sporu o swojej decyzji w danej sprawie, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, w ciągu stu dwudziestu dni od daty powołania panelu.

2. Jeżeli panel uzna, że nie można dotrzymać terminu określonego w ust. 1, przewodniczący panelu musi niezwłocznie poinformować o tym pisemnie Strony sporu, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, podając powody opóźnienia oraz przewidywany termin zakończenia prac panelu. Poza wyjątkowymi okolicznościami decyzja jest przekazywana nie później niż w ciągu stu pięćdziesięciu dni od daty powołania panelu.

3. W pilnych przypadkach, w tym w przypadkach związanych z towarami łatwo psującymi się lub sezonowymi, panel czyni wszystko, co w jego mocy, aby przekazać swoją decyzję w ciągu sześćdziesięciu dni od daty jego powołania. Poza wyjątkowymi okolicznościami decyzja jest przekazywana nie później niż w ciągu siedemdziesięciu pięciu dni od daty powołania panelu. Na wniosek Strony sporu panel może wydać decyzję wstępną stwierdzającą, czy dany przypadek jest pilny, w ciągu dziesięciu dni od daty powołania panelu.

SEKCJA B

Wykonanie decyzji

Artykuł 314

Wykonanie decyzji panelu

1. W stosownych przypadkach Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, niezwłocznie wprowadza wszelkie niezbędne środki w celu wykonania w dobrej wierze decyzji panelu dotyczącej danej kwestii, a Strony sporu dołożą starań, by uzgodnić termin wykonania decyzji.

⁽¹⁾ Jeśli Strona sporu obejmuje co najmniej dwie republiki Strony AŚ, działają one wspólnie w ramach procedury określonej w art. 312.

2. W celu wykonania decyzji Strony sporu oraz w każdym wypadku panel wezmą pod rozwagę ewentualne skutki wprowadzenia środka, które na pewno byłyby niespójne z niniejszą Umową w związku z poziomem rozwoju Strony, przeciwko której wysunięto zarzut.

3. Jeżeli nie nastąpi pełne i terminowe wykonanie decyzji panelu, jako środki tymczasowe można zastosować rekompensatę lub zawieszenie zobowiązań. W takim przypadku Strona sporu dokładają starań, by uzgodnić wprowadzenie rekompensaty, a nie zawieszenie zobowiązań. Preferowanym rozwiązaniem jest jednak pełne i terminowe wykonanie decyzji panelu, a nie rekompensata czy zawieszenie zobowiązań.

4. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ występujących jako Strona skarżąca lub Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, rekompensata lub zawieszenie zobowiązań na podstawie niniejszego tytułu mają zastosowanie oddzielnie do każdej republiki Strony AŚ, w związku z czym w decyzji panelu określa się oddzielnie dla każdej republiki Strony AS poziom zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień.

Artykuł 315

Rozsądny termin wykonania decyzji

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, niezwłocznie powiadamia Stronę skarżącą o rozsądnym okresie czasu potrzebnym do wykonania decyzji, oraz w miarę możliwości o szczegółowych środkach, które zamierza wprowadzić.

2. Strony sporu dokładają starań, by porozumieć się co do rozsądnego okresu czasu niezbędnego do wykonania decyzji panelu w ciągu trzydziestu dni od powiadomienia Stron sporu o przedmiotowej decyzji. Jeżeli osiągnięto porozumienie, Strony sporu powiadamiają Komitet Stowarzyszenia o uzgodnionym rozsądnym terminie oraz, w miarę możliwości, o szczegółowych środkach, które zamierza wprowadzić Strona, przeciwko której wysunięto zarzut.

3. Jeżeli Strony sporu nie dojdą do porozumienia w sprawie rozsądnego terminu wykonania decyzji panelu w terminie określonym w ust. 2, Strona skarżąca może zwrócić się do panelu w pierwotnym składzie o określenie rozsądnego terminu. Wniosek taki składany jest na piśmie, a powiadomienie o nim, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, przekazywane jest drugiej Stronie sporu. W ciągu dwudziestu dni od daty złożenia wniosku panel powiadamia o swojej decyzji Stronę sporu, kopię powiadomienia przekazując Komitetowi Stowarzyszenia. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ, panel określa rozsądny termin dla każdej republiki Strony AŚ.

4. Jeżeli panel w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się odpowiednie procedury określone w art. 312. Termin przekazania decyzji wynosi trzydzieści pięć dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3.

5. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, składa Komitetowi Stowarzyszenia sprawozdanie dotyczące wprowadzonych i planowanych środków w celu wykonania decyzji panelu. Sprawozdanie to jest składane na piśmie nie później niż w połowie rozsądnego okresu czasu.

6. Rozsądny okres czasu może zostać przedłużony za obopólnym porozumieniem Stron sporu. Wszystkie terminy określone w niniejszym artykule są objęte zakresem rozsądnego terminu.

Artykuł 316

Kontrola środków wprowadzonych w celu wykonania decyzji panelu

1. Przed upływem rozsądnego terminu Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadomi Stronę skarżącą, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, o każdym środku wprowadzonym w celu wykonania decyzji panelu oraz poda szczegóły, takie jak data wejścia w życie, stosowny tekst środka, a także rzeczowe i prawne wyjaśnienie, w jaki sposób wprowadzony środek zapewnia wykonanie decyzji przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut.

2. W przypadku braku porozumienia między Stronami sporu co do istnienia środka zgłoszonego na podstawie ust. 1 lub jego zgodności z postanowieniami, o których mowa w art. 309, Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do panelu w pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. We wniosku takim określa się dany kwestionowany środek oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten jest niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 309. Panel przekazuje swoją decyzję w ciągu czterdziestu pięciu dni od daty złożenia takiego wniosku. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ, oraz jeśli będzie to konieczne ze względu na okoliczności, panel wyda decyzję na podstawie niniejszego artykułu dla każdej republiki Strony AS.

3. Jeżeli panel w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się odpowiednie procedury określone w art. 312. Termin przekazania decyzji wynosi sześćdziesiąt dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

Artykuł 317

Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niewykonania decyzji

1. Jeżeli przed upływem rozsądnego terminu Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, nie powiadomi o wprowadzeniu środków służących wykonaniu decyzji panelu zgodnie z art. 316 ust. 1 lub jeżeli panel uzna, że środek zgłoszony zgodnie

ze wspomnianym art. 316 ust. 1 jest niezgodny ze zobowiązaniami tej Strony wynikającymi z postanowień, o których mowa w art. 309, Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, przedstawia propozycję rekompensaty, jeżeli Strona skarżąca tego zażąda. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ, każda z tych republik Strony AŚ przedstawi lub otrzyma, zależnie od przypadku, propozycję rekompensaty, z uwzględnieniem poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści określonego na podstawie art. 314 ust. 4, oraz środek zgłoszony zgodnie z art. 316 ust.1. Strona UE postara się zachować stosowny umiar w żądaniu rekompensaty na podstawie niniejszego ustępu.

2. Jeśli Strony nie dojdą do porozumienia w sprawie rekompensaty w ciągu trzydziestu dni od upływu rozsądnego terminu lub od przekazania decyzji panelu na podstawie art. 316 stwierdzającej, że środek przedsięwzięty w celu wykonania decyzji jest niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 309, Strona skarżąca jest uprawniona – po powiadomieniu Strony, przeciwko której wysunięto zarzut, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia – do zawieszenia zobowiązań wynikających z postanowień, o których mowa w art. 309, w stopniu adekwatnym do zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień. W powiadomieniu wskazane zostają zobowiązania, które Strona skarżąca ma zamiar zawiesić. Strona skarżąca może wprowadzić w życie zawieszenie dziesięć dni po dacie powiadomienia, chyba że Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, zwróci się do panelu o wydanie decyzji na podstawie ust. 3. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ, zawieszenie korzyści ma zastosowanie do każdej republiki Strony AŚ niewykonującej decyzji lub zostaje dokonane przez każdą republikę Strony AŚ w zależności od przypadku, z uwzględnieniem indywidualnego poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści określonego zgodnie z art. 314 ust. 4, oraz każdego środka zgłoszonego na podstawie art. 316 ust. 1.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, uzna, że zakres zawieszenia nie odpowiada poziomowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do panelu w pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku należy powiadomić Stronę skarżącą, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, przed upływem okresu dziesięciu dni, o którym mowa w ust. 2. W ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku panel przekazuje Stronom sporu, z kopią dla Komitetu Stowarzyszenia, decyzję w sprawie stopnia zawieszenia zobowiązań. Zawieszenie zobowiązań nie może nastąpić przed przekazaniem decyzji panelu i musi być zgodne z decyzją panelu.

4. Jeżeli panel w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się odpowiednie procedury określone w art. 312. Termin przekazania decyzji wynosi czterdzieści pięć dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3.

5. Zawieszając korzyści na podstawie ust. 1, Strona UE dołoży starań, by zachować stosowny umiar, biorąc pod uwagę, oprócz innych czynników, prawdopodobne skutki dla gospo-

darki i poziomu rozwoju Strony, przeciwko której wysunięto zarzut, oraz wybierając środki, które ułatwią wykonanie decyzji Stronie, przeciwko której wysunięto zarzut, i które wedle wszelkiego prawdopodobieństwa nie wpłyną negatywnie na osiągnięcie celów niniejszej Umowy.

6. Zawieszenie zobowiązań ma charakter tymczasowy i stosuje się je jedynie do czasu, gdy szczegółowy środek lub środki uznane za niezgodne z postanowieniami, o których mowa w art. 309 zostanie zmieniony w sposób zapewniający jego pełną zgodność z tymi postanowieniami, jak określono w art. 318 lub też do czasu, gdy dowolna ze Stron sporu zgodzi się na rozstrzygnięcie sporu.

Artykuł 318

Kontrola środków podjętych w celu wykonania decyzji panelu po zawieszeniu zobowiązań

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia Stronę skarżącą, przekazując kopię takiego powiadomienia Komitetowi Stowarzyszenia, o środkach podjętych w celu wykonania decyzji panelu oraz o wniosku o zakończenie stosowania przez Stronę skarżącą zawieszenia zobowiązań.

2. Jeżeli w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, Strony nie osiągną porozumienia w kwestii zgodności zgłoszonego środka z postanowieniami, o których mowa w art. 309, Strona skarżąca zwraca się do panelu w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku Strona skarżąca powiadamia Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, kopie powiadomienia przekazując Komitetowi Stowarzyszenia. Jeżeli decyzja panelu ma zastosowanie do co najmniej dwóch republik Strony AŚ, panel wydaje decyzję na podstawie niniejszego artykułu dla każdej republiki Strony AŚ. W ciągu czterdziestu pięciu dni od daty złożenia wniosku panel powiadamia o swojej decyzji Strony sporu, kopie powiadomienia przekazując Komitetowi Stowarzyszenia. Jeśli panel uzna, że środek podjęty w celu wykonania decyzji jest zgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 309, zawieszenie zobowiązań zostaje zakończone.

3. Jeżeli panel w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się odpowiednie procedury określone w art. 312. Termin przekazania decyzji wynosi sześćdziesiąt dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

SEKCJA C

Wspólne postanowienia

Artykuł 319

Regulamin wewnętrzny

1. O ile Strony sporu nie uzgodnią inaczej, procedury rozstrzygania sporów na podstawie niniejszego tytułu podlegają regulaminowi wewnętrznemu przyjętemu przez Radę Stowarzyszenia.

2. Z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych rozprawy panelu są otwarte dla publiczności zgodnie z regulaminem wewnętrznym.

3. O ile w ciągu pięciu dni od dnia powołania panelu Strony sporu nie postanowią inaczej, zakres zadań organu arbitrażowego obejmuje:

„zbadać, w świetle odpowiednich postanowień części IV niniejszej Umowy, kwestii wymienionej we wniosku o powołanie panelu, w celu dokonania rozstrzygnięcia w zakresie zgodności spornego środka z postanowieniami, o których mowa w tytule X (Rozstrzygnięcie sporów) art. 309, oraz wydania decyzji w danej kwestii zgodnie z tytułem X (Rozstrzygnięcie sporów) art. 313”.

4. Jeżeli Strony sporu uzgodniły inny zakres zadań, muszą powiadomić o tym panel w ciągu dwóch dni od dokonania takiego uzgodnienia.

5. Jeżeli Strona sporu uzna, że członek panelu narusza kodeks postępowania lub nie spełnia wymogów określonych w art. 325, może zwrócić się z wnioskiem o jego odwołanie zgodnie z regulaminem wewnętrznym.

Artykuł 320

Informacje i porady techniczne

1. Na wniosek strony sporu lub z własnej inicjatywy panel może uzyskać informacje od którejkolwiek Strony, jeżeli uzna to za stosowne.

2. Panel może również zwracać się o informacje i opinie do ekspertów, organów, lub z innych źródeł, w stosownych przypadkach. Przed zwróceniem się o takie informacje lub opinie panel informuje strony sporu, które mają również możliwość przedstawienia uwag. Wszelkie informacje uzyskane zgodnie z niniejszym ustępem należy ujawnić każdej ze stron sporu we właściwym czasie, dając im możliwość zgłoszenia swoich uwag. Uwagi te są przekazywane zarówno panelowi jak i drugiej Stronie.

Artykuł 321

Amicus Curiae

Osoby fizyczne lub prawne zainteresowane daną kwestią, zamieszkujące lub posiadające siedzibę na terytoriach stron sporu mogą przekazywać panelowi do ewentualnego rozważenia opinie *amicus curiae* zgodnie z regulaminem wewnętrznym.

Artykuł 322

Reguły i zasady interpretacji

1. Panele interpretują postanowienia, o których mowa w art. 309, zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni publicznego

prawa międzynarodowego, przy należyтым uwzględnieniu faktu, że Strony muszą wykonywać niniejszą Umowę w dobrej wierze oraz unikać uchylania się od swoich zobowiązań.

2. Jeżeli postanowienie z części IV niniejszej Umowy jest identyczne z postanowieniem Porozumienia WTO, panel przyjmuje interpretację spójną ze stosowną interpretacją ustaloną w orzeczeniach Organu Rozstrzygnięcia Sporów WTO.

3. Decyzje panelu nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków przewidzianych w postanowieniach, o których mowa w art. 309.

Artykuł 323

Wspólne postanowienia w odniesieniu do decyzji panelu

1. Panel dokłada wszelkich starań, aby jego decyzje podejmowane były w drodze konsensusu. Jednak w przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, sporna kwestia rozstrzygana jest większością głosów. W żadnym jednak wypadku odrębne opinie członków panelu nie są publikowane.

2. Wszystkie decyzje panelu są dla Stron sporu ostateczne i wiążące oraz nie ustanawiają żadnych praw ani obowiązków dla osób fizycznych ani prawnych.

3. W decyzji podaje się ustalenia panelu dotyczące sytuacji faktycznej i prawnej, odniesienie do odpowiednich postanowień niniejszej Umowy oraz ogólne uzasadnienie ustaleń i wniosków panelu. W decyzji zawarte jest również odniesienie do wniosku o dokonanie ustaleń, złożonego przez jedną lub obie Strony sporu, w tym zgodnie z zakresem zadań panelu. Strony sporu udostępniają publicznie decyzję panelu. Postanowienia niniejszego ustępu nie mają zastosowania do decyzji organizacyjnych.

4. Panel nie ujawnia w swojej decyzji żadnych informacji poufnych, ale może zamieścić w niej wnioski oparte na takich informacjach.

ROZDZIAŁ 4

Postanowienia ogólne

Artykuł 324

Satysfakcjonujące dla wszystkich rozwiązanie

Strony sporu mogą w dowolnym momencie uzgodnić satysfakcjonujące dla wszystkich rozwiązanie sporu podlegającego niniejszemu tytułowi. W takim przypadku powiadamiają o rozwiązaniu Komitet Stowarzyszenia. Po powiadomieniu o satysfakcjonującym dla wszystkich rozwiązaniu procedura zostaje zakończona.

Artykuł 325

Lista członków panelu

1. Komitet Stowarzyszenia nie później niż sześć miesięcy (1) po wejściu w życie niniejszej Umowy utworzy listę trzydziestu sześciu osób chcących i mogących pełnić funkcję członków panelu. Strona UE proponuje dwanaście osób mogących pełnić funkcję członków panelu, a każda republika Strony AŚ proponuje dwie osoby. Strona UE oraz republika Strony AŚ wybierają również dwanaście osób niebędących obywatelami żadnej Strony do pełnienia roli przewodniczącego panelu. Rada Stowarzyszenia może dokonać przeglądu listy i wprowadzić w niej zmiany w dowolnym czasie oraz zapewnia utrzymanie listy na takim poziomie liczbowym zgodnie z postanowieniami niniejszego ustępu.
2. Członkowie panelu posiadają specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie w dziedzinie prawa, handlu międzynarodowego lub innych kwestii odnoszących się do części IV niniejszej Umowy, lub w zakresie rozstrzygania sporów wynikających z porozumień w sprawie handlu międzynarodowego, są niezależni, działają we własnym imieniu i nie są powiązani z żadną Stroną ani organizacją, ani nie przyjmują poleceń od żadnej Strony ani organizacji oraz stosują się do kodeksu postępowania przyjętego przez Radę Stowarzyszenia.
3. Rada Stowarzyszenia może ustanowić dodatkowe listy obejmujące maksymalnie piętnaście osób posiadających doświadczenie sektorowe w szczegółowych kwestiach objętych częścią IV niniejszej Umowy. W przypadku odwołania się do procedury selekcji, o której mowa w art. 312, przewodniczący Komitetu Stowarzyszenia może skorzystać z listy sektorowej za zgodą Stron.

Artykuł 326

Odniesienie do zobowiązań WTO

1. Jeżeli Strona sporu chce dochodzić roszczenia z tytułu naruszenia zobowiązania wynikającego z Uzgodnień WTO w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów (zwanego dalej „Uzgodnienia WTO dotyczące rozstrzygania sporów”), odwołuje się ona do stosownych zasad i procedur Porozumienia WTO.
2. Jeżeli Strona sporu chce dochodzić roszczenia z tytułu naruszenia zobowiązania wynikającego z części IV niniejszej Umowy, odwołuje się ona do stosownych zasad i procedur niniejszego tytułu.
3. Jeżeli Strona sporu chce dochodzić roszczenia z tytułu naruszenia zobowiązania wynikającego z części IV niniejszej Umowy, które równocześnie oznacza naruszenie Porozumień WTO, Strona wybiera forum, do którego się odwołuje.

(1) Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy:

- a) Strony wysyłają Radzie Stowarzyszenia listy swoich kandydatów w ciągu siedemdziesięciu pięciu dni;
- b) Rada Stowarzyszenia zatwierdza lub odrzuca kandydatów znajdujących się na listach w ciągu stu dwudziestu dni;
- c) Strony wysyłają listę dodatkowych kandydatów zastępujących odrzuconych kandydatów w ciągu stu pięćdziesięciu dni;
- d) ostateczna lista kandydatów zostaje ustalona w ciągu stu osiemdziesięciu dni.

4. Strony sporu unikają zgłaszania na różnych forach identycznych sporów, gdy dotyczą one tych samych roszczeń prawnych i środków.

5. W przypadku gdy spory nie są identyczne, ale dotyczą tego samego środka, Strony powstrzymują się od jednoczesnego wszczynania procedur rozstrzygnięcia sporów.

6. Jeżeli Strona sporu wszczęła procedurę rozstrzygnięcia sporów na podstawie Uzgodnienia WTO dotyczące rozstrzygnięcia sporów lub niniejszego tytułu oraz następnie chce dochodzić roszczenia z tytułu naruszenia zobowiązania na drugim forum, na podstawie sporu identycznego ze sporem wniesionym wcześniej na poprzednim forum, Strona ta nie może zgłosić drugiego sporu. Do celów niniejszego tytułu określenie „identyczny” oznacza spór dotyczący tych samych roszczeń prawnych i zakwestionowanych środków. Sporu nie uznaje się za identyczny, jeśli pierwotnie wybrane forum z powodów proceduralnych lub sądowniczych nie dokonało ustaleń dotyczących rozpatrywanego roszczenia prawnego.

7. Na użytek poprzedniego ustępu procedurę rozstrzygnięcia sporów uznaje się za wszczętą na podstawie Uzgodnień WTO dotyczących rozstrzygnięcia sporów, jeżeli powołany został zespół orzekający zgodnie z art. 6 tych uzgodnień, a za wszczętą na podstawie niniejszego tytułu, jeśli Strona złożyła wniosek o powołanie panelu zgodnie z art. 311 ust. 1. Procedury rozstrzygnięcia sporów na podstawie Uzgodnień WTO dotyczących rozstrzygnięcia sporów zostają zakończone z chwilą przyjęcia przez Organ Rozstrzygnięcia Sporów sprawozdania zespołu orzekającego lub sprawozdania Organu Apelacyjnego zgodnie z art. 16 i art. 17 ust. 14 Uzgodnień WTO dotyczących rozstrzygnięcia sporów. Procedury rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego tytułu zostają zakończone z chwilą, gdy panel przekaze Stronom i Komitetowi Stowarzyszenia swoją decyzję w danej kwestii zgodnie z art. 313 ust. 1.

8. Kwestie dotyczące właściwości paneli powołanych zgodnie z niniejszym tytułem są zgłaszane w okresie dziesięciu dni od powołania panelu i są rozpatrywane w drodze decyzji wstępnej w ciągu trzydziestu dni od powołania panelu. Z chwilą zakwestionowania właściwości panelu na podstawie niniejszego artykułu wszystkie terminy określone w niniejszym tytule i w regulaminie wewnętrznym zostają zawieszony w oczekiwaniu na powiadomienie o wstępnej decyzji panelu.

9. Żadne z postanowień niniejszego tytułu nie wyklucza możliwości zawieszenia zobowiązań przez Stronę sporu, jeśli zezwala na to Organ Rozstrzygnięcia Sporów WTO. Nie można w oparciu o Porozumienie WTO uniemożliwić Stronie sporu zawieszenia zobowiązań na podstawie niniejszej Umowy.

Artykuł 327

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszym tytule i w regulaminie wewnętrznym, łącznie z terminami przekazywania decyzji przez panele, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po wykonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą.

2. Wszystkie terminy, o których mowa w niniejszym tytule i w regulaminie wewnętrznym mogą zostać zmienione za obojną zgodą Stron sporu.

3. Panel może zawiesić swoją pracę w dowolnym momencie na okres nieprzekraczający dwunastu miesięcy na wniosek Strony skarżącej i za zgodą Strony, przeciwko której wysunięto zarzut. W takim przypadku terminy zostają przesunięte o czas zawieszenia procedury. Jeżeli procedura panelowa została zawieszona na więcej niż dwanaście miesięcy zakres zadań panelu straci ważność, bez uszczerbku dla prawa Strony skarżącej do wnioskowania o konsultacje oraz następnie o powołanie panelu w tej samej sprawie na późniejszym etapie. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania w sytuacji, gdy zawieszenie jest wynikiem podejmowanych w dobrej wierze prób osiągnięcia satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania zgodnie z art. 324.

Artykuł 328

Przyjęcie i zmiana regulaminu wewnętrznego i kodeksu postępowania

1. Rada Stowarzyszenia przyjmuje regulamin wewnętrzny i kodeks postępowania na swoim pierwszym posiedzeniu.

2. Rada Stowarzyszenia może wprowadzić zmiany do regulaminu wewnętrznego oraz kodeksu postępowania.

TYTUŁ XI

MECHANIZM MEDIACJI DLA ŚRODKÓW POZATARYFOWYCH

ROZDZIAŁ 1

Zakres

Artykuł 329

Zakres

1. Mechanizm mediacji ma zastosowanie do środków pozataryfowych, które negatywnie wpływają na handel między Stronami, na podstawie części IV niniejszej Umowy.

2. Mechanizm mediacji nie ma zastosowania do środków lub innych kwestii wynikających z:

- a) tytułu VIII dotyczącego zrównoważonego rozwoju;
- b) tytułu IX dotyczącego regionalnej integracji gospodarczej;
- c) procesów integracji Strony UE i republik Strony AŚ;
- d) kwestii, w odniesieniu do których wykluczono procedury rozstrzygania sporów; oraz
- e) zawartych w niniejszej Umowie postanowień o charakterze instytucjonalnym.

3. Niniejszy tytuł stosuje się dwustronnie między Stroną UE z jednej strony a każdą z republik Strony AŚ z drugiej strony.

4. Procedura mediacji jest poufna.

ROZDZIAŁ 2

Procedura w ramach mechanizmu mediacji

Artykuł 330

Wszczęcie procedury

1. Strona może w dowolnym czasie zwrócić się do drugiej Strony z pisemnym wnioskiem o wzięcie udziału w procedurze mediacji. We wniosku znajduje się opis danej kwestii w jasny sposób przedstawiający przedmiotowy środek i jego wpływ na handel.

2. Strona, do której taki wniosek jest adresowany, przychylnie go rozważa i dostarcza pisemną odpowiedź w ciągu dziesięciu dni od daty jego otrzymania.

3. Przed wyborem mediatora zgodnie z art. 331 Strony procedury starają się w dobrej wierze osiągnąć porozumienie w drodze bezpośrednich negocjacji, na których przeprowadzenie mają dwadzieścia dni.

Artykuł 331

Wybór mediatora

1. Zachęca się Strony procedury do wspólnego wyznaczenia mediatora nie później niż piętnaście dni po upływie okresu, o którym mowa w art. 330 ust. 3, lub wcześniej, jeśli jedna Strona powiadomi drugą, że osiągnięcie porozumienia nie jest możliwe bez pomocy mediatora.

2. Jeżeli Strony procedury nie mogą osiągnąć porozumienia w sprawie wyboru mediatora w ustalonym terminie, jedna ze Stron może zwrócić się z wnioskiem o wyznaczenie mediatora w drodze losowania. W ciągu pięciu dni od złożenia wniosku każda Strona sporządza listę przynajmniej trzech osób niebędących obywatelami tej Strony, którzy spełniają warunki określone w ust. 4 i mogą wystąpić w roli mediatora. W ciągu pięciu dni od przedstawienia listy każda Strona wskazuje przynajmniej jedno nazwisko z listy drugiej Strony. Następnie przewodniczący Komitetu Stowarzyszenia lub osoba przez niego delegowana wybiera w drodze losowania osobę mediatora spośród wskazanych nazwisk. Wybór w drodze losowania następuje w ciągu piętnastu dni od złożenia wniosku o wyznaczenie mediatora w drodze losowania, w czasie i miejscu, o których należy niezwłocznie powiadomić Strony. Strony mogą być obecne podczas wyznaczania mediatora w drodze losowania, jeśli tak postanowią.

3. Jeżeli Strona procedury nie sporządzi listy lub nie wskaże nazwiska z listy drugiej Strony, przewodniczący lub osoba przez niego delegowana wybiera mediatora w drodze losowania z listy Strony, która spełniła wymogi określone w ust. 2.

4. Mediator jest ekspertem w dziedzinie, do której odnosi się przedmiotowy środek ⁽¹⁾. Mediator w bezstronny i przejrzysty sposób pomaga Stronom w pełnym zrozumieniu środka i jego możliwych skutków dla handlu oraz w wypracowaniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania

5. Jeżeli Strona procedury uzna, że mediator naruszył kodeks postępowania, może zwrócić się z wnioskiem o jego odwołanie, a nowy mediator zostaje wybrany zgodnie z ust. 1-4.

Artykuł 332

Zasady dotyczące procedury mediacji

1. Strony uczestniczą w procedurze mediacji w dobrej wierze i dokładają starań, by osiągnąć satysfakcjonujące dla wszystkich rozwiązania.

2. W ciągu piętnastu dni od dnia wyznaczenia mediatora, Strona, która wszczęła procedurę mediacji, przedstawia mediatorowi i drugiej Stronie procedury w formie pisemnej szczegółowy opis problemu, a zwłaszcza opis stosowania problematycznego środka i jego skutków dla handlu. W ciągu dziesięciu dni od daty otrzymania takiego opisu druga Strona może w formie pisemnej przedstawić swoje uwagi w tej kwestii. W opisie lub w uwagach każda ze Stron może zawrzeć wszelkie informacje, które uzna za istotne.

3. Mediator może zdecydować o najstosowniejszym sposobie przeprowadzenia procedury, w szczególności o tym czy, kiedy i w jaki sposób konsultować się ze Stronami procedury, wspólnie lub indywidualnie. Jeżeli Strony nie udostępniły pewnych informacji lub jeśli informacje takie nie znajdują się w posiadaniu Stron, mediator może również określić, czy okoliczności wymagają pomocy lub zasięgnięcia opinii stosownych ekspertów, agencji rządowych i innych osób prawnych lub fizycznych posiadających specjalistyczną wiedzę w danej kwestii. Jeżeli pomoc lub zasięgnięcie opinii stosownych ekspertów, agencji rządowych i innych osób prawnych lub fizycznych posiadających specjalistyczną wiedzę w danej kwestii wiąże się z informacjami poufnymi określonymi w art. 336 niniejszego tytułu, informacje takie mogą zostać udostępnione jedynie po poinformowaniu Stron procedury oraz z wyraźnym zastrzeżeniem, że informacje takie muszą być zawsze traktowane jak informacje poufne.

4. Po zgromadzeniu niezbędnych informacji mediator może przedstawić ocenę danej kwestii i przedmiotowego środka oraz zaproponować rozwiązanie do rozważenia przez Strony procedury. Ocena taka nie odnosi się do zgodności problematycznego środka z niniejszą Umową.

5. Procedura zostaje przeprowadzona na terytorium Strony, do której skierowany był wniosek, lub w innym wspólnie uzgodnionym miejscu lub w każdy inny wspólnie uzgodniony sposób.

6. W celu wypełnienia swoich obowiązków mediator może skorzystać z dowolnego środka komunikacji, w tym między

innymi z telefonu, faksu, stron internetowych lub wideokonferencji.

7. Procedura zostaje zwykle zakończona w ciągu sześćdziesięciu dni od daty wyznaczenia mediatora. Strony procedury mogą ją przerwać za obopólną zgodą na dowolnym etapie.

ROZDZIAŁ 3

Wprowadzenie w życie

Artykuł 333

Wprowadzenie w życie wspólnie uzgodnionego rozwiązania

1. Jeżeli Strony procedury uzgodniły rozwiązanie dotyczące przeszkód w handlu spowodowanych środkiem podlegającym danej procedurze, każda Strona podejmie wszelkie niezbędne kroki w celu niezwłocznego wprowadzenia w życie wspomnianego rozwiązania.

2. Strona wprowadzająca rozwiązanie regularnie informuje drugą Stronę i Komitet Stowarzyszenia w formie pisemnej o wszelkich podjętych krokach lub wprowadzonych środkach mających na celu wprowadzenie w życie wspólnie uzgodnionego rozwiązania. Zobowiązanie to przestaje istnieć z chwilą odpowiedniego i pełnego wprowadzenia w życie satysfakcjonującego dla wszystkich rozwiązania.

ROZDZIAŁ 4

Postanowienia ogólne

Artykuł 334

Związek z tytułem X dotyczącym rozstrzygania sporów

1. Procedura określona w ramach niniejszego mechanizmu mediacji jest niezależna od części IV tytułu X (Rozstrzyganie sporów) niniejszej Umowy i nie ma służyć jako podstawa procedur rozstrzygania sporów ustanowionych we wspomnianym tytule lub w jakiegokolwiek innej umowie. Wniosek o zastosowanie mediacji i ewentualne zastosowanie procedur w ramach mechanizmu mediacji nie wyklucza odwołania się do tytułu X.

2. Mechanizm mediacji stosuje się bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z tytułu X.

Artykuł 335

Terminy

Każdy termin, o którym mowa w niniejszym tytule, można zmienić za obopólnym porozumieniem Stron procedury.

Artykuł 336

Poufność informacji

1. Strona procedury składająca dokumentację lub oświadczenia w ramach procedury mediacji może określić taką dokumentację, oświadczenia lub dowolną ich część jako poufne.

⁽¹⁾ Na przykład w kwestiach dotyczących norm i wymagań technicznych mediator powinien posiadać przygotowanie z zakresu odpowiednich międzynarodowych organów normalizacyjnych.

2. Jeżeli dokumentacja, oświadczenia lub dowolna ich część zostały określone przez jedną Stronę jako poufne, druga Strona i mediator zwracają lub niszczą takie dokumenty nie później niż piętnaście dni od zakończenia procedury mediacji.

3. Podobnie jeżeli dokumentacja, oświadczenia lub dowolna ich część określone jako poufne zostały udostępnione odpowiednim ekspertom, agencjom rządowym lub innym osobom fizycznym lub prawnym posiadającym specjalistyczną wiedzę w danej kwestii, taka dokumentacja lub oświadczenia zostają zwrócone lub zniszczone nie później niż piętnaście dni od zakończenia pomocy lub konsultacji z mediatorem.

Artykuł 337

Koszty

1. Wszystkie koszty procedury mediacji ponoszą w równych częściach Strony procedury. Przez koszty rozumie się wynagrodzenie mediatora, wydatki związane z jego dojazdem, zakwaterowaniem i wyżywieniem oraz wszelkie ogólne administracyjne koszty procedury mediacji zgodnie z wnioskiem o zwrot kosztów przedstawionym przez mediatora.

2. Mediator zachowuje pełną i szczegółową dokumentację dotyczącą wszelkich stosownych poniesionych wydatków i przedstawia Stronom procedury wniosek o zwrot kosztów wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki.

3. Rada Stowarzyszenia określa wszelkie kwalifikowalne koszty, a także wynagrodzenie i dodatki, jakie należy wypłacić mediatorowi.

TYTUŁ XII

PRZEJRZYSTOŚĆ I PROCEDURY ADMINISTRACYJNE

Artykuł 338

Współpraca na rzecz większej przejrzystości

Strony zgadzają się współpracować, w ramach odpowiednich dwustronnych i wielostronnych forów, na rzecz zwiększenia przejrzystości, również poprzez eliminację przekupstwa i korupcji, w sprawach objętych częścią IV niniejszej Umowy.

Artykuł 339

Publikacja

1. Każda Strona zapewnia, by jej środki o zastosowaniu ogólnym, w tym przepisy ustawowe i wykonawcze, orzeczenia sądowe oraz procedury i decyzje administracyjne odnoszące się do wszystkich związanych z handlem kwestii objętych częścią IV niniejszej Umowy były niezwłocznie publikowane lub udostępniane zainteresowanym osobom danej Strony lub którejkolwiek innej Strony w sposób umożliwiający im zaznajomienie się z tymi środkami. Jeżeli zostanie złożony odpowiedni wniosek, każda Strona przedstawia wyjaśnienie dotyczące celu i uzasadnienia takiego środka oraz uwzględnia odpowiedni odstęp czasowy między publikacją a wejściem w życie takiego środka, chyba że określone prawne lub praktyczne okoliczności stanowią inaczej.

2. Każda Strona dokłada starań, by umożliwić zainteresowanym osobom drugiej Strony przedstawienie uwag w sprawie każdego proponowanego przepisu ustawodawczego i wykonawczego oraz procedury lub decyzji administracyjnej o zastosowaniu ogólnym oraz uwzględnić stosowne zgłoszone uwagi.

3. Środki o zastosowaniu ogólnym, o których mowa w ust. 1, uważa się za udostępnione, jeżeli zostały one udostępnione w drodze odpowiedniego powiadomienia WTO lub jeżeli zostały udostępnione na oficjalnej, publicznie dostępnej i bezpłatnej stronie internetowej Strony zainteresowanej.

4. Żadne z postanowień części IV niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako wymagające od którejkolwiek Strony dostarczenia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa albo w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, czy też naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw, czy to publicznych, czy prywatnych.

Artykuł 340

Punkty kontaktowe i wymiana informacji

1. W celu ułatwienia komunikacji oraz zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie niniejszej Umowy Strona UE, Strona AŚ⁽¹⁾ oraz każda republika Strony AŚ wyznaczają punkt kontaktowy przed wejściem w życie niniejszej Umowy⁽²⁾. Wyznaczanie punktów kontaktowych odbywa się bez uszczerbku dla wyznaczania w konkretnych przypadkach właściwych organów na podstawie poszczególnych postanowień niniejszej Umowy.

2. Na wniosek Strony punkt kontaktowy drugiej Strony wskazuje urząd lub urzędnika odpowiedzialnego za wszelkie kwestie dotyczące wprowadzania w życie części IV niniejszej Umowy i udziela koniecznego wsparcia, aby ułatwić komunikację z wnioskującą Stroną.

3. Na wniosek jednej ze Stron i w miarę możliwości prawnych, każda odpowiednia Strona przekazuje informacje i niezwłocznie odpowiada na wszelkie pytania związane z istniejącym lub proponowanym środkiem, który mógłby znacząco wpłynąć na część IV niniejszej Umowy.

Artykuł 341

Postępowania administracyjne

Każda Strona stosuje wszystkie środki o zastosowaniu ogólnym, o których mowa w art. 339 w sposób konsekwentny, bezstronny i racjonalny. W szczególności, stosując wspomniane środki względem poszczególnych osób, towarów, usług lub przedsiębiorstw jednej ze Stron w konkretnych przypadkach, każda Strona:

⁽¹⁾ Punkt kontaktowy wyznaczony przez Stronę AŚ jest wykorzystywany do wymiany informacji dotyczących zbiorowych zobowiązań tej Strony zgodnie z częścią V (Postanowienia końcowe) art. 352 ust. 2 niniejszej Umowy i funkcjonuje na podstawie bezpośrednich poleceń uzgodnionych przez republiki Strony AŚ.

⁽²⁾ Do celów zobowiązania Strony AŚ do wyznaczenia punktu kontaktowego „data wejścia w życie” oznacza dzień, w którym Umowa obowiązuje w odniesieniu do wszystkich republik Strony AŚ zgodnie z art. 353 ust. 4.

- a) stara się powiadomić z odpowiednim wyprzedzeniem osoby bezpośrednio zainteresowane postępowaniem o dacie wszczęcia postępowania, dołączając informację o rodzaju postępowania, oświadczenie organu wszczynającego postępowanie oraz ogólny opis problematycznej kwestii;
- b) daje takim zainteresowanym osobom możliwość przedstawienia faktów i argumentów na poparcie swojego stanowiska przed ostatecznym etapem czynności administracyjnych, w zakresie, w jakim pozwala na to czas, rodzaj postępowania oraz interes publiczny; oraz
- c) zapewnia by jej procedury były opierały się na przepisach prawa.

Artykuł 342

Kontrola i odwołanie

1. Każda Strona ustanawia lub utrzymuje sądy, organy quasi-sądowe, trybunały administracyjne lub procedury służące szybkiemu przeprowadzaniu kontroli, a w stosownych przypadkach również organy lub procedury służące korygowaniu ostatecznych czynności administracyjnych wpływających na związane z handlem kwestie objęte częścią IV niniejszej Umowy. Wspomniane sądy, organy, trybunały lub procedury są niezależne od urzędu lub organu odpowiedzialnego za egzekucję administracyjną, a osoby za nie odpowiedzialne muszą być bezstronne i z wynikiem sprawy nie może wiązać się dla nich żaden istotny interes.
2. Każda Strona zapewnia, by w odniesieniu do takich sądów, organów, trybunałów lub procedur stronom postępowania przysługiwało prawo do:
 - a) uzasadnienia lub obrony swojego stanowiska; oraz
 - b) decyzji opartej na dowodach i złożonej dokumentacji lub, gdy wymagają tego przepisy danej Strony, dokumentacji zgromadzonej przez organ administracyjny.
3. Każda Strona zapewnia, by, z zastrzeżeniem odwołania lub późniejszej kontroli w zależności od jej przepisów, decyzja taka była wykonywana przez urząd lub organ właściwy w odniesieniu do spornej czynności administracyjnej i by sposób postępowania takiego urzędu w odniesieniu do danej czynności administracyjnej opierał się na takiej decyzji.

Artykuł 343

Zasady szczegółowe

Postanowienia niniejszego tytułu pozostają bez uszczerbku dla szczegółowych zasad ustanowionych w innych postanowieniach niniejszej Umowy.

Artykuł 344

Przejrzystość w odniesieniu do subsydiów

1. Do celów niniejszej Umowy subsydlum jest środkiem związanym z handlem towarami, spełniającym warunki określone w art. 1.1 Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych i ma charakter szczególny w rozumieniu art. 2 wspomnianego Porozumienia. Niniejsze postanowienie obejmuje subsydia zdefiniowane w Porozumieniu w sprawie rolnictwa.

2. Każda Strona zapewnia przejrzystość w dziedzinie subsydiów związanych z handlem towarami. Począwszy od wejścia w życie niniejszej Umowy każda Strona co dwa lata przedstawia drugiej Stronie sprawozdanie dotyczące podstawy prawnej, formy, kwoty lub budżetu oraz, gdzie to możliwe, odbiorcy subsydiów przyznanego przez jej rząd lub organ publiczny. Sprawozdanie takie uważa się za przedstawione, jeśli stosowne informacje zostały udostępnione przez Strony lub w ich imieniu na powszechnie dostępnej stronie internetowej. Przy wymianie informacji Strony uwzględniają wymogi zachowania tajemnicy zawodowej i handlowej.

3. Na wniosek jednej ze Stron Strony mogą wymieniać informacje w sprawach związanych z subsydiami w odniesieniu do usług.

4. Komitet Stowarzyszenia dokonuje okresowych przeglądów postępów poczynionych przez Strony w zakresie wprowadzania w życie postanowień niniejszego artykułu.

5. Postanowienia niniejszego artykułu pozostają bez uszczerbku dla praw Stron do stosowania środków ochrony handlu lub do podejmowania działań w zakresie rozstrzygania sporów lub innych właściwych działań w związku z subsydlum przyznanym przez drugą Stronę, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami WTO.

6. Strony nie odwołują się do procedur rozstrzygania sporów na podstawie części IV tytułu X (Rozstrzyganie sporów) niniejszej Umowy w kwestiach wynikających z niniejszego artykułu.

TYTUŁ XIII

SZCZEGÓŁOWE ZADANIA ORGANÓW USTANOWIONYCH NA PODSTAWIE NINIEJSZEJ UMOWY DOTYCZĄCE SPRAW HANDLOWYCH

Artykuł 345

Szczegółowe zadania Rady Stowarzyszenia

1. Rada Stowarzyszenia, podczas wykonywania zadań przydzielonych jej w części IV niniejszej Umowy, składa się na szczeblu ministerialnym z przedstawicieli Strony UE z jednej strony oraz ministrów każdej republiki Strony AŚ, odpowiedzialnych za sprawy związane z handlem, z drugiej strony, zgodnie z odpowiednimi ramami prawnymi Stron, lub z osób przez nich wyznaczonych.
2. W odniesieniu do spraw związanych z handlem Rada Stowarzyszenia może:
 - a) zmieniać, w ramach dążenia do osiągnięcia celów części IV niniejszej Umowy:
 - (i) wykazy towarów zawarte w załączniku I (Znoszenie należności celnych), w celu włączenia jednego lub więcej towarów do harmonogramu obniżania należności celnych;
 - (ii) wykazy dołączone do załącznika I (Znoszenie należności celnych) w celu przyspieszenia znoszenia należności celnych;

- (iii) dodatek 1, dodatek 2 i dodatek 3 do załącznika I (Znosczenie należności celnych);
 - (iv) dodatki 1, 2, 2A, 3, 4, 5 i 6 do załącznika II (Definicja pojęcia „produkty pochodzące” oraz metody współpracy administracyjnej);
 - (v) załącznik XVI (Zamówienia publiczne);
 - (vi) załącznik XVIII (Chronione oznaczenia geograficzne);
 - (vii) załącznik XIX (Wykaz produktów, o których mowa w art. 306 ust. 4);
 - (viii) załącznik XXI (Podkomitety);
- b) wydawać interpretacje postanowień części IV niniejszej Umowy; oraz
- c) podejmować inne, uzgodnione przez Strony działania związane z wykonywaniem swoich funkcji.
3. Każda Strona wdraża, zgodnie z własnymi obowiązującymi procedurami prawnymi, wszelkie zmiany, o których mowa w ust. 2 lit. a) w uzgodnionym przez Strony terminie ⁽¹⁾.

Artykuł 346

Szczegółowe zadania Komitetu Stowarzyszenia

1. Komitet Stowarzyszenia, podczas wykonywania zadań przydzielonych mu w części IV niniejszej Umowy, składa się z przedstawicieli Komisji Europejskiej z jednej strony oraz przedstawicieli każdej z republik Strony AŚ z drugiej strony, na wyższym szczeblu urzędniczym, odpowiedzialnych za sprawy związane z handlem, lub z osób przez nich wyznaczonych.
2. Komitet Stowarzyszenia w sprawach związanych z handlem pełni w szczególności następujące funkcje:
 - a) pomaga Radzie Stowarzyszenia w wykonywaniu jej funkcji dotyczących spraw związanych z handlem;
 - b) odpowiada za odpowiednie wprowadzenie w życie i stosowanie postanowień części IV niniejszej Umowy. W tym względzie oraz bez uszczerbku dla praw określonych w części IV tytuł X (Rozstrzyganie sporów) i tytuł XI (Mechanizm mediacji dla środków pozataryfowych) niniejszej Umowy Strona może skierować do Komitetu Stowarzyszenia w celu przedyskutowania każdą kwestię związaną ze stosowaniem lub interpretacją części IV niniejszej Umowy;

⁽¹⁾ Wdrożenie zmian zatwierdzone przez Radę Stowarzyszenia:

1. W przypadku Kostaryki decyzje Rady Stowarzyszenia na podstawie art. 345 ust. 2 lit. a) będą równoważne z instrumentem, o którym mowa w art. 121.4 akapit trzeci (*Protocolo de Menor Rango*) aktu *Constitución Política de la República de Costa Rica*.
2. W przypadku Hondurasu decyzje Rady Stowarzyszenia na podstawie art. 345 ust. 2 lit. a) będą równoważne z instrumentem, o którym mowa w art. 21 aktu *Constitución de la República de Honduras*.

- c) nadzoruje w razie potrzeby dalsze opracowywanie postanowień części IV niniejszej Umowy i ocenia wyniki uzyskane w ramach jej stosowania;
- d) poszukuje odpowiednich sposobów zapobiegania problemom, które mogłyby powstać w obszarach objętych częścią IV niniejszej Umowy, oraz rozwiązywania takich problemów; oraz
- e) zatwierdza regulaminy wewnętrzne wszystkich podkomitetów wymienionych w części IV niniejszej Umowy oraz nadzoruje ich pracę.

3. Wykonując obowiązki na podstawie ust. 2, Komitet Stowarzyszenia może:

- a) powołać dodatkowe podkomitety, inne niż te powołane w części IV niniejszej Umowy, złożone z przedstawicieli wszystkich Komisji Europejskiej i każdej z republik Strony AŚ, oraz przydzielić im obowiązki w ramach swoich kompetencji. Komitet może również postanowić zmodyfikować funkcje przypisane powoływanym przez siebie komitetom, a także je rozwiązywać;
- b) zalecić Radzie Stowarzyszenia przyjęcie decyzji zgodnie z określonymi celami części IV niniejszej Umowy; oraz
- c) podejmować inne działania związane z wykonywaniem swoich funkcji, uzgodnione przez Strony lub zlecone przez Radę Stowarzyszenia.

Artykuł 347

Koordinatorzy części IV niniejszej Umowy

1. Komisja Europejska i każda z republik Strony AŚ wyznacza koordynatora części IV niniejszej Umowy w ciągu sześćdziesięciu dni od wejścia w życie niniejszej Umowy.
2. Koordinatory wspólnie zajmują się opracowywaniem porządku obrad oraz wszelkimi innymi niezbędnymi przygotowawczymi do posiedzeń Rady Stowarzyszenia i Komitetu Stowarzyszenia zgodnie z powyższymi postanowieniami oraz w stosownych przypadkach prowadzą działania następcze w stosunku do decyzji tych organów.

Artykuł 348

Podkomitety

1. Bez uszczerbku dla postanowień części I tytuł II (Ramy instytucjonalne) art. 8 niniejszej Umowy, niniejszy artykuł stosuje się do wszystkich podkomitetów powołanych w części IV niniejszej Umowy.

2. Podkomitety składają się z przedstawicieli Komisji Europejskiej z jednej strony oraz przedstawicieli każdej z republik Strony AŚ z drugiej strony.

3. Podkomitety spotykają się na odpowiednim szczelbu raz w roku lub na wniosek jednej ze Stron lub Komitetu Stowarzyszenia. Posiedzenia z osobistym udziałem członków odbywają się na przemian w Brukseli i w Ameryce Środkowej. Posiedzenia mogą się również odbywać przy użyciu wszelkich środków technicznych dostępnych Stronom.

4. Podkomitetom przewodniczy na przemian przedstawiciel Strony UE, z jednej strony, oraz przedstawiciel jednej z republik Strony AŚ, z drugiej strony, przez okres jednego roku.

TYTUŁ XIV

WYJĄTKI

Artykuł 349

Bilans płatniczy

1. W przypadku gdy Strona napotyka poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych lub jest tym zagrożona, może przedsięwziąć lub utrzymać środki ograniczające w odniesieniu do handlu towarami i usługami oraz płatności bieżących.

2. Strony dokładają starań, by uniknąć stosowania środków ograniczających, o których mowa w ust. 1.

3. Wszelkie środki ograniczające przedsięwzięte lub utrzymywane na podstawie niniejszego artykułu muszą być niedyskryminujące, tymczasowe i nie mogą wykraczać poza to, co jest konieczne do naprawienia sytuacji w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych. Muszą być zgodne z odpowiednimi warunkami określonymi w Porozumieniach WTO i ze statutem Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

4. Strona, która utrzymuje lub wprowadziła środki ograniczające, bądź też zmiany do nich, niezwłocznie informuje o nich drugą Stronę i przedstawia, tak szybko jak to możliwe, harmonogram ich zniesienia.

5. Jeżeli Strona uzna, że wprowadzony lub utrzymany środek ograniczający wpływa na dwustronne stosunki handlowe, może zwrócić się do drugiej Strony o konsultacje, które odbywają się niezwłocznie w ramach Komitetu Stowarzyszenia. Konsultacje te służą ocenie sytuacji związanej z bilansem płatniczym Strony zainteresowanej oraz ocenie ograniczeń przyjętych lub utrzymywanych na podstawie niniejszego artykułu, z uwzględnieniem, między innymi, takich czynników jak:

- charakter i stopień trudności związanych z bilansem płatniczym i finansami zagranicznymi;
- zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; lub
- alternatywne środki naprawcze, które mogą być dostępne.

Konsultacje dotyczą zgodności wszelkich środków ograniczających z ust. 3 i 4. Wszystkie wyniki ustaleń dotyczących statystyk i stanów faktycznych związanych z innymi kwestiami, przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, odnoszące się do walut obcych, rezerw monetarnych i bilansu płatniczego, są przyjmowane jako takie, a wnioski oparte są

na ocenie Funduszu dotyczącej bilansu płatniczego i finansów zagranicznych Strony zainteresowanej.

Artykuł 350

Podatki

1. Żadne z postanowień części IV niniejszej Umowy ani jakiegokolwiek porozumienia przyjętego na podstawie niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako stanowiące przeszkodę dla Stron w różnicowaniu, przy stosowaniu odnośnych przepisów własnego wewnętrznego prawa podatkowego, podatników, którzy nie znajdują się w takiej samej sytuacji, w szczególności w odniesieniu do ich miejsca zamieszkania lub siedziby, lub miejsca, w którym jest inwestowany ich kapitał.

2. Żadne z postanowień części IV niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek porozumienia przyjętego na podstawie części IV niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako stanowiące przeszkodę we wprowadzaniu lub stosowaniu jakichkolwiek środków mających na celu zapobieganie unikaniu lub uchylaniu się od opodatkowania na podstawie postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, innych porozumień w zakresie podatków lub krajowego prawa podatkowego.

3. Żadne z postanowień części IV niniejszej Umowy nie narusza praw i obowiązków Stron wynikających z konwencji podatkowych. W przypadku niezgodności części IV niniejszej Umowy z taką konwencją pierwszeństwo w zakresie występującej niezgodności mają postanowienia konwencji.

Artykuł 351

Preferencja regionalna

1. Żadne postanowienia części IV niniejszej Umowy nie zobowiązują Strony do rozszerzania na drugą Stronę korzystniejszego traktowania, które stosowane jest na terytorium każdej ze Stron jako element odpowiedniego procesu regionalnej integracji gospodarczej.

2. Żadne postanowienia części IV niniejszej Umowy nie stanowią przeszkody w utrzymywaniu, zmienianiu lub ustanawianiu unii celnych, stref wolnego handlu lub innych porozumień między Stronami lub między Stronami a państwami lub regionami trzecimi.

CZĘŚĆ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 352

Definicja Stron

1. Stronami niniejszej Umowy są Republiki Gwatemali, Hondurasu, Kostaryki, Nikaragui, Panamy i Salwadoru, zwane „republikami Strony AŚ”, z jednej strony, oraz Unia Europejska lub jej państwa członkowskie lub Unia Europejska i jej państwa członkowskie, w ramach swoich odpowiednich obszarów kompetencji, zwane „Stroną UE”, z drugiej strony.

2. Na użytek niniejszej Umowy określenie „Strona” odnosi się odpowiednio do każdej republiki Strony AŚ, bez uszczerbku dla zobowiązania do wspólnego działania na podstawie postanowień określonych w ust. 3, lub do Strony UE.

3. Na użytek niniejszej Umowy republiki Strony AŚ zgadzają się i zobowiązują się działać wspólnie w odniesieniu do następujących postanowień:

- a) w przypadku podejmowania decyzji za pośrednictwem organów, o których mowa w części I tytuł II (Ramy instytucjonalne) niniejszej Umowy;
- b) w przypadku wypełniania zobowiązań określonych w części IV tytuł IX (Regionalna integracja gospodarcza) niniejszej Umowy;
- c) w przypadku wypełniania zobowiązania dotyczącego ustanowienia Prawa konkurencji Ameryki Środkowej oraz organu ds. konkurencji Ameryki Środkowej, zgodnie z częścią IV tytuł VII (Handel i konkurencja) art. 277 i art. 279 ust. 2 niniejszej Umowy; oraz
- d) w przypadku wypełniania zobowiązania dotyczącego ustanowienia pojedynczego punktu dostępu na poziomie regionalnym zgodnie z częścią IV tytuł V (Zamówienia publiczne) art. 212 ust. 2 niniejszej Umowy;

W przypadku wspólnego działania zgodnie z niniejszym ustępem republiki Strony AŚ zwane są „Stroną AŚ”.

4. W przypadku wszelkich innych postanowień zawartych w niniejszej Umowie republiki Strony AŚ przyjmują zobowiązania i działają indywidualnie.

5. Niezależnie od postanowienia w ust. 3 oraz zgodnie z dalszym rozwojem regionalnej integracji Ameryki Środkowej republiki Strony AŚ zobowiązują się do dążenia do stopniowego zwiększania zakresu obszarów, w których będą działać wspólnie, o czym odpowiednio powiadomią Stronę UE. Rada Stowarzyszenia przyjmuje decyzje z dokładnym wskazaniem zakresu tych obszarów.

Artykuł 353

Wejście w życie

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami prawnymi.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu wewnętrznych procedur prawnych, o których mowa w ust. 1.
3. Powiadomienia zostają wysłane w przypadku Strony UE do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej, a w przypadku republik Strony AŚ do *Secretaría General del Sistema de la Integración Centroamericana (SG-SICA)*, którzy są depozytariuszami niniejszej Umowy.
4. Niezależnie od ust. 2 Unia Europejska i każda z republik Strony AŚ mogą stosować część IV niniejszej Umowy począw-

szy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dacie wzajemnego powiadomienia się o zakończeniu niezbędnych wewnętrznych procedur prawnych. W takim przypadku organy instytucjonalne niezbędne dla funkcjonowania niniejszej Umowy wykonują swoje funkcje.

5. Do dnia wejścia w życie określonego w ust. 2 lub do daty rozpoczęcia stosowania niniejszej Umowy, jeśli stosowanie to nastąpiło zgodnie z ust. 4, każda Strona musi spełnić wymogi określone w części IV tytuł VI (Własność intelektualna) w art. 244 i art. 245 ust. 1 lit. a) i b) niniejszej Umowy. Jeżeli republika Strony AŚ nie spełniła takich wymogów, niniejsza Umowa nie może wejść w życie zgodnie z ust. 2 ani nie może być stosowana zgodnie z ust. 4 między Stroną UE a taką republiką Strony AŚ niespełniającą wymogów do czasu spełnienia tych wymogów.

6. Gdy postanowienie niniejszej Umowy stosowane jest zgodnie z ust. 4, wszelkie odniesienia w takim postanowieniu do daty wejścia w życie niniejszej Umowy są rozumiane jako odniesienia do daty, od której Strony uzgadniają stosowanie tego postanowienia zgodnie z ust. 4.

7. Strony, w odniesieniu do których część IV niniejszej Umowy weszła w życie zgodnie z ust. 2 lub 4 mogą również używać materiałów pochodzących z republik Strony AŚ, w odniesieniu do których niniejsza Umowa nie weszła w życie.

8. Od daty wejścia w życie zgodnie z ust. 2 niniejsza Umowa zastępuje Umowy o dialogu politycznym i współpracy obojętujące między republikami Strony AŚ a Stroną UE.

Artykuł 354

Okres obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Strona powiadamia pisemnie odpowiedniego depozytariusza o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy.
3. W przypadku wypowiedzenia przez którąkolwiek Stronę pozostałe Strony badają w ramach Komitetu Stowarzyszenia wpływ takiego wypowiedzenia na niniejszą Umowę. Rada Stowarzyszenia podejmuje decyzję w sprawie wszelkich niezbędnych dostosowań lub środków przejściowych.
4. Wypowiedzenie staje się skuteczne sześć miesięcy po powiadomieniu odpowiedniego depozytariusza.

Artykuł 355

Wypełnienie zobowiązań

1. Strony wprowadzają wszelkie ogólne lub szczegółowe środki niezbędne do wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy i zapewniają ich zgodność z celami ustanowionymi w niniejszej Umowie.

2. Jeżeli jedna ze Stron uważa, że druga Strona nie wypełniła zobowiązania, jakie nakłada na nią niniejsza Umowa, może przedsięwziąć odpowiednie środki. Przedtem jednak, z wyjątkiem szczególnie nagłych przypadków, Strona ta przedstawia Radzie Stowarzyszenia w ciągu trzydziestu dni wszelkie istotne informacje niezbędne do dokładnego zbadania sytuacji w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez Strony. Przy wyborze środków pierwszeństwo przyznaje się tym, które w najmniej zakłócają wprowadzanie w życie postanowień niniejszej Umowy. Komitet Stowarzyszenia zostaje bezzwłocznie powiadomiony o takich środkach, które podlegają konsultacjom na forum Komitetu, jeśli Strona złoży wniosek o ich przeprowadzenie.

3. Strony uzgadniają, że określenie „szczególnie nagłe przypadki” w ust. 2 oznacza przypadki istotnego naruszenia niniejszej Umowy przez jedną ze Stron. Strony uzgadniają również, że określenie „odpowiednie środki” w ust. 2 oznacza środki przedsięwzięte zgodnie z prawem międzynarodowym. Uznaje się, że zawieszenie byłoby środkiem przedsięwziętym w ostateczności.

4. Istotne naruszenie niniejszej Umowy oznacza:

- a) zerwanie niniejszej Umowy, nieusankcjonowane ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego;
- b) naruszenie istotnych elementów niniejszej Umowy.

5. Jeżeli Strona zastosuje środek w szczególnie nagłym przypadku, druga Strona może zwrócić się o zwołanie pilnego posiedzenia Stron w ciągu piętnastu dni.

6. Niezależnie od ust. 2 jeśli jedna ze Stron uzna, że druga Strona nie wypełniła co najmniej jednego zobowiązania określonego w części IV niniejszej Umowy, zastosuje wyłącznie procedury rozstrzygnięcia sporów określone w części IV tytuł X (Rozstrzygnięcie sporów) oraz mechanizm mediacji określony w części IV tytuł XI (Mechanizm mediacji dla środków pozataryfowych) niniejszej Umowy lub inne alternatywne mechanizmy przewidziane w odniesieniu do szczegółowych zobowiązań określonych w części IV niniejszej Umowy.

Artykuł 356

Prawa i obowiązki wynikające z niniejszej Umowy

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako przyznające prawa lub nakładające obowiązki na osoby, inne niż prawa i obowiązki ustanowione niniejszą Umową, ani jako zobowiązujące Stronę do pozwolenia, by na niniejszą Umowę można było powoływać się bezpośrednio w jej krajowym systemie prawnym, chyba że krajowe prawodawstwo tej Strony stanowi inaczej.

Artykuł 357

Wyjątki

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako:

- a) wymagające od którejkolwiek Strony dostarczenia lub udostępnienia informacji, których ujawnienie dana Strona uważa

za sprzeczne ze swoimi podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub

- b) uniemożliwiające Stronie przeprowadzenie jakichkolwiek działań uznanych za niezbędne do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania;
 - (ii) odnoszących się do działalności gospodarczej prowadzonej bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia obiektów wojskowych;
 - (iii) związanych z produkcją broni, amunicji lub materiałów wojskowych lub handlem nimi;
 - (iv) odnoszących się do zamówień publicznych niezbędnych dla bezpieczeństwa narodowego lub do celów obrony narodowej;
 - (v) podejmowanych w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych;
- c) uniemożliwiające Stronie realizację działań w celu wywiązania się ze zobowiązań podjętych w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego; lub
- d) uniemożliwiające Stronie podjęcie niezależnej decyzji w sprawie priorytetów budżetowych lub wymagające od Strony zwiększenia zasobów budżetowych związanych z wypełnianiem zobowiązań zawartych w niniejszej Umowie.

2. Komitet Stowarzyszenia jest informowany w możliwie najpełniejszym zakresie o środkach przedsięwziętych na podstawie ust. 1 lit. a) i b) oraz o zakończeniu ich stosowania.

Artykuł 358

Dalsze zmiany

1. Strony mogą uzgodnić rozszerzenie i uzupełnienie niniejszej Umowy poprzez jej zmianę lub zawarcie umów w odniesieniu do konkretnych sektorów lub działań, również w świetle doświadczenia zdobytego podczas wprowadzania w życie niniejszej Umowy.

2. Strony mogą również uzgodnić wszelkie inne zmiany niniejszej Umowy.

3. Wszystkie wyżej wymienione zmiany i umowy zostają zatwierdzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami prawnymi każdej Strony.

Artykuł 359

Przystąpienie nowych członków

1. Komitet Stowarzyszenia jest informowany o każdym wniosku państwa trzeciego o członkostwo w Unii Europejskiej oraz o każdym wniosku państwa trzeciego o włączenie w procesy integracji politycznej i gospodarczej w Ameryce Środkowej.

2. Podczas negocjacji między Unią Europejską a państwem ubiegającym się o członkostwo Strona UE przekazuje Stronie AŚ wszelkie istotne informacje, natomiast Strona AŚ przedstawia Stronie UE swoje (ewentualne) opinie, tak aby ta mogła je w pełni uwzględnić. Strona UE powiadamia Stronę AŚ o każdym przystąpieniu nowego państwa do Unii Europejskiej.

3. Na tej samej zasadzie podczas negocjacji między Stroną AŚ a państwem ubiegającym się o włączenie w procesy integracji politycznej i gospodarczej w Ameryce Środkowej Strona AŚ przekazuje Stronie UE wszelkie istotne informacje, natomiast Strona UE przedstawia Stronie AŚ swoje (ewentualne) opinie, tak aby ta mogła je w pełni uwzględnić. Strona AŚ powiadamia Stronę UE o każdym przystąpieniu do procesów integracji politycznej i gospodarczej w Ameryce Środkowej.

4. Strony zbadają w ramach Komitetu Stowarzyszenia wpływ takiego przystąpienia na niniejszą Umowę. Rada Stowarzyszenia podejmuje decyzję w sprawie wszelkich niezbędnych dostosowań lub środków przejściowych, które zostają zatwierdzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami prawnymi każdej Strony.

5. Jeżeli w akcie przystąpienia do procesów integracji politycznej i gospodarczej w Ameryce Środkowej nie przewiduje się automatycznego przystąpienia do niniejszej Umowy, Państwo, którego to dotyczy, przystępuje poprzez złożenie aktu przystąpienia u odpowiednich depozytariuszy Stron.

6. Dokument przystąpienia zostaje złożony depozytariuszom.

Artykuł 360

Terytorialny zakres stosowania

1. W przypadku Strony UE niniejsza Umowa ma zastosowanie do terytoriów, na których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej na warunkach określonych w tych traktatach.

2. Niezależnie od ust. 1, w zakresie, w jakim obszar celny Unii Europejskiej obejmuje obszary nieuwzględnione w powyższej definicji zakresu terytorialnego, niniejsza Umowa ma również zastosowanie do obszaru celnego Unii Europejskiej.

3. W przypadku Ameryki Środkowej niniejsza Umowa ma zastosowanie do terytoriów republik Strony AŚ, zgodnie z ich odpowiednim prawodawstwem krajowym i prawem międzynarodowym.

Artykuł 361

Zastrzeżenia i oświadczenia interpretacyjne

Niniejsza Umowa nie dopuszcza jednostronnych zastrzeżeń ani oświadczeń interpretacyjnych.

Artykuł 362

Załączniki, dodatki, protokoły oraz noty, przypisy i wspólne deklaracje

Załączniki, dodatki, protokoły oraz uwagi, przypisy i wspólne deklaracje do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

Artykuł 363

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym każdy z tych tekstów jest tak samo autentyczny.

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani odpowiednio upoważnieni podpisali niniejszą Umowę.

Съставено в Тегусигалпа на двадесет и девети юни две хиляди и дванадесета година.
Hecho en Tegucigalpa, el veintinueve de junio de dos mil doce.
V Tegucigalpě dne dvacátého devátého června dva tisíce dvanáct.
Udfærdiget i Tegucigalpa den niogtyvende juni totusindogtolv.
Geschehen zu Tegucigalpa am neunundzwanzigsten Juni zweitausendzwoölf.
Sõlmitud kahe tuhande kaheteistkümnenda aasta juunikuu kahekümne üheksandal päeval Tegucigalpas.
Τεγκουσιγκάλπα, εικοσιενέα Ιουνίου δύο χιλιάδες δώδεκα.
Done at Tegucigalpa on the twenty-ninth day of June in the year two thousand and twelve.
Fait à Tegucigalpa, le vingt-neuf juin deux mille douze.
Fatto a Tegucigalpa, addì ventinove giugno duemiladodici.
Tegusigalpā, divi tūkstoši divpadsmitā gada divdesmit devītajā jūnijā.
Priimta Tegusigalpoje, du tūkstančiai dvyliktų metų birželio dvidešimt devintą dieną.
Kelt Tegucigalpában, a kétezer-tizenkettedik év június havának huszonkilencedik napján.
Magħmul f'Tegucigalpa fid-disgħa u ghoxrin jum ta' Ġunju fis-sena elfejn u tnax.
Gedaan te Tegucigalpa, negenentwintig juni tweeduizend twaalf.
Sporządzono w Tegucigalpie dnia dwudziestego dziewiątego czerwca dwa tysiące dwunastego roku.
Feito em Tegucigalpa, aos vinte e nove de junho de dois mil e doze.
Încheiat la Tegucigalpa, la douăzeci și nouă iunie două mii doisprezece.
V Tegucigalpe dvadsiateho deviateho júna dvetisíc dvanásť.
V Tegucigalpi, dne devetindvajsetega junija leta dva tisoč dvanajst.
Tehty Tegucigalpassa kahdentenkymmenentenäyhdeksäntenä päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakaksitoista.
Utfärdat i Tegucigalpa den tjugonionde juni år tjugohundratolv.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

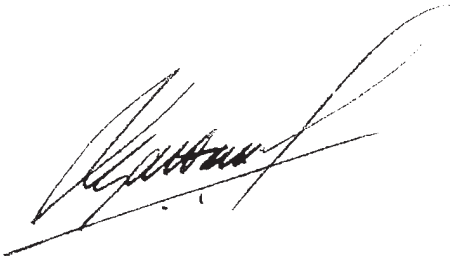

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

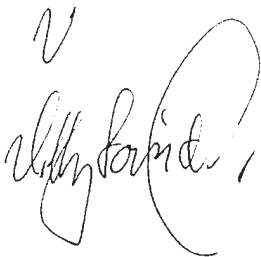
За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

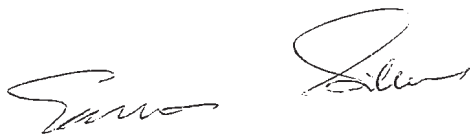
Für die Bundesrepublik Deutschland

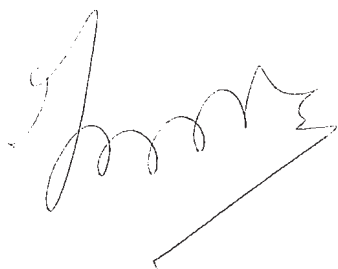
Eesti Vabariigi nimel

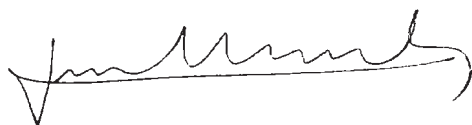
Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

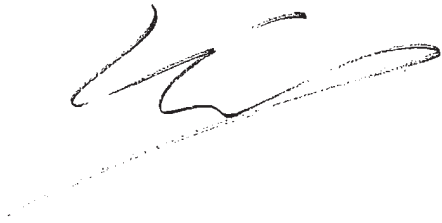
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'M' followed by a long horizontal stroke.

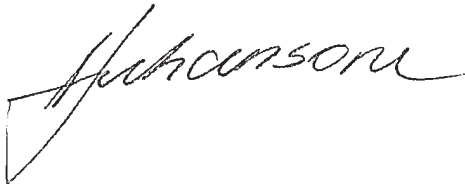
Per la Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F. ...' with a stylized end.

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'C' and ending with a long horizontal stroke.

Latvijas Republikas vārdā -

A handwritten signature in black ink, clearly legible as 'Juhanson'.

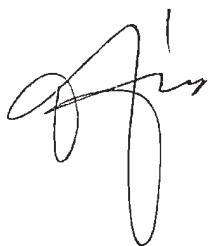
Lietuvos Respublikos vardu

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K. ...' with a stylized end.

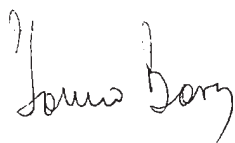
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'C. ...' with a stylized end.

Magyarország részéről

Għal Malta

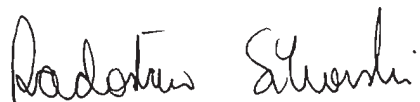
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

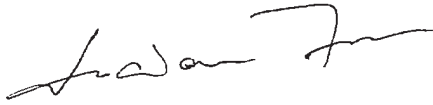
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

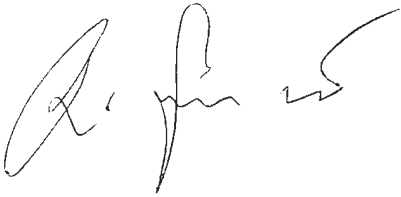
Pela República Portuguesa

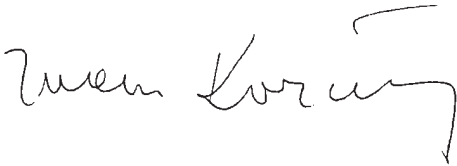
Pentru România

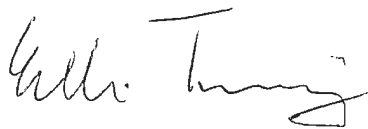
Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

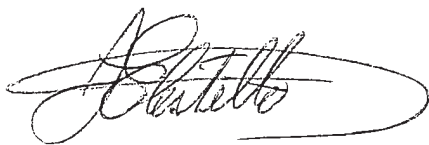
За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Ghall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

C. Cech

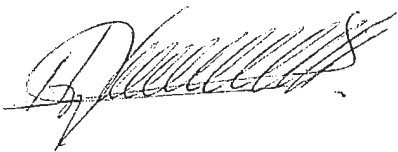

Por la República de Costa Rica

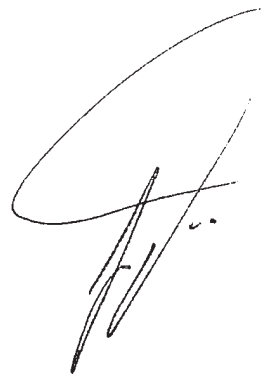
Anabel Carrizosa

Por la República de El Salvador

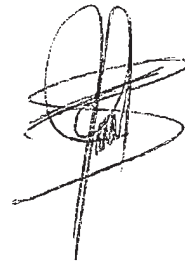

Por la República de Guatemala

Harold Ahallum

Por la República de Honduras

Por la República de Nicaragua

Por la República de Panamá

—

ZAŁĄCZNIK I

ZNOSZENIE NALEŻNOŚCI CELNYCH

SEKCJA A

1. Dla Strony UE znoszenie cel opisanych w kategoriach znoszenia cel określonych w pkt 3 lit. a), b), c), e), f), l), m), n), o), p), q) oraz r) poniżej ma zastosowanie do stawki podstawowej wskazanej w harmonogramie Strony UE załączonym do niniejszego załącznika.
2. Dla każdej republiki Strony Ameryki Środkowej znoszenie cel opisanych w kategoriach znoszenia cel określonych w pkt 3 lit. a), b), c), d), e), f), g), h), j), k) oraz q) poniżej ma zastosowanie dla każdego roku okresu znoszenia taryf, jak następuje:
 - a) jeżeli stosując kategorie znoszenia cel do stawki podstawowej Ameryki Środkowej, otrzymuje się taryfę wyższą niż stawka podstawowa jednej z republik Strony Ameryki Środkowej, obowiązującą taryfą dla tej republiki jest jej stawka podstawowa;
 - b) jeżeli stosując kategorie znoszenia cel do stawki podstawowej Ameryki Środkowej, otrzymuje się taryfę równą lub niższą niż stawka podstawowa jednej z republik Strony Ameryki Środkowej, obowiązującą taryfą dla tej republiki jest wynik zastosowania kategorii znoszenia cel do stawki podstawowej Ameryki Środkowej.
3. O ile nie określono inaczej w Uwagach ogólnych do harmonogramu każdej ze stron, ma zastosowanie następujące kategorie do znoszenia cel przez każdą ze stron zgodnie z art. 83 (Znoszenie cel) rozdziału 1 tytułu II (Handel towarami) części IV niniejszej Umowy.
 - a) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel A zostają całkowicie zniesione i towary te stają się wolne od cła z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy;
 - b) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel B zostają zniesione w trzech równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku trzeciego;
 - c) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel C zostają zniesione w pięciu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku piątego;
 - d) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel C1 zostają zniesione w sześciu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku szóstego;
 - e) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel D zostają zniesione w siedmiu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku siódmego;
 - f) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel E zostają zniesione w dziesięciu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku dziesiątego;
 - g) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel E1 pozostają na poziomie stawek podstawowych od roku pierwszego do piątego. Cła na te towary zostają zniesione w pięciu równych, rocznych etapach począwszy od 1 stycznia roku szóstego, i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku dziesiątego;
 - h) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel E2 zostają zniesione w dziesięciu rocznych etapach. Z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy cła zostają zmniejszone o dwa procent stawki podstawowej, a z dniem 1 stycznia roku drugiego – o kolejne dwa procent. Z dniem 1 stycznia roku drugiego cła zostają zmniejszone o dodatkowe osiem procent stawki podstawowej; a następnie – każdego roku aż do roku szóstego – o kolejne osiem procent. Z dniem 1 stycznia roku siódmego cła zostają zmniejszone o dodatkowe szesnaście procent stawki podstawowej oraz o kolejne szesnaście procent stawki podstawowej – każdego następnego roku aż do roku dziewiątego i towary te stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku dziesiątego. Proces redukcji cel dla tej kategorii jest przedstawiony szczegółowo w poniższej tabeli:

Roczne zmniejszenie (w procentach)	Rok	Łączne zmniejszenie	Zmniejszenia cel w kategorii E2			
			5 %	10 %	15 %	20 %
2 %	1	2 %	4,9 %	9,8 %	14,7 %	19,6 %
	2	4 %	4,8 %	9,6 %	14,4 %	19,2 %
8 %	3	12 %	4,4 %	8,8 %	13,2 %	17,6 %
	4	20 %	4,0 %	8,0 %	12,0 %	16,0 %
	5	28 %	3,6 %	7,2 %	10,8 %	14,4 %
	6	36 %	3,2 %	6,4 %	9,6 %	12,8 %
16 %	7	52 %	2,4 %	4,8 %	7,2 %	9,6 %
	8	68 %	1,6 %	3,2 %	4,8 %	6,4 %
	9	84 %	0,8 %	1,6 %	2,4 %	3,2 %
	10	100 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

- i) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel F pozostają na poziomie stawek podstawowych ⁽¹⁾, z wyjątkiem tych określonych w art. 84 lit. c) (Status quo) rozdziału 1 tytułu II (Handel towarami) części IV niniejszej Umowy. Towary te są wyłączone z procesu znoszenia lub zmniejszania cel;
- j) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel G zostają zniesione w trzynastu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary takie stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku trzynastego;
- k) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel H zostają zniesione w piętnastu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary takie stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku trzynastego;
- l) cła *ad valorem* na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel I zostają zniesione i towary takie stają się wolne od cła *ad valorem* z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy. Specyficzne cła na te towary, obowiązujące w ramach mechanizmu „cen wejścia”, pozostają na poziomie stawek podstawowych, jak wskazano w sekcji A pkt 4 niniejszego załącznika;
- m) cła *ad valorem* na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel J zostają zniesione i towary takie stają się wolne od cła *ad valorem* z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy. Specyficzne cła na te towary pozostają na poziomie stawek podstawowych;
- n) cła *ad valorem* na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel K zostają zniesione i towary takie stają się wolne od cła *ad valorem* z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy. Specyficzne cła na te towary zostają zniesione w trzech równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary takie stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku trzeciego;
- o) cła *ad valorem* na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel L zostają zniesione w trzech równych rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary takie stają się wolne od cła *ad valorem* z dniem 1 stycznia roku trzeciego; Specyficzne cła na te towary, obowiązujące w ramach mechanizmu „cen wejścia”, pozostają na poziomie stawek podstawowych, jak wskazano w sekcji A pkt 4 niniejszego załącznika;
- p) cła *ad valorem* na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel M zostają zniesione i towary takie stają się wolne od cła *ad valorem* z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy. Specyficzne cła na te towary zostają zniesione w dziesięciu równych, rocznych etapach począwszy od daty wejścia w życie niniejszej Umowy i towary takie stają się wolne od cła z dniem 1 stycznia roku dziesiątego;

⁽¹⁾ Dla republik strony Ameryki Środkowej dotyczy to stawki podstawowej każdej republiki, wskazanej w odpowiednim harmonogramie.

- q) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel Q są stosowane zgodnie z dodatkiem 1 (Przywózowe kontyngenty taryfowe republik Strony Ameryki Środkowej) i dodatkiem 2 (Przywózowe kontyngenty taryfowe Strony UE) do niniejszego załącznika;
- r) cła na towary określone w harmonogramie Strony w pozycjach w kategorii znoszenia cel ST są stosowane zgodnie z dodatkiem 3 (Specjalne traktowanie w odniesieniu do bananów) do niniejszego załącznika.
4. O ile nie określono inaczej w niniejszej Umowie, Unia Europejska może zastosować cła systemu cen wejścia określonego w załączniku 2 do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1549/2006 z dnia 17 października 2006 r.
5. O ile nie określono inaczej w niniejszej Umowie, określenia „EA”, „AD S/Z” oraz „AD F/M” znajdujące się w stawkach podstawowych harmonogramu strony UE odnoszą się do cel ustalonych w załączniku 1 do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1549/2006 z dnia 17 października 2006 r.
6. W celu znoszenia cel zgodnie z art. 83 (Znoszenie cel) rozdziału 1 tytułu II (Handel towarami) części IV niniejszej Umowy, zaokrągliła się przejściowe stawki, objęte procesem znoszenia cel, przynajmniej do najbliższej dziesiątej punktu procentowego lub, jeżeli stawka cła jest wyrażona w jednostkach pieniężnych, przynajmniej do jednej dziesiątej urzędowej jednostki pieniężnej Strony.
7. Na użytek niniejszego załącznika i harmonogramu Strony, rok pierwszy oznacza rok, w którym niniejsza Umowa wejdzie w życie Umowy, jak określono w art. 353 ust. 4 (Wejście w życie) części V niniejszej Umowy.
8. Do celów niniejszego załącznika i harmonogramu Strony, począwszy od roku drugiego, każdy roczny etap zmniejszania cła rozpoczyna się z dniem 1 stycznia danego roku.
9. Do celów pkt. 3 lit. q) niniejszego załącznika, jeżeli wejście w życie niniejszej Umowy nastąpi po dniu 1 stycznia i przed dniem 31 grudnia tego samego roku kalendarzowego, ilości w ramach kontyngentów zostaną rozdzielone proporcjonalnie na pozostałą część roku kalendarzowego.

SEKCJA B

Uwagi ogólne do harmonogramu republik strony amerykańskiej

1. Zgodnie z *Decreto No. 902* z dnia 9 stycznia 2006 r. Salwador stosuje taryfę 15 % do całego przywozu sztab i prętów z żeliwa o przekroju mniejszym lub równym 16 mm, zawierających mniej niż 0,4 % masy węgla, sklasyfikowanych w pozycji taryfowej 7214.99.90 klasyfikacji SAC 2007. Produkty te są obecnie sklasyfikowane w pozycji taryfowej 7214.99.30, stworzonej przez Salwador na poziomie krajowym wyżej wymienionym dekretem
2. W przypadku towarów sklasyfikowanych w pozycji taryfowej 0808.10.00 klasyfikacji SAC 2007 Gwatemala będzie nadal stosowała przepisy zawarte w *Ley del Fondo de Cooperación a la Fruticultura Decidua Nacional, Decreto No. 15-2007 Congreso de la República de Guatemala*, z późniejszymi zmianami, odnośnie do należności celnych przywózowych i produkcji jabłek.
3. W razie kryzysu fiskalnego Gwatemala może przejściowo i automatycznie podnieść cła stosowane do towarów sklasyfikowanych w pozycjach taryfowych 2709.00.10, 2709.00.90, 2710.11.20, 2710.11.30, 2710.19.11, 2710.19.21 i 2710.19.22 klasyfikacji SAC 2007. W takim przypadku cło nie może być wyższe niż cło stosowane wobec wszystkich państw w okresie kryzysowym, który uzasadnia przyjęcie wzrostu taryf.
4. W przypadku towarów sklasyfikowanych w pozycjach taryfowych 1005.90.20, 1005.90.30, 1007.00.90, 1102.20.00, 1103.13.10, 1103.13.90 oraz 1104.23.00 klasyfikacji SAC 2007 Honduras utrzyma stosowanie *Decreto No. 31-92* z dnia 5 marca 1992 r. i jego przepisów wykonawczych zawartych *Acuerdo No. 105-93*, z późniejszymi zmianami.
5. W przypadku towarów sklasyfikowanych w pozycjach taryfowych 0402.91.10, 0402.99.10 i 2002.90.10 klasyfikacji SAC 2007 Panama zastosuje kategorię F zgodnie z sekcją A pkt 3 lit. i) niniejszego załącznika.
6. W przypadku towarów sklasyfikowanych w pozycjach taryfowych 2208.30.10 i 2208.30.90 klasyfikacji SAC 2007 Panama zastosuje kategorię A zgodnie z sekcją A pkt 3 lit. a) niniejszego załącznika.
7. W przypadku towarów sklasyfikowanych w pozycji taryfowej 2106.90.99 klasyfikacji SAC 2007 Panama zastosuje kategorię F zgodnie z sekcją A pkt 3 lit. i) niniejszego załącznika.
8. Imitacje sera są to produkty o wyglądzie sera, które mogą być stosowane jako ser, ale nie spełniają jednocześnie trzech kryteriów określonych w uwadze 3 do rozdziału 4 zharmonizowanego systemu. Zazwyczaj produkty te spełniają przynajmniej jedno ze wspomnianych kryteriów.

Dodatek 1

Przywozowe kontyngenty taryfowe republik strony ameryki środkowej

1. Niniejszy załącznik zawiera przywozowe kontyngenty taryfowe dla towarów pochodzących ze Strony UE w ramach kategorii znoszenia ceł „Q” w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej. Każda republika Strony Ameryki Środkowej zarządza tymi kontyngentami taryfowymi zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.
2. Przywóz towarów w ramach tych kontyngentów taryfowych określone w pkt 3, 5 i 7 niniejszego dodatku podlega obowiązkowi przedstawienia świadectwa wywozowego wydanego przez właściwy organ Strony UE.
3. Szynki wędzone i chudy boczek:
 - a) Republiki Strony Ameryki Środkowej przyznają Stronie UE ogólny kontyngent 900 ton rocznie, przy rocznym wzroście o 45 ton dla towarów wprowadzanych zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Cła od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają zniesione zgodnie z postanowieniami dla kategorii H zawartymi w załączniku I sekcja A pkt 3 lit. k);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej: 0210.11.00, 0210.12.00 oraz 0210.19.00 klasyfikacji SAC 2007.
4. Mleko w proszku:
 - a) Każda republika Strony Ameryki Środkowej przyznaje Stronie UE kontyngent na towary wprowadzane zgodnie z lit. b) i d). Poniżej wyszczególnione są ilości dla roku pierwszego i kolejne roczne wzrosty, począwszy od roku drugiego dla każdej republiki Strony Ameryki Środkowej:

	W tonach rok pierwszy	Roczny wzrost w tonach
Kostaryka	200	10
Salwador	200	10
Gwatemala	400	20
Honduras	400	20
Nikaragua	200	10
Panama	500	25

- b) W ramach tego kontyngentu łączna ilość towarów wprowadzanych w ramach pozycji taryfowych wymienionych w lit. d) jest wolna od cła w dowolnym roku kalendarzowym i nie przekracza kwot określonych w tabeli w lit. a) dla Strony UE, dla każdego roku;
 - c) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kwoty wymienione w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I sekcja A pkt 3 lit. i);
 - d) Lit. a), b) oraz c) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej: 0402.10.00, 0402.21.11, 0402.21.12, 0402.21.21, 0402.21.22 oraz 0402.29.00 klasyfikacji SAC 2007.
5. Serwatka:
 - a) Republiki Strony Ameryki Środkowej przyznają Stronie UE ogólny kontyngent 100 ton rocznie, przy rocznym wzroście o 10 ton, na towary wprowadzane do obrotu zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Cła od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają zniesione zgodnie z postanowieniami dla kategorii B zawartymi w załączniku I sekcja A pkt 3 lit. b);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej: 0404.90.00 (z wyjątkiem mleka bezlaktozowego) klasyfikacji SAC 2007.

6. Ser:

- a) Każda republika Strony Ameryki Środkowej przyznaje Stronie UE kontyngent na towary wprowadzane zgodnie z lit. b) i d). Poniżej wyszczególnione są ilości dla roku pierwszego i kolejne roczne wzrosty, począwszy od roku drugiego, dla każdej republiki Strony Ameryki Środkowej:

	W tonach rok pierwszy	Roczny wzrost w tonach
Kostaryka	317	16
Salwador	583	29
Gwatemala	600	30
Honduras	500	25
Nikaragua	400	20
Panama	600	30

- b) W ramach tego kontyngentu łączna ilość towarów wprowadzanych w ramach pozycji taryfowych wymienionych w lit. d) jest wolna od cła w dowolnym roku kalendarzowym i nie może przekroczyć kwot określonych w tabeli w lit. a) dla Strony UE, dla każdego roku;
- c) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kwoty wymienione w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I sekcja A pkt 3 lit. i);
- d) Lit. a), b) oraz c) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej: 0406.20.90, 0406.30.00, 0406.90.10, 0406.90.20 oraz 0406.90.90 klasyfikacji SAC 2007.

7. Przetworzone lub konserwowane mięso ze świń:

- a) Republiki Strony Ameryki Środkowej przyznają Stronie UE ogólny kontyngent 900 ton rocznie, przy rocznym wzroście o 45 ton, na towary wprowadzane do obrotu zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
- b) Cła od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają zniesione zgodnie z postanowieniami dla kategorii H zawartymi w załączniku I sekcja A pkt 3 lit. k);
- c) Lit. a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie republik Strony Ameryki Środkowej: 1602.41.00, 1602.42.00 oraz 1602.49.90 klasyfikacji SAC 2007.

Dodatek 2

Przywozowe kontyngenty taryfowe strony UE

1. Niniejszy dodatek zawiera przywozowe kontyngenty taryfowe na towary pochodzące z Ameryki Środkowej w ramach kategorii znoszenia cel „Q” w harmonogramie Strony UE. Strona UE zarządza tymi kontyngentami taryfowymi zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.
2. Przywóz towarów w ramach tych kontyngentów taryfowych określonych w pkt 8-11 niniejszego dodatku podlegają obowiązkowi przedstawienia świadectwa wywozowego wydanego zgodnie z postanowieniami określonymi w pkt 3 poniżej przez właściwy organ republiki Strony Ameryki Środkowej.
3. Republiki Strony Ameryki Środkowej zgadzają się na podział na regionalne kontyngenty taryfowe określone w pkt 8-11 niniejszego dodatku i na podstawie tego każda republika Strony Ameryki Środkowej wydaje odpowiednie świadectwa wywozowe.
4. Czosnek:
 - a) Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej kontyngent 550 ton rocznie na towary wprowadzane zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następującej pozycji taryfowej w harmonogramie Strony UE: 0703 20 00.
5. Skrobia z manioku:
 - a) Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej kontyngent 5 000 ton rocznie na towary wprowadzane zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następującej pozycji taryfowej w harmonogramie Strony UE: 1108 14 00.
6. Kukurydza cukrowa:
 - a) Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej kontyngent 1 440 ton rocznie, przy rocznym wzroście o 120 ton, na towary wprowadzane zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii J zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. m);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE: 0710 40 00, 0711 90 30, 2001 90 30, 2004 90 10 oraz 2005 80 00.
7. Grzyby:
 - a) Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej kontyngent 275 ton rocznie na towary wprowadzane zgodnie z lit. c). Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii J zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. m);
 - c) Lit. a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE: 0711 51 00, 2003 10 20 oraz 2003 10 30.
8. Wołowina:
 - a) Strona UE przyznaje wyłącznie Nikaragui kontyngent 500 ton (ekwiwalent wagi tuszy) rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 25 ton. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
 - b) Dodatkowo Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej regionalny kontyngent 9 500 ton (ekwiwalent wagi tuszy) rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 475 ton. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;

- c) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngenty wymienione w lit. a) i b) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i);
- d) Lit. a), b) oraz c) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE: 0201 10 00, 0201 20 20, 0201 20 30, 0201 20 50, 0201 20 90, 0201 30 00, 0202 10 00, 0202 20 10, 0202 20 30, 0202 20 50, 0202 20 90, 0202 30 10, 0202 30 50 oraz 0202 30 90.

9. Cukier, w tym cukier ekologiczny, oraz towary o wysokiej zawartości cukru

- a) Strona UE przyznaje wyłącznie Panamie kontyngent 12 000 ton ekwiwalentu cukru surowego ⁽¹⁾ rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 360 ton. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
- b) Dodatkowo Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej regionalny kontyngent 150 000 ton ekwiwalentu cukru surowego ⁽²⁾ rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 4 500 ton. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
- c) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) i b) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i) dla pozycji taryfowych wskazanych w lit. d) ppkt (i); oraz zgodnie z postanowieniami dla kategorii J zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. m) dla pozycji taryfowych wskazanych w lit. d) ppkt (ii);
- d) Lit. a), b) oraz c) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE:

(i) 1701 11 10, 1701 11 90, 1701 91 00, 1701 99 10, 1701 99 90, 1702 30 10, 1702 30 51, 1702 30 59, 1702 30 91, 1702 30 99, 1702 40 90, 1702 90 30, 1702 90 50, 1702 90 71, 1702 90 75, 1702 90 79, 1702 90 80, oraz 1702 90 99.

(ii) 1702 50 00, 1704 90 99, 1806 10 30, 1806 10 90, 1806 20 95ex2, 1806 90 90ex2, 1901 90 99, 2006 00 31, 2006 00 38, 2007 91 10, 2007 99 20, 2007 99 31, 2007 99 33, 2007 99 35, 2007 99 39, 2009 11 11ex2, 2009 11 91, 2009 19 11ex2, 2009 19 91, 2009 29 11ex2, 2009 29 91, 2009 39 11ex2, 2009 39 51, 2009 39 91, 2009 49 11ex2, 2009 49 91, 2009 80 11ex2, 2009 80 35ex2, 2009 80 61, 2009 80 86, 2009 90 11ex2, 2009 90 21ex2, 2009 90 31, 2009 90 71, 2009 90 94, 2101 12 98ex2, 2101 20 98ex2, 2106 90 98ex2, oraz 3302 10 29.

10. Ryż:

- a) Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej regionalny kontyngent 20 000 ton rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 1 000 ton. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
- b) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngent wymieniony w lit. a) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i);
- c) Litery a) i b) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE: 1006 20 15, 1006 20 17, 1006 20 96, 1006 20 98, 1006 30 25, 1006 30 27, 1006 30 46, 1006 30 48, 1006 30 65, 1006 30 67, 1006 30 96, 1006 30 98.

11. Rum w dużej ilości:

- a) Strona UE przyznaje wyłącznie Panamie kontyngent 1 000 hl (ekwiwalent czystego alkoholu) rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 50 hl. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;
- b) Dodatkowo Strona UE przyznaje republikom Strony Ameryki Środkowej, z wyjątkiem Panamy, regionalny kontyngent 7 000 hl (ekwiwalent czystego alkoholu) rocznie, przy rocznym wzroście w wysokości 300 hl. Liczba towarów wprowadzanych w ramach kontyngentu jest wolna od cła w dowolnym momencie roku kalendarzowego;

⁽¹⁾ Za cukier surowy jakości standardowej uważa się cukier, z którego uzysk cukru białego wynosi 92 %.

⁽²⁾ Za cukier surowy jakości standardowej uważa się cukier, z którego uzysk cukru białego wynosi 92 %.

- c) Od towarów wprowadzanych w łącznej ilości przekraczającej kontyngenty wymienione w lit. a) i b) zostają pobrane cła zgodnie z postanowieniami dla kategorii F zawartymi w załączniku I (Znoszenie cel) sekcja A pkt 3 lit. i);
- d) Lit. a), b) oraz c) dotyczą następujących pozycji taryfowych w harmonogramie Strony UE: 2208 40 51 oraz 2208 40 99.
-

Dodatek 3

Specjalne traktowanie w odniesieniu do bananów

1. W przypadku produktów rolnych pochodzących z Ameryki Środkowej ujętych w pozycji 0803.00.19 Nomenklatury Scalonej (banany świeże, z wyłączeniem plantanów) i wymienionych w kategorii „ST” w harmonogramie Strony UE, zastosowanie mają następujące cła preferencyjne:

Rok	Preferen- cyjna stawka celna	Wielkość progowa przywozu, w tonach					
	(EUR/tonę)	Kostaryka	Panama	Honduras	Gwatemala	Nikaragua	Salwador
Do 31 grudnia 2010 r.	145	1 025 000	375 000	50 000	50 000	10 000	2 000
1.1-31.12.2011	138	1 076 250	393 750	52 500	52 500	10 500	2 100
1.1-31.12.2012	131	1 127 500	412 500	55 000	55 000	11 000	2 200
1.1-31.12.2013	124	1 178 750	431 250	57 500	57 500	11 500	2 300
1.1-31.12.2014	117	1 230 000	450 000	60 000	60 000	12 000	2 400
1.1-31.12.2015	110	1 281 250	468 750	62 500	62 500	12 500	2 500
1.1-31.12.2016	103	1 332 500	487 500	65 000	65 000	13 000	2 600
1.1-31.12.2017	96	1 383 750	506 250	67 500	67 500	13 500	2 700
1.1-31.12.2018	89	1 435 000	525 000	70 000	70 000	14 000	2 800
1.1-31.12.2019	82	1 486 250	543 750	72 500	72 500	14 500	2 900
1.1.2020 i później	75	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

2. Cła preferencyjne przedstawione w tabeli powyżej obowiązują od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Cła nie są zmniejszane z mocą wsteczną.
3. W 2019 r. Strony przeanalizują usprawnienia liberalizacji taryf w odniesieniu do bananów.
4. Klauzula stabilizacyjna jest oparta na następujących elementach:
- Wielkość progowa przywozu jest określona dla przywozu z republik Strony Ameryki Środkowej dla każdego roku podczas okresu przejściowego, jak przedstawiono w tabeli powyżej. Wielkość progowa obowiązuje poszczególne republiki Strony Ameryki Środkowej zgodnie z tabelą powyżej ⁽¹⁾;
 - Jeżeli w danym roku kalendarzowym osiągnięta zostaje wartość progowa, Strona UE może tymczasowo zawiesić cła preferencyjne określone w tabeli powyżej na okres nieprzekraczający trzech miesięcy i niewykraczający poza koniec roku kalendarzowego.
 - W przypadku gdy Strona UE zawiesi cło preferencyjne, stosuje ona przynajmniej stawkę podstawową (podaną w jej harmonogramie) lub stawkę KNU stosowaną w czasie, gdy podjęte zostanie to działanie.
 - Jeżeli Strona UE podejmie działania, o których mowa w lit. b) i c), przeprowadza ona niezwłocznie konsultacje z republikami Strony Ameryki Środkowej w celu analizy i oceny sytuacji na podstawie dostępnych danych faktycznych.
 - Środki, o których mowa powyżej w lit. b) lub c) obowiązują jedynie w okresie przejściowym.

⁽¹⁾ W celu rejestracji przywozu, który ma być uwzględniony w ramach wielkości progowej określonej w pkt. 1, Strona UE wymaga przedstawienia świadectwa wywozowego wystawionego przez właściwy organ Republiki Strony AS dokonującej wywozu.

Harmonogram Strony UE

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
I	SEKCJA I – ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO			
01	DZIAŁ 1 - ZWIERZĘTA ŻYWE			
0101	Konie, osły, muły i osłomuły, żywe			
0101 10	- Zwierzęta hodowlane czystorasowe			
0101 10 10	-- Konie	bez cła	A	
0101 10 90	-- Pozostałe	7,7	A	
0101 90	- Pozostałe			
	-- Konie			
0101 90 11	--- Do uboju	bez cła	A	
0101 90 19	--- Pozostałe	11,5	A	
0101 90 30	-- Osły	7,7	A	
0101 90 90	-- Muły i osłomuły	10,9	A	
0102	Bydło żywe			
0102 10	- Zwierzęta hodowlane czystorasowe			
0102 10 10	-- Jalówki (bydło płci żeńskiej, które nigdy nie miało cielaka)	bez cła	A	
0102 10 30	-- Krowy	bez cła	A	
0102 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
0102 90	- Pozostałe			
	-- Gatunki domowe			
0102 90 05	--- O masie nieprzekraczającej 80 kg	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- O masie przekraczającej 80 kg, ale nieprzekraczającej 160 kg			
0102 90 21	---- Do uboju	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 29	---- Pozostałe	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- O masie przekraczającej 160 kg, ale nieprzekraczającej 300 kg			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0102 90 41	---- Do uboju	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 49	---- Pozostałe	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- O masie przekraczającej 300 kg			
	---- Jałówki (bydło płci żeńskiej, które nigdy nie miało cielaka)			
0102 90 51	---- Do uboju	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 59	----- Pozostałe	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Krowy			
0102 90 61	----- Do uboju	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 69	----- Pozostałe	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Pozostałe			
0102 90 71	----- Do uboju	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 79	----- Pozostałe	10,2 + 93,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0102 90 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
0103	Świnie żywe			
0103 10 00	- Zwierzęta hodowlane czystorasowe	bez cła	A	
	- Pozostałe			
0103 91	-- O masie mniejszej niż 50 kg			
0103 91 10	--- Gatunki domowe	41,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0103 91 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0103 92	-- O masie 50 kg lub większej			
	--- Gatunki domowe			
0103 92 11	---- Maciory mające prosiaki co najmniej raz, o masie nie mniejszej niż 160 kg	35,1 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0103 92 19	---- Pozostałe	41,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0103 92 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0104	Owce i kozy, żywe			
0104 10	- Owce			
0104 10 10	-- Zwierzęta hodowlane czystorasowe	bez cła	A	
	-- Pozostałe			
0104 10 30	--- Jagnięta (do jednego roku życia)	80,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0104 10 80	--- Pozostałe	80,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0104 20	- Kozy			
0104 20 10	-- Zwierzęta hodowlane czystorasowe	3,2	A	
0104 20 90	-- Pozostałe	80,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0105	Drób domowy żywy, to znaczy ptactwo z gatunku <i>Gallus domesticus</i> , kaczki, gęsi, indyki i perliczki			
	- O masie nieprzekraczającej 185 g			
0105 11	-- Ptactwo z gatunku <i>Gallus domesticus</i>			
	--- Pisklęta płci żeńskiej pochodzące z hodowli w drugim i trzecim pokoleniu			
0105 11 11	---- Nioski	52 EUR/1 000 p/st	D	
0105 11 19	---- Pozostałe	52 EUR/1 000 p/st	D	
	--- Pozostałe			
0105 11 91	---- Nioski	52 EUR/1 000 p/st	D	
0105 11 99	---- Pozostałe	52 EUR/1 000 p/st	D	
0105 12 00	-- Indyki	152 EUR/1 000 p/st	D	
0105 19	-- Pozostałe			
0105 19 20	--- Gęsi	152 EUR/1 000 p/st	D	
0105 19 90	--- Kaczki i perliczki	52 EUR/1 000 p/st	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	- Pozostałe			
0105 94 00	-- Ptactwo z gatunku <i>Gallus domesticus</i>	20,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0105 99	-- Pozostałe			
0105 99 10	--- Kaczki	32,3 EUR/ 100 kg/net	D	
0105 99 20	--- Gęsi	31,6 EUR/ 100 kg/net	D	
0105 99 30	--- Indyki	23,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0105 99 50	--- Perliczki	34,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0106	Pozostałe zwierzęta żywe			
	- Ssaki			
0106 11 00	-- Naczelne	bez cła	A	
0106 12 00	-- Wieloryby, delfiny i morświny (ssaki z rzędu waleni); manaty i krowy morskie (ssaki z rzędu syren)	bez cła	A	
0106 19	-- Pozostałe			
0106 19 10	--- Króliki domowe	3,8	A	
0106 19 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0106 20 00	- Gady (włączając węże i żółwie)	bez cła	A	
	- Ptaki			
0106 31 00	-- Ptaki drapieżne	bez cła	A	
0106 32 00	-- Papugowate (włączając papugi, papugi długoogonowe, ary i kakadu)	bez cła	A	
0106 39	-- Pozostałe			
0106 39 10	--- Gołębie	6,4	B	
0106 39 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0106 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
02	DZIAŁ 2 - MIĘSO I PODROBY JADALNE			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0201	Mięso z bydła, świeże lub schłodzone			
0201 10 00	- Tusze i półtusze	12,8 + 176,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0201 20	- Pozostałe kawałki mięsa, z kośćmi			
0201 20 20	-- Ćwierci „kompensowane”	12,8 + 176,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0201 20 30	-- Ćwierci przednie nierozdzielone lub rozdzielone	12,8 + 141,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0201 20 50	-- Ćwierci tylne nierozdzielone lub rozdzielone	12,8 + 212,2 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0201 20 90	-- Pozostałe	12,8 + 265,2 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0201 30 00	- Bez kości	12,8 + 303,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202	Mięso z bydła, zamrożone			
0202 10 00	- Tusze i półtusze	12,8 + 176,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 20	- Pozostałe kawałki mięsa, z kośćmi			
0202 20 10	-- Ćwierci „kompensowane”	12,8 + 176,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 20 30	-- Ćwierci przednie nierozdzielone lub rozdzielone	12,8 + 141,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 20 50	-- Ćwierci tylne nierozdzielone lub rozdzielone	12,8 + 221,1 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 20 90	-- Pozostałe	12,8 + 265,3 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 30	- Bez kości			
0202 30 10	-- Ćwierci przednie całe lub pokrojone na maksymalnie pięć części, a każda ćwiartka stanowi pojedynczy blok; ćwierci „kompensowane” w dwóch blokach, z których jeden zawiera ćwierć przednią całą lub pokrojoną na maksymalnie pięć kawałków, a drugi ćwierć tylną, z wyłączeniem poledwicy, w jednym kawałku	12,8 + 221,1 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0202 30 50	-- Elementy określone jako „crop”, „chuck and blade” i „brisket”	12,8 + 221,1 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0202 30 90	-- Pozostałe	12,8 + 304,1 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 8 dodatku 2 do załącznika I
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone			
	- Świeże lub schłodzone			
0203 11	-- Tusze i półtusze			
0203 11 10	--- Ze świń domowych	53,6 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 11 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0203 12	-- Szyunki, łopatki i ich kawałki, z kośćmi			
	--- Ze świń domowych			
0203 12 11	---- Szyunki i ich kawałki	77,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 12 19	---- Łopatki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 12 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0203 19	-- Pozostałe			
	--- Ze świń domowych			
0203 19 11	---- Przodki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 19 13	---- Schaby i ich kawałki, z kośćmi	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 19 15	---- Boczek i jego kawałki	46,7 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Pozostałe			
0203 19 55	----- Bez kości	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 19 59	----- Pozostałe	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 19 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
	- Zamrożone			
0203 21	-- Tusze i półtusze			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0203 21 10	--- Ze świń domowych	53,6 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 21 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0203 22	-- Szyunki, łopatki i ich kawałki, z kośćmi			
	--- Ze świń domowych			
0203 22 11	---- Szyunki i ich kawałki	77,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 22 19	---- Łopatki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 22 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0203 29	-- Pozostałe			
	--- Ze świń domowych			
0203 29 11	---- Przodki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 29 13	---- Schaby i ich kawałki, z kośćmi	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 29 15	---- Boczek i jego kawałki	46,7 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Pozostałe			
0203 29 55	----- Bez kości	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 29 59	----- Pozostałe	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0203 29 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0204	Mięso z owiec lub kóz, świeże, schłodzone lub zamrożone			
0204 10 00	- Tusze i półtusze z jagniąt, świeże lub schłodzone	12,8 + 171,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostałe mięso z owiec, świeże lub schłodzone			
0204 21 00	-- Tusze i półtusze	12,8 + 171,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 22	-- Pozostałe kawałki mięsa, z kośćmi			
0204 22 10	--- Krótkie ćwierci przednie	12,8 + 119,9 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0204 22 30	--- Grzbiety i/lub środki	12,8 + 188,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 22 50	--- Nogi	12,8 + 222,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 22 90	--- Pozostałe	12,8 + 222,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 23 00	-- Bez kości	12,8 + 311,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 30 00	- Tusze i półtusze z jagniąt, zamrożone	12,8 + 128,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostałe mięso z owiec, zamrożone			
0204 41 00	-- Tusze i półtusze	12,8 + 128,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 42	-- Pozostałe kawałki mięsa, z kośćmi			
0204 42 10	--- Krótkie ćwierci przednie	12,8 + 90,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 42 30	--- Grzbiety i/lub środki	12,8 + 141,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 42 50	--- Nogi	12,8 + 167,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 42 90	--- Pozostałe	12,8 + 167,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 43	-- Bez kości			
0204 43 10	--- Z jagniąt	12,8 + 234,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 43 90	--- Pozostałe	12,8 + 234,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50	- Mięso z kóz			
	-- Świeże lub schłodzone			
0204 50 11	--- Tusze i półtusze	12,8 + 171,3 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0204 50 13	--- Krótkie ćwierci przednie	12,8 + 119,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 15	--- Grzbiety i/lub środki	12,8 + 188,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 19	--- Nogi	12,8 + 222,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Pozostałe			
0204 50 31	---- Kawalki z kośćmi	12,8 + 222,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 39	---- Kawalki bez kości	12,8 + 311,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Zamrożone			
0204 50 51	--- Tusze i półtusze	12,8 + 128,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 53	--- Krótkie ćwierci przednie	12,8 + 90,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 55	--- Grzbiety i/lub środki	12,8 + 141,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 59	--- Nogi	12,8 + 167,5 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Pozostałe			
0204 50 71	---- Kawalki z kośćmi	12,8 + 167,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0204 50 79	---- Kawalki bez kości	12,8 + 234,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0205 00	Mięso z koni, osłów, mułów lub osłomułów, świeże, schłodzone lub zamrożone			
0205 00 20	- Świeże lub schłodzone	5,1	A	
0205 00 80	- Zamrożone	5,1	A	
0206	Jadalne podroby z bydła, świń, owiec, kóz, koni, osłów, mułów lub osłomułów, świeże, schłodzone lub zamrożone			
0206 10	- Z bydła, świeże lub schłodzone			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0206 10 10	-- Do produkcji wyrobów farmaceutycznych	bez cła	A	
	-- Pozostałe			
0206 10 91	--- Wątroby	bez cła	A	
0206 10 95	--- Przepona gruba i przepona cienka	12,8 + 303,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0206 10 99	--- Pozostałe	bez cła	A	
	- Z bydła, zamrożone			
0206 21 00	-- Ozory	bez cła	A	
0206 22 00	-- Wątroby	bez cła	A	
0206 29	-- Pozostałe			
0206 29 10	--- Do produkcji wyrobów farmaceutycznych	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
0206 29 91	---- Przepona gruba i przepona cienka	12,8 + 304,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0206 29 99	---- Pozostałe	bez cła	A	
0206 30 00	- Ze świń, świeże lub schłodzone	bez cła	A	
	- Ze świń, zamrożone			
0206 41 00	-- Wątroby	bez cła	A	
0206 49	-- Pozostałe			
0206 49 20	--- Ze świń domowych	bez cła	A	
0206 49 80	--- Pozostałe	bez cła	A	
0206 80	- Pozostałe, świeże lub schłodzone			
0206 80 10	-- Do produkcji wyrobów farmaceutycznych	bez cła	A	
	-- Pozostałe			
0206 80 91	--- Z koni, osłów, mułów i osłomulów	6,4	A	
0206 80 99	--- Z owiec i kóz	bez cła	A	
0206 90	- Pozostałe, zamrożone			
0206 90 10	-- Do produkcji wyrobów farmaceutycznych	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	-- Pozostałe			
0206 90 91	--- Z koni, osłów, mułów i osłomułów	6,4	A	
0206 90 99	--- Z owiec i kóz	bez cła	A	
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone			
	- Z ptactwa z gatunku <i>Gallus domesticus</i>			
0207 11	-- Niecięte na kawałki, świeże lub schłodzone			
0207 11 10	--- Oskubane i bez jelit, z głowami i łapkami, znane jako „kurczaki 83 %”	26,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 11 30	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „kurczaki 70 %”	29,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 11 90	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek oraz bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „kurczaki 65 %” lub inaczej zgłaszane	32,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 12	-- Niecięte na kawałki, zamrożone			
0207 12 10	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „kurczaki 70 %”	29,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 12 90	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek oraz bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „kurczaki 65 %” lub inaczej zgłaszane	32,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13	-- Kawałki i podroby, świeże lub schłodzone			
	--- Kawałki			
0207 13 10	---- Bez kości	102,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
0207 13 20	----- Połówki lub ćwiartki	35,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13 30	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13 40	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szyjami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13 50	----- Piersi i ich kawałki	60,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13 60	----- Nogi i ich kawałki	46,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 13 70	----- Pozostałe	100,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0207 13 91	---- Wątróbki	6,4	B	
0207 13 99	---- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14	-- Kawalki i podroby, zamrożone			
	--- Kawalki			
0207 14 10	---- Bez kości	102,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
0207 14 20	----- Połówki lub ćwiartki	35,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14 30	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14 40	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szyjami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14 50	----- Piersi i ich kawalki	60,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14 60	----- Nogi i ich kawalki	46,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 14 70	----- Pozostałe	100,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			
0207 14 91	---- Wątroby	6,4	A	
0207 14 99	---- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Z indyków			
0207 24	-- Niecięte na kawalki, świeże lub schłodzone			
0207 24 10	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „indyki 80 %”	34 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 24 90	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek i bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „indyki 73 %” lub inaczej zgłaszane	37,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 25	-- Niecięte na kawalki, zamrożone			
0207 25 10	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „indyki 80 %”	34 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 25 90	--- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek i bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „indyki 73 %” lub inaczej zgłaszane	37,3 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0207 26	-- Kawałki i podroby, świeże lub schłodzone			
	--- Kawałki			
0207 26 10	---- Bez kości	85,1 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
0207 26 20	----- Połówki lub ćwiartki	41 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 26 30	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 26 40	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szypkami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 26 50	----- Piersi i ich kawałki	67,9 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Nogi i ich kawałki			
0207 26 60	----- Podudzia i ich kawałki	25,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 26 70	----- Pozostałe	46 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 26 80	----- Pozostałe	83 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			
0207 26 91	---- Wątróbki	6,4	B	
0207 26 99	---- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 27	-- Kawałki i podroby, zamrożone			
	--- Kawałki			
0207 27 10	---- Bez kości	85,1 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
0207 27 20	----- Połówki lub ćwiartki	41 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 27 30	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0207 27 40	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szyjami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 27 50	----- Piersi i ich kawałki	67,9 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Nogi i ich kawałki			
0207 27 60	----- Podudzia i ich kawałki	25,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 27 70	----- Pozostałe	46 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 27 80	----- Pozostałe	83 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			
0207 27 91	---- Wątróbki	6,4	A	
0207 27 99	---- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Z kaczek, gęsi lub perliczek			
0207 32	-- Niecięte na kawałki, świeże lub schłodzone			
	--- Z kaczek			
0207 32 11	---- Oskubane, bez krwi i jelit, ale niewypatroszone, z głowami i łapkami, znane jako „kaczki 85 %”	38 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 32 15	---- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „kaczki 70 %”	46,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 32 19	---- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek oraz bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „kaczki 63 %” lub inaczej zgłaszane	51,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Z gęsi			
0207 32 51	---- Oskubane, bez krwi, niewypatroszone z głowami i łapkami, znane jako „gęsi 82 %”	45,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 32 59	---- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, z sercami i żołądkami lub bez serc i żołądków, znane jako „gęsi 75 %” lub inaczej zgłaszane	48,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 32 90	--- Z perliczek	49,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 33	-- Niecięte na kawałki, zamrożone			
	--- Z kaczek			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0207 33 11	----- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, ale z szyjami, sercami, wątróbkami i żołądkami, znane jako „kaczki 70 %”	46,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 33 19	----- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek oraz bez szyj, serc, wątróbek i żołądków, znane jako „kaczki 63 %” lub inaczej zgłaszane	51,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Z gęsi			
0207 33 51	----- Oskubane, bez krwi, niewypatroszone z głowami i łapkami, znane jako „gęsi 82 %”	45,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 33 59	----- Oskubane i wypatroszone, bez głów i łapek, z sercami i żołądkami lub bez serc i żołądków, znane jako „gęsi 75 %” lub inaczej zgłaszane	48,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 33 90	--- Z perliczek	49,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 34	-- Wątróbki otłuszczone, świeże lub schłodzone			
0207 34 10	--- Z gęsi	bez cła	A	
0207 34 90	--- Z kaczek	bez cła	A	
0207 35	-- Pozostałe, świeże lub schłodzone			
	--- Kawałki			
	---- Bez kości			
0207 35 11	----- Z gęsi	110,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 15	----- Z kaczek lub perliczek	128,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
	----- Połówki lub ćwiartki			
0207 35 21	----- Z kaczek	56,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 23	----- Z gęsi	52,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 25	----- Z perliczek	54,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 31	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 41	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szyjami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Piersi i ich kawałki			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0207 35 51	----- Z gęsi	86,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 53	----- Z kaczek lub perliczek	115,5 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Nogi i ich kawałki			
0207 35 61	----- Z gęsi	69,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 63	----- Z kaczek lub perliczek	46,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 71	----- Tusze gęsie lub kaczce	66 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 35 79	----- Pozostałe	123,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Podroby			
0207 35 91	---- Wątróbki drobiowe, inne niż wątróbki otłuszczone	6,4	B	
0207 35 99	---- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36	-- Pozostałe, zamrożone			
	--- Kawałki			
	---- Bez kości			
0207 36 11	----- Z gęsi	110,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 15	----- Z kaczek lub perliczek	128,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Z kośćmi			
	----- Połówki lub ćwiartki			
0207 36 21	----- Z kaczek	56,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 23	----- Z gęsi	52,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 25	----- Z perliczek	54,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 31	----- Całe skrzydła, nawet z końcami	26,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 41	----- Grzbiety, szyje, grzbiety włącznie z szyjami, kupry i końce skrzydeł	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	----- Piersi i ich kawalki			
0207 36 51	----- Z gęsi	86,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 53	----- Z kaczek lub perliczek	115,5 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Nogi i ich kawalki			
0207 36 61	----- Z gęsi	69,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 63	----- Z kaczek lub perliczek	46,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 71	----- Tusze gęsie lub kaczę	66 EUR/ 100 kg/net	F	
0207 36 79	----- Pozostałe	123,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			
	----- Wątróbki			
0207 36 81	----- Wątróbki gęsie, otłuszczone	bez cła	A	
0207 36 85	----- Wątróbki kaczę, otłuszczone	bez cła	A	
0207 36 89	----- Pozostałe	6,4	A	
0207 36 90	----- Pozostałe	18,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0208	Pozostałe mięso i podroby jadalne, świeże, schłodzone lub zamro- żone			
0208 10	- Z królików lub zajęcy			
	-- Z królików domowych			
0208 10 11	-- Świeże lub schłodzone	6,4	A	
0208 10 19	--- Zamrożone	6,4	A	
0208 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
0208 30 00	- Z naczelnych	9	A	
0208 40	- Z wielorybów, delfinów i morświnów (ssaki z rzędu waleni); z manatów i krów morskich (ssaki z rzędu syren)			
0208 40 10	-- Mięso z wielorybów	6,4	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0208 40 90	-- Pozostałe	9	A	
0208 50 00	- Z gadów (włączając z węży i z żółwi)	9	A	
0208 90	- Pozostałe			
0208 90 10	-- Z gołębi domowych	6,4	A	
	-- Z dziczyzny, innej niż z królików lub zajęcy			
0208 90 20	--- Z przepiórek	bez cła	A	
0208 90 40	--- Pozostałe	bez cła	A	
0208 90 55	-- Mięso z fok	6,4	A	
0208 90 60	-- Z reniferów	9	A	
0208 90 70	-- Żabie udka	6,4	A	
0208 90 95	--- Pozostałe	9	A	
0209 00	Tłuszcz ze świń bez chudego mięsa oraz tłuszcz drobiowy, niewytapiane lub inaczej wyekstrahowane, świeże, schłodzone, zamrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone			
	- Tłuszcz podskórny ze świń			
0209 00 11	-- Świeży, schłodzony, zamrożony, solony lub w solance	21,4 EUR/ 100 kg/net	D	
0209 00 19	-- Suszony lub wędzony	23,6 EUR/ 100 kg/net	D	
0209 00 30	- Tłuszcz ze świń, inny niż objęty podpozycją 0209 00 11 lub 0209 00 19	12,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0209 00 90	- Tłuszcz z drobiu	41,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0210	Mięso i podroby jadalne, solone, w solance, suszone lub wędzone; jadalne mięki i mączki, z mięsa lub podrobów			
	- Mięso ze świń			
0210 11	-- Szyunki, łopatki i ich kawałki, z kośćmi			
	--- Ze świń domowych			
	---- Solone lub w solance			
0210 11 11	----- Szyunki i ich kawałki	77,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 11 19	----- Łopatki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	---- Suszone lub wędzone			
0210 11 31	----- Szyunki i ich kawałki	151,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 11 39	----- Łopatki i ich kawałki	119 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 11 90	--- Pozostałe	15,4	C	
0210 12	-- Boczek i jego kawałki			
	--- Ze świń domowych			
0210 12 11	---- Solony lub w solance	46,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 12 19	---- Suszony lub wędzony	77,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 12 90	--- Pozostały	15,4	C	
0210 19	-- Pozostałe			
	--- Ze świń domowych			
	---- Solone lub w solance			
0210 19 10	----- Bok bekonowy lub szpencer	68,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 20	----- Bok trzyćwierciowy lub środkowy	75,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 30	----- Przodki i ich kawałki	60,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 40	----- Schaby i ich kawałki	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 50	----- Pozostałe	86,9 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Suszone lub wędzone			
0210 19 60	----- Przodki i ich kawałki	119 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 70	----- Schaby i ich kawałki	149,6 EUR/ 100 kg/net	D	
	----- Pozostałe			
0210 19 81	----- Bez kości	151,2 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0210 19 89	----- Pozostałe	151,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 19 90	--- Pozostałe	15,4	C	
0210 20	- Mięso z bydła			
0210 20 10	-- Z kośćmi	15,4 + 265,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0210 20 90	-- Bez kości	15,4 + 303,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostałe, włącznie z jadalnymi mączkami i mąkami, z mięsa lub podrobów			
0210 91 00	-- Z naczelnych	15,4	C	
0210 92 00	-- Z wielorybów, delfinów i morświnów (ssaki z rzędu waleni); z manatów i krów morskich (ssaki z rzędu syren)	15,4	C	
0210 93 00	-- Z gadów (włączając z węży i z żółwi)	15,4	C	
0210 99	-- Pozostałe			
	--- Mięso			
0210 99 10	---- Z koni, solone, w solance lub suszone	6,4	A	
	---- Z owiec i kóz			
0210 99 21	----- Z kośćmi	222,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0210 99 29	----- Bez kości	311,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0210 99 31	---- Z reniferów	15,4	C	
0210 99 39	---- Pozostałe	130,0 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Podroby			
	---- Ze świń domowych			
0210 99 41	----- Wątroby	64,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 99 49	----- Pozostałe	47,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Z bydła			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0210 99 51	----- Przepona gruba i przepona cienka	15,4 + 303,4 EUR/ 100 kg/net	D	
0210 99 59	----- Pozostałe	12,8	A	
0210 99 60	---- Z owiec i kóz	15,4	A	
	---- Pozostałe			
	----- Wątróbki drobiowe			
0210 99 71	----- Wątróbki otluszczone, z gęsi lub z kaczek, solone lub w solance	bez cła	A	
0210 99 79	----- Pozostałe	6,4	B	
0210 99 80	----- Pozostałe	15,4	A	
0210 99 90	--- Mąki i mączki, jadalne, z mięsa lub podrobów	15,4 + 303,4 EUR/ 100 kg/net	D	
03	DZIAŁ 3 - RYBY I SKORUPIAKI, MIĘCZAKI I POZOSTAŁE BEZKRĘGOWCE WODNE			
0301	Ryby żywe			
0301 10	- Ryby ozdobne			
0301 10 10	-- Słodkowodne	bez cła	A	
0301 10 90	-- Morskie	7,5	A	
	- Pozostałe ryby żywe			
0301 91	-- Pstrąg i troć (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> i <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)			
0301 91 10	--- Z gatunku <i>Oncorhynchus apache</i> lub <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>	8	A	
0301 91 90	--- Pozostałe	12	A	
0301 92 00	-- Węgorz (<i>Anguilla</i> spp.)	bez cła	A	
0301 93 00	-- Karp	8	A	
0301 94 00	-- Tuńczyk błękitnoplety (<i>Thunnus thynnus</i>)	16	A	
0301 95 00	-- Tuńczyk południowy (makoja) (<i>Thunnus maccoyii</i>)	16	A	
0301 99	-- Pozostałe			
	--- Ryby słodkowodne			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0301 99 11	---- Łososie pacyficzne (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>)	2	A	
0301 99 19	---- Pozostałe	8	A	
0301 99 80	--- Ryby morskie	16	A	
0302	Ryby świeże lub schłodzone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304			
	- Łososiowate, z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0302 11	-- Pstrąg i troć (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> i <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)			
0302 11 10	--- Z gatunku <i>Oncorhynchus apache</i> lub <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>	8	A	
0302 11 20	--- Z gatunku <i>Oncorhynchus mykiss</i> , z głowami i skrzelami, wypatroszone, o masie większej niż 1,2 kg każdy, lub pozbawione głowy, oskrobane i wypatroszone, o masie większej niż 1 kg każdy	12	A	
0302 11 80	--- Pozostałe	12	A	
0302 12 00	-- Łososie pacyficzne (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>)	2	A	
0302 19 00	-- Pozostałe	8	A	
	- Płastugi (<i>Pleuronectidae</i> , <i>Bothidae</i> , <i>Cymoglossidae</i> , <i>Soleidae</i> , <i>Scophthalmidae</i> i <i>Citharidae</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0302 21	-- Halibut (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i> , <i>Hippoglossus hippoglossus</i> , <i>Hippoglossus stenolepis</i>)			
0302 21 10	--- Halibut niebieski (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>)	8	A	
0302 21 30	--- Halibut biały (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	8	A	
0302 21 90	--- Halibut pacyficzny (<i>Hippoglossus stenolepis</i>)	15	A	
0302 22 00	-- Gładzica (<i>Pleuronectes platessa</i>)	7,5	A	
0302 23 00	-- Sola (<i>Solca</i> spp.)	15	A	
0302 29	-- Pozostałe			
0302 29 10	--- Smuklica (<i>Lepidorhombus</i> spp.)	15	A	
0302 29 90	---- Pozostałe	15	A	
	- Tuńczyki (z rodzaju <i>Thunnus</i>), latający lub paskowany bonito [<i>Euthynnus (Katsuwonus) pelamis</i>], z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0302 31	-- Albakora lub tuńczyk biały (<i>Thunnus alalunga</i>)			
0302 31 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 31 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 32	-- Tuńczyk żółtopłetwy (<i>Thunnus albacares</i>)			
0302 32 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 32 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 33	-- Latający lub paskowany bonito			
0302 33 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 33 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 34	-- Opastun (<i>Thunnus obesus</i>)			
0302 34 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 34 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 35	-- Tuńczyk błękitnopłetwy (<i>Thunnus thynnus</i>)			
0302 35 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 35 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 36	-- Tuńczyk południowy (makoja) (<i>Thunnus maccoyii</i>)			
0302 36 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 36 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 39	-- Pozostałe			
0302 39 10	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 39 90	--- Pozostałe	22	A	
0302 40 00	- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu	15	A	
0302 50	- Dorsz (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0302 50 10	-- Z gatunku <i>Gadus morhua</i>	12	A	
0302 50 90	-- Pozostałe	12	A	
	- Pozostałe ryby, z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0302 61	-- Sardynki (<i>Sardina pilchardus</i> , <i>Sardinops</i> spp.), sardynela (<i>Sardinella</i> spp.), brisling lub szprot (<i>Sprattus sprattus</i>)			
0302 61 10	--- Sardynki z gatunku <i>Sardina pilchardus</i>	23	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0302 61 30	--- Sardynki z rodzaju <i>Sardinops</i> ; sardynela (<i>Sardinella</i> spp.)	15	A	
0302 61 80	--- Brisling lub szprot (<i>Sprattus sprattus</i>)	13	A	
0302 62 00	-- Łupacz (plamiak) (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	7,5	A	
0302 63 00	-- Czarniak (<i>Pollachius virens</i>)	7,5	A	
0302 64 00	-- Makrele (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber australasicus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)	20	A	
0302 65	-- Koleń i pozostałe rekiny			
0302 65 20	--- Koleń z gatunku <i>Squalus acanthias</i>	6	A	
0302 65 50	--- Rekin z gatunku <i>Scyliorhinus</i> spp	6	A	
0302 65 90	--- Pozostałe	8	A	
0302 66 00	-- Węgorze (<i>Anguilla</i> spp.)	bez cła	A	
0302 67 00	-- Włócznik (<i>Xiphias gladius</i>)	15	A	
0302 68 00	-- Antar (<i>Dissostichus</i> spp.)	15	A	
0302 69	-- Pozostałe			
	--- Ryby słodkowodne			
0302 69 11	---- Karp	8	A	
0302 69 19	---- Pozostałe	8	A	
	--- Ryby morskie			
	---- Ryby z rodzaju <i>Euthynnus</i> , inne niż latający lub paskowany bonito [<i>Euthynnus (Katsuwonus) pelamis</i>] objęty podpozycją 0302 33			
0302 69 21	----- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604	0	A	
0302 69 25	----- Pozostałe	22	A	
	---- Karmazyn (<i>Sebastes</i> spp.)			
0302 69 31	----- Z gatunku <i>Sebastes marinus</i>	7,5	A	
0302 69 33	----- Pozostałe	7,5	A	
0302 69 35	---- Ryby z gatunku <i>Boreogadus saida</i>	12	A	
0302 69 41	---- Witlinek (<i>Merlangius merlangus</i>)	7,5	A	
0302 69 45	---- Molwa (<i>Molva</i> spp.)	7,5	A	
0302 69 51	---- Mintaj (<i>Theragra chalcogramma</i>) i rdzawiec (<i>Pollachius pollachius</i>)	7,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0302 69 55	---- Sardela (<i>Engraulis</i> spp.)	15	A	
0302 69 61	---- Kielec (właściwy) i morlesz (<i>Dentex dentex</i> i <i>Pagellus</i> spp.)	15	A	
	---- Morszczuk i widłak (<i>Merluccius</i> spp., <i>Urophycis</i> spp.)			
	----- Morszczuk z rodzaju <i>Merluccius</i>			
0302 69 66	----- Morszczuk kapski (<i>Merluccius capensis</i>) i morszczuk głębokowodny (<i>Merluccius paradoxus</i>)	15	A	
0302 69 67	----- Morszczuk australijski (<i>Merluccius australis</i>)	15	A	
0302 69 68	----- Pozostałe	15	A	
0302 69 69	---- Widłak z rodzaju <i>Urophycis</i>	15	A	
0302 69 75	---- Brama (<i>Brama</i> spp.)	15	A	
0302 69 81	---- Żabnica (<i>Lophius</i> spp.)	15	A	
0302 69 85	---- Błękitek (<i>Micromesistius poutassou</i> lub <i>Gadus poutassou</i>)	7,5	A	
0302 69 86	---- Błękitek południowy (<i>Micromesistius australis</i>)	7,5	A	
0302 69 91	---- Ostrobok (<i>Caranx trachurus</i> , <i>Trachurus trachurus</i>)	15	A	
0302 69 92	---- Kinglip chilijski (<i>Genypterus blacodes</i>)	7,5	A	
0302 69 94	---- Labraks (moron) (<i>Dicentrarchus labrax</i>)	15	A	
0302 69 95	---- Dorada (sparus złotogłowy) (<i>Sparus aurata</i>)	15	A	
0302 69 99	---- Pozostałe	15	A	
0302 70 00	- Wątróbki, ikry i mlecz	10	A	
0303	Ryby zamrożone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304			
	- Łosoś pacyficzny (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 11 00	-- Nerka (łosoś nerka) (<i>Oncorhynchus nerka</i>)	2	A	
0303 19 00	-- Pozostałe	2	A	
	- Pozostałe łososiowate, z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 21	-- Pstrąg i troć (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> i <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)			
0303 21 10	--- Z gatunku <i>Oncorhynchus apache</i> lub <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>	9	A	
0303 21 20	--- Z gatunku <i>Oncorhynchus mykiss</i> , z głowami i skrzelami, wypatroszone, o masie większej niż 1,2 kg każdy, lub pozbawione głowy, oskrobane i wypatroszone, o masie większej niż 1 kg każdy	12	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0303 21 80	--- Pozostałe	12	A	
0303 22 00	-- Łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>)	2	A	
0303 29 00	-- Pozostałe	9	A	
	- Płastugi (<i>Pleuronectidae</i> , <i>Bothidae</i> , <i>Cynoglossidae</i> , <i>Soleidae</i> , <i>Scophthalmidae</i> i <i>Citharidae</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 31	-- Halibut (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i> , <i>Hippoglossus hippoglossus</i> , <i>Hippoglossus stenolepis</i>)			
0303 31 10	--- Halibut niebieski (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>)	7,5	A	
0303 31 30	--- Halibut biały (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	7,5	A	
0303 31 90	--- Halibut pacyficzny (<i>Hippoglossus stenolepis</i>)	15	A	
0303 32 00	-- Gładzica (<i>Pleuronectes platessa</i>)	15	A	
0303 33 00	-- Sola (<i>Solea</i> spp.)	7,5	A	
0303 39	-- Pozostałe			
0303 39 10	--- Flądra (<i>Platichthys flesus</i>)	7,5	A	
0303 39 30	--- Ryby z rodzaju <i>Rhombosolea</i>	7,5	A	
0303 39 70	--- Pozostałe	15	A	
	- Tuńczyki (z rodzaju <i>Thunnus</i>), latający lub paskowany bonito [<i>Euthynnus (Katsuwonus) pelamis</i>], z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 41	-- Albakora lub tuńczyk biały (<i>Thunnus alalunga</i>)			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 41 11	---- Całe	0	A	
0303 41 13	---- Oskrobane i wypatroszone	0	A	
0303 41 19	---- Pozostałe (np. bez głowy)	0	A	
0303 41 90	--- Pozostałe	22	A	
0303 42	-- Tuńczyk żółtopletwy (<i>Thunnus albacares</i>)			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
	---- Cały			
0303 42 12	----- O masie większej niż 10 kg każdy	0	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0303 42 18	----- Pozostały	0	A	
	---- Oskrobany i wypatroszony			
0303 42 32	----- O masie większej niż 10 kg każdy	0	A	
0303 42 38	----- Pozostały	0	A	
	---- Pozostały (np. bez głowy)			
0303 42 52	----- O masie większej niż 10 kg każdy	0	A	
0303 42 58	----- Pozostały	0	A	
0303 42 90	--- Pozostały	22	A	
0303 43	-- Latający lub paskowany bonito			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 43 11	---- Cały	0	A	
0303 43 13	---- Oskrobany i wypatroszony	0	A	
0303 43 19	---- Pozostały (np. bez głowy)	0	A	
0303 43 90	--- Pozostały	22	A	
0303 44	-- Opastun (<i>Thunnus obesus</i>)			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 44 11	---- Cały	0	A	
0303 44 13	---- Oskrobany i wypatroszony	0	A	
0303 44 19	---- Pozostały (np. bez głowy)	0	A	
0303 44 90	--- Pozostały	22	A	
0303 45	-- Tuńczyk błękitnoplełwy (<i>Thunnus thynnus</i>)			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 45 11	---- Cały	0	A	
0303 45 13	---- Oskrobany i wypatroszony	0	A	
0303 45 19	---- Pozostały (np. bez głowy)	0	A	
0303 45 90	--- Pozostały	22	A	
0303 46	-- Tuńczyk południowy (makoja) (<i>Thunnus maccoyii</i>)			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 46 11	---- Cały	0	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0303 46 13	---- Oskrobany i wypatroszony	0	A	
0303 46 19	---- Pozostały (np. bez głowy)	0	A	
0303 46 90	--- Pozostały	22	A	
0303 49	-- Pozostałe			
	--- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 49 31	---- Całe	0	A	
0303 49 33	---- Oskrobane i wypatroszone	0	A	
0303 49 39	---- Pozostały (np. bez głowy)	0	A	
0303 49 80	--- Pozostałe	22	A	
	- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>) i dorsz (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 51 00	-- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	15	A	
0303 52	-- Dorsze (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>)			
0303 52 10	--- Z gatunku <i>Gadus morhua</i>	12	A	
0303 52 30	--- Z gatunku <i>Gadus ogac</i>	12	A	
0303 52 90	--- Z gatunku <i>Gadus macrocephalus</i>	12	A	
	- Włócznik (<i>Xiphias gladius</i>) i antar (<i>Dissostichus</i> spp.), z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 61 00	-- Włócznik (<i>Xiphias gladius</i>)	7,5	A	
0303 62 00	-- Antar (<i>Dissostichus</i> spp.)	15	A	
	- Pozostałe ryby, z wyłączeniem wątróbek, ikry i mleczu			
0303 71	-- Sardynki (<i>Sardina pilchardus</i> , <i>Sardinops</i> spp.), sardynela (<i>Sardinella</i> spp.), brisling lub szprot (<i>Sprattus sprattus</i>)			
0303 71 10	--- Sardynki z gatunku <i>Sardina pilchardus</i>	23	A	
0303 71 30	--- Sardynki z rodzaju <i>Sardinops</i> ; sardynela (<i>Sardinella</i> spp.)	15	A	
0303 71 80	--- Brisling lub szprot (<i>Sprattus sprattus</i>)	13	A	
0303 72 00	-- Łupacz (plamiak) (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	7,5	A	
0303 73 00	-- Czarniak (<i>Pollachius virens</i>)	7,5	A	
0303 74	-- Makrele (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber australasicus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)			
0303 74 30	--- Z gatunku <i>Scomber scombrus</i> lub <i>Scomber japonicus</i>	20	A	
0303 74 90	--- Z gatunku <i>Scomber australasicus</i>	15	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0303 75	-- Koleń i pozostałe rekiny			
0303 75 20	--- Koleń z gatunku <i>Squalus acanthias</i>	6	A	
0303 75 50	--- Rekiniek z gatunku <i>Scyliorhinus</i> spp	6	A	
0303 75 90	--- Pozostałe	8	A	
0303 76 00	-- Węgorze (<i>Anguilla</i> spp.)	bez cła	A	
0303 77 00	-- Labraks (moron) i labraks cętkowany (<i>Dicentrarchus labrax</i> , <i>Dicentrarchus punctatus</i>)	15	A	
0303 78	-- Morszczuk i widłak (<i>Merluccius</i> spp., <i>Urophycis</i> spp.)			
	--- Morszczuk z rodzaju <i>Merluccius</i>			
0303 78 11	---- Morszczuk kapski (<i>Merluccius capensis</i>) i morszczuk głębokowodny (<i>Merluccius paradoxus</i>)	15	A	
0303 78 12	---- Morszczuk argentyński (<i>Merluccius hubbsi</i>)	15	A	
0303 78 13	---- Morszczuk australijski (<i>Merluccius australis</i>)	15	A	
0303 78 19	---- Pozostały	15	A	
0303 78 90	--- Widłak z rodzaju <i>Urophycis</i>	15	A	
0303 79	-- Pozostałe			
	--- Ryby słodkowodne			
0303 79 11	---- Karp	8	A	
0303 79 19	---- Pozostałe	8	A	
	--- Ryby morskie			
	---- Ryby z rodzaju <i>Euthynnus</i> , inne niż latający lub paskowany bonito [<i>Euthynnus (Katsuwonus) pelamis</i>] objęty podpozycją 0303 43			
	----- Do przemysłowej produkcji wyrobów objętych pozycją 1604			
0303 79 21	----- Całe	0	A	
0303 79 23	----- Oskrobane i wypatroszone	0	A	
0303 79 29	----- Pozostałe (np. bez głowy)	0	A	
0303 79 31	----- Pozostałe	22	A	
	---- Karmazyn (<i>Sebastes</i> spp.)			
0303 79 35	----- Z gatunku <i>Sebastes marinus</i>	7,5	A	
0303 79 37	----- Pozostały	7,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0303 79 41	---- Ryby z gatunku <i>Boreogadus saida</i>	12	A	
0303 79 45	---- Witlinek (<i>Merlangius merlangus</i>)	7,5	A	
0303 79 51	---- Molwa (<i>Molva</i> spp.)	7,5	A	
0303 79 55	---- Mintaj (<i>Theragra chalcogramma</i>) i rdzawiec (<i>Pollachius pollachius</i>)	15	A	
0303 79 58	---- Ryby z gatunku <i>Oryzopsis unicolor</i>	10	A	
0303 79 65	---- Sardela (<i>Engraulis</i> spp.)	15	A	
0303 79 71	---- Kielec (właściwy) i morlesz (<i>Dentex dentex</i> i <i>Pagellus</i> spp.)	15	A	
0303 79 75	---- Brama (<i>Brama</i> spp.)	15	A	
0303 79 81	---- Żabnica (<i>Lophius</i> spp.)	15	A	
0303 79 83	---- Błękitek (<i>Micromesistius poutassou</i> lub <i>Gadus poutassou</i>)	7,5	A	
0303 79 85	---- Błękitek południowy (<i>Micromesistius australis</i>)	7,5	A	
0303 79 91	---- Ostrobok (<i>Caranx trachurus</i> , <i>Trachurus trachurus</i>)	15	A	
0303 79 92	---- Buławik nowozelandzki (miruna nowozelandzka) (<i>Macuronus novaezelandiae</i>)	7,5	A	
0303 79 93	---- Kinglip chilijski (<i>Genypterus blacodes</i>)	7,5	A	
0303 79 94	---- Ryby z gatunku <i>Pelotreis flavilatus</i> lub <i>Peltorhamphus novaezelandiae</i>	7,5	A	
0303 79 98	---- Pozostałe	15	A	
0303 80	- Wątróbki, ikry i mlecze			
0303 80 10	-- Ikry i mlecze, do produkcji kwasu dezoksyrybonukleinowego lub siarczanu protaminy	bez cła	A	
0303 80 90	-- Pozostałe	10	A	
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone			
	- Świeże lub schłodzone			
0304 11	-- Z włócznika (<i>Xiphias gladius</i>)			
0304 11 10	--- Filety	18	A	
0304 11 90	--- Pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione)	15	A	
0304 12	-- Z antara (<i>Dissostichus</i> spp.)			
0304 12 10	--- Filety	18	A	
0304 12 90	--- Pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione)	15	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0304 19	-- Pozostałe			
	--- Filety			
	---- Z ryb słodkowodnych			
0304 19 13	----- Z łososia pacyficznego (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), z łososia atlantyckiego (<i>Salmo salar</i>) i z głowacicy (<i>Hucho hucho</i>)	2	A	
	----- Z pstrągów i troci z gatunków <i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> i <i>Oncorhynchus gilae</i>			
0304 19 15	----- Z gatunku <i>Oncorhynchus mykiss</i> , o masie większej niż 400 g każdy	12	A	
0304 19 17	----- Pozostałe	12	A	
0304 19 19	----- Z pozostałych ryb słodkowodnych	9	A	
	---- Pozostałe			
0304 19 31	----- Z dorszy (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) i z ryb z gatunku <i>Boreogadus saida</i>	18	A	
0304 19 33	----- Z czarniaka (<i>Pollachius virens</i>)	18	A	
0304 19 35	----- Z karmazyna (<i>Sebastes</i> spp.)	18	A	
0304 19 39	----- Pozostałe	18	A	
	--- Pozostałe mięso rybnie (nawet rozdrobnione)			
0304 19 91	---- Z ryb słodkowodnych	8	A	
	---- Pozostałe			
0304 19 97	----- Płaty śledziowe	15	A	
0304 19 99	----- Pozostałe	15	A	
	- Filety zamrożone			
0304 21 00	-- Z włócznika (<i>Xiphias gladius</i>)	7,5	A	
0304 22 00	-- Z antara (<i>Dissostichus</i> spp.)	15	A	
0304 29	-- Pozostałe			
	--- Z ryb słodkowodnych			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0304 29 13	---- Z łososia pacyficznego (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), z łososia atlantyckiego (<i>Salmo salar</i>) i z głowacicy (<i>Hucho hucho</i>)	2	A	
	---- Z pstrągów i troci z gatunków <i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> i <i>Oncorhynchus gilae</i>			
0304 29 15	----- Z gatunku <i>Oncorhynchus mykiss</i> , o masie większej niż 400 g każdy	12	A	
0304 29 17	----- Pozostałe	12	A	
0304 29 19	---- Z pozostałych ryb słodkowodnych	9	A	
	--- Pozostałe			
	---- Z dorszy (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus macrocephalus</i> , <i>Gadus ogac</i>) i z ryb z gatunku <i>Boreogadus saida</i>			
0304 29 21	----- Z dorsza pacyficznego z gatunku <i>Gadus macrocephalus</i>	7,5	A	
0304 29 29	----- Pozostałe	7,5	A	
0304 29 31	---- Z czarniaka (<i>Pollachius virens</i>)	7,5	A	
0304 29 33	---- Z łupacza (plamiaka) (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	7,5	A	
	---- Z karmazyna (<i>Sebastes</i> spp.)			
0304 29 35	----- Z gatunku <i>Sebastes marinus</i>	7,5	A	
0304 29 39	----- Pozostałe	7,5	A	
0304 29 41	---- Z witlinka (<i>Merlangius merlangus</i>)	7,5	A	
0304 29 43	---- Z molwy (<i>Molva</i> spp.)	7,5	A	
0304 29 45	---- Z tuńczyka (z rodzaju <i>Thunnus</i>) i z ryb z rodzaju <i>Euthynnus</i>	18	A	
	---- Z makreli (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber australasicus</i> , <i>Scomber japonicus</i>) i z ryb z gatunku <i>Orcynopsis unicolor</i>			
0304 29 51	----- Z makreli z gatunku <i>Scomber australasicus</i>	15	A	
0304 29 53	----- Pozostałe	15	A	
	---- Z morszczuka i z widłaka (<i>Merluccius</i> spp., <i>Urophycis</i> spp.)			
	----- Z morszczuka z rodzaju <i>Merluccius</i>			
0304 29 55	----- Z morszczuka kapskiego (<i>Merluccius capensis</i>) i z morszczuka głębinowego (<i>Merluccius paradoxus</i>)	7,5	A	
0304 29 56	----- Z morszczuka argentyńskiego (<i>Merluccius hubbsi</i>)	7,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0304 29 58	----- Pozostałe	6,1	A	
0304 29 59	----- Z widłaka z rodzaju <i>Urophycis</i>	7,5	A	
	---- Z kolenia i pozostałych rekinów			
0304 29 61	----- Z kolenia i z rekinka (<i>Squalus acanthias</i> i <i>Syliorhinus</i> spp.)	7,5	A	
0304 29 69	----- Z pozostałych rekinów	7,5	A	
0304 29 71	---- Z gładzicy (<i>Pleuronectes platessa</i>)	7,5	A	
0304 29 73	---- Z flądry (<i>Platichthys flesus</i>)	7,5	A	
0304 29 75	---- Ze śledzi (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	15	A	
0304 29 79	---- Ze smuklicy (<i>Lepidorhombus</i> spp.)	15	A	
0304 29 83	---- Z żabnicy (<i>Lophius</i> spp.)	15	A	
0304 29 85	---- Z mintaja (<i>Theragra chalcogramma</i>)	13,7	A	
0304 29 91	---- Z buławika nowozelandzkiego (miruny nowozelandzkiej) (<i>Macrurus novaezelandiae</i>)	7,5	A	
0304 29 99	---- Pozostałe	15	A	
	- Pozostałe			
0304 91 00	-- Z włócznika (<i>Xiphias gladius</i>)	7,5	A	
0304 92 00	-- Z antara (<i>Dissostichus</i> spp.)	7,5	A	
0304 99	-- Pozostałe			
0304 99 10	--- Surimi	14,2	A	
	--- Pozostałe			
0304 99 21	---- Z ryb słodkowodnych	8	A	
	---- Pozostałe			
0304 99 23	----- Ze śledzi (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	15	A	
0304 99 29	----- Z karmazyna (<i>Sebastes</i> spp.)	8	A	
	----- Z dorszy (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) i z ryb z gatunku <i>Boreogadus saida</i>			
0304 99 31	----- Z dorsza pacyficznego z gatunku <i>Gadus macrocephalus</i>	7,5	A	
0304 99 33	----- Z dorsza z gatunku <i>Gadus morhua</i>	7,5	A	
0304 99 39	----- Pozostałe	7,5	A	
0304 99 41	----- Z czarniaka (<i>Pollachius virens</i>)	7,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0304 99 45	----- Z łupacza (plamiaka) (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	7,5	A	
0304 99 51	----- Z morszczuka i z widłaka (<i>Merluccius spp.</i> , <i>Urophycis spp.</i>)	7,5	A	
0304 99 55	----- Ze smuklicy (<i>Lepidorhombus spp.</i>)	15	A	
0304 99 61	----- Z bramy (<i>Brama spp.</i>)	15	A	
0304 99 65	----- Z żabnicy (<i>Lophius spp.</i>)	7,5	A	
0304 99 71	----- Z błękitka (<i>Micromesistius poutassou</i> lub <i>Gadus poutassou</i>)	7,5	A	
0304 99 75	----- Z mintaja (<i>Theragra chalcogramma</i>)	7,5	A	
0304 99 99	----- Pozostałe	7,5	A	
0305	Ryby suszone, solone lub w solance; ryby wędzone, nawet gotowane przed lub podczas procesu wędzenia; mąki, mączki i granulki, z ryb, nadające się do spożycia przez ludzi			
0305 10 00	- Mąki, mączki i granulki, z ryb, nadające się do spożycia przez ludzi	13	A	
0305 20 00	- Wątróbki, ikra i mlecz, z ryb, suszone, wędzone, solone lub w solance	11	A	
0305 30	- Filety rybne, suszone, solone lub w solance, ale niewędzone			
	-- Z dorszy (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus macrocephalus</i>) i z ryb z gatunku <i>Boreogadus saida</i>			
0305 30 11	--- Z dorsza pacyficznego z gatunku <i>Gadus macrocephalus</i>	16	A	
0305 30 19	--- Pozostałe	20	A	
0305 30 30	-- Z łososia pacyficznego (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), z łososia atlantyckiego (<i>Salmo salar</i>) i z głowacicy (<i>Hucho hucho</i>), solonych lub w solance	15	A	
0305 30 50	-- Z halibuta niebieskiego (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>), solonego lub w solance	15	A	
0305 30 90	-- Pozostałe	16	A	
	- Ryby wędzone, włącznie z filetami			
0305 41 00	-- Łosoś pacyficzny (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>)	13	A	
0305 42 00	-- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	10	A	
0305 49	-- Pozostałe			
0305 49 10	--- Halibut niebieski (<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>)	15	A	
0305 49 20	--- Halibut biały (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	16	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0305 49 30	--- Makrele (<i>Scomber scombrus</i> , <i>Scomber australasicus</i> , <i>Scomber japonicus</i>)	14	A	
0305 49 45	--- Pstrąg i troć (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> i <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)	14	A	
0305 49 50	--- Węgorze (<i>Anguilla</i> spp.)	14	A	
0305 49 80	--- Pozostałe	14	A	
	- Ryby suszone, nawet solone, ale niewędzone			
0305 51	-- Dorsze (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus marcocephalus</i>)			
0305 51 10	--- Suszone, niesolone	13	A	
0305 51 90	--- Suszone, solone	13	A	
0305 59	-- Pozostałe			
	--- Ryby z gatunku <i>Boreogadus saida</i>			
0305 59 11	---- Suszone, niesolone	13	A	
0305 59 19	---- Suszone, solone	13	A	
0305 59 30	--- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	12	A	
0305 59 50	--- Sardela (<i>Engraulis</i> spp.)	10	A	
0305 59 70	--- Halibut biały (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	15	A	
0305 59 80	--- Pozostałe	12	A	
	- Ryby solone, ale niesuszone ani niewędzone, i ryby w solance			
0305 61 00	-- Śledzie (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	12	A	
0305 62 00	-- Dorsze (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus marcocephalus</i>)	13	A	
0305 63 00	-- Sardela (<i>Engraulis</i> spp.)	10	A	
0305 69	-- Pozostałe			
0305 69 10	--- Ryby z gatunku <i>Boreogadus saida</i>	13	A	
0305 69 30	--- Halibut biały (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	15	A	
0305 69 50	--- Łosoś pacyficzny (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbusha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> i <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>)	11	A	
0305 69 80	--- Pozostałe	12	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0306	Skorupiaki, nawet w skorupach, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; skorupiaki w skorupach, gotowane na parze lub w wodzie, nawet schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; mąki, mączki i granulki ze skorupiaków, nadające się do spożycia przez ludzi			
	- Zamrożone			
0306 11	-- Langusty i pozostałe raki morskie (<i>Palinurus</i> spp., <i>Panulirus</i> spp., <i>Jasus</i> spp.)			
0306 11 10	--- Szyjki raków morskich	12,5	A	
0306 11 90	--- Pozostałe	12,5	A	
0306 12	-- Homary (<i>Homarus</i> spp.)			
0306 12 10	--- Całe	6	A	
0306 12 90	--- Pozostałe	16	A	
0306 13	-- Krewetki			
0306 13 10	--- Z rodziny <i>Pandalidae</i>	12	A	
0306 13 30	--- Krewetki z rodzaju <i>Crangon</i>	18	A	
0306 13 40	--- Krewetki różowe głębinowe (<i>Parapenaeus longirostris</i>)	12	A	
0306 13 50	--- Krewetki z rodzaju <i>Penaeus</i>	12	A	
0306 13 80	--- Pozostałe	12	A	
0306 14	-- Kraby			
0306 14 10	--- Kraby z gatunków <i>Paralithodes camchaticus</i> , <i>Chionoecetes</i> spp. i <i>Callinectes sapidus</i>	7,5	A	
0306 14 30	--- Kraby z gatunku <i>Cancer pagurus</i>	7,5	A	
0306 14 90	--- Pozostałe	7,5	A	
0306 19	-- Pozostałe, włączając mąki, mączki i granulki, ze skorupiaków, nadające się do spożycia przez ludzi			
0306 19 10	--- Raki słodkowodne	7,5	A	
0306 19 30	--- Homarzec (nerczan) (<i>Nephrops norvegicus</i>)	12	A	
0306 19 90	--- Pozostałe	12	A	
	- Niezamrożone			
0306 21 00	-- Langusty i pozostałe raki morskie (<i>Palinurus</i> spp., <i>Panulirus</i> spp., <i>Jasus</i> spp.)	12,5	A	
0306 22	-- Homary (<i>Homarus</i> spp.)			
0306 22 10	--- Żywe	8	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Pozostałe			
0306 22 91	---- Cale	8	A	
0306 22 99	---- Pozostałe	10	A	
0306 23	-- Krewetki			
0306 23 10	--- Z rodziny <i>Pandalidae</i>	12	A	
	--- Krewetki z rodzaju <i>Crangon</i>			
0306 23 31	---- Świeże, schłodzone lub gotowane na parze lub w wodzie	18	A	
0306 23 39	---- Pozostałe	18	A	
0306 23 90	--- Pozostałe	12	A	
0306 24	-- Kraby			
0306 24 30	--- Kraby z gatunku <i>Cancer pagurus</i>	7,5	A	
0306 24 80	--- Pozostałe	7,5	A	
0306 29	-- Pozostałe, włączając mąki, mączki i granulki, ze skorupiaków, nadające się do spożycia przez ludzi			
0306 29 10	--- Raki słodkowodne	7,5	A	
0306 29 30	--- Homarzec (nerczan) (<i>Nephrops norvegicus</i>)	12	A	
0306 29 90	--- Pozostałe	12	A	
0307	Mięczaki, nawet w skorupach, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; bezkręgowce wodne, inne niż skorupiaki i mięczaki, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; mąki, mączki i granulki, z bezkręgowców wodnych innych niż skorupiaki, nadające się do spożycia przez ludzi			
0307 10	- Ostrygi			
0307 10 10	-- Ostrygi płaskie (z rodzaju <i>Ostrea</i>), żywe i o masie (włącznie z muszlą) nie większej niż 40 g każda	bez cła	A	
0307 10 90	-- Pozostałe	9	A	
	- Przegrzebki, włącznie z przegrzebkami królowej, z rodzaju <i>Pecten</i> , <i>Chlamys</i> lub <i>Placopecten</i>			
0307 21 00	-- Żywe, świeże lub schłodzone	8	A	
0307 29	-- Pozostałe			
0307 29 10	--- Muszle św. Jakuba (<i>Pecten maximus</i>), zamrożone	8	A	
0307 29 90	--- Pozostałe	8	A	
	- Małże (jadalne) (<i>Mytilus</i> spp., <i>Perna</i> spp.)			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0307 31	-- Żywe, świeże lub schłodzone			
0307 31 10	--- <i>Mytilus</i> spp.	10	A	
0307 31 90	--- <i>Perna</i> spp.	8	A	
0307 39	-- Pozostałe			
0307 39 10	--- <i>Mytilus</i> spp.	10	A	
0307 39 90	--- <i>Perna</i> spp. - Mątwy (<i>Sepia officinalis</i> , <i>Rossia macrosoma</i> , <i>Sepioloa</i> spp.) i kalamarnice (<i>Ommastrephes</i> spp., <i>Loligo</i> spp., <i>Nototodarus</i> spp., <i>Sepioteuthis</i> spp.)	8	A	
0307 41	-- Żywe, świeże lub schłodzone			
0307 41 10	--- Mątwy (<i>Sepia officinalis</i> , <i>Rossia macrosoma</i> , <i>Sepioloa</i> spp.) --- Kalamarnice (<i>Ommastrephes</i> spp., <i>Loligo</i> spp., <i>Nototodarus</i> spp., <i>Sepioteuthis</i> spp.)	8	A	
0307 41 91	---- <i>Loligo</i> spp., <i>Ommastrephes sagittatus</i>	6	A	
0307 41 99	---- Pozostałe	8	A	
0307 49	-- Pozostałe			
	--- Zamrożone			
	---- Mątwy (<i>Sepia officinalis</i> , <i>Rossia macrosoma</i> , <i>Sepioloa</i> spp.)			
	----- Z rodzaju <i>Sepioloa</i>			
0307 49 01	----- Mątwy mniejsza (<i>Sepioloa rondeleti</i>)	6	A	
0307 49 11	----- Pozostałe	8	A	
0307 49 18	----- Pozostałe	8	A	
	---- Kalamarnice (<i>Ommastrephes</i> spp., <i>Loligo</i> spp., <i>Nototodarus</i> spp., <i>Sepioteuthis</i> spp.)			
	----- <i>Loligo</i> spp.			
0307 49 31	----- <i>Loligo vulgaris</i>	6	A	
0307 49 33	----- <i>Loligo pealei</i>	6	A	
0307 49 35	----- <i>Loligo patagonica</i>	6	A	
0307 49 38	----- Pozostałe	6	A	
0307 49 51	----- <i>Ommastrephes sagittatus</i>	6	A	
0307 49 59	----- Pozostałe	8	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Pozostałe			
0307 49 71	---- Mątwy (<i>Sepia officinalis</i> , <i>Rossia macrosoma</i> , <i>Sepiola</i> spp.)	8	A	
	---- Kalamarnice (<i>Ommastrephes</i> spp., <i>Loligo</i> spp., <i>Nototodarus</i> spp., <i>Sepioteuthis</i> spp.)			
0307 49 91	----- <i>Loligo</i> spp., <i>Ommastrephes sagittatus</i>	6	A	
0307 49 99	----- Pozostałe	8	A	
	- Ośmiornice (<i>Octopus</i> spp.)			
0307 51 00	-- Żywe, świeże lub schłodzone	8	A	
0307 59	-- Pozostałe			
0307 59 10	--- Zamrożone	8	A	
0307 59 90	--- Pozostałe	8	A	
0307 60 00	- Ślimaki, inne niż ślimaki morskie	bez cła	A	
	- Pozostałe, włączając mąki, mączki i granulki, z bezkręgowców wodnych innych niż skorupiaki, nadające się do spożycia przez ludzi			
0307 91 00	-- Żywe, świeże lub schłodzone	11	A	
0307 99	-- Pozostałe			
	--- Zamrożone			
0307 99 11	---- <i>Illex</i> spp.	8	A	
0307 99 13	---- Wenus pozbawiona skorupy i pozostałe gatunki z rodziny <i>Veneridae</i>	8	A	
0307 99 15	---- Meduzy (<i>Rhopilema</i> spp.)	bez cła	A	
0307 99 18	---- Pozostałe	11	A	
0307 99 90	--- Pozostałe	11	A	
04	DZIAŁ 4 - PRODUKTY MLECZARSKIE; JAJA PTASIE; MIÓD NATURALNY; JADALNE PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO, GDZIE INDEJ NIEWYMIENIONE ANI NIEWŁĄCZONE			
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego			
0401 10	- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 1 % masy			
0401 10 10	-- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	13,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 10 90	-- Pozostałe	12,9 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0401 20	- O zawartości tłuszczu przekraczającej 1 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy			
	-- Nieprzekraczającej 3 % masy			
0401 20 11	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	18,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 20 19	--- Pozostałe	17,9 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Przekraczającej 3 % masy			
0401 20 91	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	22,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 20 99	--- Pozostałe	21,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 30	- O zawartości tłuszczu przekraczającej 6 % masy			
	-- Nieprzekraczającej 21 % masy			
0401 30 11	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	57,5 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 30 19	--- Pozostałe	56,6 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Przekraczającej 21 % masy, ale nieprzekraczającej 45 % masy			
0401 30 31	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	110 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 30 39	--- Pozostałe	109,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Przekraczającej 45 % masy			
0401 30 91	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2 litrów	183,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0401 30 99	--- Pozostałe	182,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0402	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
0402 10	- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci, o zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 1,5 % masy			
	-- Niezawierające dodatku cukru ani innego środka słodzącego			
0402 10 11	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	125,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 10 19	--- Pozostałe	118,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0402 10 91	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	1,19 EUR/kg + 27,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 10 99	--- Pozostałe	1,19 EUR/kg + 21 EUR/ 100 kg/net	F	
	- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci, o zawartości tłuszczu przekraczającej 1,5 % masy			
0402 21	-- Niezawierające dodatku cukru ani innego środka słodzącego			
	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 27 % masy			
0402 21 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	135,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Pozostałe			
0402 21 17	----- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 11 % masy	130,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 21 19	----- O zawartości tłuszczu przekraczającej 11 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	130,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 27 % masy			
0402 21 91	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	167,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 21 99	---- Pozostałe	161,9 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 29	-- Pozostałe			
	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 27 % masy			
0402 29 11	---- Mleko specjalne dla niemowląt, w hermetycznie zamkniętych pojemnikach, o zawartości netto nieprzekraczającej 500 g i o zawartości tłuszczu przekraczającej 10 % masy	1,31 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Pozostałe			
0402 29 15	----- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	1,31 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 29 19	----- Pozostałe	1,31 EUR/kg + 16,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 27 % masy			
0402 29 91	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	1,62 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0402 29 99	---- Pozostałe	1,62 EUR/kg + 16,8 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostałe			
0402 91	-- Niezawierające dodatku cukru ani innego środka słodzącego			
	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 8 % masy			
0402 91 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	34,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 91 19	---- Pozostałe	34,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 8 % masy, ale nieprzekraczającej 10 % masy			
0402 91 31	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	43,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 91 39	---- Pozostałe	43,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 10 % masy, ale nieprzekraczającej 45 % masy			
0402 91 51	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	110 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 91 59	---- Pozostałe	109,1 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 45 % masy			
0402 91 91	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	183,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 91 99	---- Pozostałe	182,8 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 99	-- Pozostałe			
	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 9,5 % masy			
0402 99 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	57,2 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 99 19	---- Pozostałe	57,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 9,5 % masy, ale nieprzekraczającej 45 % masy			
0402 99 31	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	1,08 EUR/kg + 19,4 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0402 99 39	---- Pozostałe	1,08 EUR/kg + 18,5 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 45 % masy			
0402 99 91	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 2,5 kg	1,81 EUR/kg + 19,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0402 99 99	---- Pozostałe	1,81 EUR/kg + 18,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0403	Maślanka, mleko zsiadłe i śmietana ukwaszona, jogurt, kefir i inne sfermentowane lub zakwaszone mleko i śmietana, nawet zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub aromatycznego lub zawierające dodatek owoców, orzechów lub kakao			
0403 10	- Jogurt			
	-- Niearomatyzowany ani niezawierający dodatku owoców, orzechów lub kakao			
	--- Niezawierający dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości tłuszczu			
0403 10 11	---- Nieprzekraczającej 3 % masy	20,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 10 13	---- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	24,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 10 19	---- Przekraczającej 6 % masy	59,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Pozostałe, o zawartości tłuszczu			
0403 10 31	---- Nieprzekraczającej 3 % masy	0,17 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 10 33	---- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	0,20 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 10 39	---- Przekraczającej 6 % masy	0,54 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Aromatyzowany lub zawierający dodatek owoców, orzechów lub kakao			
	--- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci, o zawartości tłuszczu mlecznego			
0403 10 51	---- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	8,3 + 95 EUR/ 100 kg/net	M	
0403 10 53	---- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	8,3 + 130,4 EUR/ 100 kg/net	M	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0403 10 59	---- Przekraczającej 27 % masy	8,3 + 168,8 EUR/ 100 kg/net	M	
	--- Pozostałe, o zawartości tłuszczu mlecznego			
0403 10 91	---- Nieprzekraczającej 3 % masy	8,3 + 12,4 EUR/ 100 kg/net	M	
0403 10 93	---- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	8,3 + 17,1 EUR/ 100 kg/net	M	
0403 10 99	---- Przekraczającej 6 % masy	8,3 + 26,6 EUR/ 100 kg/net	M	
0403 90	- Pozostałe			
	-- Niearomatyzowane ani niezawierające dodatku owoców, orzechów lub kakao			
	--- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci			
	---- Niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości tłuszczu			
0403 90 11	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	100,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 13	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 19	----- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	----- Pozostałe, o zawartości tłuszczu			
0403 90 31	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,95 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 33	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 39	----- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg + 22 EUR/ 100 kg/net	F	
	--- Pozostałe			
	---- Niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości tłuszczu			
0403 90 51	----- Nieprzekraczającej 3 % masy	20,5 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 53	----- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	24,4 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0403 90 59	----- Przekraczającej 6 % masy	59,2 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Pozostałe, o zawartości tłuszczu			
0403 90 61	----- Nieprzekraczającej 3 % masy	0,17 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 63	----- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	0,20 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
0403 90 69	----- Przekraczającej 6 % masy	0,54 EUR/kg + 21,1 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Aromatyzowane lub zawierające dodatek owoców, orzechów lub kakao			
	--- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci, o zawartości tłuszczu mlecznego			
0403 90 71	---- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	8,3 + 95 EUR/ 100 kg/net	A	
0403 90 73	---- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	8,3 + 130,4 EUR/ 100 kg/net	A	
0403 90 79	---- Przekraczającej 27 % masy	8,3 + 168,8 EUR/ 100 kg/net	A	
	--- Pozostałe, o zawartości tłuszczu mlecznego			
0403 90 91	---- Nieprzekraczającej 3 % masy	8,3 + 12,4 EUR/ 100 kg/net	A	
0403 90 93	---- Przekraczającej 3 % masy, ale nieprzekraczającej 6 % masy	8,3 + 17,1 EUR/ 100 kg/net	A	
0403 90 99	---- Przekraczającej 6 % masy	8,3 + 26,6 EUR/ 100 kg/net	A	
0404	Serwatka, nawet zagęszczona lub zawierająca dodatek cukru lub innego środka słodzącego; produkty składające się ze składników naturalnego mleka, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
0404 10	- Serwatka i serwatka zmodyfikowana, nawet zagęszczona lub zawierająca dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
	-- W proszku, granulkach lub w innej stałej postaci			
	--- Niezawierająca dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości białka (zawartość azotu × 6,38)			
	---- Nieprzekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0404 10 02	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	7 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 04	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 06	----- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Przekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 12	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	100,4 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 14	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 16	----- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- Pozostałe, o zawartości białka (zawartość azotu × 6,38)			
	---- Nieprzekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 26	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,07 EUR/kg/net + 16,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 28	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 32	----- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Przekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 34	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,95 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 36	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 38	----- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Pozostała			
	--- Niezawierająca dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości białka (zawartość azotu × 6,38)			
	---- Nieprzekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 48	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,07 EUR/kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0404 10 52	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 54	----- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Przekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 56	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	100,4 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 58	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 62	----- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- Pozostała, o zawartości białka (zawartość azotu × 6,38)			
	---- Nieprzekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 72	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,07 EUR/kg/net + 16,8 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 74	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 76	----- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Przekraczającej 15 % masy, o zawartości tłuszczu			
0404 10 78	----- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,95 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 82	----- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 10 84	----- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 90	- Pozostałe			
	-- Niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego, o zawartości tłuszczu			
0404 90 21	--- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	100,4 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 90 23	--- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	135,7 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0404 90 29	--- Przekraczającej 27 % masy	167,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Pozostałe, o zawartości tłuszczu			
0404 90 81	--- Nieprzekraczającej 1,5 % masy	0,95 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 90 83	--- Przekraczającej 1,5 % masy, ale nieprzekraczającej 27 % masy	1,31 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0404 90 89	--- Przekraczającej 27 % masy	1,62 EUR/kg/net + 22 EUR/ 100 kg/net	D	
0405	Masło i pozostałe tłuszcze oraz oleje otrzymane z mleka; produkty mleczarskie do smarowania			
0405 10	- Masło			
	-- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 85 % masy			
	--- Masło naturalne			
0405 10 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	189,6 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 10 19	---- Pozostałe	189,6 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 10 30	--- Masło odtwarzane	189,6 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 10 50	--- Masło z serwatki	189,6 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 10 90	-- Pozostałe	231,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 20	- Produkty mleczarskie do smarowania			
0405 20 10	-- O zawartości tłuszczu 39 % masy i większej, ale mniejszej niż 60 % masy	9 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
0405 20 30	-- O zawartości tłuszczu 60 % masy i większej, ale nieprzekraczającej 75 % masy	9 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
0405 20 90	-- O zawartości tłuszczu większej niż 75 % masy, ale mniejszej niż 80 % masy	189,6 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 90	- Pozostałe			
0405 90 10	-- O zawartości tłuszczu 99,3 % masy i większej oraz o zawartości wody nieprzekraczającej 0,5 % masy	231,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0405 90 90	-- Pozostałe	231,3 EUR/ 100 kg/net	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0406	Ser i twaróg			
0406 10	- Ser (nieodjrzewający lub niekonserwowany) świeży, włącznie z serem serwatkowym i twaróg			
0406 10 20	-- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 40 % masy	185,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 10 80	-- Pozostały	221,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 20	- Ser tarty lub proszkowany, wszystkich rodzajów			
0406 20 10	-- Ser ziołowy Glarus (znany jako Schabziger) zrobiony z odtłuszczonego mleka i zmieszany z drobno zmielonymi ziołami	7,7	B	
0406 20 90	-- Pozostały	188,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 30	- Ser przetworzony (ser topiony), nietarty lub nieproszkowany			
0406 30 10	-- Do produkcji którego nie użyto innych serów, jak Emmentaler, Gruyère i Appenzell i który może zawierać jako dodatek ziołowy ser Glarus (znany jako Schabziger); pakowany do sprzedaży detalicznej, o zawartości tłuszczu w suchej masie nieprzekraczającej 56 % masy	144,9 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Pozostały			
	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 36 % masy i o zawartości tłuszczu w suchej masie			
0406 30 31	---- Nieprzekraczającej 48 % masy	139,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 30 39	---- Przekraczającej 48 % masy	144,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 30 90	--- O zawartości tłuszczu przekraczającej 36 % masy	215 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 40	- Ser z przerostami niebieskiej pleśni i pozostały ser zawierający przerosty otrzymywane z użyciem <i>Penicillium roqueforti</i>			
0406 40 10	-- Roquefort	140,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 40 50	-- Gorgonzola	140,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 40 90	-- Pozostały	140,9 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90	- Pozostałe sery			
0406 90 01	-- Do przetworzenia (topienia)	167,1 EUR/ 100 kg/net	D	
	-- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0406 90 13	--- Emmentaler	171,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 15	--- Gruyère, Sbrinz	171,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 17	--- Bergkäse, Appenzell	171,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 18	--- Fromage fribourgeois, Vacherin Mont d'Or i Tête de Moine	171,7 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 19	--- Ser zielony Glarus (znany jako Schabziger) zrobiony z odtłuszczonego mleka i zmieszany z drobno zmielonymi ziołami	7,7	B	
0406 90 21	--- Cheddar	167,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 23	--- Edam	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 25	--- Tilsit	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 27	--- Butterkäse	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 29	--- Kashkaval	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 32	--- Feta	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 35	--- Kefalo-Tyri	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 37	--- Finlandia	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 39	--- Jarlsberg	151 EUR/ 100 kg/net	D	
	--- Pozostałe			
0406 90 50	---- Ser z mleka owiec lub mleka bawołów, w pojemnikach zawierających solankę lub w butelkach z owczej lub koziej skóry	151 EUR/ 100 kg/net	D	
	---- Pozostałe			
	----- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 40 % masy i o zawartości wody, w substancji beztłuszczowej			
	----- Nieprzekraczającej 47 % masy			
0406 90 61	----- Grana Padano, Parmigiano Reggiano	188,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 63	----- Fiore Sardo, Pecorino	188,2 EUR/ 100 kg/net	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0406 90 69	----- Pozostałe	188,2 EUR/ 100 kg/net	D	
	----- Przekraczającej 47 % masy, ale nieprzekraczającej 72 % masy			
0406 90 73	----- Provolone	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 75	----- Asiago, Caciocavallo, Montasio, Ragusano	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 76	----- Danbo, Fontal, Fontina, Fynbo, Havarti, Maribo, Samsø	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 78	----- Gouda	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 79	----- Esrom, Italice, Kernhem, Saint-Nectaire, Saint-Paulin, Taleggio	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 81	----- Cantal, Cheshire, Wensleydale, Lancashire, Double Gloucester, Blarney, Colby, Monterey	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 82	----- Camembert	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 84	----- Brie	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 85	----- Kefalograviera, Kasseri	151 EUR/ 100 kg/net	D	
	----- Pozostałe sery, o zawartości wody w substancji beztłuszczowej			
0406 90 86	----- Przekraczającej 47 % masy, ale nieprzekraczającej 52 % masy	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 87	----- Przekraczającej 52 % masy, ale nieprzekraczającej 62 % masy	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 88	----- Przekraczającej 62 % masy, ale nieprzekraczającej 72 % masy	151 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 93	----- Przekraczającej 72 % masy	185,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0406 90 99	----- Pozostałe	221,2 EUR/ 100 kg/net	D	
0407 00	Jaja ptasie w skorupkach, świeże, zakonserwowane lub gotowane			
	- Drobiu			
	-- Wylęgowe			
0407 00 11	--- Indycze lub gęsie	105 EUR/1 000 p/st	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0407 00 19	--- Pozostałe	35 EUR/1 000 p/st	F	
0407 00 30	-- Pozostałe	30,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0407 00 90	- Pozostałe	7,7	A	
0408	Jaja ptasie bez skorupki i żółtka jaj, świeże, suszone, gotowane na parze lub w wodzie, formowane, zamrożone lub inaczej zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
	- Żółtka jaj			
0408 11	-- Suszone			
0408 11 20	--- Nienadające się do spożycia przez ludzi	bez cła	A	
0408 11 80	--- Pozostałe	142,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0408 19	-- Pozostałe			
0408 19 20	--- Nienadające się do spożycia przez ludzi	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
0408 19 81	---- Ciekłe	62 EUR/ 100 kg/net	F	
0408 19 89	---- Pozostałe, włącznie z zamrożonymi	66,3 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostałe			
0408 91	-- Suszone			
0408 91 20	--- Nienadające się do spożycia przez ludzi	bez cła	A	
0408 91 80	--- Pozostałe	137,4 EUR/ 100 kg/net	F	
0408 99	-- Pozostałe			
0408 99 20	--- Nienadające się do spożycia przez ludzi	bez cła	A	
0408 99 80	--- Pozostałe	35,3 EUR/ 100 kg/net	F	
0409 00 00	Miód naturalny	17,3	A	
0410 00 00	Jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	7,7	A	
05	DZIAŁ 5 - PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO, GDZIE INDZIEJ NIEWYMIENIONE ANI NIEWŁĄCZONE			
0501 00 00	Włosy ludzkie nieobrobione, nawet myte lub odtłuszczone; odpadki ludzkich włosów	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0502	Szczecina i sierść świń lub dzików; sierść borsuka i pozostała sierść do wyrobu szczotek i pędzli; odpadki takiej szczeciny lub sierści			
0502 10 00	- Szczecina i sierść świń lub dzików oraz odpadki szczeciny lub sierści	bez cła	A	
0502 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
0504 00 00	Jelita, pęcherze i żołądki zwierząt (z wyjątkiem rybich), całe i w kawałkach, świeże, schłodzone, zamrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone	bez cła	A	
0505	Skóry i pozostałe części ptaków z ich piórami lub puchem, pióra i części piór (nawet z przystrzyżonymi końcami) oraz puch, nie bardziej obrobione niż oczyszczone, zdezynfekowane lub zakonserwowane; proszek i odpadki piór lub części piór			
0505 10	- Pióra, w rodzaju stosowanych do wypychania; puch			
0505 10 10	-- Surowe	bez cła	A	
0505 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
0505 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
0506	Kości i rdzenie rogów, nieobrobione, odtłuszczone, wstępnie przygotowane (ale nieprzycięte do nadania kształtu), poddane działaniu kwasu lub odżelatynowane; proszek i odpadki tych produktów			
0506 10 00	- Osseina i kości poddane działaniu kwasu	bez cła	A	
0506 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
0507	Kość słoniowa, skorupy żółwiowe, fiszby i frędzle, rogi, rogi jelenie, kopyta, paznokcie, szpony, pazury i dzioby, nieobrobione lub wstępnie przygotowane, ale nieprzycięte dla nadania kształtu; proszek i odpadki tych produktów			
0507 10 00	- Kość słoniowa; proszek i odpadki kości słoniowej	bez cła	A	
0507 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
0508 00 00	Koral i podobne materiały, nieobrobione lub wstępnie przygotowane, ale nieobrobione inaczej; skorupy mięczaków, skorupiaków lub szkarłupni i kości sepii, nieobrobione lub wstępnie przygotowane, ale nieprzycięte dla nadania kształtu, proszek i ich odpadki	bez cła	A	
0510 00 00	Ambra szara, strój bobrowy, cybet i piżmo; kantarydyna; żółć, nawet suszona; gruczoły i pozostałe produkty zwierzęce stosowane do przygotowania produktów farmaceutycznych, świeże, schłodzone, zamrożone lub inaczej tymczasowo zakonserwowane	bez cła	A	
0511	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; martwe zwierzęta objęte działem 1 lub 3, nienadające się do spożycia przez ludzi			
0511 10 00	- Nasienie bydlęce	bez cła	A	
	- Pozostałe			
0511 91	-- Produkty z ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych; martwe zwierzęta objęte działem 3			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0511 91 10	--- Odpadki rybne	bez cła	A	
0511 91 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
0511 99	-- Pozostałe			
0511 99 10	--- Ściągna; ścinki i podobne odpady surowych skór lub skórek	bez cła	A	
	--- Gąbki naturalne pochodzenia zwierzęcego			
0511 99 31	---- Surowe	bez cła	A	
0511 99 39	---- Pozostałe	5,1	A	
0511 99 85	--- Pozostałe	bez cła	A	
II	SEKCJA II – PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO			
06	DZIAŁ 6 - DRZEWA ŻYWE I POZOSTAŁE ROŚLINY; BULWY, KORZENIE I PODOBNE; KWIATY CIĘTE I LIŚCIE OZDOBNE			
0601	Cebulki, bulwy, korzenie bulwiaste, pędy podziemne, korony i kłącza, w stanie uśpienia roślin, wegetacji lub kwitnienia; rośliny cykorii i jej korzenie, inne niż korzenie objęte pozycją 1212			
0601 10	- Cebulki, bulwy, korzenie bulwiaste, pędy podziemne, korony i kłącza, w stanie uśpienia roślin			
0601 10 10	-- Hiacynty	5,1	A	
0601 10 20	-- Narcyzy	5,1	A	
0601 10 30	-- Tulipany	5,1	A	
0601 10 40	-- Gładiole	5,1	A	
0601 10 90	-- Pozostałe	5,1	A	
0601 20	- Cebulki, bulwy, korzenie bulwiaste, pędy podziemne, korony i kłącza, w stanie wegetacji lub kwitnienia; rośliny cykorii i jej korzenie			
0601 20 10	-- Rośliny cykorii i jej korzenie	bez cła	A	
0601 20 30	-- Orchidee, hiacynty, narcyzy i tulipany	9,6	A	
0601 20 90	-- Pozostałe	6,4	A	
0602	Pozostałe rośliny żywe (włącznie z ich korzeniami), sadzonki i zrazy; grzybnia			
0602 10	- Nieukorzenione sadzonki i zrazy			
0602 10 10	-- Winorośli	bez cła	A	
0602 10 90	-- Pozostałe	4	A	
0602 20	- Drzewa, krzewy i krzaki gatunków rodzących jadalne owoce lub orzechy, nawet szczepione			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0602 20 10	-- Sadzonki winorośli, szczepione lub ukorzenione	bez cła	A	
0602 20 90	-- Pozostałe	8,3	A	
0602 30 00	- Rododendrony i azalie, nawet szczepione	8,3	A	
0602 40	- Róże, nawet szczepione			
0602 40 10	-- Nieoczkowane ani nieszczepione	8,3	A	
0602 40 90	-- Oczkowane lub szczepione	8,3	A	
0602 90	- Pozostałe			
0602 90 10	-- Grzybnia	8,3	A	
0602 90 20	-- Rośliny ananasa	bez cła	A	
0602 90 30	-- Rośliny warzyw, truskawek i poziomek	8,3	A	
	-- Pozostałe			
	--- Rośliny rosnące na wolnym powietrzu			
	---- Drzewa, krzewy i krzaki			
0602 90 41	----- Drzewa leśne	8,3	A	
	----- Pozostałe			
0602 90 45	----- Ukorzenione sadzonki i młode rośliny	6,5	A	
0602 90 49	----- Pozostałe	8,3	A	
	---- Pozostałe rośliny rosnące na wolnym powietrzu			
0602 90 51	----- Byliny	8,3	A	
0602 90 59	----- Pozostałe	8,3	A	
	--- Rośliny rosnące w pomieszczeniach			
0602 90 70	---- Ukorzenione sadzonki i młode rośliny, z wyłączeniem kaktusów	6,5	A	
	---- Pozostałe			
0602 90 91	----- Rośliny kwiatowe z pąkami lub kwiatami, z wyłączeniem kaktusów	6,5	A	
0602 90 99	----- Pozostałe	6,5	A	
0603	Kwiaty cięte i pąki kwiatowe gatunków odpowiednich na bukiety lub do celów zdobniczych, świeże, suszone, barwione, bielone, impregnowane lub w inny sposób przygotowane			
	- Świeże			
0603 11 00	-- Róże	12	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0603 12 00	-- Goździki	12	A	
0603 13 00	-- Orchidee	12	A	
0603 14 00	-- Chryzantemy	12	A	
0603 19	-- Pozostałe			
0603 19 10	--- Gladiole	12	A	
0603 19 90	--- Pozostałe	12	A	
0603 90 00	- Pozostałe	10	A	
0604	Liście, gałęzie i pozostałe części roślin, bez kwiatów lub pąków kwiatowych, oraz trawy, mchy i porosty, odpowiednie na bukiety lub do celów zdobniczych, świeże, suszone, barwione, bielone, impregnowane lub w inny sposób przygotowane			
0604 10	- Mchy i porosty			
0604 10 10	-- Mech reniferowy	bez cła	A	
0604 10 90	-- Pozostałe	5	A	
	- Pozostałe			
0604 91	-- Świeże			
0604 91 20	--- Choinki bożonarodzeniowe	2,5	A	
0604 91 40	--- Gałązki iglaste	2,5	A	
0604 91 90	--- Pozostałe	2	A	
0604 99	-- Pozostałe			
0604 99 10	--- Przygotowane tylko przez suszenie	bez cła	A	
0604 99 90	--- Pozostałe	10,9	A	
07	DZIAŁ 7 - WARZYWA ORAZ NIEKTÓRE KORZENIE I BULWY, JADALNE			
0701	Ziemniaki, świeże lub schłodzone			
0701 10 00	- Sadzeniaki	4,5	A	
0701 90	- Pozostałe			
0701 90 10	-- Do produkcji skrobi	5,8	A	
	-- Pozostałe			
0701 90 50	--- Młode, od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca	13,4	A	
0701 90 90	--- Pozostałe	11,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0702 00 00	Pomidory, świeże lub schłodzone	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0703	Cebula, szalotka, czosnek, pory oraz pozostałe warzywa cebulowe, świeże lub schłodzone			
0703 10	- Cebula i szalotka			
	-- Cebule			
0703 10 11	--- Dymka	9,6	A	
0703 10 19	--- Pozostałe	9,6	A	
0703 10 90	-- Szalotka	9,6	A	
0703 20 00	- Czosnek	9,6 + 120 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 4 dodatku 2 do załącznika I
0703 90 00	- Pory i pozostałe warzywa cebulowe	10,4	A	
0704	Kapusty, kalafior, kalarepa, jarmuż i podobne jadalne kapusty, świeże lub schłodzone			
0704 10 00	- Kalafior i brokuły głowiaste	13,6 MIN 1,6 EUR/ 100 kg/net	A	
0704 20 00	- Brukselka	12	A	
0704 90	- Pozostałe			
0704 90 10	-- Kapusta biała i kapusta czerwona	12 MIN 0,4 EUR/ 100 kg/net	A	
0704 90 90	-- Pozostałe	12	A	
0705	Salata (<i>Lactuca sativa</i>) i cykoria (<i>Cichorium spp.</i>), świeże lub schłodzone			
	- Salata			
0705 11 00	-- Salata głowiasta	12 MIN 2,0 EUR/ 100 kg/br	A	
0705 19 00	-- Pozostała	10,4	A	
	- Cykoria			
0705 21 00	-- Cykoria warzywna (cykoria brukselska) (<i>Cichorium inybus</i> var. <i>foliosum</i>)	10,4	A	
0705 29 00	-- Pozostała	10,4	A	
0706	Marchew, rzepa, buraki sałatkowe, salsefia, selery, rzodkiewki i podobne korzenie jadalne, świeże lub schłodzone			
0706 10 00	- Marchew i rzepa	13,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0706 90	- Pozostałe			
0706 90 10	-- Selery (korzeniowe lub niemieckie)	13,6	A	
0706 90 30	-- Chirzan (<i>Cochlearia annoracia</i>)	12	A	
0706 90 90	-- Pozostałe	13,6	A	
0707 00	Ogórki i korniszony, świeże lub schłodzone			
0707 00 05	- Ogórki	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0707 00 90	- Korniszony	12,8	A	
0708	Warzywa strączkowe, łuskane lub niełuskane, świeże lub schłodzone			
0708 10 00	- Groch (<i>Pisum sativum</i>)	13,6	A	
0708 20 00	- Fasola (<i>Vigna</i> spp., <i>Phaseolus</i> spp.)	13,6 MIN 1,6 EUR/ 100 kg/net	A	
0708 90 00	- Pozostałe warzywa strączkowe	11,2	A	
0709	Pozostałe warzywa, świeże lub schłodzone			
0709 20 00	- Szparagi	10,2	A	
0709 30 00	- Oberżyny (bakłażany)	12,8	A	
0709 40 00	- Selery inne niż seler korzeniowy	12,8	A	
	- Grzyby i trufle			
0709 51 00	-- Grzyby z rodzaju <i>Agaricus</i>	12,8	A	
0709 59	-- Pozostałe			
0709 59 10	--- Pieprznik jadalny	3,2	A	
0709 59 30	--- Grzyby z rodziny borowikowatych	5,6	A	
0709 59 50	--- Trufle	6,4	A	
0709 59 90	--- Pozostałe	6,4	A	
0709 60	- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> lub z rodzaju <i>Pimenta</i>			
0709 60 10	-- Papryka słodka	7,2	A	
	-- Pozostałe			
0709 60 91	--- Z rodzaju <i>Capsicum</i> , do produkcji pieprzu tureckiego lub barwników oleożywnicznych <i>Capsicum</i>	bez cła	A	
0709 60 95	--- Do przemysłowej produkcji olejków eterycznych lub żywicznych	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0709 60 99	--- Pozostałe	6,4	A	
0709 70 00	- Szpinak, szpinak nowozelandzki i szpinak ogrodowy	10,4	A	
0709 90	- Pozostałe			
0709 90 10	-- Warzywa sałatowe inne niż sałata (<i>Lactuca sativa</i>) i cykorja (<i>Cichorium spp.</i>)	10,4	A	
0709 90 20	-- Burak boćwina (lub boćwina szerokoogonkowa) i karczoch hiszpański	10,4	A	
	-- Oliwki			
0709 90 31	--- Do celów innych niż produkcja oliwy	4,5	A	
0709 90 39	--- Pozostałe	13,1 EUR/ 100 kg/net	A	
0709 90 40	-- Kapary	5,6	A	
0709 90 50	-- Koper	8	A	
0709 90 60	-- Kukurydza cukrowa	9,4 EUR/ 100 kg/net	B	
0709 90 70	-- Cukinia	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0709 90 80	-- Karczochy	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0709 90 90	-- Pozostałe	12,8	A	
0710	Warzywa (niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie), zamrożone			
0710 10 00	- Ziemniaki	14,4	A	
	- Warzywa strączkowe, nawet łuskane			
0710 21 00	-- Groch (<i>Pisum sativum</i>)	14,4	A	
0710 22 00	-- Fasola (<i>Vigna spp., Phaseolus spp.</i>)	14,4	A	
0710 29 00	-- Pozostałe	14,4	A	
0710 30 00	- Szpinak, szpinak nowozelandzki i szpinak ogrodowy	14,4	A	
0710 40 00	- Kukurydza cukrowa	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 6 dodatku 2 do załącznika I
0710 80	- Pozostałe warzywa			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0710 80 10	-- Oliwki	15,2	A	
	-- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> lub z rodzaju <i>Pimenta</i>			
0710 80 51	--- Papryka słodka	14,4	A	
0710 80 59	--- Pozostałe	6,4	A	
	-- Grzyby			
0710 80 61	--- Z rodzaju <i>Agaricus</i>	14,4	A	
0710 80 69	--- Pozostałe	14,4	A	
0710 80 70	-- Pomidory	14,4	A	
0710 80 80	-- Karczochy	14,4	A	
0710 80 85	-- Szparagi	14,4	A	
0710 80 95	-- Pozostałe	14,4	A	
0710 90 00	- Mieszanki warzywne	14,4	A	
0711	Warzywa zakonserwowane tymczasowo (na przykład w gazowym ditlenku siarki, w solance, w wodzie siarkowej lub w innych roztworach konserwujących), ale nienadające się w tym stanie do bezpośredniego spożycia			
0711 20	- Oliwki			
0711 20 10	-- Do celów innych niż produkcja oliwy	6,4	A	
0711 20 90	-- Pozostałe	13,1 EUR/ 100 kg/net	D	
0711 40 00	- Ogórki i korniszony	12	A	
	- Grzyby i trufle			
0711 51 00	-- Grzyby z rodzaju <i>Agaricus</i>	9,6 + 191 EUR/ 100 kg/net eda	Q	Zob. akapit 7 dodatku 2 do załącznika I
0711 59 00	-- Pozostałe	9,6	A	
0711 90	- Pozostałe warzywa; mieszanki warzywne			
	-- Warzywa			
0711 90 10	--- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> lub z rodzaju <i>Pimenta</i> , z wyłączeniem słodkiej papryki	6,4	A	
0711 90 30	--- Kukurydza cukrowa	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 6 dodatku 2 do załącznika I
0711 90 50	--- Cebula	7,2	A	
0711 90 70	--- Kapary	4,8	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0711 90 80	--- Pozostałe	9,6	A	
0711 90 90	-- Mieszanki warzyw	12	A	
0712	Warzywa suszone, całe, cięte w kawałki, w plasterkach, łamane lub w proszku, ale dalej nieprzetworzone			
0712 20 00	- Cebula	12,8	A	
	- Grzyby, uszaki (<i>Auricularia</i> spp.), trzęsaki (<i>Tremella</i> spp.) i trufle			
0712 31 00	-- Grzyby z rodzaju <i>Agaricus</i>	12,8	A	
0712 32 00	-- Uszaki (<i>Auricularia</i> spp.)	12,8	A	
0712 33 00	-- Trzęsaki (<i>Tremella</i> spp.)	12,8	A	
0712 39 00	-- Pozostałe	12,8	A	
0712 90	- Pozostałe warzywa; mieszanki warzyw			
0712 90 05	-- Ziemniaki, nawet cięte w kawałki lub plasterki, ale dalej nieprzetworzone	10,2	A	
	-- Kukurydza cukrowa (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)			
0712 90 11	--- Odmiany do siewu	bez cła	A	
0712 90 19	--- Pozostałe	9,4 EUR/ 100 kg/net	B	
0712 90 30	-- Pomidory	12,8	A	
0712 90 50	-- Marchew	12,8	A	
0712 90 90	-- Pozostałe	12,8	A	
0713	Warzywa strączkowe, suszone, łuskane, nawet bez skórki lub dzielone			
0713 10	- Groch (<i>Pisum sativum</i>)			
0713 10 10	-- Do siewu	bez cła	A	
0713 10 90	-- Pozostały	bez cła	A	
0713 20 00	- Ciecierzycza (cieciorka)	bez cła	A	
	- Fasola (<i>Vigna</i> spp., <i>Phaseolus</i> spp.)			
0713 31 00	-- Fasola z gatunku <i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper lub <i>Vigna radiata</i> (L.) Wilczek	bez cła	A	
0713 32 00	-- Fasolka czerwona mała (Adzuki) (<i>Phaseolus</i> lub <i>Vigna angularis</i>)	bez cła	A	
0713 33	-- Fasola, włącznie z białą groszkową (<i>Phaseolus vulgaris</i>)			
0713 33 10	--- Do siewu	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0713 33 90	--- Pozostała	bez cła	A	
0713 39 00	-- Pozostałe	bez cła	A	
0713 40 00	- Soczewica	bez cła	A	
0713 50 00	- Bób (<i>Vicia faba</i> var. <i>major</i>) i bobik (<i>Vicia faba</i> var. <i>equina</i> , <i>Vicia faba</i> var. <i>minor</i>)	3,2	A	
0713 90 00	- Pozostałe	3,2	A	
0714	Maniok, maranta, salep, topinambur, słodkie ziemniaki i podobne korzenie i bulwy o dużej zawartości skrobi lub inuliny, świeże, schłodzone, zamrożone lub suszone, nawet w plastrach lub w postaci granulki; rdzeń sagowca			
0714 10	- Maniok (cassava)			
0714 10 10	-- Granulki z mąki i mączki	9,5 EUR/ 100 kg/net	A	
	-- Pozostały			
0714 10 91	--- W rodzaju stosowanego do spożycia przez ludzi, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 28 kg, zarówno świeży i cały lub bez skórki i zamrożony, nawet w plasterkach	9,5 EUR/ 100 kg/net	A	
0714 10 99	--- Pozostałe	9,5 EUR/ 100 kg/net	A	
0714 20	- Ziemniaki słodkie			
0714 20 10	-- Świeże, całe, przeznaczone do spożycia przez ludzi	3,8	A	
0714 20 90	-- Pozostałe	6,4 EUR/ 100 kg/net	A	
0714 90	- Pozostałe			
	-- Maranta, salep i podobne korzenie i bulwy o dużej zawartości skrobi			
0714 90 11	--- W rodzaju stosowanych do spożycia przez ludzi, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 28 kg, zarówno świeże i całe lub bez skórki i zamrożone, nawet w plasterkach	9,5 EUR/ 100 kg/net	A	
0714 90 19	--- Pozostałe	9,5 EUR/ 100 kg/net	A	
0714 90 90	-- Pozostałe	3,8	A	
08	DZIAŁ 8 - OWOCE I ORZECHY JADALNE; SKÓRKI OWOCÓW CYTRUSOWYCH LUB MELONÓW			
0801	Orzechy kokosowe, orzechy brazylijskie i orzechy nerkowca, świeże lub suszone, nawet łuskane lub obrane			
	- Orzechy kokosowe			
0801 11 00	-- Suszone	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0801 19 00	-- Pozostałe	bez cła	A	
	- Orzechy brazylijskie			
0801 21 00	-- W łupinach	bez cła	A	
0801 22 00	-- Bez łupin	bez cła	A	
	- Orzechy nerkowca			
0801 31 00	-- W łupinach	bez cła	A	
0801 32 00	-- Bez łupin	bez cła	A	
0802	Pozostałe orzechy, świeże lub suszone, nawet łuskane lub obrane			
	- Migdały			
0802 11	-- W łupinach			
0802 11 10	--- Gorzkie	bez cła	A	
0802 11 90	--- Pozostałe	5,6	A	
0802 12	-- Bez łupin			
0802 12 10	--- Gorzkie	bez cła	A	
0802 12 90	--- Pozostałe	3,5	A	
	- Orzechy leszczyny (<i>Corylus</i> spp.)			
0802 21 00	-- W łupinach	3,2	A	
0802 22 00	-- Bez łupin	3,2	A	
	- Orzechy włoskie			
0802 31 00	-- W łupinach	4	A	
0802 32 00	-- Bez łupin	5,1	A	
0802 40 00	- Kasztany (<i>Castanea</i> spp.)	5,6	A	
0802 50 00	- Pistacje	1,6	A	
0802 60 00	- Orzechy makadamia	2	A	
0802 90	- Pozostałe			
0802 90 20	-- Areca (lub betel), cola i pecan	bez cła	A	
0802 90 50	-- Orzechy sosny	2	A	
0802 90 85	-- Pozostałe	2	A	
0803 00	Banany, włącznie z plantanami, świeże lub suszone			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	- Świeże			
0803 00 11	-- Plantany	16	A	
0803 00 19	-- Pozostałe	143 EUR/1 000 kg/ net	ST	
0803 00 90	- Suszone	16	A	
0804	Daktyle, figi, ananasy, awokado, guawa, mango i smaczelina, świeże lub suszone			
0804 10 00	- Daktyle	7,7	A	
0804 20	- Figi			
0804 20 10	-- Świeże	5,6	A	
0804 20 90	-- Suszone	8	A	
0804 30 00	- Ananasy	5,8	A	
0804 40 00	- Awokado	5,1	A	
0804 50 00	- Guawa, mango i smaczelina	bez cła	A	
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone			
0805 10	- Pomarańcze			
0805 10 20	-- Pomarańcze słodkie, świeże	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 10 80	-- Pozostałe	16	A	
0805 20	- Mandarynki (włącznie z tangerynami i satsuma); klementynki, wilkingi i podobne hybrydy cytrusowe			
0805 20 10	-- Klementynki	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 20 30	-- Monrealesy i satumas	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 20 50	-- Mandarynki i wilkingi	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 20 70	-- Tangeryny	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 20 90	-- Pozostałe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 40 00	- Grejpfruty, włącznie z pomelo	2,4	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0805 50	- Cytryny (<i>Citrus limon</i> , <i>Citrus limonum</i>) i limony (<i>Citrus aurantifolia</i> , <i>Citrus latifolia</i>)			
0805 50 10	-- Cytryny (<i>Citrus limon</i> , <i>Citrus limonum</i>)	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0805 50 90	-- Limony (<i>Citrus aurantifolia</i> , <i>Citrus latifolia</i>)	12,8	A	
0805 90 00	- Pozostałe	12,8	A	
0806	Winogrona, świeże lub suszone			
0806 10	- Świeże			
0806 10 10	-- Winogrona stołowe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0806 10 90	-- Pozostałe	17,6	A	
0806 20	- Suszone			
0806 20 10	-- Koryntki	2,4	A	
0806 20 30	-- Sultanki	2,4	A	
0806 20 90	-- Pozostałe	2,4	A	
0807	Melony (włącznie z arbuzami) i papaje, świeże			
	- Melony (włącznie z arbuzami)			
0807 11 00	-- Arbuzy	8,8	A	
0807 19 00	-- Pozostałe	8,8	A	
0807 20 00	- Papaje	bez cła	A	
0808	Jabłka, gruszki i pigwy, świeże			
0808 10	- Jabłka			
0808 10 10	-- Jabłka na cydr (cidr), luzem, od dnia 16 września do dnia 15 grudnia	7,2 MIN 0,36 EUR/ 100 kg net	B	
0808 10 80	-- Pozostałe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0808 20	- Gruszki i pigwy			
	-- Gruszki			
0808 20 10	--- Gruszki na perry, luzem, od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia	7,2 MIN 0,36 EUR/ 100 kg net	B	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0808 20 50	--- Pozostałe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0808 20 90	-- Pigwy	7,2	A	
0809	Morele, wiśnie i czereśnie, brzoskwinie (włącznie z nektarynami), śliwki i owoce tarniny, świeże			
0809 10 00	- Morele	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0809 20	- Wiśnie i czereśnie			
0809 20 05	-- Wiśnie (<i>Prunus cerasus</i>)	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	I	
0809 20 95	-- Pozostałe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0809 30	- Brzoskwinie, włącznie z nektarynami			
0809 30 10	-- Nektaryny	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0809 30 90	-- Pozostałe	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	L	
0809 40	- Śliwki i owoce tarniny			
0809 40 05	-- Śliwki	Zob. akapit 4 sekcji A załącznika I	F	
0809 40 90	-- Owoce tarniny	12	A	
0810	Pozostałe owoce, świeże			
0810 10 00	- Truskawki i poziomki	12,8 MIN 2,4 EUR/ 100 kg/net	A	
0810 20	- Maliny, jeżyny, morwy i owoce mieszańców malin z jeżynami			
0810 20 10	-- Maliny	8,8	A	
0810 20 90	-- Pozostałe	9,6	A	
0810 40	- Żurawiny, borówki czarne i pozostałe owoce z rodzaju <i>Vaccinium</i>			
0810 40 10	-- Borówki brusznice lub borówki czerwone (owoce z gatunku <i>Vaccinium vitis-idaea</i>)	bez cła	A	
0810 40 30	-- Owoce z gatunku <i>Vaccinium myrtillus</i>	3,2	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0810 40 50	-- Owoce z gatunków <i>Vaccinium macrocarpon</i> i <i>Vaccinium corymbosum</i>	3,2	A	
0810 40 90	-- Pozostałe	9,6	A	
0810 50 00	- Owoce kiwi	8,8	A	
0810 60 00	- Duriany właściwe	8,8	A	
0810 90	- Pozostałe			
0810 90 30	-- Tamaryndy, jabłka nerkowca, liczi (śliwki chińskie), owoce chlebowca (jackfruit), śliwy syczynica	bez cła	A	
0810 90 40	-- Owoce męczennicy, owoce oskomianu (carambola) i pitahaya	bez cła	A	
	-- Porzeczki czarne, białe lub czerwone i agrest			
0810 90 50	--- Porzeczki czarne	8,8	A	
0810 90 60	--- Porzeczki czerwone	8,8	A	
0810 90 70	--- Pozostałe	9,6	A	
0810 90 95	-- Pozostałe	8,8	A	
0811	Owoce i orzechy, niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie, zamrożone, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
0811 10	- Truskawki i poziomki			
	-- Zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
0811 10 11	--- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	20,8 + 8,4 EUR/ 100 kg/net	J	
0811 10 19	--- Pozostałe	20,8	A	
0811 10 90	-- Pozostałe	14,4	A	
0811 20	- Maliny, jeżyny, morwy, owoce mieszańców malin z jeżynami, porzeczki czarne, białe lub czerwone i agrest			
	-- Zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
0811 20 11	--- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	20,8 + 8,4 EUR/ 100 kg/net	J	
0811 20 19	--- Pozostałe	20,8	A	
	-- Pozostałe			
0811 20 31	--- Maliny	14,4	A	
0811 20 39	--- Porzeczki czarne	14,4	A	
0811 20 51	--- Porzeczki czerwone	12	A	
0811 20 59	--- Jeżyny i morwy	12	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0811 20 90	--- Pozostałe	14,4	A	
0811 90	- Pozostałe			
	-- Zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
	--- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy			
0811 90 11	---- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	13 + 5,3 EUR/ 100 kg/net	A	
0811 90 19	---- Pozostałe	20,8 + 8,4 EUR/ 100 kg/net	A	
	--- Pozostałe			
0811 90 31	---- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	13	A	
0811 90 39	---- Pozostałe	20,8	A	
	-- Pozostałe			
0811 90 50	--- Owoce z gatunku <i>Vaccinium myrtillus</i>	12	A	
0811 90 70	--- Owoce z gatunków <i>Vaccinium myrtilloides</i> i <i>Vaccinium angustifolium</i>	3,2	A	
	--- Wiśnie i czereśnie			
0811 90 75	---- Wiśnie (<i>Prunus cerasus</i>)	14,4	A	
0811 90 80	---- Pozostałe	14,4	A	
0811 90 85	--- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	9	A	
0811 90 95	--- Pozostałe	14,4	A	
0812	Owoce i orzechy zakonserwowane tymczasowo (na przykład gazowym ditlenkiem siarki, w solance, w wodzie siarkowej lub w innych roztworach konserwujących), ale nienadające się w tym stanie do bezpośredniego spożycia			
0812 10 00	- Wiśnie i czereśnie	8,8	A	
0812 90	- Pozostałe			
0812 90 10	-- Morele	12,8	A	
0812 90 20	-- Pomarańcze	12,8	A	
0812 90 30	-- Papaje	2,3	A	
0812 90 40	-- Owoce z gatunku <i>Vaccinium myrtillus</i>	6,4	A	
0812 90 70	-- Owoce guawy, mango, smaczeliny, tamaryndy, jabłka nerkowca, liczi (śliwki chińskie), owoce chlebowca (jackfruit), śliwy sączyńca, owoce męczennicy, oskomanu (carambola), pitalaya i orzechy tropikalne	5,5	A	
0812 90 98	-- Pozostałe	8,8	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0813	Owoce suszone, inne niż te objęte pozycjami od 0801 do 0806; mieszanki orzechów lub owoców suszonych objętych niniejszym działem			
0813 10 00	- Morele	5,6	A	
0813 20 00	- Śliwki	9,6	A	
0813 30 00	- Jabłka	3,2	A	
0813 40	- Pozostałe owoce			
0813 40 10	-- Brzoskwinie, włączając nektaryny	5,6	A	
0813 40 30	-- Gruszki	6,4	A	
0813 40 50	-- Papaje	2	A	
0813 40 60	-- Tamaryndy	bez cła	A	
0813 40 70	-- Jabłka nerkowca, liczi (śliwki chińskie), owoce chlebowca (jackfruit), śliwy sączyńca, owoce męczennicy, oskomianu (carambola) i pitahaya	bez cła	A	
0813 40 95	-- Pozostałe	2,4	A	
0813 50	- Mieszanki orzechów lub owoców suszonych objętych niniejszym działem			
	-- Mieszanki z owoców suszonych, innych niż te objęte pozycjami od 0801 do 0806			
	--- Niezawierające śliwek			
0813 50 12	---- Z papai, tamaryndy, jabłek nerkowca, liczi (śliwki chińskiej), owoców chlebowca (jackfruit), śliwy sączyńca, owoców męczennicy, oskomianu (carambola) i pitahaya	4	A	
0813 50 15	---- Pozostałe	6,4	A	
0813 50 19	--- Zawierające śliwki	9,6	A	
	-- Mieszanki wyłącznie orzechów suszonych objętych pozycjami 0801 i 0802			
0813 50 31	--- Z orzechów tropikalnych	4	A	
0813 50 39	--- Pozostałe	6,4	A	
	-- Pozostałe mieszanki			
0813 50 91	--- Niezawierające śliwek lub fig	8	A	
0813 50 99	--- Pozostałe	9,6	A	
0814 00 00	Skórki owoców cytrusowych lub melonów (włącznie z arbużami), świeże, zamrożone, suszone lub zakonserwowane tymczasowo w solance, w wodzie siarkowej lub w innych roztworach konserwujących	1,6	A	
09	DZIAŁ 9 - KAWA, HERBATA, MATÉ (HERBATA PARAGWAJSKA) I PRZYPRAWY			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji			
	- Kawa, niepalona			
0901 11 00	-- Niepozabawiona kofeiny	bez cła	A	
0901 12 00	-- Bezkofeinowa	8,3	A	
	- Kawa, palona			
0901 21 00	-- Niepozabawiona kofeiny	7,5	A	
0901 22 00	-- Bezkofeinowa	9	A	
0901 90	- Pozostałe			
0901 90 10	-- Łupinki i łuski kawy	bez cła	A	
0901 90 90	-- Substytuty kawy zawierające kawę naturalną	11,5	A	
0902	Herbata, nawet aromatyzowana			
0902 10 00	- Herbata zielona (niefermentowana), w bezpośrednich opakowaniach o zawartości nieprzekraczającej 3 kg	3,2	A	
0902 20 00	- Pozostała herbata zielona (niefermentowana)	bez cła	A	
0902 30 00	- Herbata czarna (fermentowana) i herbata częściowo fermentowana, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości nieprzekraczającej 3 kg	bez cła	A	
0902 40 00	- Pozostała herbata czarna (fermentowana) i pozostała herbata częściowo fermentowana	bez cła	A	
0903 00 00	Maté (herbata paragwajska)	bez cła	A	
0904	Pieprz z rodzaju <i>Piper</i> ; owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> lub z rodzaju <i>Pimenta</i> , suszone lub rozgniatane, lub mielone			
	- Pieprz			
0904 11 00	-- Nerozgniatany ani niemielony	bez cła	A	
0904 12 00	-- Rozgniatany lub mielony	4	A	
0904 20	- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> lub z rodzaju <i>Pimenta</i> , suszone lub rozgniatane, lub mielone			
	-- Nerozgniatany ani niemielony			
0904 20 10	--- Papryka słodka	9,6	A	
0904 20 30	--- Pozostałe	bez cła	A	
0904 20 90	-- Rozgniatane lub mielone	5	A	
0905 00 00	Wanilia	6	A	
0906	Cynamon i kwiaty cynamonowca			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	- Nerozgniatane ani niemielone			
0906 11 00	-- Cynamon (<i>Cinnamomum zeylanicum</i> Blume)	bez cła	A	
0906 19 00	-- Pozostałe	bez cła	A	
0906 20 00	- Rozgniatane lub mielone	bez cła	A	
0907 00 00	Goździki (całe owoce, kwiaty i szypułki)	8	A	
0908	Gałka muszkatolowa, kwiat muszkatolowy i kardamony			
0908 10 00	- Gałka muszkatolowa	bez cła	A	
0908 20 00	- Kwiat muszkatolowy	bez cła	A	
0908 30 00	- Kardamony	bez cła	A	
0909	Nasiona anyżku, badianu, kopru, kolendry, kminu lub kminku; jagody jałowca			
0909 10 00	- Nasiona anyżku lub badianu	bez cła	A	
0909 20 00	- Nasiona kolendry	bez cła	A	
0909 30 00	- Nasiona kminu rzymskiego	bez cła	A	
0909 40 00	- Nasiona kminku	bez cła	A	
0909 50 00	- Nasiona kopru; jagody jałowca	bez cła	A	
0910	Imbir, szafran, kurkuma, tymianek, liście laurowe, curry i pozostałe przyprawy korzenne			
0910 10 00	- Imbir	bez cła	A	
0910 20	- Szafran			
0910 20 10	-- Nerozgniatany ani niemielony	bez cła	A	
0910 20 90	-- Rozgniatany lub mielony	8,5	A	
0910 30 00	- Kurkuma	bez cła	A	
	- Pozostałe przyprawy korzenne			
0910 91	-- Mieszanki wymienione w uwadze 1 b) do niniejszego działu			
0910 91 10	--- Nerozgniatane ani niemielone	bez cła	A	
0910 91 90	--- Rozgniatane lub mielone	12,5	A	
0910 99	-- Pozostałe			
0910 99 10	--- Nasiona kozieradki	bez cła	A	
	--- Tymianek			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	---- Nierozgniatany ani niemielony			
0910 99 31	----- Macierzanka piaskowa (<i>Thymus serpyllum</i>)	bez cła	A	
0910 99 33	----- Pozostały	7	A	
0910 99 39	---- Rozgniatany lub mielony	8,5	A	
0910 99 50	--- Liście laurowe	7	A	
0910 99 60	--- Curry	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
0910 99 91	---- Nierozgniatane ani niemielone	bez cła	A	
0910 99 99	---- Rozgniatane lub mielone	12,5	A	
10	DZIAŁ 10 - ZBOŻA			
1001	Pszenica i meslin			
1001 10 00	- Pszenica durum	148 EUR/t	F	
1001 90	- Pozostałe			
1001 90 10	-- Orkisz do siewu	12,8	C	
	-- Pozostały orkisz, pszenica zwyczajna i meslin			
1001 90 91	--- Nasiona pszenicy zwyczajnej i meslin	95 EUR/t	F	
1001 90 99	--- Pozostałe	95 EUR/t	F	
1002 00 00	Żyto	93 EUR/t	F	
1003 00	Jęczmień			
1003 00 10	- Nasiona	93 EUR/t	F	
1003 00 90	- Pozostałe	93 EUR/t	F	
1004 00 00	Owies	89 EUR/t	F	
1005	Kukurydza			
1005 10	- Nasiona			
	-- Hybrydy			
1005 10 11	--- Hybrydy podwójne i hybrydy szczytowo-krzyżowe	bez cła	A	
1005 10 13	--- Hybrydy trójkrzyżowe	bez cła	A	
1005 10 15	--- Hybrydy zwykłe	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1005 10 19	--- Pozostałe	bez cła	A	
1005 10 90	-- Pozostałe	94 EUR/t	F	
1005 90 00	- Pozostałe	94 EUR/t	F	
1006	Ryż			
1006 10	- Ryż nieluskany			
1006 10 10	-- Do siewu	7,7	B	
	-- Pozostały			
	--- Parzony			
1006 10 21	---- Okrągłozarnisty	211 EUR/t	F	
1006 10 23	---- Średniozarnisty	211 EUR/t	F	
	---- Długozarnisty			
1006 10 25	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	211 EUR/t	F	
1006 10 27	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	211 EUR/t	F	
	--- Pozostały			
1006 10 92	---- Okrągłozarnisty	211 EUR/t	F	
1006 10 94	---- Średniozarnisty	211 EUR/t	F	
	---- Długozarnisty			
1006 10 96	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	211 EUR/t	F	
1006 10 98	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	211 EUR/t	F	
1006 20	- Ryż łuskany (brązowy)			
	-- Parzony			
1006 20 11	--- Okrągłozarnisty	65 EUR/t	F	
1006 20 13	--- Średniozarnisty	65 EUR/t	F	
	--- Długozarnisty			
1006 20 15	---- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	65 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 20 17	---- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	65 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
	-- Pozostały			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1006 20 92	--- Okrągłozarnisty	65 EUR/t	F	
1006 20 94	--- Średniozarnisty	65 EUR/t	F	
	--- Długozarnisty			
1006 20 96	---- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	65 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 20 98	---- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	65 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 30	- Ryż częściowo lub całkowicie bielony, nawet polerowany lub glazurowany			
	-- Ryż półbielony			
	--- Parzony			
1006 30 21	---- Okrągłozarnisty	175 EUR/t	F	
1006 30 23	---- Średniozarnisty	175 EUR/t	F	
	---- Długozarnisty			
1006 30 25	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 30 27	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
	--- Pozostały			
1006 30 42	---- Okrągłozarnisty	175 EUR/t	F	
1006 30 44	---- Średniozarnisty	175 EUR/t	F	
	---- Długozarnisty			
1006 30 46	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 30 48	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
	-- Ryż całkowicie bielony			
	--- Parzony			
1006 30 61	---- Okrągłozarnisty	175 EUR/t	F	
1006 30 63	---- Średniozarnisty	175 EUR/t	F	
	---- Długozarnisty			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1006 30 65	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 30 67	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
	--- Pozostały	175 EUR/t		
1006 30 92	---- Okrągłoziernisty	175 EUR/t	F	
1006 30 94	---- Średnioziarnisty	175 EUR/t	F	
	---- Długoziernisty			
1006 30 96	----- O stosunku długości do szerokości większym niż 2, ale mniejszym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 30 98	----- O stosunku długości do szerokości równym 3 lub większym niż 3	175 EUR/t	Q	Zob. akapit 10 dodatku 2 do załącznika I
1006 40 00	- Ryż łamany	128 EUR/t	F	
1007 00	Ziarno sorgo			
1007 00 10	- Hybrydy do siewu	6,4	B	
1007 00 90	- Pozostałe	94 EUR/t	F	
1008	Nasiona gryki, prosa i mozgi kanaryjskiej; pozostałe zboża			
1008 10 00	- Gryka	37 EUR/t	F	
1008 20 00	- Proso	56 EUR/t	F	
1008 30 00	- Mozga kanaryjska	bez cła	A	
1008 90	- Pozostałe zboża			
1008 90 10	-- Pszenżyto (Triticale)	93 EUR/t	F	
1008 90 90	-- Pozostałe	37 EUR/t	F	Z wyłączeniem Quinoa objętego kategorią A
11	DZIAŁ 11 - PRODUKTY PRZEMYSŁU MŁYNARSKIEGO; SŁÓD; SKROBIE; INULINA; GLUTEN PSZENNY			
1101 00	Mąka pszenna lub z meslin			
	- Mąka pszenna			
1101 00 11	-- Z pszenicy durum	172 EUR/t	F	
1101 00 15	-- Z pszenicy zwyczajnej i orkisz	172 EUR/t	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1101 00 90	- Mąka z meslin	172 EUR/t	F	
1102	Mąki ze zbóż, innych niż pszenica lub meslin			
1102 10 00	- Mąka żytnia	168 EUR/t	F	
1102 20	- Mąka kukurydziana			
1102 20 10	-- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 1,5 % masy	173 EUR/t	F	
1102 20 90	-- Pozostała	98 EUR/t	F	
1102 90	- Pozostałe			
1102 90 10	-- Mąka jęczmienna	171 EUR/t	F	
1102 90 30	-- Mąka owsiana	164 EUR/t	F	
1102 90 50	-- Mąka ryżowa	138 EUR/t	F	
1102 90 90	-- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1103	Kasze, mączki i granulki, zbożowe			
	- Kasze i mączki			
1103 11	-- Z pszenicy			
1103 11 10	--- Z pszenicy durum	267 EUR/t	F	
1103 11 90	--- Z pszenicy zwyczajnej i orkisz	186 EUR/t	F	
1103 13	-- Z kukurydzy			
1103 13 10	--- O zawartości tłuszczu nieprzekraczającej 1,5 % masy	173 EUR/t	F	
1103 13 90	--- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1103 19	-- Z pozostałych zbóż			
1103 19 10	--- Z żyta	171 EUR/t	F	
1103 19 30	--- Z jęczmienia	171 EUR/t	F	
1103 19 40	--- Z owsa	164 EUR/t	F	
1103 19 50	--- Z ryżu	138 EUR/t	F	
1103 19 90	--- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1103 20	- Granulki			
1103 20 10	-- Z żyta	171 EUR/t	F	
1103 20 20	-- Z jęczmienia	171 EUR/t	F	
1103 20 30	-- Z owsa	164 EUR/t	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1103 20 40	-- Z kukurydzy	173 EUR/t	F	
1103 20 50	-- Z ryżu	138 EUR/t	F	
1103 20 60	-- Z pszenicy	175 EUR/t	F	
1103 20 90	-- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1104	Ziarna zbóż obrobione w inny sposób (na przykład łuszczone, miażdżone, płatkowane, perlkowe, krojone lub śrutowane), z wyjątkiem ryżu objętego pozycją 1006; zarodki zbóż całe, miażdżone, płatkowane lub mielone			
	- Ziarna miażdżone lub płatkowane			
1104 12	-- Z owsa			
1104 12 10	--- Miażdżone	93 EUR/t	F	
1104 12 90	--- Płatkowane	182 EUR/t	F	
1104 19	-- Z pozostałych zbóż			
1104 19 10	--- Z pszenicy	175 EUR/t	F	
1104 19 30	--- Z żyta	171 EUR/t	F	
1104 19 50	--- Z kukurydzy	173 EUR/t	F	
	--- Z jęczmienia			
1104 19 61	---- Miażdżone	97 EUR/t	F	
1104 19 69	---- Płatkowane	189 EUR/t	F	
	--- Pozostałe			
1104 19 91	---- Ryż płatkowany	234 EUR/t	F	
1104 19 99	---- Pozostałe	173 EUR/t	F	
	- Pozostałe obrobione ziarna (na przykład łuszczone, perlkowe, krojone lub śrutowane)			
1104 22	-- Z owsa			
1104 22 20	--- Łuszczone (łuskane lub obierane)	162 EUR/t	F	
1104 22 30	--- Łuszczone i krojone lub śrutowane („Grütze” lub „grutten”)	162 EUR/t	F	
1104 22 50	--- Perlkowe	145 EUR/t	F	
1104 22 90	--- Obrobione wyłącznie przez śrutowanie	93 EUR/t	F	
1104 22 98	--- Pozostałe	93 EUR/t	F	
1104 23	-- Z kukurydzy			
1104 23 10	--- Łuszczone (łuskane lub obierane), nawet krojone lub śrutowane	152 EUR/t	F	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1104 23 30	--- Perekowane	152 EUR/t	F	
1104 23 90	--- Obrobione wyłącznie przez śrutowanie	98 EUR/t	F	
1104 23 99	--- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1104 29	-- Z pozostałych zbóż			
	--- Z jęczmienia			
1104 29 01	---- Łuszczone (łuskane lub obierane)	150 EUR/t	F	
1104 29 03	---- Łuszczone i krojone lub śrutowane („Grütze” lub „grutten”)	150 EUR/t	F	
1104 29 05	---- Perekowane	236 EUR/t	F	
1104 29 07	---- Obrobione wyłącznie przez śrutowanie	97 EUR/t	F	
1104 29 09	---- Pozostałe	97 EUR/t	F	
	--- Pozostałe			
	---- Łuszczone (łuskane lub obierane), nawet krojone lub śrutowane			
1104 29 11	----- Z pszenicy	129 EUR/t	F	
1104 29 18	----- Pozostałe	129 EUR/t	F	
1104 29 30	---- Perekowane	154 EUR/t	F	
	---- Obrobione wyłącznie przez śrutowanie			
1104 29 51	----- Z pszenicy	99 EUR/t	F	
1104 29 55	----- Z żyta	97 EUR/t	F	
1104 29 59	----- Pozostałe	98 EUR/t	F	
	---- Pozostałe			
1104 29 81	----- Z pszenicy	99 EUR/t	F	
1104 29 85	----- Z żyta	97 EUR/t	F	
1104 29 89	----- Pozostałe	98 EUR/t	F	
1104 30	- Zarodki zbóż, całe, miazdzone, płatkowane lub mielone			
1104 30 10	-- Z pszenicy	76 EUR/t	F	
1104 30 90	-- Z pozostałych zbóż	75 EUR/t	F	
1105	Mąka, mączka, proszek, płatki i granulki, ziemniaczane			
1105 10 00	- Mąka, mączka i proszek	12,2	A	
1105 20 00	- Płatki i granulki	12,2	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1106	Mąka, mączka i proszek, z suszonych warzyw strączkowych objętych pozycją 0713, z sago lub z korzeni, lub bulw, objętych pozycją 0714, lub z produktów objętych działem 8			
1106 10 00	- Z suszonych warzyw strączkowych objętych pozycją 0713	7,7	A	
1106 20	- Z sago lub z korzeni, lub z bulw, objętych pozycją 0714			
1106 20 10	-- Denaturowane	95 EUR/t	A	
1106 20 90	-- Pozostałe	166 EUR/t	A	
1106 30	- Z produktów objętych działem 8			
1106 30 10	-- Z bananów	10,9	A	
1106 30 90	-- Pozostałe	8,3	A	
1107	Ślód, nawet palony			
1107 10	- Niepalony			
	-- Z pszenicy			
1107 10 11	--- W postaci mąki	177 EUR/t	F	
1107 10 19	--- Pozostały	134 EUR/t	F	
	-- Pozostały			
1107 10 91	--- W postaci mąki	173 EUR/t	F	
1107 10 99	--- Pozostały	131 EUR/t	F	
1107 20 00	- Palony	152 EUR/t	F	
1108	Skrobie; inulina			
	- Skrobie			
1108 11 00	-- Skrobia pszenna	224 EUR/t	F	
1108 12 00	-- Skrobia kukurydziana	166 EUR/t	F	
1108 13 00	-- Skrobia ziemniaczana	166 EUR/t	F	
1108 14 00	-- Skrobia z manioku (cassava)	166 EUR/t	Q	Zob. akapit 5 dodatku 2 do załącznika I
1108 19	-- Pozostałe skrobie			
1108 19 10	--- Skrobia z ryżu	216 EUR/t	F	
1108 19 90	--- Pozostałe	166 EUR/t	F	
1108 20 00	- Inulina	19,2	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1109 00 00	Gluten pszenny, nawet suszony	512 EUR/t	F	
12	DZIAŁ 12 - NASIONA I OWOCE OLEISTE; ZIARNA, NASIONA I OWOCE RÓŻNE; ROŚLINY PRZEMYSŁOWE LUB LECZNICZE; SŁOMA I PASZA			
1201 00	Nasiona soi, nawet łamane			
1201 00 10	- Do siewu	bez cła	A	
1201 00 90	- Pozostałe	bez cła	A	
1202	Orzeszki ziemne, nieprażone ani niepoddane w inny sposób obróbce cieplnej, nawet łuskane lub łamane			
1202 10	- W łupinkach			
1202 10 10	-- Do siewu	bez cła	A	
1202 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
1202 20 00	- Łuskane, nawet łamane	bez cła	A	
1203 00 00	Kopra	bez cła	A	
1204 00	Nasiona lnu, nawet łamane			
1204 00 10	- Do siewu	bez cła	A	
1204 00 90	- Pozostałe	bez cła	A	
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane			
1205 10	- Nasiona rzepaku lub rzepiku, o niskiej zawartości kwasu erukowego			
1205 10 10	-- Do siewu	bez cła	A	
1205 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
1205 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
1206 00	Nasiona słonecznika, nawet łamane			
1206 00 10	- Do siewu	bez cła	A	
	- Pozostałe			
1206 00 91	-- Wyłuskane; w łusce w paski szaro-białe	bez cła	A	
1206 00 99	-- Pozostałe	bez cła	A	
1207	Pozostałe nasiona i owoce oleiste, nawet łamane			
1207 20	- Nasiona bawełny			
1207 20 10	-- Do siewu	bez cła	A	
1207 20 90	-- Pozostałe	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1207 40	- Nasiona sezamu			
1207 40 10	-- Do siewu	bez cła	A	
1207 40 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
1207 50	- Nasiona gorczycy			
1207 50 10	-- Do siewu	bez cła	A	
1207 50 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
	- Pozostałe			
1207 91	-- Nasiona maku			
1207 91 10	--- Do siewu	bez cła	A	
1207 91 90	--- Pozostałe	bez cła	A	
1207 99	-- Pozostałe			
1207 99 15	--- Do siewu	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
1207 99 91	---- Nasiona konopi	bez cła	A	
1207 99 97	---- Pozostałe	bez cła	A	
1208	Mąka i mączka, z nasion lub owoców oleistych, innych niż z gorczycy			
1208 10 00	- Z soi	4,5	A	
1208 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
1209	Nasiona, owoce i zarodniki, w rodzaju stosowanych do siewu			
1209 10 00	- Nasiona buraków cukrowych	8,3	A	
	- Nasiona roślin pastewnych			
1209 21 00	-- Nasiona lucerny (alfalfa)	2,5	A	
1209 22	-- Nasiona koniczyny (<i>Trifolium</i> spp.)			
1209 22 10	--- Koniczyny czerwonej (<i>Trifolium pratense</i> L.)	bez cła	A	
1209 22 80	--- Pozostałej	bez cła	A	
1209 23	-- Nasiona kostrzewy			
1209 23 11	--- Kostrzewy łąkowej (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)	bez cła	A	
1209 23 15	--- Kostrzewy czerwonej (<i>Festuca rubra</i> L.)	bez cła	A	
1209 23 80	--- Pozostałej	2,5	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1209 24 00	-- Nasiona wiechliny łąkowej (<i>Poa pratensis</i> L.)	bez cła	A	
1209 25	-- Nasiona rajgrasu (<i>Lolium multiflorum</i> Lam., <i>Lolium perenne</i> L.)			
1209 25 10	--- Rajgras włoski (życica wielokwiatowa) (włącznie z rajgrasem westerwoldzkim) (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	bez cła	A	
1209 25 90	--- Rajgras angielski (życica trwała) (<i>Lolium perenne</i> L.)	bez cła	A	
1209 29	-- Pozostałe			
1209 29 10	--- Nasiona wyki; nasiona wiechliny z rodzaju <i>Poa</i> (<i>Poa palustris</i> L., <i>Poa trivialis</i> L.); nasiona kupkówki (<i>Dactylis glomerata</i> L.); nasiona mietlicy (<i>Agrostis</i>)	bez cła	A	
1209 29 35	--- Nasiona tymotki	bez cła	A	
1209 29 50	--- Nasiona łubinu	2,5	A	
1209 29 60	--- Nasiona buraka pastewnego (<i>Beta vulgaris</i> var. <i>alba</i>)	8,3	A	
1209 29 80	--- Pozostałe	2,5	A	
1209 30 00	- Nasiona roślin zielnych (ziołowych) hodowanych głównie dla ich kwiatów	3	A	
	- Pozostałe			
1209 91	-- Nasiona warzyw			
1209 91 10	--- Nasiona kalarepy (<i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>caulorapa</i> i <i>gongylodes</i> L.)	3	A	
1209 91 30	--- Nasiona buraka ćwikłowego (<i>Beta vulgaris</i> var. <i>conditiva</i>)	8,3	A	
1209 91 90	--- Pozostałe	3	A	
1209 99	-- Pozostałe			
1209 99 10	--- Nasiona drzew leśnych	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
1209 99 91	---- Nasiona roślin hodowanych głównie dla ich kwiatów, inne niż objęte podpozycją 1209 30 00	3	A	
1209 99 99	---- Pozostałe	4	A	
1210	Szyszki chmielowe, świeże lub suszone, nawet mielone, sproszkowane lub w formie granulek; lupulina			
1210 10 00	- Szyszki chmielowe, niemielone, niesproszkowane ani nie w formie granulek	5,8	A	
1210 20	- Szyszki chmielowe, mielone, sproszkowane lub w formie granulek; lupulina			
1210 20 10	-- Szyszki chmielowe, mielone, sproszkowane lub w formie granulek, z podwyższoną zawartością lupuliny; lupulina	5,8	A	
1210 20 90	-- Pozostałe	5,8	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1211	Rośliny i części roślin (włącznie z nasionami i owocami), w rodzaju stosowanych głównie w perfumerii, farmacji lub stosowane do celów owadobójczych, grzybobójczych lub podobnych, świeże lub suszone, nawet krojone, kruszone lub proszkowane			
1211 20 00	- Korzenie żeńszenia	bez cła	A	
1211 30 00	- Liście krzewu kokainowego	bez cła	A	
1211 40 00	- Słoma makowa	bez cła	A	
1211 90	- Pozostałe			
1211 90 30	-- Tonkowiec wonny	3	A	
1211 90 85	-- Pozostałe	bez cła	A	
1212	Chleb świętojański, wodorosty morskie i pozostałe algi, burak cukrowy i trzcina cukrowa, świeże, schłodzone, zamrożone lub suszone, nawet mielone; pestki i jądra owoców oraz pozostałe produkty roślinne (włącznie z niepalonymi korzeniami cykorii odmiany <i>Cichorium intybus sativum</i>), w rodzaju stosowanych głównie do spożycia przez ludzi, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
1212 20 00	- Wodorosty morskie i pozostałe algi	bez cła	A	
	- Pozostałe			
1212 91	-- Burak cukrowy			
1212 91 20	--- Suszony, nawet mielony	23 EUR/ 100 kg/net	D	
1212 91 80	--- Pozostały	6,7 EUR/ 100 kg/net	D	
1212 99	-- Pozostałe			
1212 99 20	--- Trzcina cukrowa	4,6 EUR/ 100 kg/net	D	
1212 99 30	--- Chleb świętojański	5,1	A	
	--- Nasiona chleba świętojańskiego			
1212 99 41	---- Nieluszczone, niekruszone ani niemielone	bez cła	A	
1212 99 49	---- Pozostałe	5,8	A	
1212 99 70	--- Pozostałe	bez cła	A	
1213 00 00	Słoma i plewy zbóż, niepreparowane, nawet siekane, mielone, prasowane lub w formie granulek	bez cła	A	
1214	Brukiew, buraki pastewne, korzenie pastewne, siano, lucerna (alfalfa), koniczyna, esparceta, kapusta pastewna, łubin, wyka i podobne produkty pastewne, nawet granulowane			
1214 10 00	- Mączka i granulki, z lucerny (alfalfa)	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1214 90	- Pozostałe			
1214 90 10	-- Buraki pastewne, brukiew i pozostałe korzenie pastewne	5,8	A	
1214 90 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
13	DZIAŁ 13 – SZELAK; GUMY, ŻYWICE ORAZ POZOSTAŁE SOKI I EKSTRAKTY ROŚLINNE			
1301	Szelak; gumy naturalne, żywice, gumożywice i oleożywice (na przykład balsamy)			
1301 20 00	- Guma arabska	bez cła	A	
1301 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
1302	Soki i ekstrakty roślinne; substancje pektynowe, pektyniany i pektany; agar-agar i pozostałe śluzy i zagęszczacze, nawet modyfikowane, pochodzące z produktów roślinnych			
	- Soki i ekstrakty roślinne			
1302 11 00	-- Opium	bez cła	A	
1302 12 00	-- Z lukrecji	3,2	A	
1302 13 00	-- Z chmielu	3,2	A	
1302 19	-- Pozostałe			
1302 19 05	--- Olej żywiczny z wanilii	3	A	
1302 19 80	--- Pozostałe	bez cła	A	
1302 20	- Substancje pektynowe, pektyniany i pektany			
1302 20 10	-- Suche	19,2	A	
1302 20 90	-- Pozostałe	11,2	A	
	- Śluzy i zagęszczacze, nawet modyfikowane, pochodzące z produktów roślinnych			
1302 31 00	-- Agar-agar	bez cła	A	
1302 32	-- Śluzy i zagęszczacze, nawet modyfikowane, pochodzące z chleba świętojańskiego, nasion chleba świętojańskiego lub z nasion rośliny guar			
1302 32 10	--- Z chleba świętojańskiego i jego nasion	bez cła	A	
1302 32 90	--- Z nasion rośliny guar	bez cła	A	
1302 39 00	-- Pozostałe	bez cła	A	
14	DZIAŁ 14 - MATERIAŁY ROŚLINNE DO WYPLATANIA; PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO, GDZIE INDZIEJ NIEWYMIENIONE ANI NIEWŁĄCZONE			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1401	Materiały roślinne, w rodzaju stosowanych głównie do wyplatania (na przykład bambus, trzcinopalmowy rotang (rattan), trzciny, sitowie, łoziny, rafia, słoma zbożowa czyszczona, bielona lub barwiona i лыko lipowe)			
1401 10 00	- Bambusy	bez cła	A	
1401 20 00	- Trzcinopalmowy rotang (rattan)	bez cła	A	
1401 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
1404	Produkty pochodzenia roślinnego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
1404 20 00	- Linters bawełniany	bez cła	A	
1404 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
III	SEKCJA III - TŁUSZCZE I OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO ORAZ PRODUKTY ICH ROZKŁADU; GOTOWE TŁUSZCZE JADALNE; WOSKI POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO			
15	DZIAŁ 15 - TŁUSZCZE I OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO ORAZ PRODUKTY ICH ROZKŁADU; GOTOWE TŁUSZCZE JADALNE; WOSKI POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO LUB ROŚLINNEGO			
1501 00	Tłuszcz ze świń (włącznie ze smalcem) i tłuszcz z drobiu, inne niż te objęte pozycją 0209 lub 1503			
	- Tłuszcz ze świń (włącznie ze smalcem)			
1501 00 11	-- Do zastosowań przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1501 00 19	-- Pozostałe	17,2 EUR/ 100 kg/net	D	
1501 00 90	- Tłuszcz z drobiu	11,5	A	
1502 00	Tłuszcze z bydła, owiec lub kóz, inne niż te objęte pozycją 1503			
1502 00 10	- Do zastosowań przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1502 00 90	- Pozostałe	3,2	A	
1503 00	Stearyna smalcowa, olej smalcowy, oleostearyna, oleina i olej łożowy, nieemulgowane lub niez mieszane, lub nieprzygotowane inaczej			
	- Stearyna smalcowa i oleostearyna			
1503 00 11	-- Do zastosowań przemysłowych	bez cła	A	
1503 00 19	-- Pozostałe	5,1	A	
1503 00 30	- Olej łożowy do zastosowań przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1503 00 90	- Pozostałe	6,4	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1504	Tłuszcze i oleje i ich frakcje, z ryb lub ze ssaków morskich, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
1504 10	- Oleje z wątróbek rybich i ich frakcje			
1504 10 10	-- O zawartości witaminy A nieprzekraczającej 2 500 j.m./g	3,8	A	
	-- Pozostałe			
1504 10 91	--- Z halibuta	bez cła	A	
1504 10 99	--- Pozostałe	bez cła	A	
1504 20	- Tłuszcze, oleje i ich frakcje, z ryb, inne niż oleje z wątróbek			
1504 20 10	-- Frakcje stałe	10,9	A	
1504 20 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
1504 30	- Tłuszcze, oleje i ich frakcje, ze ssaków morskich			
1504 30 10	-- Frakcje stałe	10,9	A	
1504 30 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
1505 00	Tłuszcz z wełny oraz substancje tłuszczowe otrzymane z niego (włącznie z lanoliną)			
1505 00 10	- Tłuszcz z wełny, surowy	3,2	A	
1505 00 90	- Pozostałe	bez cła	A	
1506 00 00	Pozostałe tłuszcze i oleje zwierzęce oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie	bez cła	A	
1507	Olej sojowy i jego frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
1507 10	- Olej surowy, nawet odgumowany			
1507 10 10	-- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1507 10 90	-- Pozostałe	6,4	A	
1507 90	- Pozostałe			
1507 90 10	-- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1507 90 90	-- Pozostałe	9,6	A	
1508	Olej z orzeszków ziemnych i jego frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
1508 10	- Olej surowy			
1508 10 10	-- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1508 10 90	-- Pozostałe	6,4	A	
1508 90	- Pozostałe			
1508 90 10	-- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1508 90 90	-- Pozostałe	9,6	A	
1509	Oliwa i jej frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
1509 10	- Z pierwszego tłoczenia			
1509 10 10	-- Oliwa lampante	122,6 EUR/ 100 kg/net	D	
1509 10 90	-- Pozostałe	124,5 EUR/ 100 kg/net	D	
1509 90 00	- Pozostałe	134,6 EUR/ 100 kg/net	D	
1510 00	Pozostałe oleje i ich frakcje, otrzymywane wyłącznie z oliwek, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie, włącznie z mieszaninami tych olejów lub ich frakcji z olejami lub frakcjami objętymi pozycją 1509			
1510 00 10	- Oleje surowe	110,2 EUR/ 100 kg/net	D	
1510 00 90	- Pozostałe	160,3 EUR/ 100 kg/net	D	
1511	Olej palmowy i jego frakcje, nawet rafinowany, ale niemodyfikowany chemicznie			
1511 10	- Olej surowy			
1511 10 10	-- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1511 10 90	-- Pozostały	3,8	A	
1511 90	- Pozostałe			
	-- Frakcje stałe			
1511 90 11	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1511 90 19	--- Pozostałe	10,9	A	
	-- Pozostałe			
1511 90 91	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1511 90 99	--- Pozostałe	9	A	
1512	Olej z nasion słonecznika, z krokosza barwierskiego lub z nasion bawełny i ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	- Olej z nasion słonecznika lub z krokosza barwierskiego i ich frakcje			
1512 11	-- Olej surowy			
1512 11 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
	--- Pozostałe			
1512 11 91	---- Olej słonecznikowy	6,4	A	
1512 11 99	---- Olej z krokosza barwierskiego	6,4	A	
1512 19	-- Pozostałe			
1512 19 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1512 19 90	--- Pozostałe	9,6	A	
	- Olej z nasion bawełny i jego frakcje			
1512 21	-- Olej surowy, nawet z którego został usunięty gossypol			
1512 21 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1512 21 90	--- Pozostałe	6,4	A	
1512 29	-- Pozostałe			
1512 29 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1512 29 90	--- Pozostałe	9,6	A	
1513	Olej kokosowy (z kopry), olej z ziaren palmowych lub olej babassu i ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
	- Olej kokosowy (z kopry) i jego frakcje			
1513 11	-- Olej surowy			
1513 11 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	2,5	A	
	--- Pozostałe			
1513 11 91	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 11 99	---- Pozostałe	6,4	A	
1513 19	-- Pozostałe			
	--- Frakcje stałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1513 19 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 19 19	---- Pozostałe	10,9	A	
	--- Pozostałe			
1513 19 30	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
	---- Pozostałe			
1513 19 91	----- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 19 99	----- Pozostałe	9,6	A	
	- Olej z ziaren palmowych lub olej babassu oraz ich frakcje			
1513 21	-- Olej surowy			
1513 21 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
	--- Pozostałe			
1513 21 30	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 21 90	---- Pozostałe	6,4	A	
1513 29	-- Pozostałe			
	--- Frakcje stałe			
1513 29 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 29 19	---- Pozostałe	10,9	A	
	--- Pozostałe			
1513 29 30	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
	---- Pozostałe			
1513 29 50	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1513 29 90	----- Pozostałe	9,6	A	
1514	Olej rzepakowy, rzepikowy lub gorczycowy oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
	- Olej rzepakowy lub rzepikowy, o niskiej zawartości kwasu erukowego oraz ich frakcje			
1514 11	-- Olej surowy			
1514 11 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1514 11 90	--- Pozostały	6,4	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1514 19	-- Pozostałe			
1514 19 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1514 19 90	--- Pozostały	9,6	A	
	- Pozostałe			
1514 91	-- Olej surowy			
1514 91 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1514 91 90	--- Pozostały	6,4	A	
1514 99	-- Pozostałe			
1514 99 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1514 99 90	--- Pozostałe	9,6	A	
1515	Pozostałe ciekłe tłuszcze i oleje roślinne (włącznie z olejem jojoba) i ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie			
	- Olej lniany i jego frakcje			
1515 11 00	-- Olej surowy	3,2	A	
1515 19	-- Pozostały			
1515 19 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1515 19 90	--- Pozostały	9,6	A	
	- Olej kukurydziany i jego frakcje			
1515 21	-- Olej surowy			
1515 21 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1515 21 90	--- Pozostały	6,4	A	
1515 29	-- Pozostały			
1515 29 10	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1515 29 90	--- Pozostały	9,6	A	
1515 30	- Olej rycynowy i jego frakcje			
1515 30 10	-- Do produkcji kwasu aminoundeksanowego stosowanego do wytwarzania tekstylnych włókien syntetycznych lub tworzyw sztucznych	bez cła	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1515 30 90	-- Pozostały	5,1	A	
1515 50	- Olej sezamowy i jego frakcje			
	-- Olej surowy			
1515 50 11	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
1515 50 19	--- Pozostały	6,4	A	
	-- Pozostały			
1515 50 91	--- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
1515 50 99	--- Pozostały	9,6	A	
1515 90	- Pozostałe			
1515 90 11	-- Olej tungowy, olej jojoba i olej oiticica; wosk mirtowy i wosk japoński; ich frakcje	bez cła	A	
	-- Olej z nasion tytoniu i jego frakcje			
	--- Olej surowy			
1515 90 21	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1515 90 29	---- Pozostały	6,4	A	
	--- Pozostały			
1515 90 31	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	bez cła	A	
1515 90 39	---- Pozostały	9,6	A	
	-- Pozostałe oleje i ich frakcje			
	--- Oleje surowe			
1515 90 40	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	3,2	A	
	---- Pozostałe			
1515 90 51	---- Stałe, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1515 90 59	----- Pozostałe, stałe; ciekłe	6,4	A	
	--- Pozostałe			
1515 90 60	---- Do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
	---- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1515 90 91	----- Stałe, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1515 90 99	----- Pozostałe, stałe; ciekłe	9,6	A	
1516	Tłuszcze i oleje, zwierzęce lub roślinne i ich frakcje, częściowo lub całkowicie uwodornione, estryfikowane wewnętrznie, reestryfikowane lub elaidynizowane, nawet rafinowane, ale dalej nieprzetworzone			
1516 10	- Tłuszcze i oleje, zwierzęce i ich frakcje			
1516 10 10	-- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1516 10 90	-- Pozostałe	10,9	A	
1516 20	- Tłuszcze i oleje, roślinne i ich frakcje			
1516 20 10	-- Uwodorniony olej rycynowy, tzw. „wosk opalowy”	3,4	A	
	-- Pozostałe			
1516 20 91	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
	--- Pozostałe			
1516 20 95	---- Olej rzepakowy, lniany, rzepakowy, słonecznikowy, illipe, karite, makore, toloucouna lub babassu, do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi	5,1	A	
	---- Pozostałe			
1516 20 96	----- Olej z orzeszków ziemnych, z nasion bawełny, sojowy lub słonecznikowy; pozostałe oleje zawierające mniej niż 50 % masy wolnych kwasów tłuszczowych oraz z wyłączeniem olejów z nasion palmowych, illipe, kokosowego, rzepikowego, rzepakowego lub copaiba	9,6	A	
1516 20 98	----- Pozostałe	10,9	A	
1517	Margaryna; jadalne mieszaniny lub produkty z tłuszczów lub olejów, zwierzęcych lub roślinnych, lub z frakcji różnych tłuszczów lub olejów, z niniejszego działu, inne niż jadalne tłuszcze lub oleje lub ich frakcje, objęte pozycją 1516			
1517 10	- Margaryna, z wyłączeniem margaryny płynnej			
1517 10 10	-- Zawierająca więcej niż 10 % masy, ale nie więcej niż 15 % masy tłuszczów mleka	8,3 + 28,4 EUR/ 100 kg/net	A	
1517 10 90	-- Pozostała	16	A	
1517 90	- Pozostałe			
1517 90 10	-- Zawierające więcej niż 10 % masy, ale nie więcej niż 15 % masy tłuszczów mleka	8,3 + 28,4 EUR/ 100 kg/net	M	
	-- Pozostałe			
1517 90 91	--- Oleje roślinne, ciekłe, zmieszane	9,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1517 90 93	--- Jadalne mieszaniny lub preparaty, w rodzaju stosowanych jako preparaty zapobiegające przyleganiu do formy	2,9	A	
1517 90 99	--- Pozostałe	16	A	
1518 00	Tłuszcze i oleje, zwierzęce lub roślinne i ich frakcje, gotowane, utlenione, odwodnione, siarkowane, napowietrzane, polimeryzowane przez ogrzewanie w próżni lub w gazie obojętnym, lub inaczej modyfikowane chemicznie, z wyłączeniem objętych pozycją 1516; niejadalne mieszaniny lub produkty z tłuszczów lub olejów, zwierzęcych lub roślinnych, lub z frakcji różnych tłuszczów lub olejów z niniejszego działu, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
1518 00 10	- Linoksyn	7,7	A	
	- Oleje roślinne, ciekłe, zmieszane, do zastosowań technicznych lub przemysłowych innych niż produkcja artykułów spożywanych przez ludzi			
1518 00 31	-- Surowe	3,2	A	
1518 00 39	-- Pozostałe	5,1	A	
	- Pozostałe			
1518 00 91	-- Tłuszcze i oleje zwierzęce lub roślinne i ich frakcje, gotowane, utlenione, odwodnione, siarkowane, napowietrzane, polimeryzowane przez ogrzewanie w próżni lub w gazie obojętnym, lub inaczej modyfikowane chemicznie, z wyłączeniem objętych pozycją 1516	7,7	A	
	-- Pozostałe			
1518 00 95	--- Niejadalne mieszaniny lub przetwory z tłuszczów i olejów zwierzęcych, lub z olejów zwierzęcych i olejów roślinnych, i ich frakcje	2	A	
1518 00 99	--- Pozostałe	7,7	A	
1520 00 00	Glicerol surowy, wody glicerolowe i lugi glicerolowe	bez cła	A	
1521	Woski roślinne (inne niż triglicerydy), wosk pszczeły, pozostałe woski owadzie i spermacet, nawet rafinowane lub barwione			
1521 10 00	- Woski roślinne	bez cła	A	
1521 90	- Pozostałe			
1521 90 10	-- Spermacet, nawet rafinowany lub barwiony	bez cła	A	
	-- Wosk pszczeły i pozostałe woski owadzie, nawet rafinowane lub barwione			
1521 90 91	--- Surowe	bez cła	A	
1521 90 99	--- Pozostałe	2,5	A	
1522 00	Degras; pozostałości powstałe przy obróbce substancji tłuszczowych oraz wosków zwierzęcych lub roślinnych			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1522 00 10	- Degras	3,8	A	
	- Pozostałości powstałe przy obróbce substancji tłuszczowych oraz wosków zwierzęcych lub roślinnych			
	-- Zawierające olej o właściwościach oliwy			
1522 00 31	--- Sopstoki	29,9 EUR/ 100 kg/net	A	
1522 00 39	--- Pozostałe	47,8 EUR/ 100 kg/net	A	
	-- Pozostałe			
1522 00 91	--- Osady i szlamy olejowe; sopstoki	3,2	A	
1522 00 99	--- Pozostałe	bez cła	A	
IV	SEKCJA IV - GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE; NAPOJE BEZALKOHOŁOWE, ALKOHOŁOWE I OCET; TYTOŃ I PRZEMYSŁOWE NAMIASKI TYTONIU			
16	DZIAŁ 16 - PRZETWORY Z MIĘSA, RYB LUB SKORUPIAKÓW, MIĘCZAKÓW LUB POZOSTAŁYCH BEZKRĘGOWCÓW WODNYCH			
1601 00	Kielbasy i podobne wyroby z mięsa, podrobów lub krwi; przetwory żywnościowe na bazie tych wyrobów			
1601 00 10	- Z wątroby (wątróbek)	15,4	A	
	- Pozostałe			
1601 00 91	-- Kielbasy, suche lub do smarowania, niepoddane obróbce cieplnej	149,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1601 00 99	-- Pozostałe	100,5 EUR/ 100 kg/net	F	
1602	Pozostałe mięso, podroby lub krew, przetworzone lub zakonserwowane			
1602 10 00	- Przetwory homogenizowane	16,6	C	
1602 20	- Z wątroby (wątróbki) dowolnych zwierząt			
	-- Z wątróbki gęskiej lub kaczej			
1602 20 11	--- Zawierające 75 % masy lub więcej odtuszczonej wątróbki	10,2	A	
1602 20 19	--- Pozostałe	10,2	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1602 20 90	-- Pozostałe	16	C	
	- Z drobiu objętego pozycją 0105			
1602 31	-- Z indyków			
	--- Zawierające 57 % masy lub więcej mięsa lub podrobów, drobiowych			
1602 31 11	---- Zawierające wyłącznie niepoddane obróbce cieplnej mięso indycze	102,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 31 19	---- Pozostałe	102,4 EUR/ 100 kg/net	B	
1602 31 30	--- Zawierające 25 % masy lub więcej, ale mniej niż 57 % masy, mięsa lub podrobów, drobiowych	102,4 EUR/ 100 kg/net	B	
1602 31 90	--- Pozostałe	102,4 EUR/ 100 kg/net	B	
1602 32	-- Z ptactwa z gatunku <i>Gallus domesticus</i>			
	--- Zawierające 57 % masy lub więcej mięsa lub podrobów, drobiowych			
1602 32 11	---- Niepoddane obróbce cieplnej	86,7 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 32 19	---- Pozostałe	102,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 32 30	--- Zawierające 25 % masy lub więcej, ale mniej niż 57 % masy, mięsa lub podrobów, drobiowych	10,9	F	
1602 32 90	--- Pozostałe	10,9	F	
1602 39	-- Pozostałe			
	--- Zawierające 57 % masy lub więcej mięsa lub podrobów, drobiowych			
1602 39 21	---- Niepoddane obróbce cieplnej	86,7 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 39 29	---- Pozostałe	10,9	F	
1602 39 40	--- Zawierające 25 % masy lub więcej, ale mniej niż 57 % masy, mięsa lub podrobów, drobiowych	10,9	F	
1602 39 80	--- Pozostałe	10,9	F	
	- Ze świń			
1602 41	-- Szyunki i ich kawałki			
1602 41 10	--- Ze świń domowych	156,8 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 41 90	--- Pozostałe	10,9	A	
1602 42	-- Łopatki i ich kawałki			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1602 42 10	--- Ze świń domowych	129,3 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 42 90	--- Pozostałe	10,9	A	
1602 49	-- Pozostałe, włącznie z mieszankami			
	--- Ze świń domowych			
	---- Zawierające 80 % masy lub więcej mięsa lub dowolnego rodzaju podrobów, włącznie z tłuszczami dowolnego rodzaju i pochodzenia			
1602 49 11	----- Schaby (z wyłączeniem karkowych) i ich części, włącznie z mieszankami schabów lub szynek	156,8 EUR/100kg/ net	F	
1602 49 13	----- Karki i ich części, włącznie z mieszankami obojczyków i łopatek	129,3 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 49 15	----- Pozostałe mieszanki zawierające szynki, łopatki, schaby lub karki oraz ich części	129,3 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 49 19	----- Pozostałe	85,7 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 49 30	---- Zawierające 40 % masy lub więcej, ale mniej niż 80 % masy, mięsa lub dowolnego rodzaju podrobów, włącznie z tłuszczami dowolnego rodzaju i pochodzenia	75 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 49 50	---- Zawierające mniej niż 40 % masy mięsa lub dowolnego rodzaju podrobów, włącznie z tłuszczami dowolnego rodzaju i pochodzenia	54,3 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 49 90	--- Pozostałe	10,9	A	
1602 50	- Z bydła			
1602 50 10	-- Niepoddane obróbce cieplnej; mieszanki poddanego obróbce cieplnej mięsa lub podrobów z niepoddanym obróbce cieplnej mięsem lub podrobami	303,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Pozostałe			
	--- W opakowaniach hermetycznych			
1602 50 31	---- Wołowina peklowana (corned beef)	16,6	A	
1602 50 39	---- Pozostałe	16,6	A	
1602 50 80	--- Pozostałe	16,6	A	
1602 90	- Pozostałe, włącznie z przetworami z krwi dowolnych zwierząt			
1602 90 10	-- Przetwory z krwi dowolnych zwierząt	16,6	C	
	-- Pozostałe			
1602 90 31	--- Z dziczyzny lub z królików	10,9	A	
1602 90 41	--- Z reniferów	16,6	A	
	--- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1602 90 51	---- Zawierające mięso lub podroby, ze świń domowych	85,7 EUR/ 100 kg/net	F	
	---- Pozostałe			
	----- Zawierające mięso lub podroby, z bydła			
1602 90 61	----- Niepoddane obróbce cieplnej; mieszanki poddanego obróbce cieplnej mięsa lub podrobów z niepoddanym obróbce cieplnej mięsem lub podrobami	303,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1602 90 69	----- Pozostałe	16,6	A	
	----- Pozostałe			
	----- Z owiec lub z kóz			
	----- Niepoddane obróbce cieplnej; mieszanki poddanego obróbce cieplnej mięsa lub podrobów z niepoddanym obróbce cieplnej mięsem lub podrobami			
1602 90 72	----- Z owiec	12,8	A	
1602 90 74	----- Z kóz	16,6	A	
	----- Pozostałe			
1602 90 76	----- Z owiec	12,8	A	
1602 90 78	----- Z kóz	16,6	A	
1602 90 98	----- Pozostałe	16,6	A	
1603 00	Ekstrakty i soki, z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych			
1603 00 10	- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub mniejszej	12,8	A	
1603 00 80	- Pozostałe	bez cła	A	
1604	Ryby przetworzone lub zakonserwowane; kawior i namiastki kawioru przygotowane z ikry rybiej			
	- Ryby, całe lub w kawałkach, ale niemielone			
1604 11 00	-- Łosoś	5,5	A	
1604 12	-- Śledzie			
1604 12 10	--- Filety, surowe, jedynie pokryte bułką tartą lub panierką, nawet podsmażone w oleju, zamrożone	15	A	
	--- Pozostałe			
1604 12 91	---- W opakowaniach hermetycznych	20	A	
1604 12 99	---- Pozostałe	20	A	
1604 13	-- Sardynki, sardynele i brisling lub szproty			
	--- Sardynki			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1604 13 11	---- W oliwie	12,5	A	
1604 13 19	---- Pozostałe	12,5	A	
1604 13 90	--- Pozostałe	12,5	A	
1604 14	-- Tuńczyki, latający bonito i pelamida (<i>Sarda</i> spp.)			
	--- Tuńczyki i latający bonito			
1604 14 11	---- W oleju roślinnym	24	A	
	---- Pozostałe			
1604 14 16	----- Filety znane jako „loins”	24	A	
1604 14 18	----- Pozostałe	24	A	
1604 14 90	--- Pelamida (<i>Sarda</i> spp.)	25	A	
1604 15	-- Makrele			
	--- Z gatunków <i>Scomber scombrus</i> i <i>Scomber japonicus</i>			
1604 15 11	---- Filety	25	A	
1604 15 19	---- Pozostałe	25	A	
1604 15 90	--- Z gatunku <i>Scomber australasicus</i>	20	A	
1604 16 00	-- Sardele	25	A	
1604 19	-- Pozostałe			
1604 19 10	--- Łososiowate, inne niż łosoś	7	A	
	--- Ryby z rodzaju <i>Euthymus</i> , inne niż latający lub paskowany bonito [<i>Euthymus (Katsuwonus) pelamis</i>]			
1604 19 31	---- Filety znane jako „loins”	24	A	
1604 19 39	---- Pozostałe	24	A	
1604 19 50	--- Ryby z gatunku <i>Orcynopsis unicolor</i>	12,5	A	
	--- Pozostałe			
1604 19 91	---- Filety, surowe, jedynie pokryte bułką tartą lub panierką, nawet podsmażone w oleju, zamrożone	7,5	A	
	---- Pozostałe			
1604 19 92	----- Dorsze (<i>Gadus morhua</i> , <i>Gadus ogac</i> , <i>Gadus marcocephalus</i>)	20	A	
1604 19 93	----- Czarniak (<i>Pollachius virens</i>)	20	A	
1604 19 94	----- Morszczuk i widłak (<i>Merluccius</i> spp., <i>Urophycis</i> spp.)	20	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1604 19 95	----- Mintaj (<i>Theragra chalcogramma</i>) i rdzawiec (<i>Pollachius pollachius</i>)	20	A	
1604 19 98	----- Pozostałe	20	A	
1604 20	- Ryby inaczej przetworzone lub zakonserwowane			
1604 20 05	-- Przetwory z surimi	20	A	
	-- Pozostałe			
1604 20 10	--- Z łososi	5,5	A	
1604 20 30	--- Z łososiowatych, innych niż łosoś	7	A	
1604 20 40	--- Z sardeli	25	A	
1604 20 50	--- Z sardynek, pelamidy (bonito), makreli z gatunków <i>Scomber scombrus</i> i <i>Scomber japonicus</i> , ryb z gatunku <i>Oryzopsis unicolor</i>	25	A	
1604 20 70	--- Z tuńczyków, latającego bonito lub pozostałych ryb z rodzaju <i>Euthynnus</i>	24	A	
1604 20 90	--- Z pozostałych ryb	14	A	
1604 30	- Kawior i namiastki kawioru			
1604 30 10	-- Kawior (ikra jesiotra)	20	A	
1604 30 90	-- Namiastki kawioru	20	A	
1605	Skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne, przetworzone lub zakonserwowane			
1605 10 00	- Kraby	8	A	
1605 20	- Krewetki			
1605 20 10	-- W opakowaniach hermetycznych	20	A	
	-- Pozostałe			
1605 20 91	--- W opakowaniach bezpośrednich o zawartości netto nieprzekraczającej 2 kg	20	A	
1605 20 99	--- Pozostałe	20	A	
1605 30	- Homary			
1605 30 10	-- Mięso z homara, poddane obróbce cieplnej, do produkcji masła homarowego lub past, pasztetów, zup lub sosów, z homarów	bez cła	A	
1605 30 90	-- Pozostałe	20	A	
1605 40 00	- Pozostałe skorupiaki	20	A	
1605 90	- Pozostałe			
	-- Mięczaki			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Malże (jadalne) (<i>Mytilus</i> spp., <i>Perna</i> spp.)			
1605 90 11	---- W opakowaniach hermetycznych	20	A	
1605 90 19	---- Pozostałe	20	A	
1605 90 30	--- Pozostałe	20	A	
1605 90 90	-- Pozostałe bezkręgowce wodne	26	A	
17	DZIAŁ 17 - CUKRY I WYROBY CUKIERNICZE			
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej			
	- Cukier surowy niezawierający dodatku środków aromatyzujących lub barwiących			
1701 11	-- Cukier trzcinowy			
1701 11 10	--- Do rafinacji	33,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1701 11 90	--- Pozostały	41,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1701 12	-- Cukier buraczany			
1701 12 10	--- Do rafinacji	33,9 EUR/ 100 kg/net	F	
1701 12 90	--- Pozostały	41,9 EUR/ 100 kg/net	F	
	- Pozostały			
1701 91 00	-- Zawierający dodatek środków aromatyzujących lub barwiących	41,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1701 99	-- Pozostały			
1701 99 10	--- Cukier biały	41,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1701 99 90	--- Pozostały	41,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702	Pozostałe cukry, włącznie z chemicznie czystymi: laktozą, maltozą, glukozą i fruktozą, w postaci stałej; syropy cukrowe niezawierające dodatku środków aromatyzujących lub barwiących; miód sztuczny, nawet zmieszany z miodem naturalnym; karmel			
	- Laktoza i syrop laktozowy			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1702 11 00	-- Zawierające 99 % masy laktozy lub więcej, wyrażonej jako laktoza bezwodna, w przeliczeniu na suchą masę	14 EUR/ 100 kg/net	F	
1702 19 00	-- Pozostałe	14 EUR/ 100 kg/net	F	
1702 20	- Cukier klonowy i syrop klonowy			
1702 20 10	-- Cukier klonowy w postaci stałej, zawierający dodatki środków aromatyzujących lub barwiących	0,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1702 20 90	-- Pozostałe	8	B	
1702 30	- Glukoza i syrop glukozowy, niezawierające fruktozy lub zawierające w stanie suchym mniej niż 20 % masy fruktozy			
1702 30 10	-- Izoglukoza	50,7 EUR/100 kg/net mas	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	-- Pozostałe			
	--- Zawierające w stanie suchym 99 % masy glukozy lub więcej			
1702 30 51	---- W postaci białego, krystalicznego proszku, nawet aglomerowanego	26,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 30 59	---- Pozostałe	20 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	--- Pozostałe			
1702 30 91	---- W postaci białego, krystalicznego proszku, nawet aglomerowanego	26,8 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 30 99	---- Pozostałe	20 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 40	- Glukoza i syrop glukozowy, zawierające w stanie suchym co najmniej 20 % masy, ale mniej niż 50 % masy fruktozy, z wyłączeniem cukru inwertowanego			
1702 40 10	-- Izoglukoza	50,7 EUR/100 kg/net mas	F	
1702 40 90	-- Pozostałe	20 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 50 00	- Fruktosa chemicznie czysta	16 + 50,7 EUR/ 100 kg/net mas	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 60	- Pozostała fruktoza i syrop fruktozowy, zawierające w stanie suchym więcej niż 50 % masy fruktozy, z wyłączeniem cukru inwertowanego			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1702 60 10	-- Izoglukoza	50,7 EUR/100 kg/net mas	F	
1702 60 80	-- Syrop inulinowy	0,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1702 60 95	-- Pozostałe	0,4 EUR/ 100 kg/net	F	
1702 90	- Pozostałe, włącznie z cukrem inwertowanym i innymi cukrami oraz mieszankami syropów cukrowych, zawierającymi w stanie suchym 50 % masy fruktozy			
1702 90 10	-- Maltoza chemicznie czysta	12,8	A	
1702 90 30	-- Izoglukoza	50,7 EUR/100 kg/net mas	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 90 50	-- Maltodekstryna i syrop maltodekstrynowy	20 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 90 60	-- Miód sztuczny, nawet zmieszany z miodem naturalnym	0,4 EUR/ 100 kg/net	F	
	-- Karmel			
1702 90 71	--- Zawierający w substancji suchej 50 % masy sacharozy lub więcej	0,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	--- Pozostały			
1702 90 75	---- W postaci proszku, nawet aglomerowanego	27,7 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 90 79	---- Pozostały	19,2 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 90 80	-- Syrop inulinowy	0,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1702 90 99	-- Pozostałe	0,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1703	Melasy powstałe z ekstrakcji lub rafinacji cukru			
1703 10 00	- Melasy trzcinowe	0,35 EUR/ 100 kg/net	A	
1703 90 00	- Pozostałe	0,35 EUR/ 100 kg/net	A	
1704	Wyroby cukiernicze (włącznie z białą czekoladą), niezawierające kakao			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1704 10	- Guma do żucia, nawet pokryta cukrem			
	-- Zawierająca mniej niż 60 % masy sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza)			
1704 10 11	--- Guma w paskach	6,2 + 27,1 EUR/ 100 kg/net MAX 17,9	J	
1704 10 19	--- Pozostała	6,2 + 27,1 EUR/ 100 kg/net MAX 17,9	J	
	-- Zawierająca 60 % masy sacharozy lub więcej (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza)			
1704 10 91	--- Guma w paskach	6,3 + 30,9 EUR/ 100 kg/net MAX 18,2	J	
1704 10 99	--- Pozostała	6,3 + 30,9 EUR/ 100 kg/net MAX 18,2	J	
1704 90	- Pozostałe			
1704 90 10	-- Wyciąg (ekstrakt) z lukrecji, zawierający więcej niż 10 % masy sacharozy, ale niezawierający innych dodanych substancji	13,4	A	
1704 90 30	-- Biała czekolada	9,1 + 45,1 EUR/ 100 kg/net MAX 18,9 + 16,5 EUR/ 100 kg/net	J	
	-- Pozostałe			
1704 90 51	--- Pasty, włącznie z marcepanem, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto 1 kg lub większej	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1704 90 55	--- Pastyłki od bólu gardła i drosy od kaszlu	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1704 90 61	--- Wyroby pokryte cukrem	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	--- Pozostałe			
1704 90 65	---- Wyroby żelowe i galaretki, włącznie z pastami owocowymi, w postaci wyrobów cukierniczych	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1704 90 71	---- Cukierki z masy gotowanej, nawet nadziewane	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1704 90 75	---- Toffi, karmelki i podobne cukierki	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	---- Pozostałe			
1704 90 81	----- Tabletki prasowane	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1704 90 99	----- Pozostałe	9 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
18	DZIAŁ 18 - KAKAO I PRZETWORY Z KAKAO			
1801 00 00	Ziarna kakao, całe lub łamane, surowe lub palone	bez cła	A	
1802 00 00	Łuski kakao, łupiny, osłonki i pozostałe odpady kakao	bez cła	A	
1803	Pasta kakaowa, nawet odtłuszczona			
1803 10 00	- Nieodtłuszczona	9,6	A	
1803 20 00	- Odtłuszczona całkowicie lub częściowo	9,6	A	
1804 00 00	Masło, tłuszcz i olej, kakaowe	7,7	A	
1805 00 00	Proszek kakaowy, niezawierający dodatku cukru lub innego środka słodzącego	8	A	
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao			
1806 10	- Proszek kakaowy zawierający dodatek cukru lub innego środka słodzącego			
1806 10 15	-- Niezawierający sacharozy lub zawierający mniej niż 5 % masy sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza) lub izoglukozy wyrażonej jako sacharoza	8	A	
1806 10 20	-- Zawierający 5 % masy lub więcej, ale mniej niż 65 % masy, sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza) lub izoglukozy wyrażonej jako sacharoza	8 + 25,2 EUR/ 100 kg/net	A	
1806 10 30	-- Zawierający 65 % masy lub więcej, ale mniej niż 80 % masy, sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza) lub izoglukozy wyrażonej jako sacharoza	8 + 31,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1806 10 90	-- Zawierający 80 % masy lub więcej sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza) lub izoglukozy wyrażonej jako sacharoza	8 + 41,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
1806 20	- Pozostałe przetwory w blokach, tabliczkach lub batonach, o masie większej niż 2 kg, lub w płynie, paście, proszku, granulach lub w innej postaci, w pojemnikach lub w bezpośrednich opakowaniach, o zawartości przekraczającej 2 kg			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1806 20 10	-- Zawierające 31 % masy lub więcej masła kakaowego lub zawierające 31 % masy lub więcej masła kakaowego i tłuszczu mleka łącznie	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 20 30	-- Zawierające 25 % masy lub więcej, ale mniej niż 31 % masy, masła kakaowego i tłuszczu mleka łącznie	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	-- Pozostałe			
1806 20 50	--- Zawierające 18 % masy lub więcej masła kakaowego	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 20 70	--- Okruchy czekolady mlecznej	15,4 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 20 80	--- Polewa czekoladowa smakowa	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 20 95 ex1	--- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zawierające <70 % cukru; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 20 95 ex2	---- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	- Pozostałe, w blokach, tabliczkach lub batonach			
1806 31 00	-- Nadziewane	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 32	-- Bez nadzienia			
1806 32 10	--- Z dodatkami zbóż, owoców lub orzechów	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 32 90	--- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90	- Pozostałe			
	-- Czekoladki i wyroby czekoladowe			
	--- Czekoladki (włącznie z pralinkami), nawet z nadzieniem			
1806 90 11	---- Zawierające alkohol	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1806 90 19	---- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	--- Pozostałe			
1806 90 31	---- Nadziewane	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 39	---- Bez nadzienia	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 50	-- Wyroby cukiernicze i ich namiastki wykonane z substytutów cukru, zawierające kakao	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 60	-- Wyroby do smarowania zawierające kakao	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 70	-- Przetwory zawierające kakao do sporządzania napojów	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 90 ex1	-- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	A	zawierające <70% cukru; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1806 90 90 ex2	-- Pozostałe	8,3 + EA MAX 18,7 + AD S/Z	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
19	DZIAŁ 19 - PRZETWORY ZE ZBÓŻ, MĄKI, SKROBI LUB MLEKA; PIECZYWA CUKIERNICZE			
1901	Ekstrakt słodowy; przetwory spożywcze z mąki, kasz, mączki, skrobi lub z ekstraktu słodowego, niezawierające kakao lub zawierające mniej niż 40 % masy kakao, obliczone w stosunku do całkowicie odtłuszczonej bazy, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; przetwory spożywcze z towarów objętych pozycjami od 0401 do 0404, niezawierające kakao lub zawierające mniej niż 5 % masy kakao, obliczone w stosunku do całkowicie odtłuszczonej bazy, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
1901 10 00	- Przetwory dla niemowląt, pakowane do sprzedaży detalicznej	7,6 + EA	M	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1901 20 00	- Mieszaniny i ciasta, do wytworzenia wyrobów piekarniczych objętych pozycją 1905	7,6 + EA	M	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1901 90	- Pozostałe			
	-- Ekstrakt słodowy			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1901 90 11	--- O zawartości suchego ekstraktu 90 % masy lub większej	5,1 + 18 EUR/ 100 kg/net	M	
1901 90 19	--- Pozostałe	5,1 + 14,7 EUR/ 100 kg/net	M	
	-- Pozostałe			
1901 90 91	--- Niezawierające tłuszczu mleka, sacharozy, izoglukozy, glukozy lub skrobi, lub zawierające mniej niż 1,5 % tłuszczu mleka, 5 % sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym) lub izoglukozy, 5 % glukozy lub skrobi, z wyłączeniem przetworów spożywczych w postaci proszku z towarów objętych pozycjami od 0401 do 0404	12,8	A	
1901 90 99	--- Pozostałe	7,6 + EA	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I; Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1902	Makarony, nawet poddane obróbce cieplnej lub nadziewane (mięsem lub innymi substancjami), lub przygotowane inaczej, takie jak spaghetti, rurki, nitki, lasagne, gnocchi, ravioli, cannelloni; kuskus, nawet przygotowany			
	- Makarony niepoddane obróbce cieplnej, nienadziewane ani nieprzygotowane inaczej			
1902 11 00	-- Zawierające jaja	7,7 + 24,6 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 19	-- Pozostałe			
1902 19 10	--- Niezawierające mąki lub mączki, ze zwykłej pszenicy	7,7 + 24,6 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 19 90	--- Pozostałe	7,7 + 21,1 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 20	- Makarony nadziewane, nawet poddane obróbce cieplnej lub inaczej przygotowane			
1902 20 10	-- Zawierające więcej niż 20 % masy ryb, skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych	8,5	A	
1902 20 30	-- Zawierające więcej niż 20 % masy kielbasy i tym podobnych, mięsa i podrobów, dowolnego rodzaju, włącznie z tłuszczami dowolnego rodzaju lub pochodzenia	54,3 EUR/ 100 kg/net	A	
	-- Pozostałe			
1902 20 91	--- Gotowane	8,3 + 6,1 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 20 99	--- Pozostałe	8,3 + 17,1 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 30	- Pozostałe makarony			
1902 30 10	-- Suszone	6,4 + 24,6 EUR/ 100 kg/net	M	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1902 30 90	-- Pozostałe	6,4 + 9,7 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 40	- Kuskus			
1902 40 10	-- Nieprzygotowany	7,7 + 24,6 EUR/ 100 kg/net	M	
1902 40 90	-- Pozostały	6,4 + 9,7 EUR/ 100 kg/net	M	
1903 00 00	Tapioka i jej namiastki, przygotowane ze skrobi, w postaci płatków, ziaren, perełek, odsiewu lub w podobnych postaciach	6,4 + 15,1 EUR/ 100 kg/net	M	
1904	Przetwory spożywcze otrzymane przez spęcznianie lub prażenie zbóż lub produktów zbożowych (na przykład płatki kukurydziane); zboża (inne niż kukurydza) w postaci ziarna lub w postaci płatków, lub inaczej przetworzonego ziarna (z wyjątkiem mąki, kasz i mączki), wstępnie obgotowane lub inaczej przygotowane, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
1904 10	- Przetwory spożywcze otrzymane przez spęcznianie lub prażenie zbóż lub produktów zbożowych			
1904 10 10	-- Otrzymane z kukurydzy	3,8 + 20 EUR/ 100 kg/net	A	
1904 10 30	-- Otrzymane z ryżu	5,1 + 46 EUR/ 100 kg/net	A	
1904 10 90	-- Pozostałe	5,1 + 33,6 EUR/ 100 kg/net	A	
1904 20	- Przetwory spożywcze otrzymane z nieprażonych płatków zbożowych lub z mieszaniny nieprażonych płatków zbożowych i prażonych płatków zbożowych lub zbóż spęcznionych			
1904 20 10	-- Preparaty typu müsli bazujące na nieprażonych płatkach zbożowych	9 + EA	M	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	-- Pozostałe			
1904 20 91	--- Otrzymane z kukurydzy	3,8 + 20 EUR/ 100 kg/net	M	
1904 20 95	--- Otrzymane z ryżu	5,1 + 46 EUR/ 100 kg/net	M	
1904 20 99	--- Pozostałe	5,1 + 33,6 EUR/ 100 kg/net	M	
1904 30 00	- Pszenica spęczniona	8,3 + 25,7 EUR/ 100 kg/net	M	
1904 90	- Pozostałe			
1904 90 10	-- Ryż	8,3 + 46 EUR/ 100 kg/net	M	
1904 90 80	-- Pozostałe	8,3 + 25,7 EUR/ 100 kg/net	M	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby			
1905 10 00	- Chleb chrupki	5,8 + 13 EUR/ 100 kg/net	M	
1905 20	- Piernik z dodatkiem imbiru i podobne			
1905 20 10	-- Zawierający mniej niż 30 % masy sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza)	9,4 + 18,3 EUR/ 100 kg/net	J	
1905 20 30	-- Zawierający 30 % masy lub więcej, ale mniej niż 50 % masy, sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza)	9,8 + 24,6 EUR/ 100 kg/net	J	
1905 20 90	-- Zawierający 50 % masy lub więcej sacharozy (włącznie z cukrem inwertowanym wyrażonym jako sacharoza)	10,1 + 31,4 EUR/ 100 kg/net	J	
	- Słodkie herbatniki; gofry i wafle			
1905 31	-- Słodkie herbatniki			
	--- Całkowicie lub częściowo pokryte lub powleczone czekoladą lub innymi przetworami zawierającymi kakao			
1905 31 11	---- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 85 g	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 31 19	---- Pozostałe	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	--- Pozostałe			
1905 31 30	---- Zawierające 8 % masy tłuszczu mleka lub więcej	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	---- Pozostałe			
1905 31 91	----- Podwójne herbatniki z nadzieniem	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 31 99	----- Pozostałe	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 32	-- Gofry i wafle			
1905 32 05	--- O zawartości wody przekraczającej 10 % masy	9 + EA MAX 20,7 + AD F/M	M	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	--- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	----- Całkowicie lub częściowo pokryte lub powleczone czekoladą lub innymi przetworami zawierającymi kakao			
1905 32 11	----- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 85 g	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 32 19	----- Pozostałe	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	----- Pozostałe			
1905 32 91	----- Solone, nawet z nadzieniem	9 + EA MAX 20,7 + AD F/M	M	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 32 99	----- Pozostałe	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 40	- Sucharki, tosty z chleba i podobne wyroby tostowe			
1905 40 10	-- Sucharki	9,7 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 40 90	-- Pozostałe	9,7 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 90	- Pozostałe			
1905 90 10	-- Mace	3,8 + 15,9 EUR/ 100 kg/net	M	
1905 90 20	-- Oplatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, waflę wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	4,5 + 60,5 EUR/ 100 kg/net	J	
	-- Pozostałe			
1905 90 30	-- Chleb, bułki, niezawierające dodatku miodu, jajek, sera lub owoców, a zawierające w suchej masie nie więcej niż 5 % masy cukru i nie więcej niż 5 % masy tłuszczu	9,7 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 90 45	--- Herbatniki	9 + EA MAX 20,7 + AD F/M	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
1905 90 55	--- Wyroby ekstrudowane lub ekspandowane, pikantne lub solone	9 + EA MAX 20,7 + AD F/M	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	--- Pozostałe			
1905 90 60	----- Z dodatkiem środka słodzącego	9 + EA MAX 24,2 + AD S/Z	J	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
1905 90 90	---- Pozostałe	9 + EA MAX 20,7 + AD F/M	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
20	DZIAŁ 20 - PRZETWORY Z WARZYW, OWOCÓW, ORZECHÓW LUB POZOSTAŁYCH CZĘŚCI ROŚLIN			
2001	Warzywa, owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, przetworzone lub zakonserwowane octem lub kwasem octowym			
2001 10 00	- Ogórki i korniszony	17,6	A	
2001 90	- Pozostałe			
2001 90 10	-- Ostry sos z mango	bez cła	A	
2001 90 20	-- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> , inne niż słodka papryka lub pieprz angielski	5	A	
2001 90 30	-- Kukurydza cukrowa (<i>Zea mays var. saccharata</i>)	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 6 dodatku 2 do załącznika I
2001 90 40	-- Ignamy, słodkie ziemniaki i podobne jadalne części roślin, zawierające 5 % masy skrobi lub więcej	8,3 + 3,8 EUR/ 100 kg/net	A	
2001 90 50	-- Grzyby	16	A	
2001 90 60	-- Rdzenie palmowe	10	A	
2001 90 65	-- Oliwki	16	A	
2001 90 70	-- Papryka słodka	16	A	
2001 90 91	-- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	10	A	
2001 90 93	-- Cebule	16	A	
2001 90 99	-- Pozostałe	16	A	
2002	Pomidory przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym			
2002 10	- Pomidory, całe lub w kawałkach			
2002 10 10	-- Bez skórek	14,4	A	
2002 10 90	-- Pozostałe	14,4	A	
2002 90	- Pozostałe			
	-- O zawartości suchej masy mniejszej niż 12 % masy			
2002 90 11	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg	14,4	A	
2002 90 19	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	14,4	A	
	-- O zawartości suchej masy nie mniejszej niż 12 % masy, ale nie większej niż 30 % masy			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2002 90 31	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg	14,4	A	
2002 90 39	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	14,4	A	
	-- O zawartości suchej masy większej niż 30 % masy			
2002 90 91	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg	14,4	A	
2002 90 99	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	14,4	A	
2003	Grzyby i trufle, przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym			
2003 10	- Grzyby z rodzaju <i>Agaricus</i>			
2003 10 20	- Tymczasowo zakonserwowane, gotowane	18,4 + 191 EUR/ 100 kg/net eda	Q	Zob. akapit 7 dodatku 2 do załącznika I
2003 10 30	-- Pozostałe	18,4 + 222 EUR/ 100 kg/net eda	Q	Zob. akapit 7 dodatku 2 do załącznika I
2003 20 00	- Trufle	14,4	A	
2003 90 00	- Pozostałe	18,4	A	
2004	Pozostałe warzywa przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym, zamrożone, inne niż produkty objęte pozycją 2006			
2004 10	- Ziemniaki			
2004 10 10	-- Poddane obróbce cieplnej, inaczej nieprzetworzone	14,4	A	
	-- Pozostałe			
2004 10 91	--- W postaci mąki, mączki lub płatków	7,6 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
2004 10 99	--- Pozostałe	17,6	A	
2004 90	- Pozostałe warzywa i mieszanki warzywne			
2004 90 10	-- Kukurydza cukrowa (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 6 dodatku 2 do załącznika I
2004 90 30	-- Kapusta kwaszona, kapary i oliwki	16	A	
2004 90 50	-- Groch (<i>Pisum sativum</i>) i niedojrzała fasola z gatunku <i>Phaseolus</i> spp., w strąkach	19,2	A	
	-- Pozostałe, włączając mieszanki			
2004 90 91	--- Cebule, gotowane, inaczej nieprzetworzone	14,4	A	
2004 90 98	--- Pozostałe	17,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2005	Pozostałe warzywa przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym, niezamrożone, inne niż produkty objęte pozycją 2006			
2005 10 00	- Warzywa homogenizowane	17,6	A	
2005 20	- Ziemniaki			
2005 20 10	-- W postaci mąki, mączki lub płatków	8,8 + EA	A	Zob. akapit 5 sekcji A załącznika I
	-- Pozostałe			
2005 20 20	--- Cienkie plasterki, smażone lub pieczone, nawet solone lub z przyprawami, w hermetycznych opakowaniach, nadające się do bezpośredniego spożycia	14,1	A	
2005 20 80	--- Pozostałe	14,1	A	
2005 40 00	- Groch (<i>Pisum sativum</i>)	19,2	A	
	- Fasola (<i>Vigna</i> spp., <i>Phaseolus</i> spp.)			
2005 51 00	-- Fasola łuskana	17,6	A	
2005 59 00	-- Pozostała	19,2	A	
2005 60 00	- Szparagi	17,6	A	
2005 70	- Oliwki			
2005 70 10	-- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 5 kg	12,8	A	
2005 70 90	-- Pozostałe	12,8	A	
2005 80 00	- Kukurydza cukrowa (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 6 dodatku 2 do załącznika I
	- Pozostałe warzywa i mieszanki warzywne			
2005 91 00	-- Pędy bambusa	17,6	A	
2005 99	-- Pozostałe			
2005 99 10	--- Owoce z rodzaju <i>Capsicum</i> , inne niż słodka papryka lub pieprz angielski	6,4	A	
2005 99 20	--- Kapary	16	A	
2005 99 30	--- Karczochy	17,6	A	
2005 99 40	--- Marchew	17,6	A	
2005 99 50	--- Mieszanki warzywne	17,6	A	
2005 99 60	--- Kapusta kwaszona	16	A	
2005 99 90	--- Pozostałe	17,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2006 00	Warzywa, owoce, orzechy, skórki z owoców i pozostałe części roślin, zakonserwowane cukrem (odsączone, lukrowane lub kandyzowane)			
2006 00 10	- Imbir	bez cła	A	
	- Pozostałe			
	-- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy			
2006 00 31	--- Wiśnie i czereśnie	20 + 23,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
2006 00 35	--- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	12,5 + 15 EUR/ 100 kg/net	A	
2006 00 38	--- Pozostałe	20 + 23,9 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	-- Pozostałe			
2006 00 91	--- Owoce tropikalne i orzechy tropikalne	12,5	A	
2006 00 99	--- Pozostałe	20	A	
2007	Dżemy, galaretki owocowe, marmolady, przeciery i pasty owocowe lub orzechowe, otrzymane w wyniku obróbki cieplnej, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej			
2007 10	- Przetwory homogenizowane			
2007 10 10	-- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	24 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
	-- Pozostałe			
2007 10 91	--- Z owoców tropikalnych	15	A	
2007 10 99	--- Pozostałe	24	A	
	- Pozostałe			
2007 91	-- Owoce cytrusowe			
2007 91 10	--- O zawartości cukru przekraczającej 30 % masy	20 + 23 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
2007 91 30	--- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy, ale nieprzekraczającej 30 % masy	20 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
2007 91 90	--- Pozostałe	21,6	A	
2007 99	-- Pozostałe			
	--- O zawartości cukru przekraczającej 30 % masy			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2007 99 10	---- Przecier i pasta, ze śliwek, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 100 kg, do przetwórstwa przemysłowego	22,4	A	
2007 99 20	---- Przecier i pasta, z kasztanów	24 + 19,7 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	---- Pozostałe			
2007 99 31	--- Z wiśni i z czereśni	24 + 23 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
2007 99 33	----- Z truskawek i poziomek	24 + 23 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
2007 99 35	----- Z malin	24 + 23 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
2007 99 39	----- Pozostałe	24 + 23 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. akapit 9 dodatku 2 do załącznika I
	--- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy, ale nieprzekraczającej 30 % masy			
2007 99 55	---- Przecier z jabłek, włączając kompoty	24 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
2007 99 57	---- Pozostałe	24 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
	--- Pozostałe			
2007 99 91	---- Przecier z jabłek, włączając kompoty	24	A	
2007 99 93	---- Z owoców tropikalnych i orzechów tropikalnych	15	A	
2007 99 98	---- Pozostałe	24	A	
2008	Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej, lub alkoholu, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
	- Orzechy, orzeszki ziemne i pozostałe nasiona, nawet zmieszane razem			
2008 11	-- Orzeszki ziemne			
2008 11 10	--- Masło orzechowe	12,8	A	
	--- Pozostałe, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
	---- Przekraczającej 1 kg			
2008 11 92	----- Prażone	11,2	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 11 94	----- Pozostałe	11,2	A	
	---- Nieprzekraczającej 1 kg			
2008 11 96	----- Prażone	12	A	
2008 11 98	----- Pozostałe	12,8	A	
2008 19	-- Pozostałe, włączając mieszanki			
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 19 11	---- Orzechy tropikalne; mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych	7	A	
	---- Pozostałe			
2008 19 13	----- Migdały i orzeszki pistacjowe, prażone	9	A	
2008 19 19	----- Pozostałe	11,2	A	
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 19 91	---- Orzechy tropikalne; mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych	8	A	
	---- Pozostałe			
	----- Orzechy prażone			
2008 19 93	----- Migdały i orzeszki pistacjowe	10,2	A	
2008 19 95	----- Pozostałe	12	A	
2008 19 99	----- Pozostałe	12,8	A	
2008 20	- Ananasy			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 20 11	---- O zawartości cukru przekraczającej 17 % masy	25,6 + 2,5 EUR/ 100 kg/net	A	
2008 20 19	---- Pozostałe	25,6	A	
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 20 31	---- O zawartości cukru przekraczającej 19 % masy	25,6 + 2,5 EUR/ 100 kg/net	A	
2008 20 39	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 20 51	---- O zawartości cukru przekraczającej 17 % masy	19,2	A	
2008 20 59	---- Pozostałe	17,6	A	
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 20 71	---- O zawartości cukru przekraczającej 19 % masy	20,8	A	
2008 20 79	---- Pozostałe	19,2	A	
2008 20 90	--- Niezawierające dodatku cukru	18,4	A	
2008 30	- Owoce cytrusowe			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- O zawartości cukru przekraczającej 9 % masy			
2008 30 11	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 30 19	---- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
	--- Pozostałe			
2008 30 31	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 30 39	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 30 51	---- Częstki grejpfrutów	15,2	A	
2008 30 55	---- Mandarynki (włączając tangeryny i satsuma); klementynki, wilkingi i inne podobne hybrydy cytrusowe	18,4	A	
2008 30 59	---- Pozostałe	17,6	A	
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 30 71	---- Częstki grejpfrutów	15,2	A	
2008 30 75	---- Mandarynki (włączając tangeryny i satsuma); klementynki, wilkingi i inne podobne hybrydy cytrusowe	17,6	A	
2008 30 79	---- Pozostałe	20,8	A	
2008 30 90	--- Niezawierające dodatku cukru	18,4	A	
2008 40	- Gruszki			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy			
2008 40 11	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 40 19	----- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
	---- Pozostałe			
2008 40 21	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 40 29	----- Pozostałe	25,6	A	
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 40 31	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
2008 40 39	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 40 51	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	17,6	A	
2008 40 59	---- Pozostałe	16	A	
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 40 71	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	19,2	A	
2008 40 79	---- Pozostałe	17,6	A	
2008 40 90	--- Niezawierające dodatku cukru	16,8	A	
2008 50	- Morele			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy			
2008 50 11	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 50 19	----- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
	---- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 50 31	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 50 39	----- Pozostałe	25,6	A	
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 50 51	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
2008 50 59	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 50 61	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	19,2	A	
2008 50 69	---- Pozostałe	17,6	A	
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 50 71	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	20,8	A	
2008 50 79	---- Pozostałe	19,2	A	
	--- Niezawierające dodatku cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
2008 50 92	---- 5 kg lub większej	13,6	A	
2008 50 94	---- 4,5 kg lub większej, ale mniejszej niż 5 kg	17	A	
2008 50 99	---- Mniejszej niż 4,5 kg	18,4	A	
2008 60	- Wiśnie i czereśnie			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- O zawartości cukru przekraczającej 9 % masy			
2008 60 11	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 60 19	---- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
	--- Pozostałe			
2008 60 31	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 60 39	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
2008 60 50	---- Przekraczającej 1 kg	17,6	A	
2008 60 60	---- Nieprzekraczającej 1 kg	20,8	A	
	--- Niezawierające dodatku cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
2008 60 70	---- 4,5 kg lub większej	18,4	A	
2008 60 90	---- Mniejszej niż 4,5 kg	18,4	A	
2008 70	- Brzoskwinie, włączając nektaryny			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy			
2008 70 11	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 70 19	----- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	K	
	---- Pozostałe			
2008 70 31	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 70 39	----- Pozostałe	25,6	A	
	--- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 70 51	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	K	
2008 70 59	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 70 61	---- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	19,2	A	
2008 70 69	---- Pozostałe	17,6	A	
	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 70 71	---- O zawartości cukru przekraczającej 15 % masy	19,2	A	
2008 70 79	---- Pozostałe	17,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Niezawierające dodatku cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
2008 70 92	---- 5 kg lub większej	15,2	A	
2008 70 98	---- Mniejszej niż 5 kg	18,4	A	
2008 80	- Truskawki i poziomki			
	-- Zawierające dodatek alkoholu			
	--- O zawartości cukru przekraczającej 9 % masy			
2008 80 11	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	25,6	A	
2008 80 19	---- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	J	
	--- Pozostałe			
2008 80 31	---- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	24	A	
2008 80 39	---- Pozostałe	25,6	A	
	-- Niezawierające dodatku alkoholu			
2008 80 50	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg	17,6	A	
2008 80 70	--- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	20,8	A	
2008 80 90	--- Niezawierające dodatku cukru	18,4	A	
	- Pozostałe, włączając mieszanki, inne niż objęte podpozycją 2008 19			
2008 91 00	-- Rdzenie palmowe	10	A	
2008 92	-- Mieszanki			
	--- Zawierające dodatek alkoholu			
	---- O zawartości cukru przekraczającej 9 % masy			
	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.			
2008 92 12	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	16	A	
2008 92 14	----- Pozostałe	25,6	A	
	----- Pozostałe			
2008 92 16	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	16 + 2,6 EUR/ 100 kg/net	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 92 18	----- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
	---- Pozostałe			
	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas			
2008 92 32	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	15	A	
2008 92 34	----- Pozostałe	24	A	
	---- Pozostałe			
2008 92 36	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	16	A	
2008 92 38	----- Pozostałe	25,6	A	
	--- Niezawierające dodatku alkoholu			
	---- Zawierające dodatek cukru			
	----- W bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 92 51	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	11	A	
2008 92 59	----- Pozostałe	17,6	A	
	---- Pozostałe			
	----- Mieszanki owocowe, w których udział żadnego z pojedynczych owoców nie przekracza 50 % masy całkowitej owoców			
2008 92 72	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	8,5	A	
2008 92 74	----- Pozostałe	13,6	A	
	----- Pozostałe			
2008 92 76	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	12	A	
2008 92 78	----- Pozostałe	19,2	A	
	--- Niezawierające dodatku cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
	----- 5 kg lub większej			
2008 92 92	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	11,5	A	
2008 92 93	----- Pozostałe	18,4	A	
	----- 4,5 kg lub większej, ale mniejszej niż 5 kg			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 92 94	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	11,5	A	
2008 92 96	----- Pozostałe	18,4	A	
	----- Mniejszej niż 4,5 kg			
2008 92 97	----- Owoców tropikalnych (włączając mieszanki zawierające 50 % masy lub więcej orzechów tropikalnych i owoców tropikalnych)	11,5	A	
2008 92 98	----- Pozostałe	18,4	A	
2008 99	-- Pozostałe			
	--- Zawierające dodatek alkoholu			
	---- Imbir			
2008 99 11	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.	10	A	
2008 99 19	----- Pozostałe	16	A	
	---- Winogrona			
2008 99 21	----- O zawartości cukru przekraczającej 13 % masy	25,6 + 3,8 EUR/ 100 kg/net	A	
2008 99 23	----- Pozostałe	25,6	A	
	----- Pozostałe			
	----- O zawartości cukru przekraczającej 9 % masy			
	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.			
2008 99 24	----- Owoc tropikalne	16	A	
2008 99 28	----- Pozostałe	25,6	A	
	----- Pozostałe			
2008 99 31	----- Owoc tropikalne	16 + 2,6 EUR/ 100 kg/net	A	
2008 99 34	----- Pozostałe	25,6 + 4,2 EUR/ 100 kg/net	A	
	----- Pozostałe			
	----- O rzeczywistej masowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 11,85 % mas.			
2008 99 36	----- Owoc tropikalne	15	A	
2008 99 37	----- Pozostałe	24	A	
	----- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2008 99 38	----- Owoce tropikalne	16	A	
2008 99 40	----- Pozostałe	25,6	A	
	--- Niezawierające dodatku alkoholu			
	---- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto przekraczającej 1 kg			
2008 99 41	----- Imbir	bez cła	A	
2008 99 43	----- Winogrona	19,2	A	
2008 99 45	----- Śliwki	17,6	A	
2008 99 46	----- Owoce męczennicy, guawy i tamaryndy	11	A	
2008 99 47	----- Mango, owoce smaczeliny, melonowca (papai), nerkowca, liczi (śliwki chińskiej), owoce kanawalii, śliwy sączyńca, owoce oskomianu (carambola) i pitahaya	11	A	
2008 99 49	----- Pozostałe	17,6	A	
	---- Zawierające dodatek cukru, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg			
2008 99 51	----- Imbir	bez cła	A	
2008 99 61	----- Owoce męczennicy i guawy	13	A	
2008 99 62	----- Mango, owoce smaczeliny, melonowca (papai), owoce tamaryndy, nerkowca, liczi (śliwki chińskiej), owoce kanawalii, śliwy sączyńca, owoce oskomianu (carambola) i pitahaya	13	A	
2008 99 67	----- Pozostałe	20,8	A	
	---- Niezawierające dodatku cukru			
	---- Śliwki, w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto			
2008 99 72	----- 5 kg lub większej	15,2	A	
2008 99 78	----- Mniejszej niż 5 kg	18,4	A	
2008 99 85	Kukurydza inna niż kukurydza cukrowa (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>)	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	M	
2008 99 91	----- Ignamy, słodkie ziemniaki i podobne jadalne części roślin, zawierające 5 % masy skrobi lub więcej	8,3 + 3,8 EUR/ 100 kg/net	A	
2008 99 99	----- Pozostałe	18,4	A	
2009	Soki owocowe (włączając moszcz gronowy) i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej			
	- Sok pomarańczowy			
2009 11	-- Zamrożony			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
2009 11 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 11 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 11 19	---- Pozostały	33,6	A	
	--- O liczbie Brixu nieprzekraczającej 67			
2009 11 91	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto i o zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	15,2 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 11 99	---- Pozostały	15,2	A	
2009 12 00	-- Niezamrożony, o liczbie Brixu nieprzekraczającej 20	12,2	A	
2009 19	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
2009 19 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 19 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 19 19	---- Pozostały	33,6	A	
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 20, ale nieprzekraczającej 67			
2009 19 91	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto i o zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	15,2 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 19 98	---- Pozostały	12,2	A	
	- Sok grejpfrutowy (włącznie z sokiem z pomelo)			
2009 21 00	-- O liczbie Brixu nieprzekraczającej 20	12	A	
2009 29	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
2009 29 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 29 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 29 19	---- Pozostały	33,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- O liczbie Brixa przekraczającej 20, ale nieprzekraczającej 67			
2009 29 91	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto i o zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	12 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 29 99	---- Pozostały	12	A	
	- Sok z dowolnego innego pojedynczego owocu cytrusowego			
2009 31	-- O liczbie Brixa nieprzekraczającej 20			
	--- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
2009 31 11	---- Zawierający dodatek cukru	14,4	A	
2009 31 19	---- Niezawierający dodatku cukru	15,2	A	
	--- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
	---- Sok cytrynowy			
2009 31 51	----- Zawierający dodatek cukru	14,4	A	
2009 31 59	----- Niezawierający dodatku cukru	15,2	A	
	---- Pozostałe soki z owoców cytrusowych			
2009 31 91	----- Zawierające dodatek cukru	14,4	A	
2009 31 99	----- Niezawierające dodatku cukru	15,2	A	
2009 39	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixa przekraczającej 67			
2009 39 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 39 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 39 19	---- Pozostały	33,6	A	
	--- O liczbie Brixa przekraczającej 20, ale nieprzekraczającej 67			
	---- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
2009 39 31	----- Zawierające dodatek cukru	14,4	A	
2009 39 39	----- Niezawierające dodatku cukru	15,2	A	
	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
	----- Sok cytrynowy			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2009 39 51	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	14,4 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik 1, dodatek 2, akapit 9
2009 39 55	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	14,4	A	
2009 39 59	----- Niezawierający dodatku cukru	15,2	A	
	----- Pozostałe soki z owoców cytrusowych			
2009 39 91	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	14,4 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik 1, dodatek 2, akapit 9
2009 39 95	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	14,4	A	
2009 39 99	----- Niezawierający dodatku cukru	15,2	A	
	- Sok ananasowy			
2009 41	-- O liczbie Brixa nieprzekraczającej 20			
2009 41 10	--- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru	15,2	A	
	--- Pozostały			
2009 41 91	---- Zawierający dodatek cukru	15,2	A	
2009 41 99	---- Niezawierający dodatku cukru	16	A	
2009 49	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixa przekraczającej 67			
2009 49 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 49 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik 1, dodatek 2, akapit 9
2009 49 19	---- Pozostały	33,6	A	
	--- O liczbie Brixa przekraczającej 20, ale nieprzekraczającej 67			
2009 49 30	---- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru	15,2	A	
	---- Pozostały			
2009 49 91	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	15,2 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik 1, dodatek 2, akapit 9
2009 49 93	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	15,2	A	
2009 49 99	----- Niezawierający dodatku cukru	16	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2009 50	- Sok pomidorowy			
2009 50 10	-- Zawierający dodatek cukru	16	A	
2009 50 90	-- Pozostały	16,8	A	
	- Sok winogronowy (włączając moszcz gronowy)			
2009 61	-- O liczbie Brixu nieprzekraczającej 30			
2009 61 10	--- O wartości przekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
2009 61 90	--- O wartości nieprzekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto	22,4 + 27 EUR/hl	J	
2009 69	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
2009 69 11	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	40 + 121 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg/net	J	
2009 69 19	---- Pozostały	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 30, ale nieprzekraczającej 67			
	---- O wartości przekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto			
2009 69 51	----- Zagęszczony	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
2009 69 59	----- Pozostały	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
	---- O wartości nieprzekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto			
	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy			
2009 69 71	----- Zagęszczony	22,4 + 131 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg/net	J	
2009 69 79	----- Pozostały	22,4 + 27 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg/net	J	
2009 69 90	----- Pozostały	22,4 + 27 EUR/hl	J	
	- Sok jabłkowy			
2009 71	-- O liczbie Brixu nieprzekraczającej 20			
2009 71 10	--- O wartości przekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru	18	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	--- Pozostały			
2009 71 91	---- Zawierający dodatek cukru	18	A	
2009 71 99	---- Niezawierający dodatku cukru	18	A	
2009 79	-- Pozostały			
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
2009 79 11	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	30 + 18,4 EUR/ 100 kg/net	J	
2009 79 19	---- Pozostały	30	A	
	--- O liczbie Brixu przekraczającej 20, ale nieprzekraczającej 67			
2009 79 30	---- O wartości przekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru	18	A	
	---- Pozostały			
2009 79 91	---- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	18 + 19,3 EUR/ 100 kg/net	J	
2009 79 93	---- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	18	A	
2009 79 99	---- Niezawierający dodatku cukru	18	A	
2009 80	- Sok z dowolnego innego pojedynczego owocu lub z dowolnego warzywa			
	-- O liczbie Brixu przekraczającej 67			
	--- Sok gruszkowy			
2009 80 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 80 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 80 19	---- Pozostały	33,6	A	
	--- Pozostały			
	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
2009 80 34	---- Soki z owoców tropikalnych	21 + 12,9 EUR/ 100 kg/net	J	
2009 80 35 ex1	---- Pozostałe	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 80 35 ex2	---- Pozostałe	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
	---- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2009 80 36	----- Soki z owoców tropikalnych	21	A	
2009 80 38	----- Pozostałe	33,6	A	
	-- O liczbie Brixu nieprzekraczającej 67			
	---- Sok gruszkowy			
2009 80 50	---- O wartości przekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru	19,2	A	
	---- Pozostały			
2009 80 61	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	19,2 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 80 63	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	19,2	A	
2009 80 69	----- Niezawierający dodatku cukru	20	A	
	---- Pozostały			
	---- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto, zawierający dodatek cukru			
2009 80 71	----- Sok wiśniowy i czereśniowy	16,8	A	
2009 80 73	----- Soki z owoców tropikalnych	10,5	A	
2009 80 79	----- Pozostałe	16,8	A	
	---- Pozostałe			
	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy			
2009 80 85	----- Soki z owoców tropikalnych	10,5 + 12,9 EUR/ 100 kg/net	A	
2009 80 86	----- Pozostałe	16,8 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy			
2009 80 88	----- Soki z owoców tropikalnych	10,5	A	
2009 80 89	----- Pozostałe	16,8	A	
	----- Niezawierający dodatku cukru			
2009 80 95	----- Soki z owoców z gatunku <i>Vaccinium macrocarpon</i>	14	A	
2009 80 96	----- Sok wiśniowy i czereśniowy	17,6	A	
2009 80 97	----- Soki z owoców tropikalnych	11	A	
2009 80 99	----- Pozostałe	17,6	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2009 90	- Mieszanki soków			
	-- O liczbie Brixa przekraczającej 67			
	--- Mieszanki soków jabłkowego i gruszkowego			
2009 90 11 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 90 11 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 22 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 90 19	---- Pozostałe	33,6	A	
	--- Pozostałe			
2009 90 21 ex1	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	A	o zawartości cukru <30 %
2009 90 21 ex2	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto	33,6 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 90 29	---- Pozostałe	33,6	A	
	-- O liczbie Brixa nieprzekraczającej 67			
	--- Mieszanki soków jabłkowego i gruszkowego			
2009 90 31	---- O wartości nieprzekraczającej 18 EUR za 100 kg masy netto i o zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	20 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9
2009 90 39	---- Pozostałe	20	A	
	--- Pozostałe			
	---- O wartości przekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
	----- Mieszanki soków owoców cytrusowych i soku ananasowego			
2009 90 41	----- Zawierające dodatek cukru	15,2	A	
2009 90 49	----- Pozostałe	16	A	
	----- Pozostałe			
2009 90 51	----- Zawierające dodatek cukru	16,8	A	
2009 90 59	----- Pozostałe	17,6	A	
	---- O wartości nieprzekraczającej 30 EUR za 100 kg masy netto			
	----- Mieszanki soków owoców cytrusowych i soku ananasowego			
2009 90 71	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy	15,2 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2009 90 73	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy	15,2	A	
2009 90 79	----- Niezawierające dodatku cukru	16	A	
	----- Pozostałe			
	----- O zawartości dodatku cukru przekraczającej 30 % masy			
2009 90 92	----- Mieszanki soków z owoców tropikalnych	10,5 + 12,9 EUR/ 100 kg/net	A	
2009 90 94	----- Pozostałe	16,8 + 20,6 EUR/ 100 kg/net	Q	Zob. załącznik 1, dodatek 2, akapit 9
	----- O zawartości dodatku cukru nieprzekraczającej 30 % masy			
2009 90 95	----- Mieszanki soków z owoców tropikalnych	10,5	A	
2009 90 96	----- Pozostałe	16,8	A	
	----- Niezawierające dodatku cukru			
2009 90 97	----- Mieszanki soków z owoców tropikalnych	11	A	
2009 90 98	----- Pozostałe	17,6	A	
21	DZIAŁ 21 - RÓŻNE PRZETWORY SPOŻYWCZE			
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykorja palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty, esencje i koncentraty			
	- Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy oraz przetwory na bazie tych ekstraktów, esencji lub koncentratów, lub na bazie kawy			
2101 11	-- Ekstrakty, esencje lub koncentraty			
2101 11 11	--- O zawartości suchej masy na bazie kawy wynoszącej 95 % masy lub większej	9	A	
2101 11 19	--- Pozostałe	9	A	
2101 12	-- Przetwory na bazie tych ekstraktów, esencji lub koncentratów, lub na bazie kawy			
2101 12 92	--- Przetwory na bazie tych ekstraktów, esencji lub koncentratów kawy	11,5	A	
2101 12 98 ex1	--- Pozostałe	9 + EA	A	zawierające <70 % cukru, zob. załącznik 1, sekcja A, akapit 5

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2101 12 98 ex2	--- Pozostałe	9 + EA	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9, zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
2101 20	- Ekstrakty, esencje i koncentraty herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) i przetwory na bazie tych ekstraktów, esencji lub koncentratów, lub na bazie herbaty, lub maté (herbaty paragwajskiej)			
2101 20 20	-- Ekstrakty, esencje lub koncentraty	6	A	
	-- Przetwory			
2101 20 92	--- Na bazie ekstraktów, esencji lub koncentratów herbaty, lub maté (herbaty paragwajskiej)	6	A	
2101 20 98 ex1	--- Pozostałe	6,5 + EA	A	zawierające <70 % cukru, zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
2101 20 98 ex2	--- Pozostałe	6,5 + EA	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9, zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
2101 30	- Cykoria palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty, esencje i koncentraty			
	-- Cykoria palona i pozostałe palone namiastki kawy			
2101 30 11	--- Cykoria palona	11,5	A	
2101 30 19	--- Pozostałe	5,1 + 12,7 EUR/ 100 kg/net	M	
	-- Ekstrakty, esencje i koncentraty z cykorii palonej i pozostałych palonych namiastek kawy			
2101 30 91	--- Z cykorii palonej	14,1	A	
2101 30 99	--- Pozostałe	10,8 + 22,7 EUR/ 100 kg/net	M	
2102	Drożdże (aktywne lub nieaktywne); pozostałe mikroorganizmy jednokomórkowe, martwe (z wyłączeniem szczepionek objętych pozycją 3002); gotowe proszki do pieczenia			
2102 10	- Drożdże aktywne			
2102 10 10	-- Kultury drożdży	10,9	A	
	-- Drożdże piekarnicze			
2102 10 31	--- Suszone	12	A	
2102 10 39	--- Pozostałe	12	A	
2102 10 90	-- Pozostałe	14,7	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2102 20	- Drożdże nieaktywne; pozostałe mikroorganizmy jednokomórkowe, martwe			
	-- Drożdże nieaktywne			
2102 20 11	--- W tabletkach, kostkach lub w podobnej postaci, lub w bezpośrednich opakowaniach o zawartości netto nieprzekraczającej 1 kg	8,3	A	
2102 20 19	--- Pozostałe	5,1	A	
2102 20 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
2102 30 00	- Proszki do pieczenia, gotowe	6,1	A	
2103	Sosy i preparaty do nich; zmieszane przyprawy i zmieszane przyprawy korzenne; mąka i mączka, z gorczycy oraz gotowa musztarda			
2103 10 00	- Sos sojowy	7,7	A	
2103 20 00	- Ketchup pomidorowy i pozostałe sosy pomidorowe	10,2	A	
2103 30	- Mąka i mączka, z gorczycy oraz gotowa musztarda			
2103 30 10	-- Mąka i mączka, z gorczycy	bez cła	A	
2103 30 90	-- Gotowa musztarda	9	A	
2103 90	- Pozostałe			
2103 90 10	-- Ostry sos z mango, w płynie	bez cła	A	
2103 90 30	-- Gorzkie aromatyczne zaprawy o objętościowej mocy alkoholu od 44,2 do 49,2% obj., zawierające od 1,5 do 6% masy gorczyki, przypraw i różnych składników oraz od 4 do 10% masy cukru, w pojemnikach o objętości 0,5 litra lub mniejszej	bez cła	A	
2103 90 90	-- Pozostałe	7,7	A	
2104	Zupy i buliony i preparaty do nich; złożone przetwory spożywcze, homogenizowane			
2104 10	- Zupy i buliony i preparaty do nich			
2104 10 10	-- Suszone	11,5	A	
2104 10 90	-- Pozostałe	11,5	A	
2104 20 00	- Złożone przetwory spożywcze, homogenizowane	14,1	A	
2105 00	Lody śmietankowe i pozostałe lody jadalne, nawet zawierające kakao			
2105 00 10	- Niezawierające tłuszczu mleka lub zawierające mniej niż 3% masy takich tłuszczów	8,6 + 20,2 EUR/ 100 kg/net MAX 19,4 + 9,4 EUR/ 100 kg/net	M	
	- Zawierające tłuszcz mleka			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2105 00 91	-- 3 % masy lub więcej, ale mniej niż 7 % masy	8 + 38,5 EUR/ 100 kg/net MAX 18,1 + 7 EUR/ 100 kg/net	M	
2105 00 99	-- 7 % masy lub więcej	7,9 + 54 EUR/ 100 kg/net MAX 17,8 + 6,9 EUR/ 100 kg/net	M	
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewła- czone			
2106 10	- Koncentraty białkowe i teksturowane substancje białkowe			
2106 10 20	-- Niezawierające tłuszczu mleka, sacharozy, izoglukozy, glukozy lub skrobi, lub zawierające mniej niż 1,5 % masy tłuszczu mleka, 5 % masy sacharozy lub izoglukozy, 5 % masy glukozy lub skrobi	12,8	M	
2106 10 80	-- Pozostałe	EA	F	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
2106 90	- Pozostałe			
2106 90 20	-- Preparaty alkoholowe złożone, inne niż na bazie substancji zapachowych, w rodzaju stosowanych do produkcji napojów	17,3 MIN 1 EUR/% vol/hl	A	
	-- Aromatyzowane lub barwione syropy cukrowe			
2106 90 30	--- Syropy izoglukozowe	42,7 EUR/100 kg/net mas	D	
	--- Pozostałe			
2106 90 51	---- Syrop laktozowy	14 EUR/100 kg/net	D	
2106 90 55	---- Syrop glukozowy i z maltodekstryny	20 EUR/100 kg/net	D	
2106 90 59	---- Pozostałe	0,4 EUR/100 kg/net	D	
	-- Pozostałe			
2106 90 92	--- Niezawierające tłuszczu mleka, sacharozy, izoglukozy, glukozy lub skrobi, lub zawierające mniej niż 1,5 % masy tłuszczu z mleka, 5 % masy sacharozy lub izoglukozy, 5 % masy glukozy lub skrobi	12,8	A	
2106 90 98 ex1	--- Pozostałe	9 + EA	A	zawierające <70 % cukru, zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
2106 90 98 ex2	--- Pozostałe	9 + EA	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 9, zob. załącznik I, sekcja A, akapit 5
22	DZIAŁ 22 - NAPOJE BEZALKOHOLOWE, ALKOHOLOWE I OCET			
2201	Wody, włącznie z naturalnymi lub sztucznymi wodami mineral- nymi i wodami gazowanymi, niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego ani aromatyzującego; lód i śnieg			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2201 10	- Wody mineralne i wody gazowane			
	-- Wody mineralne naturalne			
2201 10 11	--- Nienasycone ditlenkiem węgla	bez cła	A	
2201 10 19	--- Pozostałe	bez cła	A	
2201 10 90	-- Pozostałe	bez cła	A	
2201 90 00	- Pozostałe	bez cła	A	
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009			
2202 10 00	- Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane	9,6	A	
2202 90	- Pozostałe			
2202 90 10	-- Niezawierające produktów objętych pozycjami od 0401 do 0404 lub tłuszczu uzyskanego z produktów objętych pozycjami od 0401 do 0404	9,6	A	
	-- Pozostałe, zawierające tłuszcz uzyskany z produktów objętych pozycjami od 0401 do 0404			
2202 90 91	--- Mniej niż 0,2 % masy	6,4 + 13,7 EUR/ 100 kg/net	M	
2202 90 95	--- 0,2 % masy lub więcej, ale mniej niż 2 % masy	5,5 + 12,1 EUR/ 100 kg/net	M	
2202 90 99	--- 2 % masy lub więcej	5,4 + 21,2 EUR/ 100 kg/net	M	
2203 00	Piwo otrzymywane ze słodu			
	- W pojemnikach o objętości 10 litrów lub mniejszej			
2203 00 01	-- W butelkach	bez cła	A	
2203 00 09	-- Pozostałe	bez cła	A	
2203 00 10	- W pojemnikach o objętości większej niż 10 litrów	bez cła	A	
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009			
2204 10	- Wino musujące			
	-- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu nie mniejszej niż 8,5 % obj.			
2204 10 11	--- Szampan	32 EUR/hl	D	
2204 10 19	--- Pozostałe	32 EUR/hl	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
	-- Pozostałe			
2204 10 91	--- Asti spumante	32 EUR/hl	D	
2204 10 99	--- Pozostałe	32 EUR/hl	D	
	- Pozostałe wina; moszcz gronowy z fermentacją nierozpoczętą lub zatrzymaną przez dodanie alkoholu			
2204 21	-- W pojemnikach o objętości 2 litry lub mniejszej			
2204 21 10	--- Wina, inne niż objęte podpozycją 2204 10, w butelkach z korkami „grzybkowymi” przytrzymywanymi przewiązkami lub zapięciami; wina dostarczane w inny sposób, pozostające w wyniku obecności ditlenku węgla w roztworze, pod ciśnieniem nie mniejszym niż 1 bar, ale mniejszym niż 3 bary, mierzonym w temperaturze 20 °C	32 EUR/hl	D	
	--- Pozostałe			
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 13 % obj.			
	----- Wina jakościowe produkowane w określonych regionach			
	----- Białe			
2204 21 11	----- Alsace	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 12	----- Bordeaux	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 13	----- Bourgogne (Burgundy)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 17	----- Val de Loire (Loire Valley)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 18	----- Mosel-Saar-Ruwer	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 19	----- Pfalz	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 22	----- Rheinhessen	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 23	----- Tokaj	14,8 EUR/hl	D	
2204 21 24	----- Lazio (Latium)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 26	----- Toscana (Tuscany)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 27	----- Trentino, Alto Adige i Friuli	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 28	----- Veneto	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 32	----- Vinho Verde	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 34	----- Penedés	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 36	----- Rioja	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 37	----- Valencia	13,1 EUR/hl	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2204 21 38	----- Pozostałe	13,1 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 21 42	----- Bordeaux	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 43	----- Bourgogne (Burgundy)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 44	----- Beaujolais	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 46	----- Côtes-du-Rhône	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 47	----- Languedoc-Roussillon	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 48	----- Val de Loire (Loire Valley)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 62	----- Piemonte (Piemont)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 66	----- Toscana (Tuscany)	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 67	----- Trentino i Alto Adige	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 68	----- Veneto	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 69	----- Dão, Bairrada i Douro	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 71	----- Navarra	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 74	----- Penedés	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 76	----- Rioja	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 77	----- Valdepeñas	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 78	----- Pozostałe	13,1 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 21 79	----- Białe	13,1 EUR/hl	D	
2204 21 80	----- Pozostałe	13,1 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 13 % obj., ale nieprzekraczającej 15 % obj.			
	---- Wina jakościowe produkowane w określonych regionach			
	----- Białe			
2204 21 81	----- Tokaj	15,8 EUR/hl	D	
2204 21 82	----- Pozostałe	15,4 EUR/hl	D	
2204 21 83	----- Pozostałe	15,4 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 21 84	----- Białe	15,4 EUR/hl	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2204 21 85	----- Pozostałe	15,4 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 15 % obj., ale nieprzekraczającej 18 % obj.			
2204 21 87	----- Marsala	18,6 EUR/hl	D	
2204 21 88	----- Samos i Muscat de Lemnos	18,6 EUR/hl	D	
2204 21 89	----- Port	14,8 EUR/hl	D	
2204 21 91	----- Madeira i Setúbal muscatel	14,8 EUR/hl	D	
2204 21 92	----- Sherry	14,8 EUR/hl	D	
2204 21 94	----- Pozostałe	18,6 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 18 % obj., ale nieprzekraczającej 22 % obj.			
2204 21 95	----- Port	15,8 EUR/hl	D	
2204 21 96	----- Madeira, Sherry i Setúbal muscatel	15,8 EUR/hl	D	
2204 21 98	----- Pozostałe	20,9 EUR/hl	D	
2204 21 99	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 22 % obj.	1,75 EUR/% vol/hl	D	
2204 29	-- Pozostałe			
2204 29 10	--- Wina, inne niż objęte podpozycją 2204 10, w butelkach z korkami „grzybkowymi” przytrzymywanymi przewiązkami lub zapieczkami; wina dostarczane w inny sposób, pozostające w wyniku obecności ditlenku węgla w roztworze, pod ciśnieniem nie mniejszym niż 1 bar, ale mniejszym niż 3 bary, mierzonym w temperaturze 20 °C	32 EUR/hl	D	
	--- Pozostałe			
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 13 % obj.			
	----- Wina jakościowe produkowane w określonych regionach			
	----- Białe			
2204 29 11	----- Tokaj	13,1 EUR/hl	D	
2204 29 12	----- Bordeaux	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 13	----- Bourgogne (Burgundy)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 17	----- Val de Loire (Loire Valley)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 18	----- Pozostałe	9,9 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 29 42	----- Bordeaux	9,9 EUR/hl	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2204 29 43	----- Bourgogne (Burgundy)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 44	----- Beaujolais	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 46	----- Côtes-du-Rhône	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 47	----- Languedoc-Roussillon	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 48	----- Val de Loire (Loire Valley)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 58	----- Pozostałe	9,9 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
	----- Białe			
2204 29 62	----- Sicilia (Sicily)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 64	----- Veneto	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 65	----- Pozostałe	9,9 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 29 71	----- Puglia (Apuglia)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 72	----- Sicilia (Sicily)	9,9 EUR/hl	D	
2204 29 75	----- Pozostałe	9,9 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 13 % obj., ale nieprzekraczającej 15 % obj.			
	---- Wina jakościowe produkowane w określonych regionach			
	----- Białe			
2204 29 77	----- Tokaj	14,2 EUR/hl	D	
2204 29 78	----- Pozostałe	12,1 EUR/hl	D	
2204 29 82	----- Pozostałe	12,1 EUR/hl	D	
	----- Pozostałe			
2204 29 83	----- Białe	12,1 EUR/hl	D	
2204 29 84	----- Pozostałe	12,1 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 15 % obj., ale nieprzekraczającej 18 % obj.			
2204 29 87	----- Marsala	15,4 EUR/hl	D	
2204 29 88	----- Samos i Muscat de Lemnos	15,4 EUR/hl	D	
2204 29 89	----- Port	12,1 EUR/hl	D	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2204 29 91	----- Madeira i Setúbal muscatel	12,1 EUR/hl	D	
2204 29 92	----- Sherry	12,1 EUR/hl	D	
2204 29 94	----- Pozostałe	15,4 EUR/hl	D	
	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 18 % obj., ale nieprzekraczającej 22 % obj.			
2204 29 95	----- Port	13,1 EUR/hl	D	
2204 29 96	----- Madeira, Sherry i Setúbal muscatel	13,1 EUR/hl	D	
2204 29 98	----- Pozostałe	20,9 EUR/hl	D	
2204 29 99	---- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 22 % obj.	1,75 EUR/% vol/hl	D	
2204 30	- Pozostały moszcz gronowy			
2204 30 10	-- W trakcie fermentacji lub z fermentacją zatrzymaną inaczej niż przez dodanie alkoholu	32	A	
	-- Pozostały			
	--- O gęstości 1,33 g/cm ³ lub mniejszej w 20 °C, i o rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu nieprzekraczającej 1 % obj.			
2204 30 92	---- Zagęszczony	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
2204 30 94	---- Pozostały	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
	--- Pozostały			
2204 30 96	---- Zagęszczony	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
2204 30 98	---- Pozostały	Zob. załącznik I, sekcja A, akapit 4	I	
2205	Wermut i pozostałe wina ze świeżych winogron aromatyzowane roślinami lub substancjami aromatycznymi			
2205 10	- W pojemnikach o objętości 2 litry lub mniejszej			
2205 10 10	-- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu 18 % obj. lub mniejszej	10,9 EUR/hl	A	
2205 10 90	-- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 18 % obj.	0,9 EUR/% vol/hl + 6,4 EUR/hl	A	
2205 90	- Pozostałe			
2205 90 10	-- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu 18 % obj. lub mniejszej	9 EUR/hl	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2205 90 90	-- O rzeczywistej objętościowej mocy alkoholu przekraczającej 18 % obj.	0,9 EUR/% vol/hl	A	
2206 00	Pozostałe napoje fermentowane (na przykład cydr (cidr), perry i miód pitny); mieszanki napojów fermentowanych oraz mieszanki napojów fermentowanych i napojów bezalkoholowych, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone			
2206 00 10	- Wzbudzone	1,3 EUR/% vol/hl MIN 7,2 EUR/hl	A	
	- Pozostałe			
	-- Musujące			
2206 00 31	--- Cydr i perry	19,2 EUR/hl	A	
2206 00 39	--- Pozostałe	19,2 EUR/hl	A	
	-- Spokojne, w pojemnikach o objętości			
	--- 2 litry lub mniejszej			
2206 00 51	---- Cydr i perry	7,7 EUR/hl	A	
2206 00 59	---- Pozostałe	7,7 EUR/hl	A	
	--- Większej niż 2 litry			
2206 00 81	---- Cydr i perry	5,76 EUR/hl	A	
2206 00 89	---- Pozostałe	5,76 EUR/hl	A	
2207	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80 % obj. lub większej; alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone			
2207 10 00	- Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80 % obj. lub większej	19,2 EUR/hl	A	
2207 20 00	- Alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone	10,2 EUR/hl	A	
2208	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80 % obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe			
2208 20	- Napoje spirytusowe otrzymane przez destylację wina z winogron lub wycieków z winogron			
	-- W pojemnikach o objętości 2 litry lub mniejszej			
2208 20 12	--- Cognac	bez cła	A	
2208 20 14	--- Armagnac	bez cła	A	
2208 20 26	--- Grappa	bez cła	A	
2208 20 27	--- Brandy de Jerez	bez cła	A	
2208 20 29	--- Pozostałe	bez cła	A	
	-- W pojemnikach o objętości większej niż 2 litry			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2208 20 40	--- Surowy destylat	bez cła	A	
	--- Pozostałe			
2208 20 62	---- Cognac	bez cła	A	
2208 20 64	---- Armagnac	bez cła	A	
2208 20 86	---- Grappa	bez cła	A	
2208 20 87	---- Brandy de Jerez	bez cła	A	
2208 20 89	---- Pozostałe	bez cła	A	
2208 30	- Whisky			
	-- Whisky burbońskie, w pojemnikach o objętości			
2208 30 11	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 30 19	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- Szkocka whisky			
	--- Whisky „malt”, w pojemnikach o objętości			
2208 30 32	---- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 30 38	---- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	--- Whisky „blended”, w pojemnikach o objętości			
2208 30 52	---- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 30 58	---- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	--- Pozostałe, w pojemnikach o objętości			
2208 30 72	---- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 30 78	---- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- Pozostałe, w pojemnikach o objętości			
2208 30 82	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 30 88	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
2208 40	- Rum i pozostałe napoje spirytusowe otrzymane przez destylację sfermentowanych produktów z trzciny cukrowej			
	-- W pojemnikach o objętości 2 litry lub mniejszej			
2208 40 11	--- Rum o zawartości lotnych substancji, innych niż alkohol etylowy i metylowy, równej lub przekraczającej 225 g na hektolitr czystego alkoholu (z tolerancją 10 %)	0,6 EUR/% vol/lil + 3,2 EUR/hl	B	
	--- Pozostałe			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2208 40 31	---- O wartości przekraczającej 7,9 EUR za liter czystego alkoholu	bez cła	A	
2208 40 39	---- Pozostałe	0,6 EUR/% vol/hl + 3,2 EUR/hl	B	
	-- W pojemnikach o objętości większej niż 2 litry			
2208 40 51	--- Rum o zawartości lotnych substancji, innych niż alkohol etylowy i metylowy, równej lub przekraczającej 225 g na hektolitr czystego alkoholu (z tolerancją 10 %)	0,6 EUR/% vol/hl	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 11
	--- Pozostałe			
2208 40 91	---- O wartości przekraczającej 2 EUR za liter czystego alkoholu	bez cła	A	
2208 40 99	---- Pozostałe	0,6 EUR/% vol/hl	Q	Zob. załącznik I, dodatek 2, akapit 11
2208 50	- Gin i gin Geneva			
	-- Gin, w pojemnikach o objętości			
2208 50 11	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 50 19	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- Gin Geneva, w pojemnikach o objętości			
2208 50 91	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 50 99	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
2208 60	- Wódka			
	-- O objętościowej mocy alkoholu 45,4 % obj. lub mniejszej, w pojemnikach o objętości			
2208 60 11	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 60 19	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- O objętościowej mocy alkoholu większej niż 45,4 % obj., w pojemnikach o objętości			
2208 60 91	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 60 99	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
2208 70	- Likieri i kordiały			
2208 70 10	-- W pojemnikach o objętości 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 70 90	-- W pojemnikach o objętości większej niż 2 litry	bez cła	A	
2208 90	- Pozostałe			
	-- Arak, w pojemnikach o objętości			

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2208 90 11	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 90 19	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- Napoje spirytusowe śliwkowe, gruszkowe lub wiśniowe i czereśniowe (z wyłączeniem likierów), w pojemnikach o objętości			
2208 90 33	--- 2 litry lub mniejszej	bez cła	A	
2208 90 38	--- Większej niż 2 litry	bez cła	A	
	-- Pozostałe wódki i pozostałe napoje spirytusowe, w pojemnikach o objętości			
	--- 2 litry lub mniejszej			
2208 90 41	---- Ouzo	bez cła	A	
	---- Pozostałe			
	----- Wódki i napoje spirytusowe (z wyłączeniem likierów)			
	----- Destylowane z owoców			
2208 90 45	----- Calvados	bez cła	A	
2208 90 48	----- Pozostałe	bez cła	A	
	----- Pozostałe			
2208 90 52	----- Korn	bez cła	A	
2208 90 54	----- Tequila	bez cła	A	
2208 90 56	----- Pozostałe	bez cła	A	
2208 90 69	----- Pozostałe napoje spirytusowe	bez cła	A	
	--- Większej niż 2 litry			
	---- Wódki i napoje spirytusowe (z wyłączeniem likierów)			
2208 90 71	----- Destylowane z owoców	bez cła	A	
2208 90 75	----- Tequila	bez cła	A	
2208 90 77	----- Pozostałe	bez cła	A	
2208 90 78	---- Pozostałe napoje spirytusowe	bez cła	A	
	-- Alkohol etylowy nieskażony, o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80 % obj., w pojemnikach o objętości			
2208 90 91	--- 2 litry lub mniejszej	1 EUR/% vol/hl + 6,4 EUR/hl	A	
2208 90 99	--- Większej niż 2 litry	1 EUR/% vol/hl	A	

CN 2007	Wyszczególnienie	Stawka podstawowa	Kategoria	Uwagi
2209 00	Ocet i namiastki octu otrzymane z kwasu octowego			
	- Ocet winny, w pojemnikach o objętości			
2209 00 11	-- 2 litry lub mniejszej	6,4 EUR/hl	A	
2209 00 19	-- Większej niż 2 litry	4,8 EUR/hl	A	
	- Pozostałe, w pojemnikach o objętości			
2209 00 91	-- 2 litry lub mniejszej	5,12 EUR/hl	A	
2209 00 99	-- Większej niż 2 litry	3,84 EUR/hl	A	
23	DZIAŁ 23 - POZOSTAŁOŚCI I ODPADY PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO; GOTOWA PASZA DLA ZWIERZĄT			
2301	Mąki, mączki i granulki, z mięsa lub podrobów, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych, nienadające się do spożycia przez ludzi; skwarki			
2301 10 00	- Mąki, mączki i granulki, z mięsa lub podrobów; skwarki	bez cła	A	
2301 20 00	- Mąki, mączki i granulki, z ryb lub ze skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych	bez cła	A	
2302	Otręby, śruta i inne pozostałości odsiewu, przemiału lub innej obróbki zbóż i roślin strączkowych, nawet granulowane			
2302 10	- Z kukurydzy			
2302 10 10	-- O zawartości skrobi nieprzekraczającej 35 % masy	44 EUR/t	D	
2302 10 90	-- Pozostałe	89 EUR/t	D	
2302 30	- Z pszenicy			
2302 30 10	-- W których zawartość skrobi nie przekracza 28 % masy i w których część przechodząca przez sito, o wymiarze oczek 0,2 mm, nie przekracza 10 % masy lub, alternatywnie, ta część, która przechodzi przez takie sito, zawiera po spopieleniu w przeliczeniu na suchy produkt 1,5 % masy lub więcej popiołu	44 EUR/t	D	
2302 30 90	-- Pozostałe	89 EUR/t	D	
2302 40	- Z pozostałych zbóż			
	-- Z ryżu			
2302 40 02	--- O zawartości skrobi nieprzekraczającej 35 % masy	44 EUR/t	D	
2302 40 08	--- Pozostałe	89 EUR/t	D	
	-- Pozostałe			